

INSTRUMENTA VIRTUTUM

SEU

BONORUM OPERUM.

CONTINUATIO

Sive

PARS IV.

Complectens

Octo selectas Virtutes à S. P. BENEDICTO conscriptas, & præscriptas in
sacrae Regulæ Capite IV.

*Quæ in Religioso desiderari possunt,
& amari ac suspici etiam in Seculari.*

AB INSTRUMENTO LXVI. usq; in finem.

Ex quibus

Non solum Religiosi omnes, omnes Ecclesiastici, ac Verbi Divini Præcones, aut animarum Directores, sed & alij pie vivere volentes seculares & Sodales, uberem utilitatem per
haurire.

AUTHORE

P. BASILIO FINCKENEIS, Ordinis S. Benedicti, Liberi & Exempti Monasterij ad S. Lambertum in Styria Professo.

CUM PRIVILEGIO SACRÆ CÆSARÆ
REGIÆQUE MAJESTATIS.

VIENNÆ AUSTRIÆ,

Typis JOANNIS JACOBI MANN, 1691.

REVERENDISSIMO, PER-
ILLUSRI ac AMPLISSIMO

DOMINO, DOMINO

FRANCISCO

Celeberrimi Liberi & Ex-
empti Monasterij ad S. Lamber-
tum, & Cellas Marianas in Styria, Or-
dinis S. Benedicti

ABBATI

VIGILANTISSIMO.

Præposito in Afflantz &
Pyber.

SAC: CÆS: MAJ:
CONSILIARIO.

*Domino Domino Præsuli suo
Gratiosissimo.*

UT exili operi meo de Instrumentis
bonorum operum felicem coronidem imponam ; pro coronide eorum, Partem hanc
TIBI REVERENDISSIME AC AMPLISSIME DOMINE DOMINE PRÆSUL demississimè consecro, Tuisque eam pedibus mecum substerno. In *TE* requiescere gestiunt (quæ hætenus unâ mecum semper in motu fuerunt) hinc inde mecum peregrinata Instrumenta, & in varijs elaborata officinis. In Monasterio namque *TUO* primitus fabricari cœpta sunt, sed interrupta Philosophiæ occasione. In dominio & Præpositura Pyberensi ante quadriennium penes ejusdem Philosophiæ præparationem reassumpta. Salisburgi penes ejusdem Philosophiæ doctorem revisa, perpolita, & in ordinem talemqualem redacta. Tandem Viennæ ad finem qualemqualem & colophonem sub hisce *TUIS* Auspicijs deducta ; Ubi tandem velut in centro suo requiescere gestiunt. Quæ proinde Pars aut melior aut acceptabilior erit, quia finalis ; si verum est, quod dici solet : *Finis coronat opus*. Et hinc est, quod pro humanitate *TUA* & humilitate, Partem hanc quamvis ultimam, haud ultimo loco habeas, neque respuas, quin eam Tuâ gratiosâ licentiâ Nomini *TUO* inscribere, & Honori debito consecrare liceat. Ea enim verò est humanitas, Comitas & Clementia *TUA*, ut nec dubitare de æquitate facti velis, nec irasci piæ intentioni possis. Sciens, quod sæpe id, quod in executione est ultimum, in intentione primum fit. Hinc ergo juxta innatæ humanitatis leges, comite humilitate, honorem extraneis prius deferri consenseris atque concesseris, quam Tibi.

DEDICATIO.

Vel ideo omni & primo honore dignissimus. Igitur in fine tandem, ut finis coronet opus, cum hac finali Parte ex Austria Inferiore ad Internam Austriam redeo, & ad Te revertor Domine Domine *PRÆSUL REVERENDISSIME*. Quadriennium enim est, ex quo me à *TUO SINU* Paterno elongatum, & à Monasterio veluti ab uberibus Matris abstractum, ad Celeberrimam Salisburgensem Universitatem transmissisti in indignum pro tertiâ vice Philosophiæ Professore; inde biennio reversum, & ad Te Tuumq; Monasterium, velut ad Paternum & Maternum sinum denuò recurrentem, denuò quasi à sinu Patris & Matris abstractum, in Celeberrimum Austriæ Monasterium Viennæ, ad Scotos nuncupatum, pro iteranda biennali Philosophia direxisti. Explevi iussa; & completo iterum biennali cursu Philosophico, ad Te veniens, munus mecum defero, non quidem Philosophicum sed Asceticum. Nam bene conveniunt, & in una sede morantur tum Philosophia, tum vita Ascetica. Quid enim Philosophia est Platone teste, nisi *mortis meditatio*? aut Cicerone teste, *rerum Divinarum humanarumq; contemplatio*. Nihil ergo inconveniens vel absolum est, aut Ascetas philosophari, aut Philosophos vitam agere Asceticam & Contemplativam, aut verius, mixtam; miscendo Ascetica Philosophicis, Philosophica Asceticis. Nec ab instituto Religionis & Asceseos alienum est invigilare studiis, nec à studiis alienum invigilare Religioni. Prout & domi seu in Monasterio Tuo amico foedere literarum utilitatem cum virtutis necessitate conjungendam putas, & ambas simul doceri, exerceri que facis; adeo ut Monasterium Tuum jam sit communis quædam *tum virtutum tum literarum* schola. Ex utroque igitur studio flores quosdam meliores & fructus colligere studeui. Philosophicos seu prophanæ Philosophiæ flores & fructus, dudum Nomini Tuo sacravi *DOMINE*

DEDICATIO.

DOMINE PRÆSUL REVERENDISSIME ;
 nunc alios (quia varietas delectat) fructus aut flores
 exhibeo ex Asceticæ seu cœlestis Philosophiæ virida-
 rijs excerptos, & in unum cumulum collectos, quos
 unâ mecum, profundissima humilitate TIBI submitto.
 Fructus ut octo bonos esse confido, vel ex eo quod
 octo finalia bonorum operum Instrumenta compre-
 hendant, quæ S. P. Benedictus serebat & inferebat in
 Regulæ suæ Capite IV. Octavus numerus, numerus
 perfectionis est. Octava enim perfectio cujuslibet rei,
 perfectio summa est ; & ut S. Maximus loquitur, *octa-
 va perfectio, perfectio summa virtutum est.* Ut igitur
 munus perfectum offerrem, octo finalia offero vir-
 tutum seu bonorum operum Instrumenta, velut octo
 Beatitudines inchoativas, quibus operari liceat & lu-
 crari beatitudinem illam cœlestem & æternam. In-
 strumenta hæc quamvis bis quatuor, pauca tamen
 sunt respectu multorum & plurimorum titulorum,
 quibus Tibi sum inter filios Tuos obstrictissimus. Si
 enim Alexander Macedonum Rex se magis obligatum
 agnovit Magistro quàm Patri suo ; eò quod ab hoc
 non nisi vitam mortalem, ab altero vitam sapientem
 habeat ; pari jure fateor, plus me Tibi, quàm naturali
 Parenti debere, qui vitam non naturalem, sed Religio-
 sam & Monachalem mihi dedisti. Sexcentas alias gra-
 tias & beneficia taceo : pro quibus dum gratissimum
 exhibere me cupio, eorum è numero mihi metipsi esse
 videor, qui cum multum debent, solvunt parum, quia
 parum solvere possunt. Vel qui ex asse debitum sol-
 vere volentes, cum mille aureos seu 24000. asses de-
 berent, solverent florenum seu asses octo. Pro mille
 aureis titulis, Paternis favoribus & gratijs, quibus Tibi
 devinctissimus sum, asses octo exiguos, seu octo Vir-
 tutum Instrumenta humiliter defero, non quidem in
 debiti ullius exolutionem, sed in contestationem &
 recognitionem, in gratitudinis & debitæ observantiæ

DEDICATIO.

tesseram. Et hoc est, quod titubantem erigebat animum, num præsumere auderem, quod præsumo; scilicet tam exilem, vilem, modicum, & ultimo loco habendum libellum Reverendissimæ & Amplissimæ **DOMINATIONI TUÆ** dicare. Et deterritus ab intentione mea sancta fuisset, nisi sanctè novissem, multum referre, non quid aut quantum, sed cui offeratur quidpiam. Tibiquippe **REVERENDISSIMÆ DOMINE DOMINE PRÆSUL** ea est animi Magnificentia, ut etiam parva obligationis suæ recognitio apud Te magna sit obligationis suæ satisfactio, præsertim ubi plus deferendi & satisfaciendi, vires deficiant & occasio. Etiam teruntium pro integro talento recipis & boni consulis, si (qui dat) plus dare non potuit. Si igitur impudentiæ aut temeritatis arguar, **DOMINE DOMINE PRÆSUL REVERENDISSIMÆ**, quòd tam parvum, ad tam modicas pagellas redactum opusculum offerre præsumam, Tui reum defende Clientem, & excusa, excusatumque habe; si enim mole parvus est, saltem virtutibus quas continet, ut octo magnus est. Nam etiam in nuce latebat quondam integra Homeri Ilias: Etiam in parvis sæpe magna virtus latet, & quidem in hoc parvo libello virtutes octo; quæ hodie sub Tuis Auspicijs lucem primitus aspiciunt. Ea enim virtutum qualiumcunque & bonorum operum fors & conditio est, quòd latere non debeant, sed videri gestiant. Dicente Christo: *Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona.* Eadem proinde etiam erat meis bonorum operum Instrumentis in lucem propensio, ut vel maxime **TUIS** sub Auspicijs tandem finiri & completè in lucem prodire gestirent, ut à **TUI** (cui inscripta sunt) **NOMINIS** splendore, tantò magis elucescant & illustrentur. Sit ergò parvus iste libellus, modò clarus sit. Clarum verò fore spero, tum ob claritatem Amplissimi **NOMINIS TUI**, tum quia octo

DEDICATIO.

octo præclaras virtutes & totidem opposita vitia, veluti admotâ luce clarè demonstrat, & docet quid fugere, quid agere debeamus. Scilicet *nullum odire*, sed charitatem habere ad omnes: id quod sanè Tu facis, dum Filijs Tuis omnibus & singulis, charitate conjunctissimis, Paternè in omnibus prospicis & provides, seu Paterno quasi in sinu circumfers & foves. Docet Zelum non gerere nisi sanctum, Zelum verò invidiæ procul abjicere: Quantus verò & quàm sanctus Zelus Tuus sit in promovendo Dei cultu & virtutis incremento, nemo ignorat. Docet *contentiones non amare*, nisi quatenus ad virtutem, ad perfectionem & perfectionis apicem contendendum est, & ad jugiter promovendum DEI cultum & gloriam. Hæc contentio Tua **DOMINE DOMINE PRÆSUL REVERENDISSIME** est; Cæterum erga omnes mitis, affabilis, mansuetissimus. Qui enim tranquillitatem oris Tui, morumque suavitatem considerat, videt omnes inordinatas contentiones & humanas tempestates à facie Tua longè abesse: Nil nisi pacatum apparet in scena vultûs Tui. Docet elationem sive jactantiam fugere, scilicet vanam & inanem. Tu quamvis utriusque hostis sis, elationem tamen sanctam piamque ejus loco colis & prosequeris, dum gloriaris in adversis. Ut possis cum Paulo dicere: *Abstine mihi gloriari, nisi in cruce*; quæ sanè frequens tibi obtingit & obtigit. Item illud Apostoli: *In nullo gloriabor, nisi in infirmitatibus meis*; quæ te variæ vario tempore circumstant. Cæterum quàm elatio & jactantia sit longè à Te, noverunt omnes, qui noverunt Te. Quicumque Te audierunt loquentem, humilitatem, humanitatem, affabilitatem, & Modestiam deprædicant TUAM, & elongationem longam ab omni elatione & jactantia. Docet seniores venerari & juniores diligere. Tu utrumque facis: Seniores in honore, juniores habes in amore, ut omnes fatentur & fateri debent, quicumque Paternum

X 5

Tuum

DEDICATIO.

Tuum & plus quàm Paternum sunt experti affectum. Docet pro inimicis orare. Verùm pro quo orares, (puto) inimicum non habes, quia cæ Tibi tum virtutum tum naturæ dotes sunt, ut qui Te viderunt, noveruntque, omnes occultâ quadam & suavi violentiâ in Tui trahas amorem & Venerationem. Docet demum pro coronide *sperare in Domino*, & nil desperare de manu Domini. Tibi tanta semper fuit in Deum fiducia, ut inter pressuras gravium, difficiliumq; temporum, nunquam animo concideris, nunquam animum desponderis, nunquam meliora secutura (quod & factum est) desperaveris. *Spes confisa DEO*, nunquam confusa recedit. Nec spes Te fefellit, nec fallet imposterum. Ita sanè auguror ego (fortè non vanus Augur) quamdiu Tu vixeris, & Monasterio Tuo faventibus Superis præfueris, beatum erit, & bene illi erit. Recusabas omnibus viribus fieri Abbas; acceptare tam bonum opus sed grave onus refugiebas; Nisi verò acceptasses, S. Lambertum & omnes Superos offendisses. Quantum enim Monasterio contuleris boni, testabuntur bona Monasterij, quorum alia antehac alienata, in Salisburgensi Provincia redemisti; alia verò dudum alienata & dudum recuperata, & novarum imò antiquarum litium infelici exitu (si evenisset) rursus alienanda, feliciter conservasti; alia demum bona, hostium irruptione & ruinâ ruinanda, seu de ruina in nupero bello Turcico periclitantia, personali Tuâ præsentia, consilio & auxilio, contempto hostium metu & vitæ periculo, fortiter & prosperè protexisti. Quem sanè Martialem animum experta est & adhuc testabitur Styriæ vallis Martia. Providè igitur & prosperè Divino Consilio electus in Abbatem es, & quidem Anno sexagesimo secundo, die secunda Maij. Quis non omnia secunda præsagisset? Et fatemur: Nobis dies ille & annus quàm maximè secundus fuit. Quia ex quo Abbas esse cœpisti, plus nobis & communi

DEDICATIO.

ni bono, quàm Tibi serviens, sic Monasterio profuisti, sic servijsti, ut possis cum Symbolista dicere (adscripto candelæ lemmate) *alijs inserviando consumor*. Ecquid mirum esset, si dudum Te curæ & adversa facta, ac fatalia (dura, ferrea) tempora consumpsissent, nisi Te Superi pro communi Monasterij bono, & Ordinis ornamento, speciali protectione servassent. Septimum enim jam agit sæculum à foundatione sua liberum & Exemptum D. Lamberti in Styria Monasterium, Te proinde aureo dudum præterlapso, in sæculum ferreum incidere necesse fuit, qui ferreo animo, naturâ ferrea, ad hoc à DEO datâ, ferre posses adversa omnia. Dura (nemo nescit) obtigerunt Tibi & gloriosæ administrationi Tuæ tempora, ut omnes has temporum difficultates superâsse, aut superare velle *Herculis sit decimus tertius iste labor*. In vigilia enim Inventionis Sanctæ Crucis felix electio Tua facta est; utique bono omine: Crucem enim (quam non quæsieras, sed subterfugere volebas) invenisti, in hæc duriora tempora incidens. Nec miror, quòd Crucem inveneris; hoc mirandum, quòd Tu in Cruce inventa Teipsum *semper & ubiq; inveneris*; &, ut proverbio aiunt: invenire te probe sciveris. Premebant premuntque Te (quis nescit?) adversa; ast non supprimunt, nec suppresserunt unquam. Quæ singillatim in memoriam revocare, quamvis è laude Tua id esset, quid tamen esset nisi musica in luctu? seu musica luctualis & importuna narratio? Sed quid mirum? Fortes fortia decet. Viri fortes fortibus adversis probantur. Tanta verò Tibi fortitudo & magnanimitas est in ferendis & gerendis adversis æquo vultu & animo, ut talem æquanimitem non sit videre facile in alijs. Quid quòd Crucem hanc (ubi enim honos est, ibi onus) jam triginta annis feras & tuleris feliciter. Si trinum perfectum est, ter decies perfectus es; qui ter denis jam annis tulisti pondus & æstum submissi Tibi (& Tui submississimi) Monasterij. Nimirum

DEDICATIO.

rum spes confusa DEO nunquam confusa recedit. Verum sicut spinæ rosas, sic Cruces pariunt gloriam exantlatæ; gloriam nunc in terris, gloriam olim in cœlis. Et hanc quoq; Tibi pepererunt & parient. Memorat Wadingus in Annal: Min: spinas D. Benedicti germinalisse recentes rosas ad præsentiam & contactum S. Francisci Seraphici. Tu qui Franciscus es, Nomen habens & omen, eadem sorte Te felicem puta; ex spinis quas superasti, quid nisi rosas collegisti, & colliges in feros annos, servituras Tibi pro serto & corona immortalitatis? Hisce rosis Tuis admisceo flores & fructus virtutum, bonorumq; operum, quos paucis hisce folijs inscriptos vides, imò veriùs, quos ipse vivos geris, foves & circumfers in pectore: Exprimis enim in factis, quod ego imprimi feci in chartis. Plura dicere superfedeo, ne peccem in humilitatem Tuam, qui mavis laudanda facere, quàm facta laudari. Unum tamen præterire non possum: illud nimirum, quod etiam me tacente saxa loquuntur, quo Zelo & cultu feraris in Cœlites, & sacras Cœlitum ædes, ut dicere & Tu **DOMINE DOMINE. PRÆSUL REVERENDISSIME** cum Rege Davide possis: *Domine dilexi decorem domus Tue, & locum habitationis Tue. Zelus domûs Tue comedit me.* Enim verò quid aliud loquitur nisi Zelum hunc ingentem S. Ægidius in valle Afflentina, cujus honori insignem Ecclesiam funditus erexisti, ampliasti, ornasti? Quid aliud nisi Zelum domûs Domini & cultûs divini loquuntur binæ Ecclesiæ Parochiales S. Petro sacra, domi & in Afflenz? Ecclesia S. Jacobi in Turnau? & illa S. Leonardi in Seewisén, pluresque aliæ, quas (squalore antiquitatis deterso) sic reformasti, ut meritò omnes penitus novæ, non sine splendore & solatio videri possint & videantur ab hominibus. Præterea nova, imò novissima singularum Ecclesiarum Altaria, aut Sacella noviter erecta, nec non sacram suppellectilem, quibus Ecclesias passim, imo ubique exornasti.

Præ-

DEDICATIO.

Præterire tamen non possum binas magnificas ædes & Basilicas MARIANAS D. VIRGINI CELLENSI & HOFFENSI sacras. Hoffensem propè Neorum, ea veneratione reformasti, eâ perfectione consumasti, eo splendore illustrasti, ut nomine & omine verè mereatur dici, quod dicitur, nempe AULA B. Mariæ Virginis. De Cellensi Basilica haud opus est mentionem facere, quo Zelo laboraveris, donec laborem & ædificium Basilicæ illius non sine immensis sumptibus ad colophonem & finem perduceres. Quod Antecessor Tuus piissimæ memoriæ piè inchoavit, hoc Tu feliciore sorte feliciter consumasti, live exteriores Ecclesiæ turres & tecta, live interiùs Ecclesiam ipsam considerem; idque tantò laudabilius & plausibilius, quantò duriora consumationi semper obstabant tempora. Ecclesiæ totius picturæ, nec non imagines & figuræ arte plasticâ è polline gypfato confectæ, integra bina gazophylacia, ambæ Sacristiæ, cum ornamentis & appertinentijs suis, & sexcenta alia quid nisi opus Tuum sunt. Pro complemento verò ornamentis illius Basilicæ nuperrimè fieri fecisti cathedram de marmore Pario sic splendidam, ut ejus splendorem (quotquot audivi) stupeant & admirentur universi. Organum novum addidisti novissimè, ad novum & magnum non solum Muses sed & Ecclesiæ splendorem; organum inquam, non auditu solum, sed & visu jucundum. De novis argenteisq; Reliquarijs & Sanctorum Reliquijs quid dicam? præsertim earum, quarum integra duo Corpora, SS. Eleuterij & Cyrilli, magnis sumptibus, sed non sine magno Ecclesiæ & Gazophylacij splendore, auro gemisq; (ut de argento taceam) copiosè exornari fecisti pro decore & ornamento Basilicæ MARIANÆ. Usque adeo post DEI cultum magna in Te est Hyperdulæ virtus seu cultus DEI paræ & Zelus MARIANI honoris! Quæ ut tantò magis coheretur non solum à Te, aut in Cellis Marianis, sed alijs in locis, varias Confraternitates sacri Rosarij & sacri (ut vacant)

vacant) Scapularis instituiſti erigiq; feciſti. Omittō Confraternitaem S. Annæ in Pyber. S. Sebaſtiani propē Cellas Marianas & alias recens-erectas & confirmatas, varijsq; gratijs & largis indulgentijs dotatas à Sede Apoſtolica. Hæc & plurā alia ſunt monumenta virtutis Tuæ & Zeli, quo in promovendam virtutem, in DEI, Divorumque cultum ferri ſoles. Verū quō rapiorē quo deveniam, ſi omnes virtutes Tuas & laudes aut laudabilia facta enumerare velim. Filium dictionis aut potius ſcriptionis meæ, quamvis veridicæ, abrumpere jubet Tua humilitas. Obtempero ergo humiliter. Et ut redeam unde digreſſus eram, unum rogo unice, illudq; humillimè; ut hæc quoq; virtutum Inſtrumenta (ſive aurea & argentea ſint ex parte materiæ, ſive ferrea aut plumbea ratione formæ & ſtyli, quo ea inconcinne & ruditer deduxi) unacum rudi fabricatore ſuo (Cliente Tuo infimo) gratioſo ſinu excipere digneris, & admittere ſub Clientellam & protectionem Ampliſſimi Patrocinij Tui. Hoc ſi obtinero, totum quod opto, obtinui. Imò non totum! ſed unicum liceat ſuperaddere votum, quod ubi obtinero, penè, imò plenè beatus ero. Nimirum: ut (qui Monasterio ejuſq; ditionibus, tum recuperandis tum conſervandis, varijs hæcenus laboribus fagitatus & exercitus fuiſti) benigniſſimus DEUS pro ejuſdem Monasterij emolumento & incremento ulteriori, pro honore ſuo & ſolatio noſtrū onerium, quā diutiſſimè ſervet ſoſpitem & incolumem in pace & tranquillitate. Qualem promittunt tempora præſentia & victoriæ. Ita vovet Viennæ in Monasterio B. M. V. ad Scotos, in Vigilia Natæ Angelorum Reginæ. Anno M. DC. XCI.

Reverendiſſimæ, Perilluſtris
ac Ampliſſimæ Dominationis Tuæ

Filiorum minimus

P. BASILIUS FINKENBERG,
 Profeſ; ad S. Lamb. in Styria.

PRIVILEGIUM CÆSAREUM.

LEOPOLDUS Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, &c. Rex, Archidux Austriae, Dux Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Wirtenbergæ, Comes Tyrolis, &c. Agnoscimus & notum facimus tenore præsentium Universis; quod cum Religiosus, Devotus Nobis dilectus P. Basilus Finckeneis, Ordinis S. Benedicti, ad S. Lambertum in Styria professus, p. t. Professor Viennæ ad Scotos, humillimè exposuerit, composuisse se cum permissu & licentia Superiorum librum Religiosum, cui titulus est: Instrumenta virtutum seu bonorum operum, id est septuaginta virtutum & bonorum operum genera, &c. Eundemq; Joanni Jac: Mann typis excudendum tradidisse, vereri tamen, ne amulorum invidia illud opus alibi recudentiù impendij & laboris sui fructu frustretur, & propterea Nobis demississimè supplicaverit, quatenus indemnitati suæ Privilegio Nostro Cæsareo clementer consulere dignaremur: Nos attento hoc supplicantis laudabili studio, ejusdem aequissimis precibus benignè annuentes, omnibus & singulis Typographis, Bibliopolis, Bibliopæis, alijsq; quibuscunq; rem & negotiationem librariâ exercentibus, sermò atq; districte inhibuerimus atq; vetuerimus, prout harum vigore inhibemus, & vetamus, nequis eorum prædictorum librum proximo quinquennio à prima ejusdem editione numerando, intra Sac. Rom. Imperij, Regnorumq; ac Provinciarum Nostrarum hereditariarum fines, simili aut alio quovis modo, typo vel forma, sive in toto, sive in parte recudere, vel alio recudendû dare, vel etiam alibi impressum adducere seu vendere vel distrabere, clam aut palam citra voluntatem & absq; dicti impetrantis in scriptis obtentâ licentiâ præsumat; siquis verò secus faciendo Privilegium & interdictum hoc Nostrium Cæsareum spernere,

negli-

negligere aut transgredi ausus fuerit, eum non modò huiusmodi libris perperam quippe recusis & adductis (quos quidem præfatus P. Basilius Finckeneus ubicunq; deprehensos, sive propria auctoritate, sive Magistratus loci auxilio sibi vindicare poterit) defacto privandum, sed & panâ insuper sex marcarum auri puri ex semisse fisco Nostro Cesareo fraudis vindici, & ex reliqua parte injuriam passò pendendam, spe veniæ sublatâ, decernimus mulctandâ: diuimodo tamen prædicti operis quaterna exemplaria ad Cancellariam Nostram Imperialem Audicam transmittat, ut Privilegium hoc Nostrum sive ejus extractum in capite mentionati libri (nequis ignorantia prætextu ob locorû intervalla sese excusare possit) imprimi faciat. Mandamus porrò universis Nostris & Sac: Rom: Imperij, Regnorumq; & Dominiorum Nostrorum hereditariorum Magistratibus, Judicibus & subditis tam Ecclesiasticis quàm secularibus, cujuscunq; gradus, Ordinis aut dignitatis fuerint alijsq; quibuscunq; sive suo sive alieno nomine jurisdictionem exercentibus, clementer præcipientes, ne quemquam Privilegium hoc Nostrum Cesareum temerè & impudè transgredi aut violare patiantur, quin potius si quos contumaces & transgressores fortè compererint, præscriptâ panâ alijsq; modis competentibus coerceri curent, quatenus & ipsi supra insertam mulctam evitare voluerint. Harum testimonio litterarum manu Nostrâ subscriptarum & sigilli Nostri Cesarei appensione munitarum. Quæ dantur Luxemburgi die vigesimâ terciâ Maij, Anno millesimo sexcentesimo nonagesimo primo, Regnorum Nostrorum Romani trigesimo tertio, Hungarici trigesimo sexti Bohemici verò trigesimo quinto.

LEOPOLDUS.

Leopoldus Guilielmus Comes
in Kinigseggs.

Ad mandatum Sacrae Caesaris
Majestatis proprium.

Lutzo Dolberg.

PARS IV.

INSTRUMENTUM LXVI.

Nullum odire.

Ultimum prioris Partis Instrumentum, numero sexagesimum quintum erat, *Castitatem amare*. Cui Instrumento S. P. B. statim subjungit Instrumentum præsens: *Nullum odire*. Et merito quidem. Religiosus enim Castitatem amans, & servans, sed non charitatem, est instar sepulchri dealbati, quod foris splendet, intus foetet. Castitas sine charitate DEO placere nequaquam potest. Esto ergo castitatem habes sole puriorem, charitatem autem non habes, nil prodest tibi. Esto castitatem ames, charitatem autem non ames, sed proximum tuum, aut Confratrem tuum odio habes, nil tibi prodest castitatis amor, si conjunctum sit odium proximi. Igitur flebiliter deplorandi sunt Religiosi illi, in Religione cæterum castè, bene, piè conversantes, si tamen odio in aliquem fortè Confratrem tabescant. A regno jam DEI se separant, qui semetipsos à fraterna charitate dissociant, utut maneant castitati, paupertati, obedientiæ conjuncti & adhærentes. Si luceat lux tua coram hominibus, ut videant opera bona, & inter illa castitatis amorem, quid juvat, si ipse cæcus es, & Confratris vel cujuscunque hominis odio excæcaris? Certè qui Fratrem suum non diligit, nec DEUM diligit! Quomodo ergo si sua castitas, vel quæcunque alia virtus proderit? Rectè ergo post præcedens Instrumentum subjungit S. Legislator Instrumentum præsens de odio non habendo

bendo adversus ullum, maxime Confratrem. Nam si nullum penitus odire oporteat, multò minùs Confratrem.

Castitatem diligere & non DEUM, est oleum & operam perdere. DEUM autem non diligit, qui fratrem odit. Nam si quis dixerit (ait Apostolus I. Joan. 4.) *quoniam diligit DEUM, & fratrem suum odit, mendax est.* Hoc enim mandatum accepimus à DEO, ut qui diligit DEUM, diligit & fratrem suum. Ergò DEUM non diligit, qui non diligit fratrem; quid ergò ei proderit castitatem, & alia bona opera diligere?

Motiva igitur ad præsens Instrumentum servandum, & odium fraternum detestandum, possent esse sequentia: 1. Quia nec castitas, nec alia virtus prodest, ubi deficit charitas. 2. Quia odium fraternum non tam dilectionem debitam fratri, quàm dilectionem ipsius DEI excludit. Frater enim tuus imago DEI est; qui non diligit imaginem, nec eum diligit, cujus imago est. 3. Quia odium est gravissimum omnium peccatorum: quemadmodum enim omnium virtutum major est charitas, ita universorum vitiorum gravissimum est odium: Odium DEI omnium peccatorum maximum est, uti nemo negat, vel nescit; & expresse id docet, & testatur S. Thomas 2. 2. Q. 34. A. 2. Odium autem fratris, odium proximi, est aliquando odium DEI, ut ante insinuavimus, consequenter fratrem, seu ullum odisse, peccatum longè gravissimum est, ob rationem allegatam; quia qui fratrem odit, DEUM odit. Qui enim dicit se diligere DEUM, & fratrem odit, mendax est. Et certè odium proximi, saltem gravissimum omnium peccatorum est, quæ in proximum committuntur, aut committi possunt, ut docet ibidem S. Thomas. Ergò propter hanc ipsam rationem præ omni alio vitio fugiendum. 4. Quia odium fraternum excæcat, & obtenebrat odientem, ut non cui malè vult, noceat, sed sibi ipsi; nam qui

qui odit alterum, prius sibi nocet, quam alteri: alterum enim lædere conatur extrinsecus, sibi nocet intrinsecus; & quidem dupliciter, in corpore & animo. Sic intelligi potest illud Joan. 4. *qui odit fratrem suum, homicida est.* Se enim spiritualiter (forte & corporaliter) necat, esto alterum non lædat, sed maneat innoxius. 5. Quia odium proximi aut Confratris est contra charitatem erga seipsum, contra prudentiam, contra rationem: Imprudens est, irrationabile est, inhumanum est fratris odium. Adeoque oportet potius ipsum odium odisse, quam Confratrem. Plus enim nobis ipsum odium nocet, quam unquam Confrater & proximus nocuerit, aut nocere possit. Unde odisse fratrem non possumus, quin nosmetipsos odio habeamus. 6. Quia odium fraternum est causa & origo aliorum peccatorum: Sicut enim ignis diu latere non potest, quin exeat in fumum, flammamque aut scintillas emittat; ita odium non potest diu latere in corde, quin ex eo exeant rixæ, convitia, scandala, imò & homicidia; Quo sensu etiam intelligi potest illud; *qui odit fratrem suum, homicida est.* Et juxta illud Gen. 37. 4. *Oderant eum, nec poterant ei quidquam pacifice loqui.* Unde & dicebant. *Venite occidamus eum.* Huc etiam reducitur omnis violenta percussio etiam levior, &c. utpotè via ad occisionem; quæ omnia ex hujusmodi radice profiliunt. Ut ergo in radice extirparet omnia ista vitia S. P. Benedictus; hinc in discipulis suis proferibit odium. Septimum motivum fugiendi odium est, quia odium vitium est diabolicum, imò diabolus est. Si enim *DEUS charitas est* (teste Apostolo) sine dubio necessarium est, diabolus odium esse, ait S. Basilus: Sicut ergo, qui charitatem habet, DEUM habet, ita qui odium habet, diabolus in se nutrit: Imò odium non solum vitium diabolicum, sed plus quam diabolicum est. Diabolo enim fortè parci posset, quod hominem oderit, cum sit diversæ naturæ ab illo;

Quòd verò homo hominem, frater fratrem oderit, quis excusabit. 8. Quia qui odit fratrem suum, *ipso fit odio ipsi DEO: Proinde oportet tantum abesse odium à Monacho, quantum quisq; abesse velit à DEI odio. & quantum odium distinguit Christi discipulum à diaboli filio.*

Ex quibus omnibus clarè vides Religiosè, quàm meritò S. P. Benedictus longè abesse voluerit à suis discipulis omne odium. Quid enim detestabilius aut deplorabilius, quàm Religiosos, ejusdem Religionis filios, ejusdem Instituti Alumnos, ejusdem Mensæ, & Divinæ, & Profanæ participes, ejusdem Domini Servos, nempe DEI, per odium erga fratrem mancipari diabolo.

Religiosus sine Religioso Spiritu quid est? nisi homo sine anima? cadaver sine vita. Cadaver Religionis est Religiosus Religioso Spiritu carens. Quid autem est Religiosus Spiritus (undè Religiosum vivere necesse sit) nisi charitas? hanc qui caret, Spiritu Religionis caret, & vivens mortuus est! Hanc qui caret, spirituali caret & ipse, & omnia opera ejus: & ipse mortuus est, & omnia opera ejus mortua sunt. *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest, inquit Apostolus 1. Cor. 13.* Si tradideris corpus tuum in supplicia, in mortem, in mortificationem (nescio qualem & quantam) nil profunt hæc omnia, ubi gliscit fraternum odium, & discordia. Frustrà sunt jejunia, frustrà cilicia, frustrà vigiliæ, frustrà preces, frustrà omnia. Addo qui vel unum inimicum habet in terris (quem odit) nullum amicum habet in Cœlis.

O Religiosi (exclamat Religiosissimus hujus ævis scriptor) amore Domini Jesu, neminem oderitis, ne inimicum quidem: sepeliantur injuriolæ, aut etiam graves injuriæ, cadant odia, deponantur similitates, inimicitia omnes extinguantur; placeant amicitia &

& aurea cum omnibus concordia! Nostis, quàm male Sapricius Sacerdos, & Nicephorus civis Antiochæ-
nus (Amici quondam intimi ceu fratres) alter ab al-
terius se charitate disjuncti? Dum Sapricius odio-
rum pertinax, pedem, quem Cœlo jam fixerat, fœdis-
simè retrahens, ejurato Deo, idolis sacrificavit, & se-
metipsum ad inferos præcipitavit. Oderat Sapricius
Nicephorum, Sapricium verò Nicephori Osorem De-
us. Perijt ergò Sapricius, & meritò! pereat enim,
qui servari non vult! abeat ad inferos, qui spernit cœ-
lum! ardeat cum diabolis, qui odia gerit cum diabo-
lis! pereat, qui non vult amare, qui non vult ignoscere;
qui Deo ignoscere jubenti, charitatem præcipienti re-
fragatur! *Vide, quæ infra dicuntur fufius de Sapricio &*
Nicephoro, Instrumento 68. Vos verò Religiosi, si ve-
stræ estis salutis cupidi, si Cœlum anhelatis, si ardere
cum diabolis detrectatis, videte, ne contra quemquam
mortalium, quidquam simultatis aut odij, vel amari-
tudinis geratis. Deponite omnem iram, indignatio-
nem malitiam, odium, quoniam estis invicem mem-
bra. Eph. 4. Agite, & nulla finite succrescere odia in a-
nimo vestro; & si quid dissensionis aut simultatis ali-
quando intercessit, saltem non permittite vulnus re-
trudescere, aut odium inveterari.

Monuit Paulus suos Ephesios cap. 4. *Omnis ama-
ritudo, & ira, & indignatio, & clamor tollatur à nobis
cum omni malitia;* Plerumque enim formale odium
præcedit amaritudo quædam, dum v. g. verbo aliquo
aut facto à proximo vel Confratre læsi, ab eo averti-
mur, & amarescimus, ægréque, & invitè de eo jam
audimus, vel cogitamus. Paulò post subsequitur ira,
seu effervescencia sanguinis & excandescencia animi.
Tertiò exurgit & oritur indignatio, id est ira vehemen-
ter accensa; quâ correptus aliquis indignatur, roma-
chatur, conqueritur se contemptum aut læsum esse.
Tandem hæc indignatio erumpit in clamores, in per-
petu-

petuum & continuatum odium & omnem malitiam. Per hosce gradus etiam boni quandoque homines, boni Christiani, boni Religiosi devoluuntur in abyssum damnationis æternæ, qui aliàs jam fuerant cum Sapientia proximi Cœlo.

Sicut verò Christianos omnes, sic Ecclesiasticas Personas odium dedecet quàm maximè. Heu quàm turpe, quàm miserum est, si illi, qui conciliare deberent dissidentes, ipsimet odia alant in pectore, nec alant fortè tantum in pectore, sed etiam demonstrent in opere; aut saltem se talem odisse cum publico aliorum scandalo profiteantur, dicentes, istum non possum pati, istum non possum videre. &c. Quid turpius, quàm tale verbum audire de ore Religiosi? Si ullas, tunc certè Ecclesiasticas personas odium dedecet quàm maximè, qui toties ad divina officia, ad divina Mysteria accedunt, toties templum, toties chorum adeunt, munus suum oblaturi, nec tamen vadunt prius reconciliari Fratri suo, sed odia nutriunt. Contra quos sic insurgit S. Hildebertus Cornutensis Episcopus epist. 71. ubi acerrimè invehitur in quosdam Cœnobitas odiorum semina foventes) *nihil inquit, facio cineres, quibus cibos vestros inspergitis, & carnes, quibus abstinentiæ aspernor & rideo nocturnas vestras vigilias: Sylvas, quas incolitis: lacrymas, quas funditis: victimas, quas immolatis, honores, quos respiciitis; patriam, quam reliquistis; patrimonium, quæ vendidistis; & penitentiam, quam summo rigore peragitis. Detestor in vobis & vestrum paupertatem, & morum integritatem, & operum sanctitatem, & verborum profunditatem, & cogitationum subtilitatem: pallorem vultus abominor, squallorem tunice, horrorem cilicij, austeritatem silentij, Cella angustia, clausum clausuram Cœnobium, & perpetuum carcerem. nihil facio, si radix odij & discordiæ in vobis germinat. Clausum sic vestrum non est Paradisus confusus rosis & palmis, sed desertum & ericetum scatens rubis & sentibus.*

Hec

Hæc sanctus Hildebertus. Vide in hanc rem plura apud Joan. Paulum Olivam Societatis Jesu Parte I. Conc. 4. §. 46.

Sed fortè hodiè pauci sunt Religiosi, qui Confratrem oderint, aut saltem qui fateantur se odio tabescere. Multi enim sunt, qui dicunt, ego neminem odi, sed fateor tamen, iste mihi est valdè contrarius; tunc mihi solùm charus est, quandò longè est à me: hunc non possum æquo animo aspicere quin bilem moveat. si quæras, quare? Respondebit quia est languidus, tetricus, luridus, vel moribus incompositus, vel quid simile. Vel: quia est naturæ meæ planè contrarius, & antipathicè oppositus; ideoque minùs amo illum. Ich hab kein Gemüth zu ihn. Quia eum video hominem esse ineptum, dyscolum, luridum, incompositum imprudentem, indiscretum, insincerum, proditorem &c. Fateor quoties tantùm recordor istius hominis, vel factorum, gestuum & dictorum ejus (taceo) dum in conspectum mihi venit, jam natura ipsa alteratur in me, & aversionem concipio adversus hominem hunc, societatem cum isto habere non possum, mallem potius, nescio quid. Ac proinde fateor, quòd ipsum non amem sicut alium, nec illi possum amicabiliter loqui, aut ut fratrem honorare, aut ea charitatis officia exhibere, quæ alijs Confratribus exhibeo; per hoc tamen non sum illi inimicus, Ich bin ihm weiter nicht feind / sondern ich lasse ihn gehen / wie er ist / und wer er ist. Non odipositive; opto potius illi omnia bona, quàm quidquam mali, interea de industria confortium ipsius fugio, quia insulsus, crudus, levis, ineptus est. Vel quia hoc aut illud mihi semel fecit, cujus non possum oblivisci; dimitto illi quidem, vindictam non peto, cæterùm in æternum non obliviscar illius facti. Et hat mir das und das gethan / also kan ich ihn nicht mehr anschauen / ich weiche ihm ab / wie und wo ich kan. Verzeihe ihm's zwar / aber vergessen kan

Ich nicht / ich bin ihm zwar nicht feind / aber lieber
 ist es mir / er sey weit von mir. Hujusmodi plures
 sunt Religiosorum fuitiles & inutiles textus ac prætex-
 tus, ad excusandas excusationes in peccatis. Nimi-
 rum, qui odit fratrem suum, in tenebris est, & in tene-
 bris ambulat, ut loquitur veræ dilectionis Discipulus
 ac Magister S. Joannes, epist. 1. c. 2. Usque adeò tene-
 bris Cimmerijs, & cœcâ nocte involvitur osor fratris
 sui, ut quem odit, nesciat, nec videat, quod oderit.
 Hoc morbo, & hac cœcitate (teste Kesslerio in Gemitu
 Compeditorum 9:) in Religiosis Cœtibus multi labo-
 rant, quibus stomachus erga aliquos Confratres refri-
 xit, & charitas extincta est, nec tamen id vident, vel
 agnoscunt. O miseros sanè Religiosos illos (exclama-
 cit. Author) qui eos solùm Confratres diligunt, qui
 suis conveniunt moribus, cùm teneantur sæculares
 etiam suos inimicos, & formales hostes diligere ex
 Christi mandato. Certè si Religiosus eos solùm dili-
 gere vult, qui sibi moribus sunt conformes & similes,
 qui sibi placent in omnibus, à quibus displicentia vel
 offensio nulla facta sit, quid ampliùs faciunt quàm Ecclē-
 nici? Qualis spes sit tali Religioso (qui aliquem ob
 quamcunq̃ tandem causam oderit) qualis inquam
 spes illi sit cum eodem Confratre conregnandi in regno
 Cœlesti, quem tantopere aversatur in terra. Perijt
 nisi se corrigat, nisi saniora capiat consilia! Siquidem
 per ipsum & in ipso perit vinculum perfectionis & Re-
 ligionis, nempe charitas; quæ sola est Arrha felicitatis
 æternæ. Audi Poëtam Religiose, sic concinentem in
 hanc rem (Mezlerus l. 2. ep. 3.)

Quid magni est, faciles inter vixisse quietum?

Indole cum similes non sit amare labor.

Ast malè morati consortia ferre Sodalis

Miti animo, hoc rarum est eximiumq̃ decus.

Durus in errantes ne sis: abs te omnibus horis

Conscius humana labis abesse nihil.

Cur stomacharis enim, si non agit alter, ne optas

Cum tua displiceant sapius acta { *Deo,*
tibi,
alijs.

Vu alios peccare nihil; fors segnis es ultor,

Cum tua sub ferulam propria facta vocas.

Deficimus passim, turbamur, fallimur omnes.

Porrigat ut lapsus stansq., valensq. manum,

Si sapias, in vitijs aliorum lippus; ocellos.

Ad mala verte tus conglomerata sinu.

Alterius tibi vita creat curam, atq. laborem,

Ast est futilitas utilitate carens.

Non subsistit ille excusationis frivola praetextus, iste homo est mihi naturaliter oppositus, & ex natura contrarius, quia plerumque id falsum est, liquidem ex vitio tuo, passione tua, & culpa tua contrarius tibi factus est, non ex natura. Et esto, forte tibi sit ex natura ipsa oppositus, esto sit antipathice verè contrarius. Quid tum? Nonne subtus te est appetitus tuus, & tuum est dominari illius? Si juxta naturalem propensionem velis vivere, brutus homo es: non spiritualis homo, sed animalis, de quo dicit Apostolus: *Animalis homo non percipit ea, quae sunt Spiritus DEI.* Si conformiter ad naturales instinctus vivis, non vivis secundum Spiritum DEI: & consequenter nec vivificaberis ut membrum Christi à Spiritu Christi. Si naturali inclinationi standum, si secundum eam vivendum? ad quid ergo praescribitur, vel necessaria est ulla mortificatio sensualitatis, aut refrenatio passionis? ad quid tot monita & praecepta Christi: hoc est praeceptum meum, ut diligatis invicem sicut dilexi vos: diligite alterutrum, sicut & ego dilexi vos. Antipathiam naturalem vince principijs supernaturalibus, dilige omnes nullo excepto, sicut & omnes Christus dilexit, & sicut S. P. Benedictus praecipit, nullum NB. nullum odire, quantum vis ex naturam contrarium. Natura superanda est: hinc Scriptura

tam frequenter, tam acriter inculcat suppressendam esse vitiosam inclinationem quamvis naturalem, intrandum esse per angustam portam, Regnum Cœlorum vim pati, &c. Ergo vim infer tibi, & naturæ, & fac, nullum oderis. Cur (quæso) vis permittere prædominari in te naturam corruptam, passionem inordinatam, & diabolum instigantem? & prædominari non permittis gratiam excitantem, gratiam adjuvantem? Nè quæso oderis Religiose, quem tibi natura fecit contrarium, sine sua culpa, quia Confrater tuus est, Com membrum tuum, Membrum autem Christi. Putas te odisse inimicum tuum (ait S. Augustinus) & odissi fratrem tuum, & nescis?

Replicas: non odi illum, sed antipathiam naturalem habeo: Quod natura dedit, tollere quis poterit? Sed contra est, quid hæc antipathia tua est, nisi palliatum odium? A naturâ dicis esse contrarium, qui solum ex vitio tuo tibi contrariatur. Nimirum verissimum est, quod ait Apostolus: *qui fratrem suum odit, in tenebris est usque adhuc*. 1. Joan. 2. fratrem suum odit, & nescit. In tenebris ambulas, & nescis, quò vadas? Dico enim (ait Kesslerus) odium est, non antipathia. Nec refert, quòd eum non lædas, nec lædere cogites exteriori facto, si tamen te avertas ab ipso, vel corporis gestu, vel etiam solo mentis affectu. Belluæ etiam si natura feroces, nunquàm, vel raro aggrediuntur hominem, nisi lacessitæ, aut extremâ fame compulsæ: & tamen hunc hominem, hunc Confratrem aggredieris non lacessitus ab illo, quid enim tibi mali fecit? Defectuosus est, ineptus, talis & talis à natura, &c. Quid hoc ad te: sit ille, qualis vult aut esse potest; tu sis, qualis debes. Ad te ipsum reflecte oculos, & invenies in te ipso potiores causas, displicendi tibi ipsi, quàm in altero. Sæpè certè quæ fratres tales faciunt, quæque tantoperè in illis tibi displicent, peccata non sunt, vel saltem non gravia, adeoque nec per hæc

hæc offendunt Deum, si tantum defectus sint naturales; nec eis Deus propterea irascitur; Et Religiosus in hoc passu delicatior Deo sit? ut illis propterea irascatur, & indignetur? an avertet se ab illo & propter illud, à quo & propter quod se ab illo non avertit Deus? pessime Religiosus facit, qui sic facit.

Reponis: sed semel offendit sat graviter. Et hat mir ein grobs Stückel bewisen / jetzt ist er mir von Natur zu wider. Quoties mihi obviat, memoriam illius facti refricat, ideoque declino illum, utpote mihi jam antipathicè oppositum. Cœterum non odi illum. Sed dic (amabo te) nonne palliatum hoc odium est? & si odium non est, scandalum est, & hoc ipso odisti cœteros, quibus non parcis nocere scandalo? Et anne bene tecum erit, si tibi Deus, eatenus sit propitius, ut te quidem non oderit neque lædat, avertat tamen faciem suam à te, & mente semper revoluat peccata tua, ut nec oblivisci eorum possit, aut velit, nolens signa specialia amoris exhibere tibi, quin potius gratiam positivam, amicitiam veram, misericordiam & plenam veniam tibi subtrahat, nonne miser & miserabilis esses? Ergo nec tu fac similiter. Si tibi frater tuus ex levi fortè causa, vel offensa adhuc tam gravis est, ut non possis ei quidquam pacificè loqui, quid in agone erit? ubi omnes dæmonum machinationes eò collimabunt, ut coacervent & resuscitent in te singulas offensusunculas illas, quæ te fortè tunc (si possibile est) ad odium formale concitent charitate derelictâ, sine qua æternum peris: ita ut si sic (quod absit) morereris, æterna morte morereris.

Hæc & plura hætenus adducta, non mea sunt, sed videnda apud cit: Kesslerum gem. 9. ubi inter alia addit: seriò & sedulò attendendum in Novitiatu esse, qualiter in simul convenient duo; atque jam tunc maturè pestem se prodere per invidias ad invicem habitas, per delationes cum amaritudine & impatientia

factas, per jurgia &c. Non quòd non etiam Seniores hæc pestis sæpe invadat & professione provectiores; sed quòd etiam & vel maximè in junioribus jam se prodatur morbus iste; Quippè *junior etiam urtica*

Urit maturè, quæ vult urticam anere.

Sed, quæres, quodnam remedium sit contra ejusmodi odium & antipathiam? Mei loco respondeat præfatus Kesslerus, qui asserit remedium efficacius esse nullum, quàm humilitatem; & sine hac medellam non esse, nec spem. Ita ut si velint hanc pestem edomare, cogantur interius & exterius per talia motiva se cogere quodammodo ad hoc, ut eidem ipsi (contra quem stimulantur antipathiâ suâ, (ut ajunt) parati sint se subijcere; unde ad hoc ipsum omni conatu allaborandum Superiori est in eo humiliando, eumque alteri, quem avertatur, subijciendo in juventute celeriter, secus evadent hi leonibus & leopardis intractabiliores; qui nullis amplius motivis, regulis, adhortationibus, minis aut pœnis coercerentur ab exasperationibus suis & odijs in juventute haustis & sub antipathiæ schemate palliatis. Nam crescente ætate crescunt & vitia, nisi maturè eradicentur. Si enim causa & res penitus introspectiatur, unde originem suam trahat grave odium, quod sæpe aliquis gerit adversus hunc vel illum, invenietur sæpe aliud non esse, quàm suspicionem de altero dudum conceptam forte in Novitiatu vel Junioratu, quòd derideatur ab illo, aut certè nullum erga se respectum habeat, vel quid simile. e. g. manum alter non admovet, sive non adjuvat in tractando libro, movendo scamno, portando hoc vel illo: in eligendis rebus etiam levibus (v. g. scopijs) sumit meliores, &c. vel amatur, laudatur, fovetur magis à Superiore: Absoluto opere citius vadit ad Cellam, vel etiam diutiùs emanet è Cella, &c. iste contra frequentius corripitur, vel eidem postponitur, &c. ubi vides aliud non esse quàm invidiam aut impa-

tien-

tientiam animi ab initio, sed cum tempore desinentem in odium, præsertim si cum tempore æmulum, quem optat potius confundi & humiliari, videat melius & honoratius tractari, foveri, ac promovèri, quam ipse cum fovendum ac tractandum putet; vel excusari & defendi, dum in aliquo accusatur. *Semper à parvis initijs maxima quæq; suum sumunt incrementum*: è parva indignatione odia magna. Principijs ergò obstandum est.

Cujus rei exemplum stupendum affert idem Author, de Religioso quodam laborante consimili odio adversus quendam Confratrem suum, undeundè Origo ejus fortè levi ex causâ sumpta sit. Insequebatur ergò, & persequabatur Religiosus ille (nomen de industria reticetur) alterum passionibus suis penè ad insaniam, unde etiam parum absuit, quin ad verbera, ob antipathiæ vel potius odij vehementiam devenisset. Fuit enim præ nimia passionis vehementia, & intensis cogitationibus tumidis totaliter fatigatus, & viribus in tantum destitutus, ut pedibus (ipsomet hæc omnia fatente) insistere non potuerit. Nec volebat desuper culpam agnoscere, quod ipsemet in causa horum malorum esset (ut dici solet: *Er thut ihms selber*) sed sine culpa innoxius, & corde rectus esse aut potius videri voluit, asserens: se nullo prorsus odio stimulari contra alterum, quem tamen tantoperè aversebatur. Sic nimirum fit, quando principijs non obstititur: Incredible enim est, quam speciosè, quamque callidè se hic amor proprius imò diabolus insinuet, Religiosum unum contra alterum concitans, ut, nisi statim occurratur, eò deveniatur, ut demum vix sibi possint ab infamia, verberare, cædere, adeoque à gravissimo odio, & vindicta temperare. Fitque id non advertentibus illis miserum & periculosum statum suum, ita ut etiam totaliter vindicativis & tumidis cogitationibus gravidi & gravati incedant, gravamen tamen suum ac gra-

venem noxam, culpamque, vel certe grave periculum non advertant; prout & ille, de quo loquimur, asseveravit se minimè advertisse, & quasi per inadvertentiam cò devenisse; donec tandem divinà adjutus gratiâ non sine magno cordis dolore serò sed seriò cœcitatem suam, & odium cœcùm deplorans, mōres vitâmq̃ correxerit, ita ut non tantùm offensùs illi ampliùs non manserit, sed etiam offensiones multas, multas mordacitates & confusions ab ipso deinceps (forte exercendæ virtutis causâ) illatas, patienter imò libenter ultrò visus fuerit tolerare; cum reflexione semper, & agnitione miseriæ, in qua priùs tanto tempore suâ ex culpa fuerat.

Quæres ergò, quâ curâ & medicinâ curatus & liberatus fuerit à morbo suo præfatus Religiosus: pharmacum illud paucis hiscè ex eodem Authore habet: primò omnia sincerè revelavit suo Confessario extra Confessionem, à quo proindè adjutus fuit per exhortationes, & consilia sequentia: Primò: ut quoties internos etiam solùm pateretur stimulos contra alterum; se in Cella sua prosterneret ante scabellum pedum, imaginando alterum præsentem, utq̃ue scabellum pedum tanquàm pedes ejus oscularetur, & simul amicè alloqueretur, rogans orari pro se. Si verò ad extra prodjisset passio, per contentiones, mordacitates, verba punctoria, &c. licet altero causam aliqualem dante, jussus fuit coram ipso post factum se prosternere, & veniam rogare, & orari pro se. Præterea dona & bona alterius, & econtrà mala propria seu peccata graviora, in promptu habuit annotata, ut vel sic passioni huic (scilicet odio) velut indomitæ bestiæ os occluderet; insuper pro illo assidue orabat, & sic tandem impetravit à DEO gratiam, ut intra breve tempus ab hac longa miseria liberaretur.

Vade Religiose, & tu fac similiter, seu veterane, seu novelle! quisquis eodem morbo laboras, eandem medi-

medicinam adhibuisse juvabit. Oportet enim mi bone (si tamen bonus es, qui talis es) contra præpotentem morbum potentia adhibere remedia, qualia peritissimus hujuscæ morbi Medicus Author citatus præscribit, ut ante insinuata sunt. Nimirum quâdam violentiâ actuum humilitatis Divinam Bonitatem quali cogere satage, quæ nunquàm suos deserit, & extorquere efficacem gratiam, qua odium ejusmodi deponere, & derelictam extinctamquæ charitatem in te resuscitare valeas. Accipe ergo saluberrimum *Recipe* ejusdem Authoris. *Saluberrimum* (inquit) erit, si ad singulos impulsus odij, indignationis, averfionis (utcunq; nominare libeat) cum Superioris licentia, vel mandato (ad augendum per obedientiam meritum) coram illo, contra quem stimularis, te prostraveris, & petas orari pro te. In cella quôque vel aliàs solus agens imaginari poteris eum esse præsentem, & coram eo sic imaginari præsentem te prosternito, & culpam dicito, vel deprecare quadammodo, & pedes ejus osculare. Nequæ labor iste & humiliatio videri tibi debet gravis nimis, cum scias, Regnum Cœlorum vim pati, & non nisi violentos rapere illud; & aliundè etiam scias, evidensâ Regno Cœlorum exclusionis atque æternæ damnationis signum esse, odium contra Confratrem & proximum gerere ac fovere, nec deponere.

Præterea persuasum tibi habeas necesse est, quod quò difficilius fuerint hoc ipsum, quod aggredieris, eò majus tibi præmium resset, quod præstolaris: imò utentis talis actus heroicus & intensus, qui contra sic renitentem naturam exercetur, non tantum plus meriti & præmij habet pro futuro, sed etiam plus facilitatis operatur de præsentia, ad similes actus posthac facile eliciendos & habitus contrarios extirpandos, quàm tot aut 100. remissiores. Adeoque difficultas hæc major solum erit ab initio, in primo fortè actu vel secunde

do; nulla verò in reliquis amplius, Si credere non vis, fac experimentum, & senties, quod dico. Neque retrahi te patiaris à tali humilitatis actu per respectum illum perniciosum & sordidum, *quid dicetur? quid alij cogitabunt? Quid ille ipse, cui id fecero?* putabit me stultum &c. Nam dicant alij, quod volent cogitent, quod lubet; stultum reputent &c. sed non veris esse in lucro cum Apostolo Paulo stultum reputari propter Christum. Sed nec diabolo dissuadent talem actum obsecundes, qui te fortè conabitur retrahere, repræsentando continuò indiscretionem, imprudentiam, impertinentiam & vitia alia tui adversarii vel certè injuriolam ab eo tibi illatam amplificando: econtrà tibi obijciat fortè propria dona & excellentias v. g. quòd sis diutius in Ordine, & senior respectu illius; plus intelligas, quàm ille; sis longè illo prudentior, doctior, humanior, majoris etiam æstimationis ab omnibus aut à plerisque, quàm ille; quòd sis à parentibus ditioribus, nobilioribus (&c. &c.) quàm ille. Sugeret ergo diabolus, non te subijcias, non te humilies illi. Sed hunc si me audis, non audi, sed contra audentius ito.

Tales superbas cogitationes per Deum immortalē non voluas animo; sed mente excludas: aut si invito recurrant & occurrant talia cogitata, ne cures, sed contra audientius eas. Hæc enim voluntariè admittenda quid sunt nisi instrumenta continuandi odij, & accersendæ damnationis inemanabiliter. Igitur si tales insultus & suggestiones dæmonis occurrant, tu recurre ad ea legenda vel recogitanda, quibus te scis aliàs moveri ad volendum tales actus exercere humilitatis. Imò consultum erit, talia motiva & principia semper in promptu habere, descripta in scheda, & ea tecum deferre, legere, & relegere, animo revolvere, & sic contrarias diaboli suggestiones quasi vim vi repellere.

Motiva autem se alteri (quiscunque ille sit) bene

benter submittendi & humiliandi sese coram illo aut propter illum, possunt esse sequentia: si v. g. ut dictum est, virtutes aliquas aut dona illius (quibus utique planè is vacuus non erit) annotes, & etiam in schediasmate describas: quibus opponas graviora peccata à te commissa; talia de altero non præsumendo; cum nemo debeat præsumi malus sed potius bonus, quàm diu sic malus non probatur esse. Deinde ex Scripturâ, SS. Patribus aut etiam historijs notata quædam habeas de charitate & odio, de invidia & humilitate, de victoria sui &c. quæ te plus movent. Hujusmodi annotata motiva in promptu habeas, legas aut mente sæpius sculè revolvās pro opportunitate aut necessitate. Ante omnia autem memineris illius, quod dicit Joannes Gersen. de imitatione Christi, *non nocet si omnibus te postponas, nocet autem plurimum, si vel uni te præponas.* Item illud: *si vel uni te præposueris aut præferas, non poteris esse quietus.* Quod ipsum etiam Bernardus monet serm. 37. in cant. *Non est periculum, quantumtuncque te humilies, est autem grande periculum, si vel modicè plus te extollas. Si vel uni te præferas, quem forte parem tibi Deus judicat, aut etiam superiorem quapropter noli te comparare majoribus, noli minoribus, noli alicui.* Hæc Bernardus. Experire, si lubet. Recipe hoc salubre est. Probatum est. Et alterius (de quo diximus damno) disce bono tuo consulere: & nullum odisse vel levi odio, qualiscunque demum sit causa. Qualiscunque inquam causa sit averſionis vel odij, hanc tu causam non causam puta, saltem justam & sufficientem, quæ possit justificare odium tuum. Aut enim fecit tibi mali quidquam, aut non fecit? Si non fecit, ergo deterior belluises, quia gratis odio habes, qui nil tibi mali fecit, saltem intentione mala. Si fecit aliquid mali? veniam meretur non odium, & ad summum vindicta permittenda Deo est. Teneris enim non solum diligere eos, qui tibi fecerunt bona aut ni-

hil mali, sed inimicos etiam & malefactores; adeoque odium tuum & averſio tua, nunquam æqua ſunt, ſed iniqua & peccaminofa. Eſt fallacia apud Sophiſtas, quam *non cauſa pro cauſa* vocant. Tali fallacia vide, ne teipſum decipias Religioſe, quamcunque enim cauſam alleges, non eſt cauſa odij, ſaltem juſta & ſufficiens. Si malè fecit, indulgendum eſt: ſi autem bene, cur cum odio habes?

De Jona Propheta legere eſt, quòd cum naturæ ſtomachioſior eſſet, valde indignè tulerit, hæderam pulchrè in modum frondei tecti ſuccreſcentem, à vermiculo corroſam fuiſſe & exaruiſſe; excanduit enim Jonas, & petivit animæ ſuæ, ut moreretur, & dixit: melius eſt mihi mori quàm vivere. Cui Deus exprobrans illi iram ſuam ait: putasnè bene irasceris tu ſuper hæderà? Jonas cum pertinacià tuendo errorem dixit: *Benè irascor ego uſq; ad mortem.* ſcilicet: propter hæderam corroſam à vermiculo. *Joan. c. 20.* Poſſet hoc ipſum quandoque ex Religioſis quæri, putasnè benè irasceris ſuper fratrem tuum, propter tale vel tale dictum aut factum; putasnè rectè facis te avertendo ab illo? Quid reſponderent quandoque? niſi idem quod Jonas, benè irascor uſque ad mortem. *Dann ſoll mich das und das nicht verdrieſſen?* Facit (vel fecit) mihi hoc & hoc. Verùm cauſa tua, cauſa nulla eſt; ſi malè fecit, ignoſcendum eſt; ſi bene? odium deponendum eſt; aliàs ira tua & odium tuum cedit tibi in mortem, & fortè etiam æternam. Sed abſit à Viro Religioſo ſic irasci, ſic odiſſe. Ut verò hoc longè à viro Religioſo ſit, diſcat in juventute celeriter, tales iræ & odij motus reprimere.

Synopſis & praxis hujus Inſtrumenti. 1. *Omnes (excepto nemine) diligere, charitate verà non fictà, & odiſſe neminem, ſed ipſam potiùs odium odio habere, cum imprudens, irrationale, inhumanum ſit odiſſe eum, qui nobis in nullo nocuit.*

2. *Tam*

2. Tam parum odisse ullum hominem, quàm parum odio habes Deum, quia odium fraternum non tam dilectionem debitam fratri, quàm dilectionem Dei excludit.

3. Majori odio odisse odium fraternum, quàm ullum peccatum: quia omnium peccatorum est gravissimum, & omnis osor homicida est, se spiritualiter enecans, cum tamen alteri nocere (etiamsi velit) non possit; imò latro est, quia etsi adhuc vivat, quem querit occidere, attamen occidisse animo judicatur.

4. Nullum odisse, quia scandalum est multorum peccatorum, quia mortem inducit seu privationem vite eterne, quia diabolicum est vitium, imò plus quàm diabolicum, quia nil detestabilius est odio inter Religiosos, inter ejusdem Religionis Filios & Confratres.

5. Nullum odire, quia Religiosus charitatem non habens, vivens mortuus est, & omnia opera ejus mortua sunt, & quia qui vel unicum hominem, ut inimicum oderit in terra, nullum amicum, à quo ametur, habebit in Celo.

6. Nullo pretextu quasito quenquam aversari, aut nolle conversari cum eo, sed naturæ aut antipathie vitium virtute superare.

7. Specialem sibi vim inferre, victoriam de se ipso referre, æstimando, honorando, honore præveniando adversarium, se illi humiliando, subjiciendo, orando pro eo.

8. Odijs teneris & novellis statim occurrere, & evellere, priusquàm crescant, & firmiores figant radices, undeclinque ortum habeant, etiamsi levissimis ex causis. Vide sis, an hæc omnia feceris, aut facere posthac velis.

INSTRUMENTUM LXVII.

Zelum & invidiam non habere.

Zelus duplex est: bonus & malus, ut loquitur S. P. Benedictus cap. ult. Reg: malus, qui separat à Deo, bonus,

bonus, qui ducit ad Deum. Zelus ergò prout hic sumitur, æmulatio mala seu invidia intelligitur, quæ quis contra proximū excitatus, de illius felicitate contristatur. In eodem sensu accepit ipse Apostolus nomen Zeli 1. Cor. 3. *Cum inter vos sit Zelus & contentio, rationne carnales estis?* quasi diceret: *cum inter vos sit invidia, æmulatio, & contentio.* Definitur autem Zelus sic sumptus seu invidia: quòd sit *tristitia de bono proximi*, sive ut dicit Augustinus: *dolor aliena felicitatis.* Monet ergò hoc Instrumento S. P. Benedict: discipulos suos & omnes Religiosos id, quòd jam antè Apostolus monuit: ad Gal. 4. *non efficiamini invicem provocantes, invicem invidentes.* Quod monitum adeò salutare est, ut Cyprianus dicat: *nihil magis Christiano & maxime Religioso cavendum, quàm invidia.* Cur autem hoc vitium summopere Religioso sit cavendum, sive quænam motiva faciant ad ejus detestationem, & quænam remedia contra illud suppetant, breviter (imò fuse) dicemus. Interea adverte, quàm rectè S. P. B. post Instrumentum præcedens (*Nullum odire*) subjungat hoc præsens: *nulli invidere.* Quia plerumque conjuncta esse solent odium & invidia, unumquè ex alio consequitur, aut enim ex odio invidia nascitur, nam si quæ bona alicui eveniunt, quem odimus, plerumque eadem ei invidemus: aut ex invidia nascitur odium, prout diabolus invidens homini felicitatem suam, intensissimo eum odio persequitur, & Zelum gerit adversus hominem, Zelum inquam malum, imò pessimum.

Motiva autem invidiæ omni studio declinandæ, sunt sequentia: Primò. Quia vitium hoc diabolo appropriatur; per invidiam enim diabolus hominem persequitur, & insidijs insequitur. Undè August. lib. de disciplina Christiana: *vitium diabolicum est invidia, quo solum vitio reus est daemon, & inexpiabiliter reus.* Vis scire, quid sit invidus Monachus. Belga noster cum

eum sic definit: est hæres diaboli, filius dæmonis: est homo, in quo homo defierit, diabolus revixerit. Qui igitur diabolici spiritus & hæreditatis, exors esse cupit, invidiam à se procul amoveat. Et quot ejusmodi invidas cogitationes, motusue senserit, tot sibi suggestiones à malo spiritu immixtas noverit, quibus suam similitudinem & filiationem humanis mentibus imprimere laborat. Quid quòd invidia & odium fraternum sit plus quàm diabolicum? neq; enim diabolus Condiabolum & fratresu suum (Isti sic loqui fas est) odit, aut illi quidquam invidet, sed homini alterius naturæ & conditionis; Et homo poterit invidere homini?

Motivum secundum fugiendæ invidiæ est, quia vitium hoc est crudelissimum & immanissimum, ex qua veluti hydrâ pullulant vitia alia longè plurima atque deterrima: cujus enim cor semel hoc vitium occupat, in turpissima quæq; alia scelera eum præcipitat. Nul- lum enim scelus est, quod abhorreat invidus. Non parcat innocenti, non homini, non fratri. Sic non pepercit Cain Abeli fratri suo, quin *ex invidia occideret eum*. Gen. 3. Non pepercit filij Jacob Josepho fratri suo, *quia invidebant ei*. Gen. 37. Hinc non mirum, quòd etiam inter fratres claustrales dominetur, & regnet, quandò etiam inter germanos fratres prævalet. Denique non pepercit invidia Christo Deo-homini, quandò summi Pontifices & Sacerdotes *per invidiam tradiderunt illum*. Invidia ergò radix est multorum malorum: per invidiam pacis vinculum rumpitur, fraterna charitas violatur, adulteratur veritas, scinditur unitas. Hinc vultus minax, torvus aspectus, pallor in facie, in labijs tremor, stridor in dentibus, in ore verba rabida & effrænata convitia; manus ad violentiam prompta, & etsi gladio interim vacua, odio tamen furiosæ mentis est armata: ut loquitur Card: Turrecr: hic. Quid plura referam? testimonium sufficit Apo- stoli

stoli (Jac. 3.) ubi est *Zelus & Contentio*, ibi inconstantia & omne opus prævum, homicidium, fratricidium, Christicidium, & quæ non alia mala?

Motivum tertium est, quia invidia est vitium curatu difficillimum. Egerrimè curatur invidia, quia occasiones, quæ ad alia vitia nos ducunt, facilè vitantur, quæ verò ad invidiam nos incitare possunt, inevitabiles sunt. Quippè occasio invidiæ aliena felicitas est, seu bonum alienum, juxta definitionem datam, quòd sit *tristitia de bono proximi, seu dolor alienæ felicitatis*: ut ergò occasio illius excluderetur, deberet omne bonum, & omnis felicitas à proximo excludi, quod fieri nequit. Hinc cujus cor vitium hoc immane occupat, ab illo difficiliter extricatur. Ergò maturè oportet obistere hujusmodi vitio.

Quartò est vitium infelicissimum, teste Gregorio dicente: *Quantæ infelicitatis sunt invidi, qui de milioratione aliorum, ipsi deteriores fiunt, de sanitate aliorum infirmantur, de vita moriuntur, & de bono odore, quo alij vivunt, putrescunt: cum alios invidi commutatos vident, seipsos mordent, & excruciant.* Et Gregor: Nyss: *invidiam qui habet, non suis malis sed alienis bonis infelix est.* O misera infelicitas! Undè bonus proficit, invidus contabescit! Unde Poëta.

Invideas, precor, invideas: ipsissima virtus

Et fors invidiam prospera semper habet.

Quintò est vitium perniciosissimum, corruptum enim & devastat ipsum invidentem: est enim sicut vermis ligni, qui lignum, unde natus est, consumit. Semper invidus dum alteri nocere nititur, sibi nocet. Hanc in rem servit fabula illa de uno invido & altero avaro; habuisse scilicet Regem quempiam inter suos Aulicos avarum unum, & invidum unum: Vocatisque ambobus dixit: petat quilibet vestrùm, quod voluerit, qui primus petet, habebit, quod petet; alter, qui secundo loco petet, habebit duplum.

Noluit primò

primò petere avarus, ut posset duplum habere. Noluit etiam invidus aliquid boni petere, nè avarus, cui invidebat, duplicatum bonum reportaret, sed petivit, ut sibi erueretur unus oculus, ut sic postmodum avaro eruerentur duo. Hæc autem fabula sanè fabula non est, sed ipsissima veritas, quòd invidus in propriam & alienam perniciem intentus sit. Si ergò sibi nequam est, cui bonus erit? undè Basil: homilia II. *Quid est hoc morbo perniciosius? interitus vite est, & pestis nature. Quemadmodum enim rubigo ferrum, sic invidia eos, qui eam possident, inficit, & corrumpit. Et sicut viparas dicunt disrupto matris ventre enasci, sic invidia concipientem se animum corrodit, & tabescere facit. Hinc fortè est tritum illud:*

Rumpitur invidiâ quidam charissime Juli.

Et ille Poëta alius:

Iustus invidiâ nihil est, quæ protinus ipsum

Authorem rodit, disruciâtq; suum.

Sextò est vitium omnium turpissimum, adeò, ut fermè præ omnibus, huius vitij hominem pudere soleat, nec velit hoc infectus vitio videri, esto de cæteris sæpè ultrò gloriatur: Omnis qui invidet, dissimulat se invidere, & gaudium simulat, hilaritatemq; præsefert, licèt rumpatur intus; detegere nolens morbum, dedecoris plenum. Hinc cernimus, & observamus, quòd invidi mala etiam bona dicant, seu in faciem malefacta laudant eorum, quibus invident, & quos v. g. exturbare nitantur officio, de quo invident; adulantur, palpant, laudant scurrilitates eorum, & quæque inhonesta; imò materiam, ansamque præbent, ut dissolutè vivant, ut defectus committant, quia confidunt, quòd ex hoc & per hoc inhabiles reddantur officio, quod tenent; perdantque odorem bonæ famæ & existimationis apud alios, maximè apud superiores (quorum interest officia talia concedere) absq; eo quòd notam invidiæ velint incurrere. Ve-

rùm utut latere amet hoc malum, attamen latere diu non potest, seipsum prodit. Quippè Poëta teste.

Celari nequeunt quatuor: nempe æstus amoris,

Tussis, edax ignis, Cordivoraxque dolor:

Vultus dolorem prodit, vultus invidiam & invidum prodit, quamvis invitum, de felicitate aliena dolentem. Hinc vulgò dici amat: prospicit ex oculis invidia. Es schaut ihm der Neid heym Augen herauss. hanc enim innuunt, & produnt torvus aspectus, pallor in facie, &c. Præterea invidiam produnt verba rabida, effrænata convitia, &c.

Septimò invidia vitium serpentinum est, omni serpente, omni veneno venenosus. Venenosissimum serpentium dicunt Basiliscum, qui sit serpens in Africa pedalis magnitudinis, albam in capite maculam veluti coronam præferens; undè & latinis regulus aliàs dicitur (scilicet inter serpentes) quos omnes virulentia suâ, serpentibus innatâ, antecedit: tantæ quippè virulentia esse perhibetur, ut solo aspectu, vel sibilo aures inficiat, plantas adurat, enecet animalia; quin etiam se ipsum necat virulentia suâ, dum sibi fortè virus insitum afflat; quod fieri dicunt, si sese intueatur in speculo. Tunc enim percussæ in illum venenosæ qualitates, quas emittit, ipsum emissorem enecant; & sic proprijs se telis confodit. Nonne luculentum hominis iavidi emblemata basiliscus est? Nihil ei tam sanctum, nihil tam innoxium, quod virulentia suâ non afflet, & inficiat, aut interficere non cupiat: imò suo seipsum veneno inficit, & enecat. Ut alios perdat, ipse perire non dubitat. Undè Bernardus: *O quis es, qui saluti, & sorti invidet aliena, parcite vitæ & æ: si enim, ubi invidia, ibi mors? profectò non potes simul invidere, & vivere.* Quòd si velis talem Basiliscum spectare Religiosè, Fingito videre Florentium illum pseudo-Sacerdotem (usque adeò nec Sacerdotales & Religiosi animi ab hoc vitio & veneno sunt immu-

nes & liberi) Clericali quidem habitu vestitum, sed vultu liventem, pallore suffusum, oculis depressis, macilentia rugosum, torvum intuentem, crebro suspirantem, dentibus stridentem, & obscurum aliquid immurmurantem. Hic invidi vultus, hæc species, hic decor est. In hunc hominem oculos, animosque converte; & quis cum, quis quemque invidum maneant vitæ exitus aut exitium, ex rei gestæ serie cognosce: rem gestam (ut narrationi major fides sit) narret ipse Gregorius M.

Cum Monasteria à S. P. B. fundata in amorem Domini Nostri Jesu Christi longè lateque ferverent, sæcularemque vitam multirelinquerent, & sub suavi Christi jugo cervicem cordis inflecterent. Florentius pseudo Præbyter (uti mos pravorum est, invidere alijs virtutis bonum, quod ipsi habere non adlaborant) S. Viri studijs caput æmulari, ejusque laudi & sanctitatis famæ invidere. Undè etiam nitebatur alios (quos posset) ab illius visitatione & frequentatione, æstimationeque retrahere: Cum verò se nihil proficere contra magnam Magni Benedicti sanctitatem & famam conspiceret, & conversationis illius crescere æstimationem, multosque ad statum vitæ melioris, ex fama & præconio sanctitatis ejus indefinenter allici: invidiæ facibus magis magisque succendebatur; quia conversationis illius ipsemet appetebat habere laudem, sed habere aut ducere laudabilem vitam non volebat. Quid igitur audet invidia? nimirum invidiæ tenebris excæcatus, eò perductus est, ut veneno tollere e medio S. P. Benedictum gestiret: quem in sinem infectum veneno panem S. Patri submisit refectionis ad horam, ut eo se reficeret, & simul deficeret. Sed quid agis, quid moliris, quid cogitas cæca invidia? *Innocentem & justum non permittet interfici Deus*, Daniel. 13. S. ergò P. Benedictus intoxicatum panem cum gratiarum actione quidem recipiens & pestem laten-

tem minimè nesciens, panem, quem invidia transmissit, corvo S. Pater committit tollendum, & in loco proijciendum, ubi à nullo hominum posset inveniri. Videns ergò prædictus pseudo præbyter se S. Benedicto in corpore nocere non potuisse, nocere ei in animabus Discipulorum suorum decreverat: quem in finem submittit ante oculos eorum in horto Monasterij (cui Monasterio Benedictus inerat) septem puellas nudas, seu septem Veneres, cùm tamen Poëtæ non nisi fingant unicam, quæ coram eis sibi invicem mansuetudines, & colludentes, illorum mentes ad perverfitatem libidinis inflammarent. An major nequitia ex Orco excitari queat, quàm fuerit hæc, excitata ab invidia? Verùm non permisit diu Divina Nemesis ultum scelus, sed (ut loquitur Gregorius) terribiliter eum percussit Deus (habet hoc invidia: ut Salomon in proverbijis ait: *Qui ruinâ letatur alterius, non erit impunitus.* prov. 17.) sensit invidus Præbyter talionis pœnam; & ruinâ (quam alteri tum in corpore, tum animâ parabat, aut machinabatur) se ipsum involvit) Nimirùm stabat in solario exultans. Et ecce! hoc ipsum tantùm, in quo stabat, solarium concidit, & Benedicti hostem conterens extinguit! *Ex vita S. Bene.* cap. 8. sic nimirùm invidus sibi ipsi causa fuit ruinæ, Nam cùm in sanctitatem S. P. Benedicti ceu in speculum conijceret oculos suos basiliscus iste, pestiferam labem & obfuscationem, ejus nitore afflaturus, se ipsum confecit, sibi ipsi nocuit. Nimirum quàm graves sunt rosæ odoriferae scarabæo, tam odiosa sunt livori virtutum præconia.

Vidit tonsuratus hic basiliscus, se servo Dei, S. Benedicto in virtute & vitæ probitate, sanctitatisque fama æqualem non esse, ideò iratus fuit, dentibus fremuit, & contabuit, quærens omnem modum, quo nocere posset alteri, sed nocuit sibi ipsi. *O invidia mortifer stimulus* (exclamat Greg. Nyss.) *macro reco-*

ditus, bilis venenosa, tabes sponte adhibita, telum amarum, clavus transfigens animam, flamma cordis, intestinorum ignis, in proprium dominum faciens & authorem.

Octavum motivum fugiendi & detestandi invidiam est, quia est tormentum tormentorum omnium maximum, Horatio teste:

Invidiâ Siculi non invenêre tyranni

Majus tormentum.

Alludit hic ad candentem Phalaridis taurum Poëta: cujus ardor licet fuerit crudelis, enormis & ingens, & mugire faciens, non tamen æquavit æstum invidi pectoris: vult ergo innuere Vates, invidiam tormentum majus esse, quàm ignei tauri: æstus enim invidi, infernali est similis igni. In quem sensum S. Greg. accipit illud Cant: 8. *dura sicut infernus æmulatio*, dura (ait) *exitit Judaorum Christo invidentium æmulatio*, quia sicut infernus sine misericordia, (quos tenet) sic Judaica plebs Christum apprehendens, sine respectu pietatis ad mortem trahabat. Fecit hoc ipsum Florentius præmemoratus, cujus æmulatio quiescere non potuit, donec ad mortem seu corporis seu animi traheret eum (saltem spe suâ) quem lividâ malevolentia persequeretur benevolentissimum Patrem Benedictum.

Nonum motivum, cur omnibus viribus connitendum sit, ut ab hoc vitio extricent sese Religiosi, est. Quia usque adeo commune invidia vitium est, ut videatur se habere instar termini transcendentis, omnia pervagantis, adeo ut peste hac, Religiosa etiam corda plerumque sordescant, & infecta maneat. Vulgari proverbio dicitur: (quod utinam falsum esset! sed verissimum sanè est) *invidia in Aulis nascitur, in Monasterijs seu Religionibus nutritur, in Xenodochijs emoritur*: Usque adeo pervulgatum invidia est vitium! in omnibus locis, profanis, sacris, reperitur; de quo Salvianus: *Quis est (inquit) in quo non lividus malevolentia Zelus ardet, cujus non sensum livor invasit? cui non prosperitas aliena*

aliena supplicium est? qui non bonum alterius, suum credit esse malum? cui ita sufficiat sors sua, ut etiam alium velit esse felicem? Quis ille est, cui parum non sit, si sit ipse felix, nisi alter fuerit infelix. Religiosos ergo & Discipulos suos voluit S. P. B. à communi hoc naufragio exemptos, & immaculatos. Ah Religiosi, ut quid Zelo seu sinistra æmulatione & invidia ullâ laboratis in malum vobismetipsis! Ecquid crebrius aut frequentius fortè in Monasterijs, & Religiosis Communitatibus est reperire, quam invidiam & falsas infimulationes, ex mutua invidia promanantes?

Si quis paulò gravior apud Superiorem esse putatur, ecce jam reliquorum unguis parati sunt ad eum configendum, ad favorem hunc eradicandum; jam non Religioni ducitur, falsa veris, vera falsis misceri & mentiendo, detrahendo, calumniando &c. columna bene stantem impetere, & parumper inapellere donec ex integro liceat evertere. Virtus ipsa sæpè in culpam trahitur, probitas morositatis nomine trahitur; observantia Regularis, sensuum mortificatio, frequens oratio &c. hypocrisis vocatur: Obsequendi seu obediendi studium adulatio dicitur. &c. &c. Cum verò multis criminationibus, & delationibus concussa incipit nutare columna illa; cum bonus Religiosus non nihil fidem, & æstimationem priorem apud Superiores perdere incipit & jam loco moveri pristino, dum incipit à virtutis proposito deijci, & de fervore suo (qui invidis est telum in oculis) remittere, tunc exultat invidia, tunc intenduntur vires, ut ad motis etiam mendaciorum, & falsarum infimulationum, exaggerationum, exprobrationum machinis paries jam inclinatus detur in ruinam. Licetque tunc hujusmodi Religioso, qui invidos & invidiam patitur, illud Davidicum cum gemitu usurpare: Quousq; irruit in hominem, tamquam parieti inclinato, & macerie depulsa. Quid tanto impetu in me insurgitis? Atque hoc

Re-

Religiosi quanto sæpius in Religionibus fieri videtis, tanto studiosius caveatis.

Caninum hominum genus est genus invidorum, ut loquitur in hunc locum Gerardus Noster. *Et sicut canina facies abominabilis in cucullo est, sic invidia rabies est detestanda in Monacho. Et uti canis ille nunquam quiescit, sic à dentibus ejus & spuma, nemo securus & intactus est in Canobio.* Sunt in Cœnobijis sagittarij, sed perversi & inversi. Sagittarij boni in nigrum collimant, invidia oculos in album intendit; virus suum in laudabilia effundit. Nam etiam bonorum Fratrum facta & acta bona, sinistram accipit in partem; Et ut Bonaventura ait: *sicut bonis mala cooperantur in bonum, ita invidis bona cooperantur in malum, omnia, quæ bene faciunt Religiosi boni, invidi per invidiam dicunt & volunt esse malè facta.* Unde tales aurum convertunt in cuprum, gemmas in lutum, granum in paleam, vinum in aquam, mel in fel, diem in noctem, balsamum in sterquilinum, electuarium in venenum. Hæc Bonaventura in compend: Theologiæ l. 13. c. 16. Araneæ sunt Religiosi tales, quia undè apis mel, aranea venenum exugit; & quod suxit, in alienam perniciem convertit; sic invidi Religiosi ex bonis aliorum, malam exugunt invidiam. Muscæ sunt Religiosi tales: quæ maculas suas communiter fœdius in munda syndone relinquunt. Scarabæi sunt, qui non nisi in sordibus & faciibus aliorum occupantur, rosas bonorum operum, quas in alijs advertunt, prætereunt: mala observant, bona exempla negligunt aut fugillant. Si videant alteri malè esse, corripere, officio deponi &c. tunc sibi benè esse putant, de aliena pena (ait Aug.) querunt sibi medicamentum, & de salute acquirunt grande tormentum. De aliorum malis gaudent, de profectibus bonis lugent: ad gaudenda amarij, ad plangenda lati; amice diaboli, inimici autem sui; omnibus odiosi.

O quoties sic in sacris Communitatibus frater in-

vidiâ concitatur contra fratrem ! & inimici alicujus Religiosi sunt *domestici ejus*. Matt. 10. v. 36. unus supra dorsum fabricat alterius, unus machinationes machinatur adversus alterum, timens ne alter ei surripiat, quod ipsemet tantopere affectat. Officiolum quod alter sperat, aut saltem desiderat) sæpe causa invidiæ est : invidiam patitur cui illud obtigit : aut si nondum ei obtigit, videant verò alij, alterum commendatum & bono loco apud Superiores esse, mox glossantur, venturum eum futurum officialem talem &c. hinc concitare nituntur adversus illum cœteros : Superioribus, æqualibus, inferioribus referunt singula, quæ vel vident in illo, vel etiam suspicantur de illo ; in Cella quantumvis lateat, patet tamen jaculis invidorum : adeo oculi eorum lyncei sunt, muros etiam & ostia penetrantes ad observandum & notandum alterum, & numerandos omnes gressus ejus, si quid forte perperam committat. Quod si aliquid sinistri deprehenderint, id ipsum multis exaggerationibus propalant, exponuntque quibusvis obvijs, ijs quàm maximè, apud quos talem vel parum vel multum valere nōrunt : ut vel sic incipiat valere minùs, minusque æstimari, æmari, foveri. Librant, & cribrant dicta, gestus & mores ; & si quid sinistrae actionis vel dicti minus competentis reperiant, protinùs in auras & aures spargunt aliorum, suppressâ intentione, quam loquens habuerit, vel etiam ipsa formâ loquendi, aut etiam occasione & causâ, ob quam simile quid dictum, prolatumve sit, solum ut odiosum reddant alterum apud cœteros, & impediant eum àb eo commodo, solatio, favore, officio consequendo, quæ illi obventura verentur. Usque adeo verum est, universa exposita esse invidiæ : nec ab ea tuta aut immunia esse Cœnobîa & Asceteria sanctissima ! Usque adeo etiam atque etiam inter Religiosos (quorum professio est vacare soli Deo, & charitati fraternæ conservandæ intendere) grassatur hæc lues pessima !

Et dolendum solum est (inquit Kesslerus gemitu compeditorum 17.) *imò planè stupendum, quòd tam pauci advertant se in Religiosis cætibus hoc vitio contabescere, quòd tam commune, quàm perniciosum simul est. Cumque undique flammæ invidiæ evomant in dictis acerbioribus, in conversatione communi, in delationibus ad Superiores &c. Nequaquàm tamen se tam exitiali invidiæ morbo laborare agnoscant. Ah quoties & quot non ringuntur, ubi vident uni plus recreationis, ut vocant, fieri, plus solatij, plus favoris impendi quàm alteri, quàm id ferunt ægro stomacho, quàm vehementer hanc (ut ajunt, aut putant) injustitiam exaggerant coram contribulibus suis, aut etiam in faciem obtrudunt Superioribus suis; aut certè in propria mente vel phantasia, ceu tribunali justitiæ rem ruminant, digerunt, examinant: Cur hoc illi sit cur toties? cur omnes recreationes debet solus iste & semper habere? ista non est discretio, ego etiam mea facio &c. Et tamen invidiâ turpi se laborare non animadvertunt.*

Sunt & alij, qui ringuntur, & rumpuntur invidiâ, ubi alterum (cui non sunt affecti, seu cui invident) laudari percipiunt. Nihil durius multis est, quàm audire ea, quæ alterius in laudem & aliqualem commendationem cedant. O vitium grande, vitium plus quàm diabolicum! diabolus namque homini invidet laudem & æstimationem, dæmoni minimè; ut potè simili & æquali in natura; O malum execrabile! Notent benè hoc Religiosi (ait Kessler. lo. cit.) notent benè: quia facile nimis irrepit in Religiosum animum tam grande vitium, sed non facile extirpatur; imò nec facile quidem observatur & advertitur. Notent, & novum agnovisse ex parte curasse est. Et Aristoteles quidem lib. 2. de arte Rheto. cap 19. in hoc præcipuè vitiū hujus vitij ponit, quòd sit tristitia de alterius bono, pro-

prout est diminutivum propriæ excellentiæ; & pro exemplo invidiæ & invidorum ponit primò eos, qui honorari cupiunt, & celebres esse: Quales esse possunt Concionatores, Lectores, Confessarij, imò etiam Oeconomi, &c. Hinc timent, tristantur, nec pati possunt se ab alijs superari in sua scientia, dexteritate, vel industria, ideoque de laude, de gloria aliorum seu Antecessorum, seu Successorum in munere & officio, vel etiam Collegarum affliguntur vehementer: & econtrà exultant ad confusiones & infamationes eorum, quos existimant sibi obstare aut prævalere.

Hanc in rem placet referre recentem sed horribilem Historiam, seu horribilem invidiæ exitum ac effectum, qualem recenset Theoph: Raynaudus in prælo spirituali numero 29. de año 1657. Anno hoc (inquit) concionabatur Savonæ apud Ligures Religiosus quidam (nomen Ordinis consultò tacetur) qui invidens Concionatoribus alijs de Auditorum frequentia, cum paucos nimis ipse haberet, & numeraret Auditores, ita ut vasta templi capacitas, adeò infrequenti concurrentium numero posset vacua videri: Cum igitur aliquamdiu quâ incitando, quâ urgendo nihil proficeret, patientiâ in furorem versâ descendit è suggestu, & in Cœnobium regressus, omnes Concionum suarum fasciculos, unum in cumulum congestos igni injicit: ex quo mox grandior flamma excitata vicinos adeò terruit, ut periculum incendiij latè grassaturi timentes, ultro accurrerent. Sed quid putas, accurrentes viderunt? ferale spectaculum! chartas reperiunt necdum plane consumptas, & simul miserum Concionatorem in sanguine suo penès innatantem. Adegerat quippè ipse sibi intra ilia sicam, eò quod populum frequentiores ad conciones suas adigere non potuerit. Hoc nimium habet invidia & præeminendi vana libido; sibi nocet, dum non potest alteri. Ah vide, ne in videas!

Ultimum invidiam velis, remisque fugiendi motivum

tivum & calcar Religioso sit, quòd invidia vitium sit juxta Doctorem Angelicum, & omnes Theologos ex genere suo mortale. Hoc puto satis Religioso bono erit ad concipiendum hujus vitij horrorem maximum. O Religiosi (ait iterum hinc Kesslerus) mortale est invidere ex genere suo. Auribus hoc percipite omnes, qui inhabitatis Monasteria, & Congregationes sacras. Mortale est! & vos celebrare audetis quotidie sine scrupulo? sine remorsu? sine discussione? sine advertentia & reflexione? Timori (ait) sint ista illis, qui se nòrunt nocuos & infectos hac sava lue; sicut reverà infecti sunt plurimi, licet parum advertant. Hæc ille. Sed unde est, quòd non advertant? quòd videntes non videant? & audientes non intelligant? rationem dicit esse mentis excoecationem, quæ ipsius invidiæ effectus est. Quia dum malis aliorum lætantur, occupati semper in sceleribus aliorum, quasi scarabæi stercorebus operiuntur; ita ut quæ coelestia & divina sunt, ac etiam veritatem, & statum conscientiæ suæ non videant.

Attendant iterum illi, precor, ne mortali hujusmodi labe se contaminent, aut contaminati incedant, quicunque officium alterius affectant; apud quos communissimè hæc se pestis insinuat; nam qui finem quærit, vult & media: media autem sunt, aut esse videntur, ut quos sibi prærepturos timet, aut præripere videt tale officium, tale solatium, vel favorem, &c. eos impediat, deferendo eorum (si quos novit) defectus, quos non novit, inquirendo. Vix talis videt, vel audit quidpiam, mox alijs malevolis, & osoribus ejus se sociat, qui de illo malè loquantur, aut malè loqui libenter audiant; profert & affert, fugillat, & exhibilat dicta, facta; apta, inepta, quælibet! insusurrat hæc & illa Majoribus! sed quorsum ista omnia? ut destituto potiatur officio, vel ne deiciatur ab illo: vel etiam ne in administratione officij ab altero in laude superetur: ab hoc ergò inordinato officij vel laudis,

aut præminentia affectu descenditur ad invidiam, ab hac ad illa alia sexcenta vitia. Hi ergo & similes effectus mi Frater (inquit cit: Auth:) qui amas animam tuam, sint tibi pro manifesto signo regnantis in te invidiæ, quæ malum mortiferum est. Quisquis ergo officium, quale quale illud sit, sperat vel affectat, vel diutius retinere anhelat, semper sibi timeat, sibi caveat, nè morbo tam pestilenti inhiatur, aut infectus sit. Videat, an non de alterius morbo gaudeat, spe mortis; aut de morte spe consequendi officij. Hæc enim quid nisi nota invidiæ sunt? Videat, an æmulum suum subdolè nitatur adducere in præcipitiū, laudando malè facta in faciem, ut malefacere pergat, & defectus quosdam committere, quibus confidat æmulum in disgratiam & disciplinam Majorum venturum, & officio privandum. Hæc enim invidia est. Videat, an non ægrè ferat, ubi bona & dona alterius vel rectè facta illius prædicari, laudarique audit; Et hæc invidia est. Videat, an non bona interpretetur malè; Et hæc invidia est. Videat, an laudibus alterius non invideat; an non si probum nominari audit, tu hypocritam dicas, si doctus audiat, tu semifatuum, aut rudem proclames; si sanus & robustus habeatur, tu valetudinarium nec durabilem pro hoc illòve officio, dignitate, negotio dictites. Et hæc invidia est. Atq; hæc licet sint gravia nimis, invido tamen nec levia quidem apparent: Obscuratum enim est insipiens cor eorum; *statuerunt oculos suos declinare in terram*, quorum unicum gaudium est innocentium infortunium, quorum unica consolatio innocentium confusio, quorum requies innocentium suppressio est, quorum tranquillitas est innocentium exasperatio, quorum satisfactio & pacificatio est innocentium injuria, &c.

Vos verò Religiosi, non sic! liquidem vita vestra, conversatio vestra, Religio vestra, exemplar vivum esse debet vitæ cœlestis, tabernaculi cœlestis, & societatis

tatis Civium Supernorum. Et sicut felices illi Spiritus, qui Cœlū inhabitant, gloriam suam, dignitatem suam, præcellentiam suam, ministerium suum mutuò non invident, tametsi inter eos sint, qui gloriā, honore, dignitate, officio, ac ministerio emineant; sed inferiores de honore, officio, dignitate Superiorum tantum proprijs lætantur, ita Religiosi, Fratrum suorum honore, virtutibus, laudibus, officijs, &c. congaudere debent potius, quam invidere, non secus ac si ea ipsi haberent.

Quæres, quibus remedijs excindendum sit hoc vitium invidentiæ? R. Esse sequentia. 1. Radicem evellendo, nimirum affectum honoris, laudis, præcellentię super alios: item officiij & dignitatis: vel etiam vanorum solationum, recreationum, quas alteri obtingere invidemus. 2. Periculum hujus mali, imò & æternæ damnationis seriò & sedulò expendendo, aliāque mala ex hoc malo pullulantia. 3. Studendo perfectæ charitati & fraternæ dilectioni juxta dicta supra Instrumento 2. quia sicut teste Augustino: amor fraternus esse non potest, ubi invidia est, & qui invidet, non amat, ita econtrā invidia esse non potest, ubi serius & sincerus amor fraternus est; nunquā certè, qui amat, invidet. 4. Omnia allata motiva probè, ruminando, & exactum examen de hoc vitio instituendo, an æmulationem adversus ullum habeas, ulli inideas; hoc vitium si in te deprehenderis, abominare illud in te, & cane pejus & angue fuge.

Synopsis & praxis hujus Instrumenti. 1. Non esse invidium. Quia hoc vitium est odij initium; vitium diabolicum est, & diabolo proprium, imò plus quā diabolicum; est crudelissimum, immanissimum, ingentem secum & post se trahens malorum iriadem; est vitium infelicissimum, perniciosissimum, turpissimum, venenosissimum, & omni basilisco venenosius; Curatu difficillimum, tormentum tormentorum maximum, omnia transcendens,

dens, etiam Claustra Religiosa, omnia pervagans, ubique penetrans, etiam Corda Religiosa. Denique quia caninum vitium est; quid autem abominabilius, quam canina ferocies in cucullo? Et quod omnium caput est, vitium est ex genere suo mortale.

2. De nullius bono invidere, de nullius malo, morbo, morte letari.

3. Neminem subdolè inducere in facinus, vel defectum, ob quem in disgratiā veniat Majorum.

4. Non agrè ferre, sed libenter videre, dum bona aut dona alterius vel rectè facta prædicantur, laudantur, commendantur.

5. Bona, dicta, facta alterius in malam partem non accipere, & interpretari.

6. Neque mala alterius, ultra quàm par est, exaggerare.

7. Libentius videre, si laudetur alter, quàm tu ipsè.

8. Omnem affectum propriæ laudis, honoris, præcelsæ super alios, officij, dignitatis, vanorum solationum recreatiuncularum deponere, quod minus de his alteri invidere possis.

9. Periculum huius mali, imò & æternæ damnationis seridè & sedulè, sapiusquè expendere, & mala quæ ex hoc malo pullulantia.

10. Præmemorata paulò antè motiva probè ruminare, & exactum huius rei examen instituire.

11. Perfectæ charitati & fraternæ dilectioni singulariter studere juxta Instrumentum II. Vide dicta ibidem, simulque vide, quid feceris hactenus, quid deinceps velis?

INSTRUMENTUM LXVIII.

Contentiones non amare.

2. Tim. 2.

Quoniam teste Divo Thoma 2. 2. Q. 38. A. 2. Contentio solet ex invidia generari, & hæc ex odio, adeoque connexa hæc vitia esse solent; ideoque postquam dixit S. Legislator non odium gerendum, non invidiam habendam esse, hinc subdit non esse amandam contentionem; de qua Apostolus 2. Tim. 2. *Noli verbis contendere.* Solet autem quandoque contentio verborum oriri inter æquales, uti si Religiosus privatus cum alio privato contendat. 2. si Majores contendant cum Minoribus seu inferioribus, idque ex vitio potius, quam officio suo; qui suis loqui nesciunt inferioribus & subditis, nisi contentiosè ac litigiosè. 3. Si inferiores & subditi non vereantur contendere cum Majoribus suis. Quocumque horum modo contendere soleas, semper malè facis, & contra hoc Instrumentum agis. Nam cum æqualibus contendere, utique ignominiosum est. Nec caret vitio, si Superior cum inferiore, modo, more, & loco indebito contendat: siquidem Superiores deberent pium Patris ostendere affectum, & mansuetudinem præferre Christi, non personam contentiosi Catonis. Si verò inferior cum Superiore contendere præsumat, utroque pejus est: de quo contendendi genere (scilicet cum Prælato & Superiore suo) etiam alibi plura dicemus in Caput 3. Regulæ. Potest & addi quartum genus contentionis, si Religiosus litiget & contendat cum extraneo; circa hoc contendendi genus dicit Turrecre: in hunc locum: gravius esse Religioso contendere cum extraneo, quam cum Confratre, tum propter scandalum majus, tum quia cooperatur ad gravius peccatum illius extranei, qui utpotè extraneus & minus mortificatus

ficatus in passionibus suis, plus inflammabitur, & gravius peccabit, quàm fortè Religiosus, qui præsumitur mortificationior & mansuetior. Undè non sine causa S. P. Ben. contentiones verborum in genere prohibere, ideòque omnes allatas species contentionum vult esse à Religiosis longè.

Rationes verò, ob quas contendere prohiberi S. P. B. seu ob quas meritò contentionis vitium fugiendum sit, possunt esse sequentes. *Primò*: Quia contendere prorsus ignominiosum & probrosum viro est, quantò magis Religioso? *Non est enim res, qua deceat viros*, inquit Seneca. *Litigare muliebre* vitium est, vitium gurgitum, helluonum, tabernas frequentantium, vino se ingurgitantium; prout Proverb. 23. dicitur: *Cui rixæ? nonne his, qui morantur in vino, & student calicibus epotandis?* Et certè plerumque, nimis multum bibisse arguitur, qui contendit. Undè vinolentum Religiosus se prodit, qui contentionem amat, quàm ergò ignominiosum sit, virum Religiosum contendere, nemo non videt.

II. Quia contentiones amare est signum vel superbiæ, vel stultitiæ, vel alterius perversitatis & moralitiæ. Superbiæ quidem signum est, quia, qui cum altero contendit, in eo jam vel se, vel iudicium suum alteri præfert. Stultitiæ signum est, quia *labia stulti miscent se rixis, & os ejus jurgia provocat.* Prov. 18. Signum perversi animi est. Quia Proverb. 13. dicitur: *Homo perversus NB. suscitatur rixas.* Religiosus ergò, qui rixas suscitatur, eo ipso se perversum esse manifestat & malum; prout habetur Prov. 17. *Semper jurgium querit malus, Angelus autem crudelis mittetur contra eum*: Nempe diabolus incentor contentionum & cum tempore castigator. Tantundem ergò caveat Religiosus esse contentiosus, quantum cavet, & cavere debet esse superbus & stultus, esse perversus & malus, contra quem mittendus sit diabolus, Quòd avertat Superi.

III. Quia contentio prodit carnalitatem & immortificationem Religiosi, ostenditque eum animale[m] hominem esse, & secundum carnem vivere, non verò esse spirituale[m], aut vivere secundum Spiritum; adeoque indignus est Religiosi nomine, mentiens DEO & mundo per habitum & tonsuram, dicente Jacobo: *qui dicit se Religiosum esse, non refranans linguam suam, bujus vana est Religio, & iterum Jacobi 3. Quod si Zelum amarum habetis, & contentionem in cordibus vestris, nolite gloriari: Nempe quòd Religiosi sitis, quòd spiritu vivatis, &c.* Quippè Monachus talis non est nisi carnalis. Quod Paulus confirmat I. Cor. 6. *Cum sint in vobis Zelus & contentio, nonne carnales estis, & secundum carnem ambulatis?* Carnales dicuntur, qui contentiones amant, quia plerumque caro & sanguis occasionem contentionum & litium suppeditant, non Deus, non Pater cœlestis, non Custos Angelus, non Spiritus DEI. Siquidem occasio contentionum & litium plerumque esse solet aliqua vanitas, & concupiscentia carnis. *Quietissime viverent homines, (ait Seneca) si tollerentur ista duo pronomina meum & tuum; sub quibus intellige omnia, quæ caro, & carnalis homo requirit: uti sunt honor, præcedentia, laus, gloria inanis, &c.* Si enim hæc fortè negentur, ecce mox rixæ & jurgia! de quo iterum Jacobus: *Undè lites in vobis, nonne ex concupiscentijs?* Hinc patet, quàm longè lites & contentiones debeant esse à Religiosis, quos oportet non carnales, sed spirituales esse, non rebus inhiare vanis, non laudi, honori, judicio proprio, vel alijs, quæ solent ansam præbere contentionis. Adde, quòd Religiosi profiteantur se servos DEI, *servum autem DEI, ut Paulus inquit 2. Tim. 2. non oportet litigare, sed modestum esse ad omnes.* NB. ad omnes: æquales, superiores, inferiores; domesticos, extraneos; aliàs jam non servum Dei, sed servum carnis se probat, servum mundi, servum iræ.

IV. Quia contentio multorum eſt cauſa malorum ex ea pullulantium, juxta illud Jacobi 3. ubi Zelus & contentio, ibi inſtantia & omne opus prævum. Hinc enim jurgia, rixæ, altercatio, tumor mentis, ſeu faſtuosa aſpernatio adverſarij, convitia, contumeliæ, clamor, & vociferatio, blaſphemia, perjuria, maledicta, imprecationes, indignationes, rancores, & alia hujusmodi. Et ideò dicitur Eccl. 28. *abſtine te à lite, & minues peccata.* Et Iſidorus: *Contentio faces horridorum odiorum accendit, pacem cordis extinguit, concordiam rumpit.* Et Smaragdus Abbas in hunc locum ait: *Per contentiones inutiles ſuſcitantur iræ, generantur inter fratres diſcordiæ, nutriuntur audaciæ, procedunt lites, efficiuntur diſſenſiones, emergunt emulationes, ſuſcitantur ſcandala, & ut breviter dicam: naſcuntur inter fratres innumera mala.* Et quod omnium caput eſt, quemadmodum parva ſæpè ſcintilla magnum excitavit incendium, ita ab exigua contentione ſæpè graves inimicitiae, & odia plus quàm diabolica, etiam inter Religioſos & Sacerdotes prodiere. Qua de re reſert Pexenfelder Hiftoriam in hunc modum. *Hift. 132.*

Anni erant à redempto genere humano 260. cum duo Viri occultè Chriſtiani, alter Sacerdos nomine Sapritius, alter Laicus dictus Nicephorus vivebant, magna inter hos intercedebat familiaritas à teneris ungviculis ad virilem ætatem propagata. Contigit autem in puncto, quod aliàs non contingebat in anno, ut diſſenſio quædam & levis altercatio inter eos oriretur (ſi tamen levis dicenda eſt) quæ in tantam ſimulacram, & in tam immane odium deſinebat. Nicephorus quidem poſt aliquod temporis intervallum intentius expendens iræ & contentionis damna, & factum præteritum deteſtans, amicos ſubornat, qui Sacerdotem adeant, veniamque offenſæ rogent, & reconciliationem impetrent; aſt ille adhuc reliquias illius contentionis concoquens deprecatores facere jubet.

jubet. Cumque amicorum preces atque obtestationes nihil proficerent, ipse Nicephorus amore Divino vehementius inflammatus, ad adversarium suum contentiosum se confert, atque ad ejus pedes abjectus, per Christi merita obsecrat, ut veniam largiatur, & se in gratiam aut amicitiam recipiat. At & ipse nihil impetrat. O incredibilem duritiem cordis humani, hominis Ecclesiastici, & Sacerdotis, ex unica tali contentione enatam! Interea Antiochiæ ingens & crudelis persecutio oritur contra Christianos, inter quos comprehenditur etiam Sapritius Præbyter, annis jam gravis, & Sacerdotio insignitus. Sapritius nihil inde commotus, sereno & amœno vultu fatetur se Christum colere, & paratum etiam esse pro nomine Christi quamcunque contumeliâ pati, & tradere corpus suum ad supplicia, ut coronatus mereatur accipere palmam. Pro Christo, ait, sibi vivere & mori lucrum esse, seseque ad utrumque esse paratum; imò mortem pro Christo fore sibi vitâ jucundiorē. Ventum igitur ad probam est. Fustibus & plumbatis, hoc est, loreis flagris, pilis plumbeis præmunitis cœditur, postremum equuleo torquetur, omniaque tam invicto tolerat animo, ut etiam Præsidi insultans diceret: excarnificari quidem corpus posse; animæ verò vim ullam inferri non posse. Igitur damnatur ad gladium, die postero ducendus ad supplicium. Huc usque fortiter, viriliter, constanter Sapritius, non sine Christianorum imò & Cœlitum plausu. Sed proh dolor! quam verum est illud Apostoli 3. 16. *Ubi contentio, ibi inconstantia, & omne opus prævium.* Igitur versus est in luctum choros. Nicephorus enim cupiens constanter in gratiam cum illo redire, cui sors tam optanda obtigisset, ut inde Martyres paulò post (sangvine suo purpuratus) se in Cœlo occuparet; non jam dubitabat, quin Sapritius ad Martyrium mox ducendus omnem asperitatem & animi offensam abjecisset, & libenter veni-

am impertiturus esset. Igitur ex carcere prodeunti, & inter milites, lictoresque lentis passibus ad supplicium eunti pius Nicephorus occurrit, & in genua prostratus ait: O Christi Martyr beatissime, quantum gratulor tibi lauream coronam, ad quam capiendam duceris; tantum ego te rogo, ut recorderis mei, quem relinquis militantein; peccavi olim adversum te, poenitet, condona injuriam, & ignosce supplicanti. Quid responsum fuisse putas Lector à Sapritio? Nimirum nihilo mitior ad hæc Sapritius, sine responso est non sine truci vultu, deprecationem rejicit; Lictoresque & Judices alloquitur, ne se occiderent, sacrificaturum se Dijs, & futurum Idololatram, modò vinculis exutur. Ergò ad petitionem suam, sed in perniciem suam solvitur, absolvitur, & ad sacrificandum ducitur. O Te miserum Sapriti! quò tua te duxit contentio & dissensio? huc evasit ille, ante multos annos præteritis altercationis æstus! Quæ tanti causa mali? nimirum levis illa causa contentionis, seu ipsa fortè contentio & ut cit: Author ibidem num: 2. ait: Gredibile est hujus discordiæ causam haud magnam fuisse, erat enim uterque Vir probus, & ad necem pro Religione appetendam paratus, sed ut fieri amat, ex una forsan offensiuncula nata est contentio, ex contentione jurgium, ex jurgio fortè fastuosior aspernatio adversarii, ad hanc convitium vel contumelia sequebatur; exinde indignatio illa indelebilis, rancor inextingibilis & demum interitus interminabilis. Convitium enim fortè ægrius ferens Sapritius, utpote altiores animi spiritus volvens (quia Sacerdos, quia genere Nobilis, quia inter Christianos virtute & honore conspicuus) indignum reputabat jam amplius, supercilium ad hominem Laicum, offensorem suum demittere; Ecce ex parvo initio grande malum! Quid ille faciet, qui aliunde forsan ad iracundiam est proclivior, & ad desiderium vindictæ incitator à natura! Quid faciet, nisi prius

principijs obftet, & contentiones fugiat? Siquidem etiam viris Religioſis, Sacerdotibus, & bonis Chriſtianis, hominibus bonæ voluntatis, contentiones tam periculofæ ſunt. Timeant ergo etiam atque etiam Religioſæ mentes, ne à parvis initijs ad graviffima vitia, ex impatientia ad cordis amaritiem, ex hac in varios iræ motus, in contentionem, jurgium, averſionem mutuam & diſcordiam, ac demum in interitum devolvantur. Veriffimum eſt, quod S. Baſilius dicit: *Contentiones in principio quidem exiles eſſe ſolent, & facile curantur; at procedente tempore avitæ & inſanabiles evadunt.* Quemadmodum enim fragum unum ferit aliud & aliud, ita lis una parit aliam. Et ſicut, qui aperit vel modicè viam aquis (perforato aggere) magnæ inundationis cauſam præſtat, ſic contentioni & jurgio facile eſt dare principium, litem verò componere, motos compeſcere fluctus difficillimum. Nolite ergo dare locum diabolo, nolite laxare vitij oſtium per contentionem, ne turmatim irruant, & omnia evertant. Quod etiam Gregor: Naz: (ne fores altercationibus referemus) monens dicit: *Præcedit levis diſſenſio, accedit gravior commotio, ſequitur verborum pugna, ostendunt ſe ſigna averſi animi, negantur conſuetæ humanitatis officia, demum vindictæ cupido ſtimulat, gliſcunt odia, patent fores diabolo.* Cujus rei teſtis expertus eſt Religioſus ille Frater Thomas, de quo ſuprà Inſtrumento 22. Lege hiftoriam, & vide, quò contententem Monachum ſua abduxerit contentio, & laxata paſſio. Nolite contentionem amare Religioſi, ſed fugite tanquam cane quid pejus & angve: fugite, quia facilius eſt cam fugere, & excludere, quàm admiſſam moderari.

V. Contentionis fugiendæ motivum quintum eſſe poteſt, quòd ſaltem in Religioſo ſit vitium horridum nimis & ſcandalofum: quòd horridum in Religioſo ſit contendere, inſinuat ipſa Eccleſia, dum in Canon-

nonicis Horis ad Primam sic Ecclesiasticos orare præcipit, ut DEUM precemur supplices, quatenus in Divinis actibus nos servet à nocentibus, ubi primus inter dictos actus nocentes exprimitur orandum esse DEUM: ut

*Lingvæ refrænans temperet,
Ne litis horror (NB.) insonet.*

Et iterum in Sexta oramus:

*Extingue flammæ litium,
Aufer calorem noxium.*

Quisquis ergo de die in contentionem se immittit, prodit se utique Hymnos illos & Horas aut non orasse, aut non orasse devotè, attentè & dignè, sed obiter, inadvertenter, & perfunctoriè: at sicut contendere, sic iudicio Ecclesiæ horror est in personis Ecclesiasticis, sic iudicio Salomonis honor est homini, qui separat se à contentione. Prov: 20. Et certè vel ideò contentio nis vitium horridum dici & credi potest, quia hominis contentiosi conversationem, societatem, ac familiaritatem oderunt, & horrent boni omnes, ut experientia docet. Quàm verò scandalosum hoc vitium præsertim in Religioso sit, nemo est, qui nescit. Apostolus id ipsum testatur 2. Tim: 2. *Noli verbis contendere, ad nihil enim est utile, nisi ad subversionem audientium*; quod vel maximè verum est, ubi seculares vident, audiunt, observant Religiosum contendere.

Sextum à contentione abstinendi motivum est magnitudo virtutis & meriti; quippe qui contentiones non amat (sed magis charitatem conservare nititur) melius & DEO acceptius opus operatur, quàm qui in eremo cum magna austeritate & corporis mortificatione viveret. Prout in vitis PP. legitur, quòd orante Macario (qui fuit vir austeræ vitæ, & in magna opinione sanctitatis) vox insonuerit, dicens ei: *Nondum ad mensuram duarum mulierum pervenisti, quæ habitant in proxima Civitate.* Quo audito accingit

ingit se Macarius itineri, intrans Civitatem, & æmulaturus charismata meliora, sciscitatur modum vivendi & conversationem earum; intelligitque eas esse Uxores duorum fratrum, quæ cum 15. annis simul moratæ fuissent, nunquam litigârint inter se; adeo, ut nec verbo vel factò una alteram unquam contristaverit. Quantò ergò minus Tu Religiose ad harum mulierum sanctitatem pervenisti, aut pervenies, si quandoque adhuc contentionem ames. Non est hæc Sanctorum, non verorum Religiosorum conversatio, ubi est contentionis amor, seu frequens contentio. Veri Monachi nesciunt contendere verbis, ast sciunt cedere, & submittere sese; prout fecere Monachi illi, de quibus itidem in vitis PP. Duo in una habitabant Cella, & cum nunquam vel modicam contentionem inter se habuissent, dixit alter ad alterum: Faciamus & nos litem, sicut faciunt homines seculi! Respondit alter: Nescio quomodo fiat. (O felix ignorantia, qui nescit, quid contentio sit!) Dixit ergò: Ego pono istum laterem in medio, & dico, quòd meus est: & tu dic, non est tuus, sed meus: & hoc modò fit rixa seu contentio. Fecerunt ergò sic; dixit unus: meus est. Respondit alter: Spero ego illum esse meum. Reposuit alter: imò meus est; tunc dixit alter: Si tuus est, tolle illum. Et nesciêrunt facere aut fovere litem. Quòd si omnes Religiosi tam scienter nescij, & sapienter indocti essent, ut nescirent (practicè saltem) producere litem, & efficere contentionem, quàm sanè docti & eruditi essent in virtutis schola, in qua ex professo docetur nescire contendere, seu contentiones non amare? quàm citò, quàm facile sanctitatem illarum mulierum, Sanctique Macarij æmulerentur, & exæquarent.

Quæres igitur, quænam sint contentionis facile fugiendæ remedia? Respondetur: primum & primum esse refrœnationem interioris commotionis per
silen-

silentium. Hinc illud remedium mulieri non nisi verbera recipienti à Marito, utpote contentiosæ, & importunâ lingvâ adversus Mariti crapulam tumultuanti, illud consilium datum est, ut veniente Viro ebrioso aut iracundo, aquam in ore retineret, donec in lecto Virum composuisset, & sic cessaturas posthac rixas omnes & pugnas. Nimirum minima lingvæ laxatio excitat rixas, provocat jurgia, creat discordiam, dissolvit charitatem. Utantur ergo & Viri dicto *Recipe* seu remedio, nempe silentio; quando agendum est cum iracundo, indignabundo, contentioso adversario; est sanè certum remedium præservativum ab hujusmodi pessimis, aliàs naturaliter quasi sequi solitis contentionibus. *Probatum est.*

Secundum remedium est declinatio à conversatione frequenti & colloquio cum viro litigioso; vel saltem diligens cautella, ne ulla ei præbeatur *ars*, juxta illud Poëtæ:

Contra verbosos noli contendere verbo.

Unde declinare oportet contentiosos, qui libenter contendunt; aut saltem cavere verba & discursus, qui materiam subministrare possunt litis & contentioni.

De contentionibus Scholasticis.

Quæres secundo; an hoc Instrumento censeantur etiam Monachis inhibita disputationes, seu scholasticæ *contentiones*? R. S. P. Benedictus hic non inhibet, nisi contentionem pravam & malam; sed utique non omnis disputatio & contentio, præsertim Theologica vel Philosophica, seu alterius scientiæ, prava & mala est, ergo non omnis inhibita. Nihilominus placet annotare, quæ S. Thomas 2. 2. Q. 38. Art. 2. annotat: *Potesse esse decertatio, seu concertatio Sapientium, & (si vis ita loqui) contentio contra veritatem pro falsitate, vel contra falsitatem pro veritate.* De-

certatio & contentio contra veritatem utique vituperabilis est, & potest sæpe esse peccatum mortale, imò peccatum in Spiritum S. ut ait Ant: Perez: in hunc locum num: 238: quia peccatum in Spiritum S. consistit vel maxime in confutando protervè veritatem agnitam: maxime si seriò fiat & non præcisè exercendi ingenij causâ, & cum debita modestia. Si verò contentio fiat contra falsitatem & pro veritate, laudabilis sanè est, si tamen cum debito modo & acrimonia debita, non excessiva & immodesta fiat, aliàs erit peccatum veniale; ita citat: Abbas & Theologus solidissimus. Quod observari & benè notari vult ab illis, qui etiam si sciant, aut scirent oppositum verum esse, & agnoscant ratione se convictos esse, adhuc tamen protervè audent oppositum tueri ac defensare: adducitque Chrysostomum docentem super illud Pauli: *Contentiones evita*: contentiones etiam adversus Hæreticos (qui animo decreverunt sententiam non mutare) omninò vitandas esse, quia nullum exinde commodum reportatur, sed est projicere fabas in parietem, & seminare inter saxa.

Nec denique etiam disputationis utilitas in contentionis vanæ perniciem deflectat, monet Greg. Nazianzenus: Oratione de moderatione in disputationibus servanda: quòd licèt sine acrimonia animorum, nemo magnum aliquid seu pietatis, seu cujuscunque virtutis opus exequi possit, adeoque nec disputandi exercitium omni acrimonia & energia carere possit aut debeat, attamen magna & ferventia ingenia (ait) nisi prudentiâ & ratione gubernentur, tumultus tantum, & hos quidem inutiles excitabunt. Quare sicut ad hoc, quod equus à bello, vel à cursu, victor & non victus discedat, non solùm illi opus est acris & generosa natura, sed etiam, ut sit fræno eruditus, & acutiori exercitatione domitus & cicuratus, ita etiam in disputando oportet frænum adhibere ferventiori naturæ, seu

seu excessivo fervori. Et Oratione 33. ait: Qui pro
 verbo acrius (quàm VERBO ipsi nempe DEO
 gratum sit) depugnant, hominibus mente capitis simili-
 les sunt. Et ad finem orationis 2. dicit: Si mihi ob-
 temperandum duxeritis, supervacaneas & inutiles osten-
 tationes valere jubete; atq; id potius cùrate, ut per mo-
 rum probitatem, honestamq; vitæ rationem ac sermoni
 periculo vacuos, ad DEUM, alteriusq; sæculi, NB. Veri-
 tatem & contemplationem perveniat. Sic bene incipi-
 tur, sic optime finitur Disputatio. Hoc ergo pro con-
 tentionibus literarijs ante omnia monendum, ante
 omnia cavendum est, quod Greg: monet: ut super-
 vacaneæ & inutiles ingenij ostentationes, inanis glo-
 riæ filiæ, in hujusmodi verborum contentionibus evi-
 tentur. Monente id ipsum S. P. Benedicto: elationem
 semper & jactantiam fugere. De quibus Instrumento
 sequenti.

Synopsis & praxis hujus Instrumenti. I. Non
 amare contentiones, quia prorsus ignominiosum &
 probrosum viro Religioso est, quia lignum vel super-
 biæ, vel stultitiæ, vel alterius perversitatis & malitiæ
 est, quia non nisi carnalis & animalis hominis est con-
 tendere, quia multorum malorum, apostasiæ, perdis-
 tionis & interitus causa est, quia in personis Ecclesiasti-
 cis horror & scandalum est.

2. Non tantum contentiones non amare, sed nun-
 quam contendere, neque cum Religioso seu Confratre:
 Multò minùs cum sæculari, quia grandius malum est.
 Nec cum Religioso subdito, & inferiore: Omnium
 verò minimè cum Superiore & Majore.

3. Commotionem interiorem subito suppressere, &
 linguam compescere, & cohibere, priusquam in verbo-
 rum prorumpat.

4. Coram contentioso silere, & corde tacito conser-
 vare patientiam, eorumq; conversationem fugere, aut saltem
 omni modo singulariter cavere, ne ansa quæpiam ei præ-
 beatur.

5. Etiam

5. Etiam aliorum contentiones non amare, sed semper cavere, aliquo verbulo suppeditare materiam litis & contentionis.

6. Pro falsitate aliqua sive falsa sententia contra veritatem agnitam non disputare, nisi ad summum solius exercitij causâ, & cum protestatione seu externâ seu interna.

7. Etiam pro veritate non contendere excessivè & immodestè.

8. Si rationibus oppositis convincaris, nunquam protervè contrarium ulterius defendere & tueri.

9. In disputationibus exercitij causâ, non quidem omnem acrimoniam & energiam deponere, sed tamen unâ modestiam, discretionem, mansuetudinem ostendere. Vide an feceris sic, an facere velis.

INSTRUMENTUM LXIX.

Elationem seu jactantiam fugere.

Raro contentiosi sunt, nisi qui elati sunt. Quia ut rectè Sapiens dixit, Prov: 28. *Qui se jactat, & dilatat, jurgia concitat.* Sic contentionis & jurgiorum occasionem ex parte sua præbuit petulans ille & elatus Pharisæus, qui se jactans dicebat: *Non sum sicut cæteri homines raptores, injusli, adulteri, sicut etiam hic Publicanus.* Rectè igitur proscriptâ prius contentione, proscribit hic S. Legislator contentionis ansam & radicem, scilicet elationem & jactantiam: ut enim amputetur certius & facilius contentio à Religiosis, præscindenda prius & ante omnia est elatio inentis, quæ invidiæ, contentionum, & plurimorum vitiorum est causa & radix. Sicut enim arescunt haud dubiè rivuli, si fontis vena præscinditur, nec rami,

convalescere possunt radice succisâ, sic deficiunt sex-
centa vitia, si elatio juguletur. Sit igitur

2. I.

Quid sit elatio, & cur fugienda?

Elatio, si nominis etymologia spectetur, est *quædam extra se, seu supra se & vires latio, & quædam superbix species*, ut ait Greg: lib: 23. mora: cap: 7. Hinc Daniel: 5. 20. dicitur de Nabuchodonosore: *quoniam elevatum est cor ejus, & spiritus illius obfirmatus in superbiam* (ecce connexionem & nexum elationis & superbix) *depositus est de solio Regni sui, & gloria ejus ablata est.* Est ergo elatio quædam elevatio sui supra se; sive quædam superbix species.

Primus elationis Author & elatorum omnium
Coriphæus est Lucifer, de quo dicitur Ezech: 28. *Elevatum est cor tuum, & dixisti: Deus ego sum, & in throno Dei sedi.* Tantæ tamque stolidæ superbiæ & elatæ mentis fuit Lucifer, ut Deum se diceret, cum esset creatura. Adeò insolens est elationis vitium, ut quandam mentis amentiam inducat: Nam impossibilia quædam affectant, & reputant possibilia elati; ambulant in magnis & mirabilibus super se. Longè proinde sit talis stultitia, seu elatio à Monacho, qui ad studium abjectionis obligatus est ex suo voto. *Sculptus equidem est Monachus elatus, utpote sui tam dissimilis! qui humilis videtur ex consura & habitu, sed gloriæ suæ apparet ex gestu & verbis.* Sanè nec in stultissima quibusvis, ridenda magis aut explodenda est stultitia, quàm in Monacho elatio, vel jactantia. Ita Gerardus Belga. Ex quo proinde habes, quid elatio sit, nempe deliratio & stultitia, præsertim in Religioso. Elatio est mentis vinculatio, quâ mens elata vinculatur & traditur in consortium & potestatem Diaboli. Caveat ergo Religiosus, ne in superbiam elatus in judicium in-

cidat diaboli, ut loquitur Apostolus 1. Tim: 3. *Qui enim elatus est, diaboli supplicia sustinebit*, ut interpretatur Chrysostomus To: 2. homil: 92. in Matth: *Utilius est* (inquit Isidorus) *quocumque vitio labi, & humiles post casum DEO fieri, quam per elationem superbire*. Elatio mentis est corruptio animæ. Nam elatio mentis ex Angelis dæmones fecit: quid in homine faciet ex homine? Ergo nolite Religiosi esse elati; quin potius agite, ut dicere cum Davide possitis: *Domine, non est exaltatum cor meum, neque elati sunt oculi mei: neque ambulavi unquam in magnis, & mirabilibus super me*.

Causæ ergo, ob quas elatio & jactantia fugienda sit, seu ob quas hoc Instrumentum Discipulis suis S. P. Benedictus præscripserit, plurimæ sunt. *Primo*: quia contentionis, invidiæ, & plurimorum aliorum vitiorum caput, initium & origo est elatio vel jactantia. Ex his nascuntur hæreses, schismata, detractiones, invidiæ, rixæ, dissensiones, contentiones, præsumptiones, verboritas, vanitas, mendacium, ac etiam perjurium, & cætera hujusmodi. *Deinde*, quia spoliatur hominem Divino favore, justificatione, gratiâ, ut patet in Phariseo. Et certè omnibus *superbis DEUS resistit, humilibus dat gratiam*. Jac: 4. Et Bernardus ait: *Elatum cor expers est pietatis, ignarum compunctionis, sicum ab omni rore gratiæ Divinæ*. *Tertio*, quia omnia virtutum germina destruit; sicut enim est origo tantorum criminum, & privationis gratiæ DEI, ita & ruina est omnium virtutum: & sicut humilitas omnia vitia enervat, omnesque virtutes colligit & roborat, sic elatio & jactantia enervat virtutes, atque exsiccat; rectè dicente Poëtâ:

Inquinat egregios adjuncta elatio mores.
Dum igitur vitia cætera in peccatis, elatio & jactantia etiam in bonè factis timenda est. *Quarto*: quia elatio & jactantia multiplici pœnâ etiam temporali puniuntur. Deposuit enim semper DEUS potentes de

fede, & exaltat humiles : exaltat, qui se humiliant, humiliat, qui sese exaltant : Certè propter elationem & jactantiam prostratus est Goliath, Amon suspensus, interfectus Nicanor, peremptus Antiochus, Pharo submersus. Demum poenâ etiam punitur æternâ isthoc vitium, dum in superbiam elatus in judicium incidit diaboli, hoc est in diaboli supplicium, ut Chrysostomus explicat : *Supprimamus, ait, hanc elationem & inflationem, si volumus esse puri, & ab eo, quod diabolo adjacet, erui supplicio. Quoniam hominem elatum eadem cum illo (scilicet diabolo) pati necesse est.*

Est autem elatio duplex, alia cordis, alia oris. Fugienda utraqûe, quia utraqûe noxia : ut dicere cum Poëta possis : *Et magis hæc nobis, & magis illa nocet.*

De elatione oris specialiter agemus §. sequenti ; ubi ex professo de ea, sive de jactantia agemus. Hoc vero §. solâ elationem cordis discutiemus, & hæcenus discussimus. Vidimus quid elatio mentis sit, quis Author ejus ; quanta malitia ejus ; quænam damna afferat animæ ; quænam causæ sint aut esse possint, ob quæ tum elatio tum jactantia fugienda sit. Nunc ergo breviter inquirendû est, quibus indicij & lignis elatio nimis cognosci & deprehendi possit, ut illi tantò facilius obviare, eamqûe radicitus extirpare possimus. Vana autem sunt elationis signa & indicia. Imprimis

Elationem (teste Smaragdo Abbate in Regulam Benedicti Instrumento 34.) prodit *erecta cervix, facies torva, truces oculi, sermo clamosus.* Item, qui Majorum suorum non observant imperia, sed judicant ; qui de suis negligentij objugati, aut rebellant insolenter, aut murmurant, qui de loco superiori disputant, proferri se alijs affectant, simplicitatem spiritualium Fratrum exaggerant, suas sententias procaciter jactant. Senioribus reverentiam denegant, omnes isti elati sunt, seu elationis spiritum habent. Elati sunt, qui cunqûe habent vel in mente & intentione sua pertinaciam

eiam, vel in corde duritiem, vel in sermocinatione iactantiam. Qui in subiectione impatientes sunt, ad obsequium duri, ad loquendum prompti, &c. Omnes isti elationis spiritu probabiliter ducuntur. Hæc enim & similia teste Smaragdo sunt elationis grassantis indicia; hæc vitia, quibus DEUS offenditur, ut recedat, invitatur diabolus, ut veniat: mentesque sic elatas possideat.

S. Bernardus quadruplicem elationem ponit à Religioso fugiendam: sive quadruplex elationis signum: nimirum cordis, oris, operis, & habitus. *Elatio cordis* est, quando homo internè seipsum magni aestimat, sive quando in oculis suis magnus est. De quibus Esa. 5. *Va, qui sapientes estis in oculis vestris.* *Elatio oris* est, quando homo de se magna loquitur, & vocatur iactantia. *Elatio operis* est, quando homo quod exterius operatur, ideo operatur, ut appareat excellens & magnus. *Elatio habitus* est, quando, ut gloriosus & excellens videatur, gloriosis & excellentibus se ornat vestibus, aut fastuoso gradu incedit. Præterea qui bonum, quod habet, à seipso se habere existimat, elatus est. Qui sapientes se credunt, & volunt esse sapientiores alijs, qui sunt suæ voluntatis, & quod ipsis placeat, faciunt, raro quod alijs, elati sunt: sive in his se prodit vitium elationis. Juxta illud Poëtæ: *Supplacium elato est parere; subesse Magistris.* Et hæc elationis species præcipuè se insinuat in Novitijs, & est periculosa, teste Turrecrem: in Reg: cap. 4. Instrum. 35. Elati sunt, & quidem turpiter elati, qui volunt habere in Claustro, quod non habebant in seculo, scilicet delicias, deliciosas accommodationes, cellas, habitationes, vestes, & alia utensilia exquisita, delicata, pretiosa; item delicatas, splendidas, lautas mensas, &c. vel etiam honorifica officia, magnos titulos & nomina. Contra quos Augustinus in sua Regula ait: *Non ea querant in Monasterio, quæ nec foris habere po-*

tuerunt. Turpè est in Monasterijs inflari pauperes, quando illic humiliantur, aut humiliari debent & divites. Elati sunt, qui in Claustro gloriantur de divitijs, quas habuerunt; vel de hoc, quod eas Monasterio attulerint, vel de alijs rebus vanis v. g. delicijs, recreationibus, honoribus, amicitijs, quibus in seculo potiebantur. Contra quos iterùm D. Aug: in Regula sic loquitur: *Non extollantur, si communi vitæ aliquid de suis facultatibus contulerint, nec de suis divitijs magis superbiant, si in Monasterio fruuntur, quam si eis in seculo fruerebatur. Quid prodest dispergendo dare pauperibus, cum anima misera elatior efficitur divitias contemnendo, quam fuerat possidendo.*

S. Bernardus alibi adhuc plures ponit elationis species, seu signa. **I.** Si videris Monachum oculis vagari, caput erectum habere, & alios curiosè contemplantem ac circumspicientem. Ex his exterioribus interiorem hominem elatum esse cognosces. **Secundò.** Si plus de se Religiosus, quàm de alijs præsumit, elatus est. **Tertiò.** Elatus est, qui ante tempus & ordinem in consilijs aut colloctionibus primus respondet, non vocatus accedit, non missus se intromittit, qui reordinat ordinata, qui quidquid ipse non fecerit, aut ordinaverit, non ritè factum, non rectè existimat ordinatum. Elatus est, qui mediocri officium, quod injungitur, despicit, arbitrans sibi majora deberi, & sese ad majora esse idoneum. Elatus est, qui, cum objurgatus fuerit, declinat in verba malitiæ ad excusandas excusationes in peccatis, dicens: Non feci, aut feci quidem, sed benè feci: Aut non malà intentione. Nimirum: ut Poëta ait Mezlerus libro 3. Capite. 46.

Contemni metuit! pudet hinc errasse videri:

Et velo vitium deteriore tegit.

Verùm quisquis talis est, elatus est, & prodit se elationis vitio laborare. Elatus est, qui quidem peccata non excusat, aut defendit, sed faretur (convictus forte

forte evidentiâ facti,) attamen elatio citò deprehenditur, dum congrua pro delicto pœna injungitur: vasa enim figuli probat fornax, & tribulatio verè pœnitentes discernit. Nam, qui veraciter humilis est, laborem pœnitentiæ non exhorret, sed quidquid sibi pro culpa, quam seriò agnoscit & odit, injungitur, tacitâ conscientia patienter amplectitur. Cujus verò simulata & elata confessio est, unâ vel levi contumeliâ, aut exiguâ pœnitentiâ affectus, jam humilitatem simulare, jam elationem dissimulare non potest. Murmurat, frendet, irascitur, ac per hoc in novum gradum superbiæ & elationis corruisse probatur? Elatus est omnis frontosus & impudens, qui non æqualibus solum sed & superioribus se libenter opponit, quique prius latenter arrogans fratres contempserat, jam patenter inobediens, etiam Magistrum contemnit. Elatus demum, & elatorum Antelignanus est, qui nec Prælatum, nec fratrem reveretur & timet (quod multi jactant) Ich frag umb keinen nichts. Hæ scilicet sunt notæ, quibus elatum & elationem dignoscere, agnitam vitare possis.

Synopsis & praxis hujus §. 1. Non quarere molibus vestiri, quia qui molibus vestiuntur, in domibus Regum sunt, non in catibus Religiosorum.

2. Fastuoso gradu non intedere, sed humili gressu.
3. Cervicem erectam non gerere, prout elati solent.
4. In sermone non esse clamosum, aut verbum.
5. Vultum & corporis situm modestum, non fastuosum præferre, illumq. fugere, qui sapit elationem.
6. Majorum imperia non judicare, sed observare.
7. Ad objurgationes Majorum non stomachari, indignari, murmurare, sed latari.
8. Superiorem locum non prætere, sed cuius libenter cedere ex animo.
9. Nulli seipsum anteferre, nec affectare præferri alijs.

10. Nullius simplicitatem, &c. exaggerare.
11. Reverentiam debitam nulli negare, maximè Senioribus.
12. Subjectionem & dependentiam libenter habere & ferre, non impatienter aut animo invito.
13. Ad loquendum (maximè quod nescis) promptum non esse.
14. Elationem non solum cordis, sed etiam operis fugere, nil ceterius operando eo fine, ut appareas excellent.
15. Bonum nullum adscribere sibi, sed in DEUM referre.
16. Non sis extolli de sapientia, aut sapientem se credere, ut sui quis sit capitis, nec nisi proprio sensu & arbitrio suo regi velit; sed facere libentius, quod impratur, aut quod videtur alijs.
17. Alios non despicere, seu Religiosos, seu seculares, sed illis præferre.
18. Non appetere delicias, deliciosas accommodatiores, accommodatiores Cellas, habitationes jucundiores, vestes splendidiores, utensilia pretiosiora (maximè propria) lauta prandia, honorifica seu in honorem & æstimationem cedentia officia, magnos titulos, &c.
19. Non esse negligentem sui, & curiosè observantem alios, ac circumspicientem.
20. Non plus de se quàm de alijs præsumere; non primum locum ambire in Conventibus, non respondere primum in consilijs, non accedere, nisi vocatum, non se intromittere nisi missum, non reordinare ordinata, non improbare facta, non judicare judicata, sed acquiescere dispositioni Majorum.
21. Nullum officium tam vile sit, quod asperneris, judicans te melioribus aptum.
22. Si ob aliquos defectus corrigeris vel commoneris, non excusare illos; negando factos, aut factos non esse malè vel mala intentione, sed humiliter dissimulare.

23. *Injunctam pro delicto penam patienter, libenter, humiliter sustinere.*

24. *Nulli se libenter opponere, ne aequalibus quidem, multo minus Superioribus.*

Vide, in quo reus sis elationis; & disce esse (mente Christo) humilis corde.

2. II.

De jactantia, & remedijs contra elationem & jactantiam.

Jactantia est species seu nota specialis elationis; de qua sequentia adfert Bernardus; Plerumque qui elatus est, jactabundus est; eumque sic describit; Elatus & jactabundus esurit & sitit Auditores, quibus suas jactet vanitates; inventa autem occasione loquendi (si sermo de literis exoritur) vetera proferuntur & nova: volant sententiæ, verba resonant ampullosa: prævenit interrogantem, non quærenti respondet, ipse quærit, ipse solvit, & verba collocutoris adhuc imperfecta abscindit. Item alia jactantia est eorum, qui, si de Religione agitur, laudant jejunia, commendant vigilias, super omnia orationes exaltant; de humilitate, de patientia, de cæteris virtutibus plenissime disputant; si ad rem & ad opus venit, tunc sunt laudatores solum bonorum operum, non factores. Alij elati & jactabundi sunt, qui, si ad ludicra sermo convertitur, in his tantò loquaciores sunt, quantò assuetiores; conantur omnes sale facitijque superare, eo tantum fine, ut videatur esse homo hilaris, jucundus, facetus, qui præ alijs aptus sit jucundioribus conversationibus. Et hæc jactantia est. Præterea elatus & jactabundus est, qui se verbis extollit super cæteros, sed non plus cæteris aliquid agit; Non melior esse studet, sed videri. Elatus & jactabundus est, qui se ip-

se ipsum laudat, aut certè laudatori credit, & laudari gaudet. Igitur jactabundus est, qui sua quotidie jactat facta, successus, progressus; qui singulis diebus anni vendit diem unum, seu facta illius diei in laudem propriam divulgat. Jactabundus est, qui os suum ponit in cœlum, & tamen lingua eorum transiit in terra. De magnis loquitur, quatenus magnus videatur, & tamen parvus invenitur, quia parva facit. Est hujusmodi jactantia, quam hîc S. P. B. cum elatione fugere præcipit, est elationis filia: quia, ut Isidorus ait, *nisi præcesserit occulta elatio mentis, non sequitur aperta jactantia laudis*. Importat ergò jactantia hoc super elationem, quòd homo non mentem solum, sed verbis se extollat. Quo sanè vitio nihil est impudentius. Quid enim tam proprium verecundie, quàm propria vitare laudes, vitare jactantiam? quid autem turpius & pudore dignius elatione & jactantiâ, dissensionum feminatrice? quæ, ut sua elevet, aliena deprimit. *Vu tibi dicam* (ait Chrysostomus, loquens de Publicano & Phariseo) *quantum bonum sit modestia? quantum malum jactantia? peccator justum superavit, Publicanus Phariseum, & verba factis fuere superiori. Quomodo verba? Publicanus dixit: Deus propitius esto mihi peccatori. Phariseus dixit: non sum sicut ceteri homines, jejuno bis in Sabbatho, decimas do. Phariseus opera justitiæ præstabat, Publicanus verba modestiæ dicebat, & verba plus potuerunt quàm facta: tantusq; sacrificii operum bonorum cum elatione & jactantiâ conjunctus rejicitur, & tanta Publicani inopia elationem & jactantiâ fugientis inter divitias computatur.*

Porrò pro meliori & exacta observantia huius Instrumenti, vel maximè caveat jactare opera sua bona, ne de bona observantia se reddat elatû; uti faciunt nonnulli: Qui, si fortè quodpiam boni operis ovum parant, mox illud gallinarum more decantant, dicentes: hoc feci, hoc soleo quotidie facere, &c. de quibus Ansel.

fel. Bisling digress. 12. num. 4. ait: Vidisti quandoq; pueros pannosos, propter unam exilem rubeam ligulam laceratæ manicæ affixam, sive novam laciniam veteri vestimento assutam, valde se pulchros & decoros existimare, elatos fieri, & circumquaque aspicere sese, sibi complacere, se jactare, & gloriari in decore suo, credereque se ab alijs quoque eapropter æstimari, laudari, & placere illis. Aitque elatio & jactantia de bonis operibus, Religiosos viros, aut certè Tyrones & Novitios hiscè pueris reddit simillimos, dum videntur sibi coram DEO jam magni in devotione, perfecti, sanctuli, dum sensibilem in orationibus devotionem habent lacrymantibus fortè oculis, & tunc jam familiarissimos DEI amicos se putant, cum tamen in passionibus suis animalibus necdum sint mortificati. Huic vanæ elationi & jactantiæ accedit & altera elationis & jactantiæ miserrima stultitia & stultissima miseria, quod ubi sæculares, per rapinas, usuras, gulas, luxurias, & carnis voluptates, adeoque saltem per bonum utile & delectabile seipsos in perpetuas flammæ precipitant, hæc suos devotos, id est elatos & jactabundos per ipsissimum mundi contemptum, paupertatem, obedientiam, castitatem, per ipsas suas austeritates, vigiliæ, flagellationes, inedias, jejunia, per longas orationes, & asperas mortificationes, post mortem æternis ignibus mancipet. Sicque quasi è purgatorio claustrali educti, in ipsum insuper infernum bis miseri devolvuntur! Ridet certè diabolus devotionem tuam, vigiliæ tuas, jejunia, assiduas orationes, &c. Si propterea elatus, si jactabundus es, si tuam conversationem humilitas non commendet. At si viderit te magna facere, neque tamen in magnis ambulare, & in mirabilibus super te, neque altis incedere cothurnis, te elatum non esse, nec jactabundum, sed humilem insuper, hoc hoc diabolus hostem tuum affligit & cruciat, si nimirum tuas virtutes & opera vestita videat humilitate.

quam

quam ipse nec imitari in se, nec tolerare in alijs potest. hoc hoc est, quòd diabolus elationis & jactantiae Magistrum maximopere torquet. Cæterum si elatus es, si tua jactas opera, opera tua bona videt, & ridet; probè gnarus, quòd sicut humilitas nihil est sine bono opere, sic nec opus bonum est aliquid sine humilitate. Et ut Poëta ait:

*Præstat habere parum, nec id ostentare superbè,
Quàm quibus insleris, plurima habere bona.*

Quòd si verò tam infelices hi sunt, qui etiam de bonis, quæ agunt, se reddunt elatos, seque jactant, quanto infeliciores illi, qui de rebus vanis, de scientia, industria, loquacitate, nobilitate, divitijs, &c. gloriantur? quid tali elatione & jactantiâ vanius esse queat? contra quam Mezlerus libro 3. capite 7.

*Est satius modicè, & sensu sapuisse modesto,
Quàm tumidum cerebri præcocius esse Sophum.*

*Præstat { scire } parum nec id ostentare superbè,
 { habere }*
*Quàm quibus insleris plurima { scire } bona.
 { habere }*

Caveat ergo Religiosus quilibet omnem omni modo jactantiam. Caveat jactare vanitates, honores, favores, amicitias, delicias præteritas & in sæculo habitas, aut divitias in seculo relictas, vel Monasterio allatas. Caveat uti verbis laudem propriam spirantibus, sive deinde de rebus literarijs, sive de rebus spiritualibus & Religiosis, sive de rebus Politicis, vanis aut ludicris sit sermo. Nam valde vituperabile est, ut loquitur Trithemius, ut os, quod divinis laudibus mancipatum est, proprijs inserviat. Cave igitur unquam teipsum sive directè sive indirectè laudare. Cave jactare bona opera tua, quæ facis, aut fecisti. Cave autem vel maxime jactare officia, dignitatem, Prælaturam, Superioritatem. In omnibus enim laudabile & pulchrum est

non esse elatum sed humilem, in Superioribus autem
quàm maximè. Quantò major es, tantò magis te hu-
milia, & eo ipso major eris. Quantò major est officij
tui dignitas & authoritas, tantò magis te exornat con-
juncta humilitas. Nihil enim magis capit & rapit
animos hominum in æstimationem & venerationem,
quàm humilitas in viris magnis, & de dignitate sua, de
munere & officio suo non se reddere elatum. Unde
peccant contra præsens Instrumentum, qui tales sese
exhibent, quasi qui venissent ministrari, non ministrare;
qui tales se exhibent, quasi verò ipsorum officium & mini-
sterium non humile, patatum, placidum, mite ac divi-
num, sed Tribunitiū quoddam munus & Imperium,
regnumq; turgidum esset, regno Manliano vel despotico si-
milis, quàm Pastoralis & paternæ, cum tamen norma &
forma Apostolica regendi hæc sit: Qui major est vestrum,
fiat sicut minor, & qui prætor est, sicut ministrator.
Noveris ergo quisq; Superior, impositum sibi esse minis-
terium, quo prodesse & amari, non quo gloriari, superbi-
re, ministrari, timeri, adorari debeat. Ita rectè & optimè
Isidorus Pelusiota gradu humil. 42. Exempla hujus-
modi humilitatis habes in S. P. Benedicto & S. Mauro
Abbate, qui quamvis in dignitate constituti, indignum
tamen putabant, elationem omnem vel jactantiam
non fugere; de quibus immediatè post.

Quæres, quænam sint remedia contra elationem
& jactantiam. R. Longum iter est ad virtutem per
præcepta, breve per exempla: Do igitur compendio-
sam & brevem viam fugiendæ elationis & jactantiæ,
adducendo imprimis in exemplum M. Patrem Bene-
dictum; qui, ut elationem animi, hominum applau-
sus, honores, encomia effugeret, quos merebatur Be-
nediti adhuc pueri pietas & perfectio, fugit consortia
hominum, fugit ex oculis omnium. Nam (ut loqui-
tur S. Gregorius) adhuc in juventute sua & ætate tene-
ta, solâ oratione capisterium fractum reddidit integrum,

ut in eo inveniri nulla vestigia fracturæ potuerint; cumq; res hac in tanta admiratione à cunctis haberetur, ut hoc ipsum capisterium ejus loci incolæ in Ecclesiæ ingressu suspenderent, quatenus & præsentibus & secuturi omnes agnoscerent, à quanta perfectione Benedictus puer, conversationis gradum capisset, ut inquam elationem inde fortè orituram, jactantiamq; fugeret, nutricem suam ocule fugiens, deserti loci secessum petijt, & in arctissimo specu se coarctans, tribus annis excepto Romano Monacho omnibus hominibus incognitus mansit. Nonne hoc est elationem & jactantiam fugere. Quid quòd S. Maurus benedictione à S. P. Benedicto postulata atq; percepta, ad Patris sui imperium concitus pergens, super aquas sicco incessit vestigio; cumq; Maurus id Magno Patri Benedicto referens, prodigium hoc ejus meritis & imperio adscripsisset, S. P. Benedictus elationem hinc omnem, jactantiamq; declinans, non suis meritis, sed illius obedientia id deputare cepit, ut loquitur Gregorius. Verùm in hac mutux humilitatis amica contentione accessit arbiter ipse puer Placidus undis ereptus, asseverans: Ego, cum ex aqua traberer, super caput meum Melotem Abbatis videbam, atq; ipsum me ex aquis educere considerabam. Eduxerat ergò ex aquis Placidum Benedictus, noluit tamen eduxisse videri; ipse causa erat prodigij, noluit tamen causa videri aut credi. Nonne hoc est elationem & jactantiam fugere.

Quadam die, dum rusticus quispiam defunctum filium suum à S. P. B. resuscitari, sibiq; restitui cum fletu rogaret; Quid ad hanc petitionem Benedictus mortuorum resuscitator prodigiosus, qui jam antè Monachum à pariete contritum solà oratione, vitæ & integritati restituit? Recedite Fratres (ait) recedite, hæc nostra non sunt, sed SS. Apostolorum. Tandem precibus afflicti rustici victus, cum Fratribus flexit genu (ne sibi soli aut meritis suis miraculum imputaretur) dicens; Domine, ne respicias peccata mea, sed

fidelis

*fidem hujus hominis, qui resuscitari filium rogat, & red-
de in hoc corpusculum animam, quam abstulisti. Di-
ctum, factum! vix verba compleverat, jam puer re-
vixerat. Nonne hoc est elationem & jactantiam fu-
gere? quam ut effugeret, allegavit fidem illius homi-
nis, non sua merita. Aded in sui nihilo & humili-
tatis abyssu absorptus S. P. B. fuit, ut omnem elationis
seu jactantiæ occasionem quantocyus removeret, ac
præoccuparet.*

Si tantus Pater, tantorum miraculorum patra-
tor, toto orbe famosus, tantopere elationem omnem
& jactantiam fugit, quis ergo nostrum alta sapere præ-
sumat, & se vel sua jactare, aut ostentare? Procul sis
à mentibus nostris, ab ore nostro elatio omnis & ja-
ctantia! humilia & abjecta de se Religiosus quisque
sentiat & judicet, utut magna præstet. Non applau-
dat sibi, non infietur de meritorum seu vitæ devotio-
nis eminentia, multò minùs de solius statûs sublimio-
ris præcellentia. Memor illius, quod D. Benedictus
etiam totalem & integram omnium suarum legum
observantiam non nisi minimam inchoationis Regu-
lam nuncuparit, ut quilibet, si hæc omnia fecerit, ad-
huc servum inutilem existimet sese, semper elationem
omnem fugiens, omnemque jactantiam.

Hoc verò, quod verbo & exemplo S. P. & Magi-
ster Benedictus docuit, *elationem & jactantiam fugere*,
hoc opere ipso ad amussim implevit & observavit mi-
nimè degener Discipulus, sed S. Patris per omnia æmu-
lus S. Maurus. Is cum ob egregias dotes & præroga-
tivas ansam elationis & jactantiæ haberet longè copi-
osissimam & frequentissimam, nihil tamen magis
quam elationem & jactantiam fugit. Erat is clarissi-
mo Senatorum genere, Patre Eutychio seu Æquitio,
Matre verò Julia exortus, nec tamen ob generis clari-
tatem, Parentum opulentiam, familiæ splendorem e-
latus aut jactabundus. Duodenis jam omnipotenti
DEO

DEO devovetur, & SS. Patri Benedicto traditur à parentibus, nec tamen erat elatio in illo, quòd portaverit jugum (Christi) ab adolescentia sua. Cum adhuc junior esset, cœpit jam Magistri Coadjutor esse, & testis ac cooperator miraculorum, quæ S. P. Benedictus perpetravit; nec tamen propterea elatus. S. P. Benedicto præ omnibus dilectus, ipsi Magistro admirationi fuit, qui illam sæpe velut Regularis observantia & virtutum omnium specimen, cæteris Discipulis quamvis senioribus ad imitandum proponebat, nec tamen propterea factus elatus. Quandoque etiam præsentem S. Mauro in Capitulis & exhortationibus suppresso Mauri nomine S. Benedictus sic Fratres allequebatur: *Vidimus nostrâ ætate quendam Strenuissimam nobilitatis juvenem, infra annos adolescentiæ, ita omni Monastica Religionis arripuisse perfectionem, ut alicuius prioribus similis, imò æqualis per omnia dignissimè judicaretur. Et licet B. Maurus & nonnulli ex Fratribus scirent, Maurum intelligi & indigitari à S. Patre, nunquam tamen succubuit jactantia, ut loquitur vitæ scriptor in actis SS. Ord: S. Ben: pag. 280. num. 9. Solet elatos reddere quandoque ipsa virtus & observantia bona, de qua elatione & jactantia alibi S. P. Benedictus loquitur, illos beatos esse, qui de bona observantia non se reddunt elatos, at observavit sese ab omni elatione Maurus, quamvis omni virtutum genere ornatus. Corpus enim austerè habuit, illudque spiritui subjiciens, jejunijs, abstinentiâ, vigilijs, squalloribus, nimijsque planè frigoribus domuit, frequenter (præsertim in Quadragesima) nec tunicâ nec cucullâ, sed solo sacco cilicino indutus, duabus tantum vicibus in hebdomada parcissimum cibum sumpsit, imò potius degustavit, ad morem & imitationem S. P. Benedicti, cui mos iste in omni sua vita fuit eodem Scriptore teste. Cujus exemplo provocatus, afflictione prævalida carnem macerabat, saltem in quantum id illi*

eiusdem S. Patris permittebat licentia. Reliquo extra
Quadragesimam totius anni tempore, sub Monachali
tunicâ, semper asperitimo cilicio à scapulis usq; ad re-
nes indutus incedebat, nec dormire solitus, nisi sub-
strato cilicio super aggestum calcis & fabuli; nec som-
num jacendo sed potius stando; aut si nimia eum lassitu-
do compellebat, sedendo cepit. Nemo illum un-
quam vidit de somno cum cæteris surgere fratribus,
quin semper Nocturnas Vigiliis vigilando prævenire
studuerit. Plerumque quinquagenos, sæpe etiam
centenos psalmos, nonnunquam verò totum ex ordi-
ne psalterium, jam ante horas Nocturnas (quas nos
Matutinum vocamus, absolvit, præter orationes, la-
crymas & singultus, quos reliquis horis extra Canonica-
rum horarum tempora copiosè profundeabat. Cum-
que ab orationibus quiesceret, silentio & lectioni ita
assiduè vacabat, ut pro hoc, etiam ipsi S. P. Benedicto
admirabilis haberetur. His ergo atque alijs, quas
omnes enumerando longus essem, virtutibus plenus
& coruscans S. Maurus, nunquam tamen de virtutibus
& bona observantia sua se reddidit elatum. Alias præ-
rogativas quid memorem, quæ alios reddidissent aut
reddere sanè potuissent elatos & jactabundos, minime
verò S. Maurū. Trahebat diabolus per fimbriam quen-
dam Monachum sæpe foras ex oratorio, prout S. P. Be-
dictus vidit. Cumq; biduo oratum esset, ut etiam
Maurus, & Pompejanus Monasterij Pater hoc viderent,
nigrū illum puerulum (cacodæmonem) qui Mona-
chū de choro & oratione foras trahebat, hunc S. Mau-
rus vidit, Pompejanus autem videre non potuit. Qui
Monachus virga deinde à S. P. B. percussus, ex illo die
nihil amplius persuasionis, à nigro puerulo pertulit,
sed reliquit eum ex integro antiquus hostis, ac si ipse-
met eodem verberè percussus fuisset. Specialis hæc D.
Mauri prærogativa (quod DEUS eum solum præ om-
nibus alijs voluerit habere testem & consortem talis

visionis & talis miraculi participem, præ Patre Monasterij & alijs Fratribus, hæc inquam prærogativa Maurum nec elatum reddidit nec jactabundum; sed humiliter de se sentiebat, & tali prærogativa se indignum agnoscebat. Denique omnibus ferme miraculis, quæ S. P. Benedictus patrauerat, præ alijs seu testem seu operatorem esse voluit S. Maurum. Maurum, non alium, misit, qui Placidum è naufragio super aquas incedens liberaret. Maurum assumpsit, quando D. Benedictus ferramentum, quod de manubrio in lacum cecidit, de profundo revocavit, & Gottho tristi restituit. Cumque gloriosus P. B. recto Orientis tramite cælum ascenderet, hunc ascendentem ipse oculis vidit, quem non viderat S. Romanus, in eodem Monasterio constitutus; ejusque obitum antea B. Romano prædixit, nec tamen propterea vel in minimo jactabundus aut alatus. De miraculis ejus quid memorem, dum in illis elatio nulla, sed submissio summa semper reluxit. Hinc liberationem S. Placidi, ambulationem super aquas meritis S. P. Benedicti adscripsit. Et dum absente semel S. Benedicto rogaretur à mœstis parentibus cujusdam muti & claudi pueri, ut filium sibi suum redderet sanum. Maurus ut elationem fugeret, omni modo refugiebat hoc opus aggredi, protestans se peccatorem esse, & non talis miraculi effectorem, eò quòd hæc sint opera potius Apostolorum, & aliorum perfectorum, qui eorum exempla credendo & imitando sequuntur, victus tamen instantibus & importunis precibus tum mœstorum parentum, tum ipsorum Confratrum sufficientem virtutem in eo agnoscentium, in lacrymas profusus, & in oratione prostratus, stolam quam collo circumferebat, super caput ejus posuit, & signum Crucis faciens dixit: *In nomine S. & Individuæ Trinitatis, adjutus meritis Sanctissimi Magistri Nostri* (NB.) *factus sanus & incolumis super pedes tuos.* Et continuo sospitati redditus est. *Us videre* 16

in vita num. 25. Ubi vides, quantopere omnem elationem & jactantiam fugerit S. Maurus Thaumaturgus; quam ut fugeret, iterum miraculum patrandum meritis S. P. Benedicti voluit adscribi. Paulò post petente Cenomanensi Episcopo præ alijs in Gallias mittitur, illic D. Benedicti Religionem & Ordinem implantaturus; ejusque discessum inconsolabiliter deplorant Fratres, omni modo volentes illum apud se habere in Rectorem & Præsulem post obitum S. P. B. Hoc alium reddere elatum potuisset, ast non Maurum. A S. P. Benedicto per Epistolam informatur, & certior redditur, quòd post trinam vicenorum annorum decursionem (ex quo Monasterialem adjisset perfectionem, in gaudium Domini sui sit introducendus, prout pridè id DEUS D. Benedicto revelasset, reddidisset id forsàn elatum alium, ast non Maurum. Harderadum (Nobilem quendam) per gradus cujusdam altissimæ ac mirificæ turris ambulantem & decidentem, atque ex casu gravissimè toto corpore læsum, sola oratione & signo Crucis mirabiliter sanat: Viso seu pervulgato miraculo, concursus continuò fit totius suburbani populi, *felicem se unusquisq; fore existimans, si beatum Maurum vel videre contigisset*, ut loquitur vitæ scriptor: Magnificabant omnes & collaudabant DEUM & S. P. Benedictum, qui tales habere & nutrire dignus fuerit discipulos, per quos æque talia miracula operari sicut per S. P. B. Domino sit placitum. Maurus autem ut elationem & jactantiam fugeret, *aspectus se videre querentium fugiebat*; & totum miraculum non sibi sed signo & ligno S. Crucis, quo usus fuisset, nec non meritis B. P. Benedicti adscribi voluit. *Lege vitam num. 23. 24. 25.* Paulò post contractum famuli pedem, cui Sergij Nomen erat, solo iterum signo Crucis sanavit: Cæco cuidam ex Matris utero, præ foribus Basilicæ SS. Mauritij & Soc. Mart. sedenti, solo iterum Crucis signo lumen restituit; federat is undecim annis præ foribus

dictæ Basilicæ stipem emendicando, cumque intelligeret, advenisse quendam S. Patris discipulum, cujus sanctitatis fama jam ubique percrebuerat, toto corpore prostratus deprecatur, & orat visum sibi restitui. S. Maurus autem, ut elationem & jactantiam evaderet, sic eum affatus est: nunquid si voluissent, hi SS. Martyres, ad quorū limina tu undecim annis sedes, lumen oculorum à Domino tibi impetrare potuissent? Istos itaque attentius exorando deprecare, quorum magis hæc, quam nostra sunt opera, ut visum restituant. Putabat ergo S. Maurus (elationem & jactantiam omnem longe proscribens) se minime sufficientem esse, ut visum ei impetraret, quem SS. Martyres tot annis non impetrarunt. Et hæc dicens cœpit abire vir Sanctus, cœcum illum relinquens desolatum; ast iste multo magis clamabat & instabat, ut visum per ipsum & per Magistri sui Benedicti Venerabile nomen reciperet mereretur: accedentibus igitur precibus universi populi pro eo B. Maurum rogantis, ut eum videntem redderet, merita SS. Martyrum & S. P. B. invocans, & signum Crucis super eum faciens, eum videre jussit & mox apertis oculis vidit. Habitatores autem loci illius, videntes tale miraculum, B. Maurum simul in unum conglobati deprecabantur, ut benedictionem suam super eos daret. Quibus ipse hac tantum voce respondit: *Benedicat vobis Dominus.* Nonne elationem fugere & jactantiam exemplo suo docuit Beatus Benedicti discipulus S. Maurus. Alio quodam tempore, ut Viduæ cujusdam filium moribundum sanitati restitueret, qui duobus jam diebus sine sensu & voce jacuerat, Simplicium Monahum clam vocavit, ut secum veniret, & introjens Ecclesiam dixit Simplicio Maurus: *Dolori hujus mulieris animus meus unius compatitur teneritudine, dies enim & noctes plangendo & ululando ducit insomnes. Quapropter plena fide ad lectum simul accedamus, forsitan afficiet illum superius digna*

dignatio. Veniens ergo ante stratum penè jam examinati adolescentis Beatus Maurus unacum Simplicio, eum oratione & solâ quasi præsentiâ, restituit sanitati, ut videre est in vita S. Mauri *num. 29.* Sed cur solus adire lectum infirmi noluit? cur Simplicium advocavit in adiutorem & socium? nisi ut elationem & jactantiam omnem effugeret. Alia miracula prætereo, dum cancro laborantem sanavit, dum signo Crucis vinum multiplicavit: dum paralyticum septem annis in lecto jacentem & toto corpore destitutum restituit, &c. Quæ tamen omnia minimè reddiderunt elatum Virum humillimum, quin semper manibus pedibusque elationem seu jactantiam fugeret. Unum præterire non possum, ubi sese apertum ostendit elationis atque jactantiæ hostem. Dum enim operarium quendam à dæmone suffocatum vitæ restituit (*de quo infra, Instrumeto 71.*) solum Simplicium, Præbyterum vocavit, ut prius sacrificium missæ pro resuscitando illo offerret. Cumque resuscitatus deinde esset, mandatum accipit à B. Mauro, *ut si vivere vellet (quamdiu ipse in hac vita esset) locum illum (ubi resuscitatus erat) nempe in porticu Ecclesiæ, amplius non introiret.* Hoc autem S. Maurus (ut loquitur vitæ Scriptor) pro sola humilitate præcepit, ne scilicet ipso redeunte ad locum illum, B. Maurus aut favorem hominum quærere ac delectari videretur. Nonne hoc est elationem & jactantiam fugere? Erat insuper S. Maurus Viris Principibus & summis Regibus apprimè charus, ut eum ipsi sæpius inviserent in Persona, & munera Regia liberaliter offerrent, prout fecit Theodebertus Francorum Rex, ejusque etiam filius & regni hæres Theodebaldus: Sed & Clotharius S. Virum sæpe ad se evocavit, ejusque usus fuit consilij. Antamen propterea Maurus elatus? an jactabundus? minimè. Quin potius toto corpore eorum pedibus se prosternendo, humilitatem suam (non elationem) toti Orbi fecerit manifestam. *Lege vitam num. 54. apud Mabillon.*

Primum ergò remedium fugiendæ elationis & jactantiæ sit æmulatio exempli S. P. Benedicti & S. Mauri. Alterum medium erit, seipsum & imperfectiones suas defectusque tam spirituales quàm corporales probè cognoscere; quòdque nihil ex nostris viribus possimus boni, sed si quid boni facimus, aut per nos quidquam boni sit, operantem in se Dominum magnificare. Ita enim faciebant viri sancti, Benedictus, Maurus, & sexcenti alij: dum nimirum quædam mirabilia faciebant, ante mentis oculos prius, & postea studebant revocare imbecillitatem & fragilitatem suam, ut dum ex una parte infirmitatem suam considerarent, ex ea parte quâ virtuosi & boni erant, se non extollerent. 3. Se vilem existimare, omnibusque DEI donis indignum ob peccata præterita: & non nisi pœnas, plagas, opprobria, vilipendia promeritum: sic faciebat Abbas Moyses, qui in sæculo magnus fuit peccator, sed magnam postea egit poenitentiam: cumque tentaretur de elatione, recurrebat ad peccata sua præterita; hinc ipsi dæmones dicebant: vicisti nos; quia dum te exaltamus, tu te humilias. 4. Nunquam vanè de suis talentis sibi complacere, siquidem illa verè non sua, sed DEI sunt: solum peccatum nostrum est. 5. Omni conatu, in omni verbo & opere, ac etiam cogitatione humilem esse, sed nunquam velle videri, aut prædicari. 6. Omnem contemptum, ignominiam, & vilem apud alios de se estimationem non modò hilariter & patienter sufferre, sed ultrò etiam appetere. Nam teste S. Thoma Aquinate: *Qui agrè fert vilem de se hominum opinionem, talis etiamsi miracula faceret, non est perfectus.* NB. E. contra:

Qui nihili se pendit, & optat vili haberi,

Quiq; sibi est minimus, maximus ille Deo est.

7. Ab omnibus lubenti animo velle discere & doceri, prout D. Chrysostomus (aniculâ objiciente sibi inferiori)

iniam suorum conceptuum & vulgo inutilem sublimitatem) sese correxit, & alium concionandi modum assumpsit. 8. Nunquam plaudere vel gloriari, quasi aliquid aut multū sciat, vel quod magnos in se vel alijs NB. fructus fecerit. 9. Considerare semper meliora, quæ scire, quæ facere posses aut potuisses; nulla enim certè restat elationis & jactantiæ materia, si consideramus, quàm parva sint bona nostra in comparatione ad illa, quæ alij melius sciunt aut faciunt, vel sciverunt aut fecerunt. Sicut enim incentivum elationis & jactantiæ est respectus deteriorum, ita cautela humilitatis est consideratio meliorum. 10. Considerare incertitudinem valoris operum nostrorum; sæpè enim quod reputamus magnum, parvum imò nihil est in oculis DEI. Certè nescit homo, an odio vel amore dignus sit; nescit, an opera ejus sic fulgeant in conspectu Domini, sicut fulgent in oculis proprijs. 11. Considerare humilitatem Christi, qui in nullo unquam elatus, in nullo jactabundus erat, ut ex tota vita, & omnibus actionibus Christi patet: vel etiam considerare casus eorum, qui propter elationis & jactantiæ vitium dejecti & damnati sunt: uti sunt Angeli mali. *Consideret homo (ait Gregorius) quid elatus homo in terra mereatur, si etiam elatus Angelus in celo proster nitur? si Deus sic egit cum Angelo elato & jactabundo, de homine quid faciet, si elatus fuerit, cum sit pulvis & cinis? ille in celo intumuit, & tam severè punitus est, quid si homo intumescat in sterquilinio?*

Synopsis & praxis hujus §. I. Si quid gratiæ, beneficij vel boni acciderit tibi vel amicis tuis, id meritis tuis & precibus adscribere noli, esto, tales ad eum finem fuderis; sed potiùs meritis alienis vel Bonitati Divinæ adscribe, exemplo S. P. B. in resurrectione pueri, & liberatione Placidi.

2. Omnem plausum & laudem, imò potiùs omnem plausum & laudis occasionem declinare, exemplo S. Patris

Nutricem suam & viciniam illam fugientis, & deserti secessum petentis.

3. Etiam si in amore vel honore apud Viros Principes esses, elationem tamen & jaclantiam fugere, exemplo S. Mauri, qui Regibus charus, & Regum erat Consiliarius.

4. Se sæpe reflectere ad peccata præterita, & ideo humiliari, exemplo Abbatis Moysis.

5. Contemptum, ignominiam, & vilem apud alios estimationem libenter ferre, juxta monitum D. Thomæ quia aliàs etiam si miracula facias, non es perfectus.

6. Ab omnibus lubenti animo discere, doceri, corrigi exemplo S. Ambrosij.

7. Nunquam plaudere vel gloriari, quasi aliquid ad multum scias, vel quoddam magnos in te vel alijs feceris feceris, quia hæc omnia non nobis adscribenda sunt, sed dona DEI sunt.

8. Christum imitari, & imitandum præfigere, vel S. Maurum, ex cujus tota vita & singulis actionibus patet, quomodo in nullo unquam elatus, in nullo fuerit jaclatundus, sed super omnia elationem & jaclantiam fugerit. Quæ an hæcenus feceris, vide; & quid facere possis & debeas & velis.

INSTRUMENTUM LXX.

Seniores venerari, juniores diligere in Christi amore.

Humilitas bonos Religiosos ad venerationem provocat Seniorum, & simul ad dilectionem juniorum se; neque enim sincere poterit venerari Seniore, aut juniorem diligere, qui tumidam & elatam habuerit mentem. Cum igitur priori Instrumento S. P. Benedictus præceperit elationem fugere, recte hic præscribit Seniores venerari, & juniores diligere: quippe elatione proscripta primum & facile

cile est Seniores (ut dignum & iustum est) honorare, juniores verò, quamvis juniores & inferiores sint, sincerè diligere.

2. I.

Seniores venerari.

Quàm æquum sit hoc Instrumentum, & Religioso dignum, indè patet, quòd Seniores venerari non solum sacræ Benedictinæ Regulæ, sed etiam Legi naturali & Divinæ sit consentaneum. Legi naturali quidem consentaneum est, quia lex naturæ dicat, faciendum id ipsum esse alteri, quod quis vellet fieri sibi. Nemo autem est, qui in senectute sua non vellet in honore haberi à junioribus; ergo & ipse veneretur seniores se. Si vis honorari (ait Trithemius in hunc locum) da Senibus reverentiam; & hoc expella senex, quod juvenis senibus præbuit. Juvenes verò dilige, quia & tu dum juvenis eras, à Senioribus diligere gaudebas. Hanc naturæ legem probe secutus est Ovidius, qui de se testatur, quòd seniores Poëtas ipse adhuc junior ceu Deos quosdam semper fuerit veneratus, & summo in honore habuerit:

Temporis illius colui, fovique Poëtas:

Quotq; aderant Vates, rebor adesse Deos.

Utq; ego Majores, sic me coluere minores, &c.

Ecce fructum, quem reportavit Ovidius ex seniorum veneratione! Inde enim merebatur & ipse non minori honore coli à minoribus & junioribus se Poëtis. Vide vitam Ovidij libro IV. Tristium, Elegi X. Vis honorari in senectute, honora senes in juventute. Sic lex, sic ratio naturalis dicere videtur.

Quòd verò præter legem naturalem, specialiter etiam legi Divinæ consentaneum sit Seniores venerari, constat ex Levit. c. 9. v. 32. Coram cano capite consurge, & honora personam senis, & time Dominum Deum tuum, ego sum Dominus, utique qui præcipio hoc. Et

1. Tim: 5. 1. *Seniorem te ne increpaveris, sed obsecra ut Patrem.* Et 1. Petri 5. *Adolescentes subditi estote Senioribus.* Et Plutarchus ait: *Canos natura venerabiles faciunt.* Hinc Antiqui teste Juvenali Saty: 1.

*Credebant hoc grande nefas, & morte piandum,
Si juvenis vetulo non assurrexerat olim.*

Cum Juvenale consonat Ovidius fastorum lib: 3.

*Magna fuit quondam capitis reverentia cani,
Inq. suo pretio ruga senilis erat.*

Quis ergo dubitet Venerabiles in Religione Seniores esse honorandos, qui tot annis Divino servitio dediti, eximium virtutis & perfectionis gradum (uti præsumendum est) jam attigerunt. Certè *etas senectutis*, Sapiente teste, *est vita immaculata.* Sicut enim parvulus, quamvis loquatur ut parvulus, quando tamen factus vir, evacuat, quæ sunt parvuli, ut de se dixit Paulus 1. Cor: 13. Sic, licet adolescens (quæ adolescentiæ sunt) insequatur, aut infecutus fuerit, senior tamen factus, quæ adolescentum sunt vitia & defectus, non solum reprimit, sed evacuat. Ergo vel ideò honorandus. Deinde Religiosus jam ævo gravis, & multorum mentorum cumulo plenus, meritorum suorum plenitudine, magnam utilitatem adfert Communitati. Ergo honorandus. Deinde est juvenibus stimulo & exemplo ad bene vivendum. Nam solo intuitu eos ad bonum invitat; cumque omnibus profit, ipsi etiam omnis observantia optimo jure debetur. Accedit, quòd in senibus sit, aut certè esse præsumatur meritò consiliorum maturitas, & multa prudentia saltem experientialis; juxta tritum illud: *Mens, ratio, & consilium in senibus est.* Et Jobi 12. v. 12. *In antiquis est sapientia, & in multo tempore prudentia.* Et Psal: 104. *Senes ejus prudentiam docebunt.* Et ad hunc usque diem Senatus prudentum virorum & Reipublicæ Procerum, à senio nomen gerit, eò quòd in senibus decreverunt cætera, v. g. robur, valetudo, &c. crescat tamen sapien-

sapientia sola ; Hinc & Nazian: sententia 57. ait: *Senex sapientiâ excessit, juvenis autem viribus corporis.*
Hinc etiam Poëta :

Hasta decet juvenem, consiliumq; senem.

Plus valet umbra senis, quam gladius juvenis.

Quis autem ille est, qui non veneretur Virum sapientem, prudentem, peritum, expertum, & imbutum diverso notitiæ & scientiæ genere. Ergo dignum & justum est Seniores venerari.

Sed dices : si talis esset iste vel iste senex, esset honore dignus ; ast non est talis ! nihil habet in capite, nihil de solida probitate, virtute, Religiositate, &c. Sed audi, rogo te, si talia de Senioribus tuis præsumis Religiose, si talia suspicaris, adhuc elatus es, adhuc elationem & jactantiam non fugis, quia te illis præfers. Nam ut rectè Gerardus in hunc locum ait : *Quantum quisq; Seniore se (quemcunq;) in Cœnobio non reveretur, tantum sui amator elatus, & aliorum contemptor esse cognoscitur.* Hoc verò tantò indignius est, quantum junior ille est, qui contemnit, & quantum senior est, qui contemnitur. Et probè Deum immortalem ! quantum excreset cum annis, si non malum hoc stirpitus amputetur in teneris ! Notent verò hic Seniores, quòd sicut hic junioribus incumbit eos venerari, ita etiam eis incumbit, sese veneratione dignos præstare. Canities autem tunc venerabilis est, quando ea gerit, quæ canitiem decent.

Porro Seniorum nomine intelliguntur hic omnes Superiores, sive Majores, statu, gradu, officio, dignitate, ordine, meritis & sanctitate ; & non solum, qui professione seu annis professionis sunt seniores : omnes enim isti Seniores intelligi & appellari possunt ; adeoque omnes specialiter honorandi sunt, specialiter inquam, id est non communi honoris exhibitione, qualis etiam omnibus hominibus competere potest, de qua suprâ Instrumento 8. ubi jubet S. P. Benedictus hono-

honorare omnes homines. Seniores verò hic honorari vult specialiori honorificentia, quæ non tribuatur omnibus hominibus.

Porrò quomodo specialiter honorandi sint Seniores sive secundum ætatem, sive secundum officium, vel professionem in Religione, sequentes modos supeditat hic Card: Turrecremata. Primus est, diligentem & humilem præstare audientiam loquenti, prout alibi S. P. B. monet: *Coram senioribus usq; ad interrogationem non loqui*, eò quòd discere & tacere conveniat juniore & discipulo: docere & loqui Seniori & Magistro. Unde Sapiens Ecclesi: 32. monet: *Audi tacens, & pro reverentia accedet tibi magna gratia. Adolescentem loquere in tua causa vix. Si bis interrogatus fueris, habeat caput responsionem tuam. In multis esto quasi inscius, & audi tacens, simul & quærens: In medio Magnatorum loqui non præsumas, & ubi sunt senes, non multum loquaris.* Secundus modus venerandi seniore est, illi venienti assurgere, quod alibi S. P. B. monet & prohibet nec sedere cum vel coram illo, nisi ipsomet seniore volente, aut licentiam dante. 3. Transeunti seniori pariter assurgere, deponere caputium vel pileolum. 4. Inclinare se illi, & salutare humaniter. 5. Exhibere quædam obsequia, & certa charitatis aut honoris officia præstare, quæ ab illo desiderantur, vel desiderari possunt. 6. Relinquendo Seniori semper meliora, puta, equum, ferculum, vestem, &c. 7. Offerendo Seniori semper digniorem locum, & præcedentiam, in mensa, in via, &c. Octavò licebit Seniori venerari benedictionis petitione, per decentem & reverentem capitis inclinationem: de qua petitione benedictionis etiam S. P. B. expressè alibi, &c. His & similibus modis poterit Religiosus venerari Seniores suos, & præsentì Instrumento satisfacere. Quæ omnia brevius insinuat Smaragdus Abbas dicens: *Veneratio Seniorum in verbis debet esse, & in factis: in verbis,*

ut coram Seniore pauca & rationabilia verba humiliter loquatur & cum aliquali reverentia. In sacris autem: ut illo transeunte junior surgat, illo iterum iubente sedeat, illo loquente audiens taceat, interroganti humiliter respondeat, transeunti inclinatione capitis benedictionem petat, & in omnibus, ubi rationabiliter res postulat, junior Minachus seniori obediat.

His præmissis oportet, ut etiam senex & dives annorum tali veneratione se dignum exhibeat, sive ut sit & annis & moribus senex; aut certè moribus. Plus enim venerationis utique meretur pueritia senilis, quàm senectus puerilis. Studeat insuper senex cavere vitia, alias senibus communia. Habent enim hoc senes; teste Trithemio hic: facile provocantur, citò credunt, tenaces sunt, cupidi, tristes, queruli, veloces ad loquendum, tardi ad audiendum; laudant antiquos, & spernunt modernos: vituperant præsentia & commendant præterita. Hæc & alia hujusmodi vitia devitent, ut magis se dignos reddant ea veneratione, quam hic S. P. B. præcipit.

Synopsis & praxis hujus §. 1. Coram capite capite surgere, & honorare personam senis, ut loquitur Scriptura.

2. Seniorem non increpare, sed obsecrare.

3. Deniq; omnem honorem tam internum, tum externum ei debitum exhibere, & quidem specialem non communem, qualis debetur omnibus.

4. De Senioribus bene præsumere, eosq; astimare, nullum vilipendere.

5. Non solum professione & annis seniores venerari, sed omnes etiam cujuscunq; nominis Superiores, q̃s quovis statu, gradu, officio, dignitate, ordine, virtutibus, meritis, sanctitate præcellentes.

6. Coram Senioribus usq; ad interrogationem non loqui, sed ipsi loquendi deferre & permittere honorem.

7. Venienti Seniori assurgere, nec assidere, nisi eodem annuente.

8. Seniore[m] comitari, quousq[ue] humanitas dicat, & aequitas permittit.

9. Nunquam non Seniore[m] honore praevenire, caput detegendo, salutando, ac etiam illi pro more & humanitate se inclinando.

10. Obsequium aliquod à Seniore desideratum libenter praestare.

11. Commodiora, meliora, nobiliora Seniori libenter cedere, esto potestatis tua foret talia ei praeipere.

12. Semper offerre Seniori locum digniorem.

13. Benedictionem à Seniore petere, ubi ansa vel occasio occurrit.

14. Seniori cedere & obedire, ubicunq[ue] fas erit.

§. II.

Juniores diligere in Christi amore.

Conjunxit S. P. Benedictus non immeritò in unum duo hæc bonorum operum Instrumenta: *Seniores venerari; juniores diligere.* Sensus enim hujus contextus seu utriusq[ue] Instrumenti est: Religiosum quolibet seu juvenem seu Senem ita debere esse comparatum, ut quilibet seniores se veneretur, & diligat juniores. Siquidem rarus est in Religione, qui aliquos Seniores non habeat, & aliquos juniores, adeoque rarus, qui hoc boni operis Instrumentum exercere non possit, venerando Seniore[m], & juniorem diligendo. Hoc ergò s. jubemur specialiter diligere juniores nostros. Nam hoc mandatum accepimus à DEO, ut, qui diligit DEUM, diligit & fratrem suum. Deinde si juniores venerantur seniores suos, si observantes sunt erga ipsos (uti priore parte Instrumenti dictum & præceptum est, quidni ergò Seniores diligant juniores, utpote obsequiosos, venerabundos sui, &c. Nam dicit Scriptura: *Servus sensatus sit tibi dilectus quasi anima tua; quasi fratrem sis eum tracta.* Si servus obsequiosus, quanto magis

gis Confrater obsequiosus, & ad servitia promptus filius erit diligendus, dum sese exhibent, ut decet; obsequantes, obsequentes. obsequiosos, ad reverentiam, ad obedientiam promptos. Et licet vi hujus Instrumenti omnes Seniores, suos respectivè juniores teneantur diligere, specialiter tamen hoc videtur pertinere ad Superiores, qui Seniorum nomine veniunt intelligendi, ut scilicet diligant subditos suos. Quia ut Trithemius loquitur: *Senio debetur reverentia, adolescentie disciplina*, scilicet in Christi amore & cum discretionem.

Undè hìc caveant Seniores, & Superiores, ne juniores diligendo non tam opus bonum quàm malum præstent, eos diligendo amore vano, non sano; amore carnali, non spirituali. Sæpè enim homo spiritu incipit, & carne consummat. Quod in amore erga juniores facilè accidere potest, sequendo potius appetitum sensibilem, quàm Spiritûs Sancti instinctum. Cavendum ergò summopere, ne caro vel sensus & sensualitas fundamentum amoris sit; vel si spiritualis est amor, ne sensim degeneret in carnalem aut talem, qui Religiosæ puritati, modestiæ, & integritati adversetur, in quo errant Senes illi, quicunq; novellos & juniores Fratres (aut Domicellos) delicatulos, venustulos præ omnibus alijs amant, eorumque conversatione & societate lætantur, eò quòd delicatuli, quòd venustuli sint. Non hoc sensu, seu sensualiter vult S. P. Benedictus juniores diligi, sed spiritualiter in Christi amore.

Et quia proprius actus amoris spiritualis est congaudere bono dilecti, si adest, aut optare vel procurare, si non adsit; igitur qui juniores vero sancto & spirituali amore prosequi cupit, spirituales eorum profectum procuret aut promoveat, oportet; & omnem amorem procul à se removeat, qui sensualitati seu sensualis motivo innititur, qui corporali tantùm præsen-

tiā fovetur, qui non nisi crebris visitationibus, conversationibus, affectatis discursibus, seu confabulationibus alitur (ut attactus aut aspectus taceam inordinatos, & periculosos) Dilectio ergo, quā Superiores seu Seniores diligere juniores debent, spiritualis esse debet, seu talis, ut diligantur *in Christi amore*, NB.

Deinde dilectio quā Seniores diligere juniores debent, non alia debet esse quā paterna, seu qualis esse solet Patris in filios: Et talem amorem etiam in effectibus demonstrent. Juniores aut subditos ceu filios fovendo; *Doctrinā veritatis erudiendo* ignaros; exempli sanctitatis diligendo devios, ubere consolationis roborando infirmos, debiles, pusillanimes; virgā correctionis corrigendo inquietos; stimulo exhortationis excitando pigros ad bonum, ad virtutem, ad profectum. Dum enim juniores & subditi utiq; spirituali nutritione, educatione, instructione & consilio, et etiam sæpe correctione & correctore egent, hinc amor sine dubio eximius ad hoc requiritur in Senioribus & Superioribus, ut ista præstent illis. Si enim (ut proximus subveniat promptus in necessitate proximo) præcipitur, ut eum tanquā seipsum diligit, quid etiam requiratur in Senioribus & Majoribus amor, ut pro indigentia junioribus subveniant, opemq; ferant in virtutum studio & profectu. Hoc totum insinuat ipse S. P. B., dum dicit hic: *juniores diligere in Christi amore*: quibus ultimis verbis satis ostendit, qualis debeat esse amor ille, quo Seniores possint, debeantq; diligere juniores suos: nimirum amore spirituali, fufuso dato in Christo, in Spiritu Sancto; quid enim est in Christi amore diligere, nisi diligere amore sancto, amore casto, amore paterno.

Scio, quod communiora exemplaria, verba hæc *in Christi amore* referant ad sublequens Instrumentum, & non ad præsens: nimirum *in Christi amore pro invicem orare*: mihi tamen præplacet exemplar Regium editæ

editæ Augustæ 1627. ubi verba illa referuntur ad præfens Instrumentum, *juniores diligere in Christi amore: pro inimicis orare, &c.* Et certè consideranti rem facile patebit verba illa huc potius spectare, quàm ad subsequens Instrumentum. Sed quidquid sit de hoc, quorsum verba illa pertineant, an ad *inimicos diligere*, an ad *diligere juniores*, utrobique rectè applicari & subintelligi possunt.

Synopsis & praxis hujus §. I. *Juniores diligere in Christi amore, hoc est in Christo & propter Christum, non amore vano & sensuali, v. g. quia affabiles, gratiosi, venustuli sunt.*

2. *In junioribus quàm maxime spirituales illorum profectum diligere, promovere, procurare, tanquam Patres eorum: quales etiam respectu juniorum solent nominari.*

3. *Dilectionem spirituales juniorum opere demonstrare, pabulo doctrinæ cœlestis nutriendo, exemplo sanctitatis præluendo, ubere consolationis refocillando, lapsos corrigendo, & exhortationibus excitando. Vide an feceris.*

§. III.

Adducitur in exemplum S. P. Benedictus, & S. Romanus, tum Seniores venerandi, tum juniores diligendi.

Quàm fuerit Senuum & Majorum suorum reverens, juniorum autem & subditorum amans in Christi amore, & observans totius Instrumenti hujus S. P. Benedictus, constat liquidò ex plurimis capitibus tum Regulæ tum vitæ. Et imprimis tota Regula eò præcipue sine conscripta est, ut per eam Paterno affectu S. Pater filios suos, seu discipulos suos, cœlestis doctrinæ pabulo nutriret, ac pietatis studio (quæ sunt nutrita) custodiret; sive ut nos in virtute & perfectione

ne benè educaret, ignorantes viam Religiosæ conversationis probè doceret, nescientes instrueret, consilio succurreret, & occurreret dubitantibus, ac etiam correctione paternâ & Regulari prodesset delinquentibus. Inspice, & percurre totam Regulam, nec aliud reperies nisi amoris, & paternæ providentiæ tesseras, quo Benedictus ferebatur, & etiamnum fertur in suos discipulos. Si verò vitam S. Patris inspicias, quid nisi virtutum reverentiæ & observantiæ erga Seniores, dilectionis erga juniores & subditos, reperies exemplar? qui, cum occultè patriam & parentes, imò oculos omnium hominum fugeret, & consilium suum omnibus tegeret, tectumque optaret, in solitudinem solus abiens Sublacensem, Romano Monacho pro reverentiâ (quæ ei, ut Seniori à juvene Benedicto debebatur) consilium suum ei venerabundus aperuit; qui vicissim Romanus juniorem adhuc Benedictum diligens, cum desiderium ejus cognovisset, & secretum tenuit, & adjutorium impendit, & sanctæ conversationis habitum ei tradidit, eumque diu pane, quem sibi ad manducandum surripere poterat, sustentavit & enutrivit. Nonne hoc erat in Christi amore juniores diligere? Fuit autem Romanus à pueritia Monachus & disciplinis Monasterialibus apprime eruditus sub Magisterio & Regula Adeodati Patris. Hinc à puero affuescebat jejunijs, sacris assidue interesse vigilijs, & tenerum corpusculum varijs mortificare modis, super nudum dormire pavementum, &c. Molliâ spernere, dura quæque eligere & ferre, ab ipso pueritiæ suæ tempore didicit. Undè adultior & vir factus in omni virtutum genere probatus & spectabilis habebatur (ut loquitur Author vitæ ejus) adeo ut suo exemplo multos ad contemptum sæculi, ad desiderium sanctioris vitæ accenderet. Quodam itaque tempore, cum S. Benedictus eremum peteret, hunc de quo loquimur Sanctum, obitum habuit, nempe S. Romanum, qui etiam Bene-

Benedictum, quò tenderet, inquisivit; cujus cum desiderium cognovisset ducendæ sanctioris & solitariae vitæ, desiderium hoc, sanctumque consilium, & secretum tenuit & adjutorium impendit. Factus exinde B. Benedicti Nutritius & in rebus divinis cooperator & socius. Is ergò tum meritis & virtutibus, tum annis gravis, speculum erat bonorum operum (ut loquitur vitæ Author in actis SS. Ord: S. B.) cui vivere Christus fuit & mori lucrum; in terris positus, mente semper in cœlestibus versabatur, dissolvi cupiens, & esse cum Christo: qui in carne ambulans, non tamen secundum carnem ambulabat; ea solummodo quærens, quæ sursum sunt, non quæ super terram. Tota vita ejus eodem Authore teste fuit sancta, innocua, cœlebs, gratiosa, pudicitiae floribus ornata, fide integra, spe robusta, charitate diffusa, omni demum bonitate conspicua. Hunc ergo virum & Ven: Senem Benedictus junior mirum in modum venerabatur, & amabat tanquam suum in spiritualibus Consiliarium, Coadjutorem & Socium. Sed & Romanus mirum in modum amabat Beatum Benedictum, Senior juniorem juxta præscriptum Instrumenti hujus, imò amabat & venerabatur. Nam Senem quendam moribus præferebat & ipse Benedictus puer; utpote ab ipso pueritiæ suæ tempore cor gerens senile, & ætatem moribus transiens seu supergrediens. Hinc ejusdem tum amore tum veneratione captus B. Romanus, certis diebus Benedicto panem ferebat, & repugnante licet antiquo hoste, modis congruentibus Benedicto ministrare non desijt, ut loquitur S. Gregorius.

Habes item observantiæ hujus Instrumenti exemplum in S. Mauro & eodem Romano. Postquam enim Omnipotens DEUS & Romanum vellet à labore quiescere, & Benedicti vitam ac sanctitatem Italiae & orbi patefacere, atque in exemplum dare, hinc cœlesti revelatione monitus Romanus, jubetur Gallias petere,

& ex Italia in Galliam se conferre, ut illic Præcursor
 esset S. Mauri paulò post in Galliam secuturi, sicut
 quodammodo Præcursor & adjutor fuit S. P. Benedicti in
 Italia, verbi divini semina seminando, & Sanctæ con-
 versationis exempla præbendo. Igitur Romanus
 nutui divino obtemperans, transmissâ Italiâ Gallias
 ingressus, pervenit in Pagum Autissiodorensem, ubi
 aliquanto tempore demoratus, Monasterium construxit,
 ibique plurimos à sæculi vanitate conversos, moni-
 titis simul & exemplis ad Christum & Cælum adduxit.
 Quo ex loco etiamnum gaudet titulo & honore
 Abbatis, cujus Festum celebratur ab Ecclesia 22 Maji
 ibidemque Basilica habetur, ejus nomine & miraculo-
 rum (quæ per eum Deus operatur) privilegio insigni-
 nis, ubi denuo Verbi divini semina spargens, sanctè
 vivere, alios non solum verbo, sed & exemplo docuit.
 Interea dum relictâ Italiâ Gallias incoheret, & erudi-
 ret B. Romanus, Legatos ad D. P. Benedictum misit
 Bertingranus (vel, ut alij legunt, Bertehramus Episcopus
 Cenomanniensis, petens, ut è Discipulis suis vi-
 ros quosdam in Monastica disciplina à se instructos, ad
 se in Galliam dirigeret, qui Monasticam vitam juxta
 instituta Regulæ suæ in Galliam invecaturi, Monaste-
 rium in territorio Episcopatus sui ædificarent. Direxit
 ergo S. Benedictus S. Maurum, dilectum sibi ex obe-
 dientia & omni morum probitate discipulum. Maurus
 igitur itineri se promptus accingens, & in pagum
 Autissiodorensem deveniens, & S. Romanum ex vene-
 ratione & amore visitare gestiens, eum ejusq; Monaste-
 rium inquisivit tanto solertiori indagine, quanto
 majori desiderio tenebatur colloquio B. Romani desi-
 derabiliter frui, qui Beatissimo Patri Benedicto in ini-
 tio Adjutor & Cooperator fuisset. An non hoc est Se-
 niores venerari. Cumq; pro voto invicem convenis-
 sent, dulcia perennis vitæ ferebant colloquia: Et inter
 alia S. Maurus B. Romano dixit & prophetavit: Cris-
 tina

finâ die Beatissimus Pater N. Benedictus deposito onere terreni corporis, ad cœlestem, omnisque perturbationis expertem patriam transibit. Quod audiens S. Romanus, illicò in lacrymas resolutus, flere inconsolabiliter cœpit. (En iterum in Romano seu venerationem senioris, seu amorem junioris!) Ast brevi omnis mœstitia in lætitiâ versâ est, dum altero die S. Benedictus recto Orientis tramite, per viam stratam pallijs & innumeris coruscâ lampadibus cœlum visus fuit ascendere â B. Mauro & binis socijs ejus. Postquam igitur triduo S. Maurus cum socijs suis in Monasterio S. Romani commorati fuissent, & B. Maurus â B. Romano profecturus iter suum recedere cogitaret, dixit cum gemitu ad B. Maurum Romanus. Si locum hunc deserere possem, libentius tecum cuperem ire, & tecum habitare amantissime Frater, quàm hîc vel alibi finem vitæ meæ terminare. Sed quia & hos filios meos deserere periculum est, & ultimus mihi jamjamque pariter imminet dies, idcirco perge felix, quò miteris! Deus omnipotens semper sit tecum & cum socijs tuis, qui tecum sunt. Interea Romanus DEI famulus post gloriosam, & plenam virtutibus vitam, consummato Monasticæ Professionis curriculo, felici & jam dudum exoptato transitu migravit ad Dominum & D. P. Benedictum, sepultus in sua Basilica â Fratribus, & multis post mortem clarus miraculis, quæ videre poteris in Actis SS. Ord. S. B. To. & sæc. I. pag: 90. Ubi in rem præsentem notatu dignum & observandum est, quàm observans fuerit Instrumenti hujus S. Romanus circa S. Maurum & Fratres suos; Seniores venerando, juniores diligendo. In quanta enim veneratione habuerit S. Maurum & Socios ejus, non tam ab annis quàm â virtutibus & meritis senes, ex eo liquet, quod ægrè fuerit divulsus ab eis, quin cuperet semper esse cum illis, & ire cum illis, relicto (si sic expedit) proprio Monasterio & Monachis. Quàm ve-

rà sincerè in Christi amore juniores dilexerit, pariter constat ex eo, quòd quamvis libenter cum Mauro & socijs ejus perexisset, intuitu tamen & amore suorum in Christo filiorum & Monachorum manere voluit, ne eos desolatione afficeret, & animæ eorum periculum paterentur. Nonne hoc est Seniores venerari, juniores diligere? Et hoc fortè est, ob quod tot post mortem miraculis claruit, qui usque ad mortem seniores venerari, & juniores in Christi amore diligere non desijt. Ausim specialiter de hoc Sancto dicere, quod de communi Confessorum canit Ecclesia:

*Hujus ad sacrum tumultum frequenter
Membra languentum modo sanitati
Quolibet morbo fuerint gravata
Restituuntur.*

Sic cum sacrum corpus ejus in translatione villam Abbonis transiret, mulier paralytica & omni membrorum usu destituta, in integrum restituitur. Alia item mulier, dicta Ragenis, ab incurabili morbo curata est, & eadem postea visum amissum, meritis & intercessionem S. Romani Abbatis recepit. A dæmone vexari liberantur ad ejus tumulum, Letherio cæco lumen restituitur: Alteri viro Nobili cæco & moribundo restituitur visus cum vita. Teduinus Monachus à febribus eximitur. Puer surdus & claudus utroq; malo & impedimento liberatur, meritis B. Romani. De quibus vide vitam loco cit.

Verùm ut à Romano ad S. Benedictum redeamus, post Seniorum venerationem considerare parumper libet, quantopere & quàm sincerè juniores in Christi amore dilexerit, amorem ipsum opere demonstrando. Et certè si parens filium quem amat, castigat, & quem castigat, amat, hinc sanè clarè relucet paterna juniorum dilectio in S. P. Benedicto, dum unice curando & procurando bonum dilecti, mala, errores & defectus dilectorum filiorum correxit & avertit, quantum potu-

potuit. Dilexit Fratrem illum, quem à diabolo abstractum viderat ad orationem stare non posse, dum commiseratione tactus, virgâ dæmonem abegit, & Monachum liberavit. Dilexit & Gotthum illum Monachum, quem de ferro perditò viderat contristatum, dum S. Pater factum audiens, & ad lacum accedens, accipiensque de manu Gotthi manubrium, atque in lacum immittens, mox ferrum è profundo revocavit & Gottho reddidit, dicens : ecce labora, & noli contristari. Si Patris filium diligentis est, periclitanti succurrere filio, nonne Placidum juvenem dilexit S. Pater, cui ex undis liberando & educendo submisit Maurum Monachum, eumque ut celerius & in tempore opportuno opem ferret, super aquas ambulare fecit. An non juniores dilexit, & inter hos puerulum illum Monachum parietis ruinâ contritum, dum (contristati fratres ac vehementer afflicti non damno parietis sed contritione Confratris) venerabili P. Benedicto hoc factum celeriter nunciârunt cum luctu gravi ; moxque idem S. Pater dilaceratum pueri corpus ad se deferri jussit, & orationi instantius quàm solebat, incumbens, eâdem horâ hunc incolumem, atq; ut prius valentem ad eundem iterum laborem misit. Si paternæ pietatis & dilectionis est, absentium etiam filiorum curam gerere, & de eorum bono ac profectu sollicitum esse, nonne dilexit juniores seu Discipulos suos S. Pater, dum in spiritu vidit, quid Fratres absentes agerent in via, domum alienam contra licentiam intrando, extra Monasterium comedendo, mappulas dono accipiendo ; quibus tamen (cùm culpam tremefacti agnoscerent & ultrò faterentur) pro sua pietate paterna pepercit increpatione salutari præmissâ. Ut constet ex vita S. B. cap: 12. 13. & 18. Si denique Patris filium diligentis est, filiis suis de salute & incolumitate sua etiam in futurum prospicere : nonne dilexit juniores & filios suos S. Pater ; dum quadam die

ex Divina revelatione didicit Monasterium illud suum, quod construxit, cum omnibus quæ sustentationi Fratrum præparavit, omnipotentis DEI iudicio, gentibus tradendum esse in direptionem. Vir enim DEI mœstus & lacrymans, orationi lacrymisque tam diu institit, nec antè finivit, donec incolumitatem salutem Fratribus & vitam, ab Omnipotente obtinuerit. Nam (quod mirum est) nocturno tempore & quiescentibus Fratribus Longobardi Monasterium non diu post ingressi, diripientes omnia, ne unum quidem Monachum capere aut rapere, seu tenere potuerunt, implente DEO, quod fidei famulo suo Benedicto fratres suos amanti, & pro illis oranti, & paternè sollicito promiserat, se animas illorū custoditurum, dum res Monasterij gentibus cederent in prædā. *Ex vita cap: 17.* Igitur quod verbo docuit, etiam exemplo monstravit, quomodo oporteat Seniores venerari, juniores diligere in Christi amore.

Synopsis & praxis hujus §. 1. Si Superior & senior es, inspicere, & fac secundum exemplar, quod tibi monstratum est tum in Benedicto, tum in Romano, quod ad diligendos juniores, curando & procurando bonum & emolumentum eorum.

2. Si junior es, vitam S. P. B. inspicere, Senioribus venerationem, reverentiam & observantiam exhibere, uti illi Romano.

3. Juniozem errantem, acrius etiam, si opus sit, corrigere, uti S. Benedictus Monachum virgā sunatum.

4. Juniozem dolentem consolari & juvare, uti S. Benedictus Gothum.

5. Periclitanti succurre, uti S. Benedictus Placido, idq. vel maxime in periculis animæ; hoc enim est verè diligere. Nam demonstratio amoris est exhibitio operis.

6. Absentium etiam Fratrum curam gerere, & de eorum bono ac profectu esse sollicitum.

7. Fratres suos & juniores in oratione Deo committere.

act.

dare, prout fecit S. P. B. Vide, an in his imitatus semper fueris S. P. Benedictum, & imitare posthac posse tuo.

INSTRUMENTUM LXXI.

Pro inimicis orare.

Matth. 5.

Additur in quibusdam exemplaribus pro inimicis orare in Christi amore: nec immerito. Amor enim Christi urget utique amantem, ut & inimicum amet, & simul ex Christi amore preces pro eo fundat; Si enim serius amor amantem transformat in amatum, etiam Christi amor nos quodammodo in Christum transformabit, ut qui jam filij ejus sumus per adoptionem, efficiamur & filij per imitationem; ipse autem pro persecutoribus suis oravit, dicens: *Pater, ignosce illis, &c.* Ut simus igitur filij ejus imitatione, sicut jam illius filij sumus gratia & adoptione, hinc diligamus (oportet) ad ejus imitationem inimicos, & diligendo etiam *oremus* pro illis.

Christus testatur: *Qui diligit me, sermonem meum servabit.* Ergo servemus sermonem Christi, si diligimus Christum. Sermo vero ejus est (Matth. 5.) *Diligite inimicos vestros, & benefacite his, qui oderunt vos; & orate pro persequentibus & calumniantibus vos.* Nisi ergo nostram etiam ad inimicos extendamus dilectionem, & pro illorum salute oremus, jam sermonem Christi minimè servamus, adeoque nos Christum non diligere convincimur; quem si amamus, utique in ejus amore etiam pro inimicorum salute orare non detrectabimus.

Sed dices: *Durus est iste sermo, & quis potest eum audire?* grave nimis est pro inimicis orare: cum grave sit se ipsum ita vincere, ut etiam erga inimicum

quis benevolus sit, ei que bene velit, ac bene precetur. Verum audi Augustinum Religiose, serm: de S. Stephano: *Grandis labor est inimicos diligere, pro persecutoribus supplicare, non negamus Fratres: non quidem parvus labor est in hoc seculo, sed grande erit pramium in futuro, per amorem enim hominis inimici, efficietis amicus DEI; imò non solum amicus, sed etiam filius, sicut ipse Dominus dixit Matth: 5. Orate pro persecutoribus vos, ut sitis filij Patris vestri: Et hoc ipsum forte etiam est, quare in Christi amore jubeamur hic pro inimicis orare, quia nimirum grandis labor est, & opus onusque grave, inimicos amare, & pro eis orare; hinc ut hunc ipsum laborem alleviaret S. P. Benedictus, jubet nos pro inimicis orare in Christi amore. Quidquid enim durum est in præceptis (ait August:) ut sit levis charitas facit, utique charitas & amor Christi. Si enim amor omnia vincit, & amanti nihil est difficile, certe etiam amor Christi vincet difficultatem, quæ se in orando pro inimico, in benevolendo illi insinuat; nec erit jam Christum amanti difficile orare pro hoste; amanti enim difficile nihil. Ergo si minus, si rarius pro inimicis oras aut orare potes Religiose, minus Christum amas. Tantò namque Christum ferventius diligere quisque probatur, quantò pro Adversariis devotius & frequentius orat. Verba sunt Trithemij.*

Si quæras, num etiam obligatio in conscientia sit pro inimicis orare, an verò solius perfectionis Instrumentum sit istud, non necessitatis? Responderetur. Orare in communi etiam pro inimicis de necessitate præcepti est, adeò ut à communi oratione nequaquam liceat inimicum excludere: e. g. Oras pro omnibus fidelibus, pro toto populo, pro tota comunità; etiam inimicos in ea oratione implicite saltem includas oportet; si enim excludis? jam ad livorem vindictæ, ad odium hoc pertinet, quod semper illicitum est. Certe verum orare specialiter pro aliquo inimico & certa bene-

nescia ei impetrare non est de necessitate salutis aut præcepti, sed pertinet ad perfectionem charitatis, non ad obligationem illius; per quam perfectionem charitatis non solum cavet vinci à malo (quod necessitatis est) sed etiam vult in bono vincere malum, quod est perfectionis; dum scilicet non solum cavet propter injuriam illatam inimicum odisse, ei malè velle, & mala præcari, vel facere, sed insuper ipsos amare, & pro ipsis orare non dubitat, in quo sanè magnam perfectionem sita esse nemo nescit. Horum autem ratio est, quòd eo modo non alio teneamur pro inimicis orare, quo modo tenemur eos diligere; tenemur autem eos diligere dilectione communi, ergò & orare pro illis oratione communi, si quam facimus. Cæterum licet perfectionis sit (& quidem eximie) diligere amore speciali & in particulari inimicum, & specialiter orare pro illo (uti fecit Christus) necessitatis tamen seu præcepti non est; siquidem adstricti non sumus diligere inimicos, nisi ut proximos, ad quod tamen satis est, non excludere illos à communi amore; non enim tenemur speciali amore quemvis proximum amare, aut specialiter pro aliquo orare, sed sufficit ab oratione communi non excludere, quantum ad vim obligationis, necessitatis & præcepti, nisi in aliquo casu speciali, quando specialiter indiget dilectione & oratione nostra aliquis, seu proximus seu inimicus. Tunc enim etiam præcepto obstringimur ad id faciendum respectu proximi & inimici. Licet igitur non teneamur in conscientia orare specialiter pro aliquo inimico, tenemur tamen animo parati ac prompti esse ad orandum pro eo ingruente necessitate, quàm nostris precibus specialiter indigeret. Extra hanc non obligationis sed summæ perfectionis opus est, in specie pro inimico orare: ex quo vides, quàm bene quàm aptè hoc perfectionis Instrumentum Religiosis præscribat S. P. B., utpote perfectionis studiosus, & ad eam assidue aspirantibus.

Quæres 2. Quidnam pro inimicis orare, seu quidnam in orationibus pro inimico petere debeamus? Respondetur ex S. Gregorio 34. moral. cap. 16. DEUS det illis donum poenitentiae, ut resipiscant, & laqueis eximantur diaboli (si rei sunt) secus verò, alijs donis & bonis spiritualibus coelitus donentur, & etiam temporalibus, quæ ad illa ordinantur aut conducunt: Omnia hæc optare illis, & per orationem precari magnæ virtutis & perfectionis opus est: & hujusmodi oratio præ omnibus alijs efficax, Deoque grata est. Quo enim oratio & quod vis opus bonum, proximius ad charitatis perfectionem accedit, eò amplius meretur apud DEUM, & citius impetrat, quod intendit; cum igitur dilectione inimicorum non sit alia excellentior dilectio; (& oratio pro aliquo, dilectionis actus sit) hinc non sunt efficaciores & gratiores DEO preces ijs, quæ pro inimicis funduntur. Sic oratio filii DEI pro crucifixoribus suis, multorum conversionem obtinuit, sic B. Stephanus pro suis lapidatoribus orans Paulum Apostolum Ecclesiæ DEI aggregavit, adeò ut quicumque pro inimicis orant, certò sperare possint, & debeant, quod Omnipotens & Misericordissimus DEUS illorum causas non sinet sine preces, quin effectum fortituræ sint, vel illis vel sibi salutarem.

Quæres 3. quare pro inimicis orandum? Respondetur: Quia sic Christus fieri voluit, sic & ipse fecit. Ait enim Christus: *Orate pro persequentibus & calumniantibus vos.* Et quod ore docuit, etiam opere monstravit, in Cruce & nunquam non orando pro hostibus suis. Secundò, quia inimicos diligendo, & pro ipsis orando, simus quodammodo perfecti, sicut Pater noster coelestis perfectus est, & simus filij ejus, qui solem suum oriri facit super bonos & malos. Tertiò, quia opus magnæ perfectionis est, inimicis statim condicis ignoscere, & adhuc pro ipsis intercedere. Quia enim perfectius, quàm injuriam facientibus ultro sponte &

tè & libenter indulgere, & adhuc pro culpa eorum apud DEUM intercedere, veniamque & emendationis gratiam impetrare? Quarto, quia nulla Eleemosyna major est, quam si offendentibus veniam ultro & gratis demus, additis insuper precibus pro pauperculo offensore, qui ex imbecillitate naturæ suæ forsitan offendit. Verba sunt Trithemij in hunc locum: *Nulla Eleemosyna major est, quam si ex corde dimittimus, quod in nos quisque peccavit.* Quintò, quia talis oratio summa efficax, Deoque est acceptissima: *Illam enim (ut Trithemius loquitur) orationem DEUS misericorditer accipit, quam ipsa misericordia pro inimicis fundit. Qui enim pro amico orat, quia bona ab eo accepit, id facit: qui autem pro inimico orat, profectò liquet, quòd ex vera charitate oratio procedat.* Illam autem DEUS orationem gratiosius exaudit, quæ ex perfectæ charitatis radice procedit. Pro seipso orare necessitatis est, pro amico gratitudinis, pro inimico virtuosæ charitatis. Sextò, quia (teste Trithemio) quò plus intercesserimus pro inimicis, tantò gratiosius Sancti DEI intercedent pro nobis, siue deinde amici Dei siue inimici (quod absit) simus. Septimò, quia Sanctorum exempla ad id nos provocant S. Stephani & aliorum, de quibus paulò post. Octavò, quia denique æquissimum est pro persecutoribus & inimicis orare, nam ab ipsis majus beneficium accipimus, quam ab intimis fautoribus & amicis nostris, ipsi enim inimici, duris persecutionum & injuriarum malleis aureas nobis coronas fabricant, dum nos persequuntur, malèque tractant: ad id ut nunquam nostram utilitatem tantum promoverent amore, quantum promovent odio & persecutione. Igitur meritò inimici diligendi sunt, eisque omnia bona exoranda. Et quia

Verba movere solent mollis penetrantia cordis,

Atque exempla trahunt abripiuntque magis.

Ideo exemplo sit cum primis ipse sumus inimicorum dile-

dilector S. P. Benedictus: quem dissoluti quidam Religiosi sibi præesse petentes, sed deinde sub ejus regimine conspicientes, sibi amplius illicita non licere, uti prius nolentesque vitia assueta relinquere, tractare de ejus morte cœperunt; initoque consilio venenum vino miscuere, ut cum vino mortem Benedictus biberet. Intelligens verò protinus Vir DEI Benedictus conspirationem nequissimorum Fratrum mortisque machinationem, illicò surgens, vultu placido, mente tranquilla, ut loquitur Greg: (in vita cap. 3.) convocatos fratres allocutus est dicens: *Misereatur vestri Frater Omnipotens DEUS, &c.* Disce à S. Benedicto Religiose etiam pro inimicis orare quantocys, & totum quod malè factum est, ignoscere. Idem fecit S. P. Benedictus, dum Gotthum Tyrannum (Gallam nomine) barbarè & inhumaniter se alloquentem, increpatione & admonitione benignâ à crudelitate revocavit, & deinde sua etiam benedictione donavit, donatum dimisit, uti legere est in vita ejus. Quid autem benedictio quàm precatio quædam & oratio est ad DEUM pro eo, cui impenditur? S. verò Benedictum Patrem inimicorum dilectorem, secuti sunt innumeri filij & discipuli, pro inimicis orando; & inter alios magnus ille Hungariæ Apostolus & Proto-Martyr Gerardus, qui ceu alter Stephanus pro lapidantibus inimicis ferventer Dominum deprecabatur. S. Dunstanus pro Rege Edwino hoste, sedulò preces fudit in exilio, eundemque mortuum Cœlo asseruit. Item dum S. Aldemarium Nostrium sceleratus quispiam sagittâ in Ecclesia configere tentaret, brachiumque quantocys obrigesceret, Aldemarius immemor injuriæ & persequutionis, memor clementiæ & pietatis lenitatisque Religiosæ, orare continuo pro eo cœpit, orationeque sua eum incolumitati restituit. Ex vita 24. Martij. Huic accedit S. Petrus Episcopus Oximensis (ex Menol. Bened: 2, Aug:) qui pro suis etiam inimicis ad DEUM præ-

precator accessit, dum vir quidam divitijs & potentia sua præfidens, in bona Ecclesiastica manus & falcem immittere nulli sibi Religioni duceret, monitus à Petro, ut abstineret (nec verbis melior factus) fidelium communione interdicatur. Hic in rabiem versus, ut sceleri scelus adderet, insidias ponit S. Præsuli, licariumque constituit, qui eum è medio & vita tolleret. Is verò Sicarius, priusquam inferre Petro manus posset, à malo Genio arreptus, & pessimè cruciatus, ab ipso (cui vitam destinarat eripere) vitam libertatemque recepit precibus ejus: Petrus enim orando DEUM pro eo, dæmonem proscripsit, & inimicum suum obfidione liberavit. Horum ergo exemplo animatus, discere non tantum Amicis bene velle, & pro ijs orare, sed etiam pro inimicis.

Habes insuper in S. Marculpho Abbate Ord: N. mirum miræ mansuetudinis & dilectionis inimicorum exemplum. Is enim cum certorum negotiorum causa adire Regem Childebertum vellet, in pratum quoddam deveniens, venatores Regis, leporem canibus insequentes invenit. Et ecce lepus per apertam camporum planitiem fugitivus, jamjamque capiendus, mortem imminentem crebris flexibus eludere seu differre laborabat. Cumque hinc inde (campis licet patentibus) nullam evadendi viam, effugium nullum perspiceret, ad hunc Virum Sanctum confugit, sub ejus amictu se recipiens; hoc protectore jam se tutum putans. Ægrè id tulit Venatorum aliquis, quod lepori asylum præbuerit, & à se non repulerit Vir Sanctus; ideoque indignatione præoccupatus, duris & asperis cum verbis excipit: Quà temeritate (inquit) Clerice nequam venationem & recreationem Regis interfurbare præsumis, dimitte leporem, aut vitam amittes, hoc stricto gladio periturus. Neque verò impune Virum Sanctum tam irreverenter & contumeliose adorsus est; nam mox ex equo corruens, adeo ad ter-

fam allisus est, ut ventre discisso ac rupto intestina effluerent, & cum intestinis etiam animam effudisset nisi Vir S. misereri potius & parcere, quàm ulcisci affectus, protinus pro eo preces fudisset. Nam signo crucis super eum facto & oratione completâ, ita incolumis mox factus est, ac si mali nihil perpeffus fuisset, quod tamen jam pro exanimi habebatur. Dimisso verò lapote, canes qui ad eum capiendum circumstabant, terræ tenebantur affixi, pedibusque rigidi, ac si vires mobilitas nulla amplius illis inesset. Adeo efficax est Oratio pro inimicis in Christi amore, ut non simpliciter sed duplici Miraculo fuerit à DEO decorata. *Viola*
 acta SS. Ord: S. B. in vita ejusdem Sancti, pag. 132. *man*
 18. To. 1. Id quod Marculpho contigit, ut innocenti contumeliosa verba pateretur, id sæpius contingit, ut contingere potest Religiosis, ut à levis conditionis hominibus, verbis asperis, duris, contumeliosis excipiantur. Tunc verò quid faciendum Religioso? an injuriam repellere injuriâ, verba refellere verbis debet minimè. Sed potius discat exemplo S. Marculphi pro inimicis orare.

Novit verò etiam pro inimicis orare, eosque oratione sua à dæmonio liberare S. Maurus, S. P. Benedicti imitator & Discipulus exactissimus. Is dum Monasterium & Oratorium in honorem S. Martini in Gallia construi fecisset, Clericus quidam ex Aula Regis Theoberti qui cœmentarijs artilibus præerat, de altissimis gradibus retrorsum corruit, corpore sic confractum ut per omnes corporis meatus undatim sanguis proflueret. Omnes proinde jam de sepultura ejus cogitare cœperunt. S. Maurus verò eum ad ostium Oratorii Martini deportari fecit, & orationi se dedit: eâque completâ signum Crucis super collisâ Clerici membra percussit, ut sanus surgeret, & optis suum periceret, quod cœperat, idque in nomine ejus, qui peremptus hominem fecit in animam viventem corpus de

luno terræ formans, & spiraculum vitæ ei inspirans. Et ecce Langifus (id Clerico Nomen erat) velut e somno confurgens, nescivit, & mirari cœpit, quando & quomodo illuc devenisset: monitus verò à S. Mauro, quod non suis pedibus sed aliorum manibus illuc delatus sit, jubebatur iterum ad opus suum pergere, & operarijs invigilare, redditis DEO gratijs. Itaq; cum Clericus, qui sanatus fuerat, ad opus suum fuisset reversus, quidam ex operarijs Viro DEI B. Mauro detrahere cœperunt dicentes, hæc quæ fecit, non virtute DEI sed ope diaboli facta fuisse; debere proinde esse Magum, seu Magicis artibus imbutum. *Es mußte nicht viel guts an ihm seyn/* alias mansisset domi & in patria sua. Quia verò nemo Propheta acceptus sit in patria sua; ideo ut honoratior esset in alienis regionibus, adiisse terras alienas, propriumque Monasterium cum Patria reliquisse. Hæc & similia cum detractores illi malevoli inter se sermocinarentur, malignus spiritus tres ex illis subito invasit, & uni illorum nomine Flodegiso quantocyus animam extorlit. Quid ad hæc D. Maurus? Nimirum dum hoc, quod evenit, agnovit, vehementer flere cœpit; & Oratorium S. Martini denuo ingressus, Dominum attentius tam pro his qui adhuc torquebantur, quam pro illo, qui mortuus fuerat, deprecabatur. Et cum per tres continuas horas orationi incubuisset, ad eas qui vexabantur, & se invicem dentibus lacerabant, accessit, & signum Crucis super eos faciens ab immundis spiritibus eos mundavit & liberavit, alterum verò à dæmone suffocatum oratione sua vitæ restituit, totâ nocte assiduus Dominum orans gemitibus ut animam defuncti in corpus reddere dignaretur, quod & impetravit. *Vide acta SS. Ord: S. B. To. I. mem. 46. & 47 in vita S. Mauri.* Nonne hoc est in Christi amore pro inimicis orare? Tu ergo Religiose, si inimicos habeas, si detractores patiaris, & passus sis, ora pro inimicis exemplo inimicorum dilectoris S.

Mauri, & vince in bono malum. Verba mala inimicorum, verbis orationis compensa.

De S. Agnello Abbate (qui cum nomine etiam omen habuit, utpote Agni instar mitis & mansuetus refertur, quòd eum fur impius pugno percutere præsumperit, quam sacrilegam præsumptionem mox divina ultio fuerat secuta, dum non solum manus ejus quantocyus exaruit, sed & insuper oculorum usu privatus est, ut vel cæcus videret facinus, & crimen suum. Quid hic Agnellus? an gratulatus est forsan de ultione inimicorum suorum? haudquaquam; sed potius orationem pro eo fundens, oratione pristina ei sanitatem recuperavit, unde & plurima posthac miracula vivus, & post mortem patravit. *Mabilon Te & Sac. I. pag. 353.* Omitto sexcentos alios Sanctos, pro inimicis orare assuetos, & te exemplo præeuntes, ut sequaris vestigia eorum. Præsertim verò sequens Sanctimoniam illam, quæ quotiescunque seu verbo seu facto, aut contemptu læsa, vel confusa à Sororibus suis fuerat, illa mox Oratorium accedens, & pro volens in genua, orare pro illis coeperat, quæ eam offenderant, idque toties, quoties. Hanc si imitatus (Religiose) fueris, Instrumentum istud probè observasti. De ergo cum S. Stephano, quotiescunque offenderis, Domine, ne statuas illis hoc peccatum.

Synopsis & praxis hujus Instrumenti. 1. Inimicos eos amare propter Christum.

2. In Christi amore pro illis orare, sicut & Christus pro illis oravit.

3. Quantumvis difficile sit & laboriosum inimicos bene velle, bene precari, &c. hanc tamen difficultatem Christi vincere amore.

4. A communi oratione neminem in particulari, quantumvis inimicum excludere.

5. Speciali etiam oratiunculâ DEO inimicum commendare, & pro illo orare, vel statim quando laedere

to, vel quamprimum Cellam ingressus ad altariolum tuum perveneris, vel deniq; vesperi in vespertino examine & precibus; ubi aliunde debes ignoscere offensas per diem illatas, poteris ergo pro omnibus (qui malè fecerunt tibi die illa) orare aliquid.

6. Nulli imprecari mala, sed potius bona tum spiritualia, tum temporalia, quia talis oratio DEO longè gratissima est, idq; exemplo S. P. B., S. Gerardi, S. Dunstani, S. Aldemarij, S. Petri Episcopi, S. Mauri. Quod qualiter hætenus feceris, & deinceps facere velis, vide.

INSTRUMENTUM LXXII.

Cum discordantibus ante solis occasum in pacem redire.

Eph: 4.

Concordia & pax vel ipsius naturæ instinctu desiderabilis est. Hinc ortum habet illud tritum:

Nulla salus bello, pacem deposcimus omnes.

Et Augustinus ait: Nemo est, qui pacem habere nolit, quandoquidem & ipsi, qui bella volunt, nil aliud quam vincere, & pacem habere, concordiamq; extorquere volunt: finis belli pax est, nec alio fine geruntur bella, quam ut vincendo subjiciantur repugnantes ac discordantes. Quod cum factum fuerit, pax erit: usque adeo pax bonum ingens est, ut illius naturale ardeat desiderium in omnibus. Ubi pax & concordia est, summa felicitas est; ubi discordia & pacis exilium, ibi miseria & exilium felicitatis. Ubi pax est (ait Chrysostomus) ibi omnia prosperabuntur; econtrà infelix est, qui pacis expers est, dicente Psalmista: Contritio & infelicitas in vijs eorum, quoniam viam pacis non cognoverunt. Ac proinde iterum Augustinus ait: Tantum est pacis bonum, ut in rebus terrenis atq; mortalibus

libus nihil gratius, nihil desiderabilius concupisci, nisi
possit melius inveniri. Pax & concordia est nota filio-
rum DEI, imò filios DEI constituit, nam Matt: 5. di-
citur: *Beati pacifici, quoniam filij DEI vocabuntur*; &
autem filij DEI sunt, qui pacifici sunt, procul dubio
filij Sathanæ sunt, qui pacifici (seu in pace) non sunt.

Pacis denique amantissimus ipse DEUS est; ubi
pax ibi DEUS: qui nec venire in mundum voluit
de Virgine natus & factus homo, nisi dum universi
Orbis pacem haberet; quâ habitâ mox Rex ipse pa-
cificus & Salvator venit in mundum. Hinc Cor: 1.
dicitur: *Pacem habete, & Deus dilectionis ac pacis est
vobiscum*. Nec admittit ad se & ad suam visionem
Deus, nisi pacificos, teste Apostolo Hæb: 12. *Pacem
querimini cum omnibus*, sine qua NB. nemo videbit De-
um. Hæc atque alia pacis commoda & encomia
tendens gloriosus Pater Benedictus voluit, ut Discipuli
sui essent juxta monitum Apostoli: *Soliciti servare
unitatem in vinculo pacis*. Eph: 4.

Et quia pax sancta, & fraterna concordia (sine qua
impossibile est placere DEO) adeò delicata res est,
adeò tenera, ut vel exigua commotione interdum cor-
ruat aut concidat; imò interdum funditus etiam cor-
ripitur, cum humanum sit labi, & ex infirmitate
quandoque homo pacem & sinceram charitatem vio-
let, voluit S. P. Benedictus monitos Discipulos suos
ut si humana ex fragilitate lædi pacem contingat, cum
quantocyus & sine tergiversatione refarcire & redire
tegrare studeamus, redeundo in pacem cum discor-
dantibus, priusquam dies abeat; quod jam ante
am Apostolus monuit Eph: 4. *Sol non occidat super ir-
undiam vestram*. Restabilienda pax est, si concidat
antequam occidat lux solis visibilis, ne si diutius in
discordia vivamus, nos etiam deserat lux invisibilis
gratiæ DEI, & Lucifer pro Angelo lucis oriatur in con-
spectibus nostris; quod avertant Superi! Non occidat

gò (ô Religiosi) sol super iracundiam vestram, non daret ira & discordia (qualis qualis) usque ad solis occasum, ne (ut Apostolus loquitur) detur occasio maligno.

Pleraque sanè Instrumenta bonorum operum à S. P. Benedicto præscripta ad unum unicum pacis bonum conservandum collimant: huc enim spectat utique diligere proximum tanquam se ipsum, deinde non occidere, non furtum facere, non falsum testimonium dicere, honorare omnes homines, quod sibi quis fieri non vult, alteri non facere; iram non perficere, iracundie tempus non reservare, dolum in corde non tenere, pacem falsam non dare, charitatem non derelinquere, malum pro malo non reddere, injuriam non facere, sed factam patienter sufferre; inimicos diligere, maledicentes se non remaledicere, sed magis benedicere; persecutiones sustinere, non esse superbum, non murmuriosum, non detractorem, os suum à malo & pravo eloquio custodire, risum multum & excussum præsertim in alicujus contemptum non amare, nullum odire, zelum & invidiam non habere, contentionem non amare, elationem fugere, &c. Quorsum hæc omnia? nisi ad servandam pacem, unitatem, & concordiam. Quorsum spectant & illa immediate antecedentia Instrumenta? Seniores venerari, & diligere juniores, nisi ut pax & concordia servetur inter omnes? quorsum pertinet pro inimicis orare, nisi ad procurandum eis bonum pacis? Porro post hæc omnia & tot pacis servandæ Instrumenta, subiungit hoc septuagesimum secundum de restabilienda pace Instrumentum pacis amator S. Benedictus; ut vel exinde Discipuli ejusdem norint, quantum cordi fuerit S. Patri, dilectionem & pacem habere ad invicem, aut si non habeatur, eam procurare, idque ante solis occasum.

Et hoc est, ob quod etiam S. Pater voluerit, ut in Vesperis (hoc est) ante occasum solis Dominica oratio

tio clarâ voce cantaretur in Choro propter bonum pro
eis, quâ scilicet moneremur dimittere debitoribus nos
stris, si & ipsi velimus dimitti nobis debita illius die.
Certè qui fratrem tardiùs sibi reconciliat, DEUM
tardiùs placat, qui non est DEUS dissensionis sed pacis.
I. Cor: 14. Et (ut S. Gregorius ait) admonendi sunt
dissidentes, ut noverint, quòd tam diu nullum gratum
boni operis sacrificium DEO immolant, quàm diu à pro
ximorum charitate discordant, scriptum quippe est Mat
5: Si offers munus tuum ad Altare, & ibi recordatus fue
ris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque
munus tuum ante Altare, & vade prius reconciliari fra
tri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum. Usque
dò discordia malum malignantis naturæ est, ut quàm
diu illa est, bonum & gratum DEO Sacrificium exhi
beri non permittat! Alia mala bonis subsequenter
diluuntur, non sic discordia. Ergo qui transactionem
piè cupit claudere diem, & in Completorio Sacrificium
laudis DEO acceptabile offerre; qui sequentis operis
diei, & totius noctis vult DEO esse acceptabilia, & fructu
proficua, discordiam extirpet (necesse est) ante solis
occasum; aliàs in fumum, in ventum abibunt omnia
quia ut iterum Gregorius: Certissimè sciant Religiosi &
Christiani omnes: Quia quantumlibet virtutibus polle
ant, spirituales fieri nullatenus possunt, si uniri per con
cordiam proximis & præsertim Confratribus negligunt.
Scriptum quippe est, fructus autem Spiritus est charitas
& pax. Qui ergò servare pacem non curat, ferre ac re
ferre fructum Spiritus recusat.

Nolite locum dare diabolo, inquit Apostolus Eph. 4
Et certè quis vellet diabolo locum dare, quem oportet
undique & undique proscriptum esse? sed ubi quæsit
locum facilius invenit, imò possidet, quàm in Reli
giosa Communitate non ritè coadunata sed discordi
discissâ? Castrorum acies ordinata talis sit oportet, ut
membra & cohortes firmiter ad invicem cohæreant
quàm

quàm diu milities ceu benè condensati, & compacti lapides cohærent, ne irrumpere & divisionem facere hostis possit, tam diu insuperabiles & hosti formidabiles sunt; si autem contigerit alicubi eos dissociari, ab invicem disjungi, ut penetrare in aciem aut phalangem hostis vel modicè possit, acta res est! victi sunt, perjerunt si semel unio & ordo eorum dissolvatur, nisi quantocyus recolligentes sese, rursus coire, & se adunare studeant. Ita & Religiosi (milites Christi) quàm diu fuerint charitate conjuncti, & uniti in vinculo pacis, ac concordiae glutine compacti, ut diabolus locum non habeat inter illos, fortes sunt, victores sunt & triumphatores dæmonis! ubi verò huic locum permittunt intra sese, ubi unio dissolvitur concordiae, mox diabolus se ingerit, & ad confusionem usque discordes pertrahit, compedes eis injicit, in captivitatem trahit, nisi saltem se citò recolligant, & in ordinem pristinum, unionemque sese recipiant, cum discordantibus quantocyus in pacem redeundo.

Non sufficit milites esse spacio quodam locali quomodocunque conjunctos, nisi sint immediatè im-mediatione suppositi (hoc est ipso corpore) proximè conjuncti: sic et spiritualis militia requirit, ut Religiosi sint non loco solum, sed animo intimè conjuncti. Siquidem loco conjunctum esse & non animo, parùm imò nihil est. Animo unum esse & non loco, aliquid imò multum est: Ast animo simul & loco unum esse, hoc perfectum, hoc laudabile, hoc commendabile est. Quod ut fiat, meminerint Religiosi vitare scissuras, & discordias; aut si quæ irrepserunt, eas protinus excludere studeant, & adhuc ante solis occasum cum discordantibus in pacem redire, & unum fieri per vinculum charitatis.

Quantopere pacis & concordiae amans S. P. Benedictus fuerit, quantumque interessè putaverit cum discordantibus quantocyus, & antequàm dies abeat, redire in pacem, liquet ex vita ipsius cap. 8, ubi refer-

tur, quo modo discors à S. P. B. fuerit Florentius; Ab
 Benedictus pacis amans iniquam persecutionem, iniri-
 diam, odium, & mortis machinationem tulit patienter,
 silenter, libenter. Cumque die quodam venenum in pane
 submitteret D. Benedicto, Benedictus dololum dolosi resciens (ast dissimulans) cum gratiarum
 actione panem suscepit, hoc est gratias ei referri iussit.
 ut loquitur & testatur Gregorius loc. cit. ut vel ficta
 tam mansuetudine discordantis Præsbyteri animum
 molliret in tempore, atque ad pacem & concordiam
 revocaret. Sciens quod silere & patientiam habere
 concordiam aliàs vel conservet vel restituat, juxta illud
 Prov. 15. *responsio mollis frangit iram, sermo durus significat*
magis furorem. Et quia obstinatio erat Sacerdotis
 nequitia, & nequitiosus animus, quam ut brevi tempore
 ad pacem, concordiam, & amicitiam reduci posset,
 cessit indurato Pater mitissimus, & loco excessit,
 judicans ex mente Ambrosij, esse melius sine lite abire,
 quam cum jurgio relidere. Et certè sæpe abeunte loquor
 gius ex oculis, qui alteri invisus est, etiam discordia
 abire ex animo discordantis: Abraham Lotho fratri suo
 dixerat Gen. 13. *Ne sit jurgium inter me & te, recede à*
me, obsecro; si ad sinistram jēris, ego dextram tenebo;
dextram tenebis, ego ad sinistram pergo. Ut ergo ad pacem
 revocare Benedictus Florentium posset, abijt ex
 oculis, ut absens ad optatam pacem reduceret, quæ
 præsens non poterat. Ergo Florentio cessit, & habitationem
 mutavit loci S. Benedictus, ut loquitur Gregorius.
 Nonne hoc est ardentius aspirare ad pacem incundam?
 Ergo o filij (Religiosi Benedictini) imitatores estote
 Patris vestri, cum discordantibus omni modo, omni
 conatu, omni molimine, omni celeritate redire in pacem
 satagite; & ut redeatis, nullum non lapidem move-
 vete, discordanti cedite, à loco discordiæ recedite, fide-
 lete, patientiam habete, molliter respondete, veniam
 rogate, etiam si læsi ipsimet fueritis, rogam impertite

discordantibus, imò ultrò offerte, idque non serò, sed cito: ut gloriari cum Agathone Abbate possitis & dicere, quod is dicere solebat: *Nunquam cum ira dormivi, nec litem habentem mecum dormire permisi, quantum ad me pertinuit, nisi prius reverterer in pacem cum eo.* Ex vitis PP. Periculosum enim est se in eo statu reponere ad lectum, in quo quis mori non vellet. Quis autem vellet in & cum discordia mori? Quia ut habetur 90. dist. placuit. Si quis ad Concordiam redire contempserit, à cœtu fidelium se noverit alienum.

Deinde celeriter est sedenda orta discordia, & pax reparanda, priusquam dies abeat, quia etiam ex levi discordia, si non citò terminetur, oriuntur mala maxima; non secus ac de parvo igne (si non citò extinguatur) gravia oriuntur incendia: Quorum malorum primum est grave odium, seu ira inveterata. Hinc Aug: in Regula sua: *Lites aut nullas habeatis, aut quàm celerrimè finiat, ne ira crescat in odium, & trabs fiat de festuca.* Quantum verò malum sit odium, & quanta mala ex eo solo pullulent, dictum est supra Instrumento 66. Malis illis enumeratis adde afflictionem animi, & angustiam proprii cordis, imminutionem sanctitatis, interruptionem tranquillitatis, interceptionem quietis & somni, & abbreviationem vitæ. Dicente iterum Augustino: *Sicut acetum corrumpit vas, si diu ibi fuerit, sic ira corrumpit cor si in alium diem duraverit.* Adde & scandala gravia. Quis enim est, quem discordia diutius protracta non scandalizet graviter, præsertim in Religioso? veniam certè meretur, qui subitaneo motu iræ corripitur, nec id adeò scandalosum est; Nam iram sæpe prævertere voluntatem, nemo nescit, ideòque excusatur, & excusandus est ut plurimum, qui breviter vel leviter iratus est. Ast dum homo homini, & maxime Religiosus Religioso reservat iram, & pernoctat in ira; quis tunc excusationi locus est, & non potius scandalo? Præterea prolongata discordia,

irrita

irrita similiter in longum tempus reddit sacrificia nostra, id est omnia opera nostra: Malente DEO, ut videretur prius reconciliari fratri tuo, quam ut munus tuum offeras ad altare. Qui diu discors manet ab homine, discordem diu se reddit a DEO: Quia Augustino teste: *Non poterit habere concordiam cum Christo, qui discors voluerit esse cum Christiano*: Hinc qui tardius sibi adversarium reconciliat, DEUM sibi conciliare tardat.

Præter mala culpæ hæcenus enumerata, inducit etiam discordia malum pœnæ, malum perditionis æternæ. Sensit hoc malum pœnæ filius ille perditionis Saprificius Sacerdos, ille Martyrij jam candidatus, de quo supra Instrumento 65. & 67. qui quod cum discordante imò & veniam rogante Nicephoro in pacem redire diu noluerit, Martyrij sorte & cælo privatus est. Habemus in Nicephoro exemplum petendæ citò & instanter veniæ ab eo, quem offendimus, ut salvemur; habemus & speculum veniæ non negandæ, sed promptè concedendæ in Saprificio, ne pereamus. Citò labimur, citò impingimus. Quid ni & citò ignoscamus? Veniam, citò demus rogatam, aut rogemus dandam! Si prior offendisti alterum, prior veniam postula, & in pacem redire prior adlabora. Sic nimirum magnam ex damno lucrum colliges; fietque tibi offensio (quæ fuit materia vitij & discordiæ) materia virtutis imò & laudis: Quod (quem infirmitas dejecit) victorij sui rursus crexerit. Si verò prior non offendisti, & discordiæ ansam non præbuiisti, majoris ansam habes virtutis & laudis, veniam etiam a nocente petenda. Certè hæc & non aliâ virtute Martyrij laureâ promeruit Nicephorus ille, dum non tardè sed citò, non sepe aut perfunctoriè, nec in angulo quodam domus, sed in foro, in platea, in publico, in facie totius urbis Antiochenæ, in conspectu universi populi confluentis, provolutus in genua, junctis manibus, supplici gestu, humili voce veniam rogavit. Et licet non impetravit a Sa-

à Saprício veniam, impetravit tamen à DEO Martyrij coronam. Quid verò Saprícus? nimirum sicut solem permisit sæpius super iracundiam suam occidere, sic nec sol intelligentiæ ortus est ei, ut benè ageret in proxima Martyrij occasione.

Faciant (oro) te Religiosè, aliena pericula cautum; damno disce alieno sapere, & Saprícij pseudo-Sacerdotis sortem respiciens dic: *Hæc me vestigia terrent.* Audi Siracidem cap: 28. monentem: *Memento novissimorum, & desine inimicari*: Quid est inimicari delinere, nisi cum discordantibus citò in pacem redire? Proh; quàm turpe, quàm crudele, quàm alienum à Religioso nomine est Confratrem fieri Confratri lupum! Mirum & dirum est: *homo homini lupus*; sed durius est audire: Frater Fratri est lupus; quem, si posset, devoraret; cum non possit, saltem animo parcere non potest. Si sic est, si non remittis debitum, nec tibi remittetur. Nosti, quid Servator orbis dicat: *Quam mensurâ mensi fueritis, &c. Dimittite & dimittetur vobis.* Offers quotidie Missæ Sacrificium, aut certè septies vel sæpius in die Sacrificium laudis, sed audi, quid DEUS dicat, quid à te requirat, Matt: 9. *Misericordiam volo, & non sacrificium.* Ne tua in fumum abeant tot quotidiana & repetita Sacrificia, vade ergo reconciliari fratri tuo. Nicephori secularis exemplum sequere Religiosè, nisi velis cum Saprício desipere & perire. Age, quod monet Chrysostomus: *Accede ad proximum tuum, ad Confratrem tuum, à quo eum ladendo recessisti. Si cogitatu offendisti, cogitatu reconciliare: si verbis? verbis: si factis? factis.* Si præsens est, humilia te; si absens, bonam voluntatem, ac propositum satisfaciendi habe. Hæc ille. Si dicis, ego nihil illi feci, si offensus est mihi, quid ad me? quid ego curo, sit offensus, ego non possum contra, ego non sum in causa: Ich hab nichts wider ihm. Vel: si mihi offensus est, sit offensus, quid mea refert, si sine causa & gratis offensam con-

concepit, sine causa & gratis eam iterum deponet, &c. Sed audi rogo: offendi æquè ac offendere humanum est, & humanæ fragilitatis: veniam rogare ab eo, quem sciens offendisti, quasi Angelicum: aut rogare veniam etiam ab eo, cui *rationabilis saltem offensæ* fam non dedisti, aut certè non nisi præter intentionem, plus quàm Angelicum est: veniam verò rogare quem prorsus non offendisti, nisi inscius, propè Divinum dixerim. Sed quid si ille reconciliari noluerit si sit duræ cervicis, & implacabilis iræ? Age, quod tuum est, de cætero ipse viderit. Si veniam omni modo quæsiisti, & in pacem redire voluisti, nolente inimico tuo? fecisti, quod charitas suadet & urget: ad amplius non teneris.

Alia duo Divinæ vindictæ exempla adversus eos qui nolebant solis ante occasum cum discordantibus redire in pacem, recenset Pexenfelder hist. 122. & primum quidem de muliere quadam, quæ (cùm in monte Calvariæ, veneratura Christi vestigia, in conferta (ut fieri solet) turba terræ allideretur ab adolescente quodam, idque casu, non animo obstinato) irâ mirum in modum exarsit. Rogante Adolescente veniam, & excusante factum tanquàm improvisum & minime voluntarium, magis induratum erat cor fœminæ: magis ira excitabatur, quò magis ille rogabat. Negatque mulier furiosa expressis verbis, quidquam audire se velle de culpæ deprecatione, sed jubet potius juvenem longè facessere, & in malam crucem abire, contentans, quòd nunquam cum eo sit in pacem reditura, aut ullam reconciliationem admissura. Sed ecce mox à tergo adfuit vindex DEI manus! mulier quippe postestati dæmonis tradita, & extemplo ab eodem arrepta, atq; in altum sublata est, & inspectante omni multitidine, postquam terque quaterque eam per aëra dæmon agitavit & in gyrum egit, mox obtorto collo corpus terræ allisit, & infelicem animam ad inferos secum

cum avexit. Cui Tragico casui præsens adfuit S. Bernardinus, Anno Christi 1419.

Hic oro te Religiose : adhibe aures tuas, & audi, aperi oculos tuos, & vide, si tam rigidè, tam præcipientè punivit DEUS hoc vitium & tergiversationem in muliere, cum hic sexus sit naturà fragilior, ad iram facile irritabilis, sed difficulter placabilis ad veniam, in persona mundana seu seculari in domandis & refrœnandis passionibus parùm instructâ, in fœmina non redeunte quantocyùs (ne dicam ante solis occasum) ad concordiam ? quanta te poena manebit, qui Vir es, Religiosus es, ad passiones magis reprimendas ac sedandas ex statu obligatus ? &c. si veniam non tantùm citò non impertiaris, sed etiam solem imò soles plurimos desuper occumbere permittas ?

Si, quòd momento non statim in pacem redierit mulier, tam severè punita est, quid de Religioso fiet, qui nec sole occidente in pacem redit ? qui se post solis (sed non iræ) occasum lecto ingerit ? Quomodo non timeat, ne Sathanas aut certè mors eum in lecto opprimat, qui (quasi in DEI manu vita non esset) tam temerariè obdormit, ac in discordia, in animo vindicandi in idipsum dormit & requiescit. Aliter aliter indormiendum est Religiosi, nempe pro more Davidis dicentis : *In pace* (& non aliter) *in idipsum dormiam & requiescam.* Metuant sibi profectò exemplo huius fœminæ territi viri Religiosi ad ignoscendum duriores, nec nisi serò & fortè nec tunc serò in pacem cum discordante redeunt : metuant ne dæmonem sibi, ne ignem infernalem, aut certè gravissimas purgatorij poenas accersant. Heu quàm malè, quàm pessimè agunt Religiosi, qui dum è Confessionali, ab Ecclesia, è Choro pedem referunt, levissimas offensiones diu ruminant, diu concoquunt, nec in pacem seriam cum adversario redeunt, sed ob antiquam offensivam nova jurgia facile renovant, aut frivolas quotidiè

diē causas quæerunt, ob quas stomachum ab antiquo gravatum in adversarium exonerent, nec post plures soles, & plurimos solis occasus, in perfectam pacem & concordiam redeunt.

Dolendum nonne est, si tales etiam reperire est Religiosos viros, qui alias pietatis studijs apprimè addicti, ipso habitu & tonsurâ, ac operibus reliquis, quædam pietatis speciem præferunt, eorum diligenter frequentantes, Missas quotidie celebrantes. Ad aram, ad verum illud propitiatorium Ecclesiasticum accedunt, quotidie debita sua sic dimitti orant, sicut ipsi debitoribus suis dimittunt, nec tamen seriò propitiatur aut dimittunt inimicis suis, sed odiorum fomenta per dies & noctes alunt in pectore; nec cum discordantibus in pacem redeunt, nisi fictam, latente & gliscente intus sub cineribus igne pristino discordiæ, qui quolibet flabello facile suscitatur, & indies noviter grafsatur? Tales non DEUM, non proximum, sed se ipsos decipiunt, prout & mulier illa peregrinatione longè susceptâ, multis in via molestijs defuncta, credebatur quidem se Christi vestigijs insistentem, è monte Calvariæ facilem viam jam habituram ad Cælum, sed turpiter seipsam decepit. Nam ex eo loco ad inferos descendit, in pacem cum adversario redire recusans, ex quo loco in Paradisum ascendit latro, veniam tortoribus ultrò impertiens. Quid si idem (quod absit) Religioso eveniret? ut à Statu Religioso (in quo est) & qui terrestri quoddam cælum est, in cælum tamen non abeat, sed in puncto ad infernum descendat, eò quòd noluerit in puncto aut certè ante solis occasum cum adversario suo condescendere, & pacem inire!

Felix quem faciunt aliena pericula cautum!

Alterum exemplum non minùs terribile, refert idem Author ex speculo exemplorum, Distin: 9. Exempl: 96. de scemina alia laudatæ cæteroquin vitæ, & pietatis operum perquàm studiosâ, quæ jejunijs corporis

pus macerabat, preces frequentabat, vigilias amabat, parcissimè somno indulgebat, multum indulgens precibus nocte diuque. Verùm has aliasque virtutes corrumpabant iracundia & animi obstinatio: quippe tam impotens sui erat, ut, si quam ab aliquo offensam acciperet, nunquam cum eo in pacem redire soleret, sed implacabilem exhiberet sese, & in odium obstinatam. Tandem cum gravi morbo correpta Eucharistiam de manu Sacerdotis accipere deberet, os occlusit; & corpore ad parietem converso dixit: Sicut avertēbam me sæpius ab ijs, qui gratiam offensæ rogabant, ita se nunc DEUS avertit à me. Actum est, projecta sum à facie Dei, æternum non videbo illum, dæmonum in tormentis & supplicijs nunquam desiturus ero socia. Dixit, & miseram animam misera exhalavit! Discite vel hinc Religiosæ mentes cum discordantibus properè & ante solis occasum in pacem seriam & sinceram redire; procul sit à vobis (procul!) illud pseudo-Policorum principium: *Ab amico reconciliato libera nos Domine*; quin potius à tali diabolico proposito & politicismo libera nos Domine.

Præterea nota & observa, quid sit in pacem redire? Si post offensionem in pacem redis, sed tamen minus aut remissiùs jam, discordantem amas ac antè, & minus ei benevolus es, non redijsti in pacem cum eo. In pacem redire sonat & insinuat pacem pristinam, non novam, imminutam, remissam; Hæc enim nova est, adeoque in pristinam pacem non reditur, quando nova accersitur, nec hæc S. P. Benedicto sufficit. Pristinam resuscitari vult & iniri pacem. Id si facis, Instrumentum hoc boni operis ad amissum adimple; si minus? miseret me tui, & tamen tui te nec miseret, nec pudet? quid enim juvat jejulare bis in Sabbatho, septies in die laudem dicere DEO, somnum interrumpere nocturnis vigilijs, mortificare corpus varijs adinventionibus, si veniam neges orantibus, aut te non

non accommodes discordantibus, cum illis in veram & sinceram pristinam pacem redeundo? Ah non hæc ad Cælum via, non hanc prævit Christus; non S. P. Benedictus, non alij amici Christi, vel S. P. Benedicti Discipuli. Cum discordantibus in pacem redeundum est, & quidem in pristinam, si in patriam celestem redire cupis: Sicitur ad Astra.

Synopsis & praxis hujus Instrumenti. 1. Redire in pacem cum discordantibus, antequam dies abeat, non permitttere, ut Sol occidat super iracundiam conceptam.

2. In pacem redire priusquam aliud bonum opus exerceas, aliud gratum non erit DEO, sed in fumum abibit totum opus.

3. Non solum loco (id est Monasterio, dormitorio, sacro, choro) conjungi fratri, sed multò magis animo: sufficit quippe animo esse conjunctum, sed non loco, aut non sufficit loco conjunctum esse, sed non animo.

4. Ad redintegrandam pacem nullam non lapidem movere, discordanti cedere, molliter respondere, injurias dissimulare, silere, è loco discordiæ, si opus est, recedere, veniam rogare, rogatam ultrò impertire, imò ultrò offerre exemplo Magni Patris Benedicti, & Agathonis.

5. Cito petere veniam ab eo, quem offendimus, exemplo Nicephori.

6. Veniam non negare petitam, sed quantocius concedere ob exemplum Sapricij.

7. Facere ex delicto materiam virtutis, ut si prius offenderis, prior veniam postules.

8. Si offensioni ansam tuâ culpâ non dedisti, ultrò tu non petere veniam ad augmentum meriti.

9. Veniam ab offenso petere, non tardè, non semel tantum, non obiter ac perfunctoriè, non privatim in angulo, sed citò, sedulo, serid, sapius, etiam in publico, in altissima presentia & confessu, exemplo Nicephori.

10. Saltem coram Superiore veniam rogare prosternente corpore, vel in genua depresso, si eum offendisti, id est, ante
11. Cr.

11. Cogitatione saltem & affectu reconciliare sibi offensum, si cogitatione & affectu offendisti; verbis, si verbis; factis, si factis.

12. Humiliare se, si offensus sit præsens; si absens & propositum firmiter concipere satisfaciendi.

13. Nunquam frivolam illam reconciliationis excusationem prætexere: ego nihil habeo contra illum, &c. sed vade reconciliari.

14. Dolenter quidem sed tamen equanimiter ferre, si alter reconciliari noluerit vitio aut culpâ suâ: uti fecit Nicephorus, & juvenis ille veniam à præfata muliercula rogans in monte Calvarie.

15. Post reconciliationem non minus aut remissius inimicum amare quàm antè, & in pacem ac charitatem verè pristinam redire, pristinamq; resuscitare pacem & charitatem. Vide, an hæc feceris, aut facias? & quid facere deinceps velis.

INSTRUMENTUM LXXIII. Et de Dei misericordia nunquam desperare.

Ultimum omnium bonorum operum Instrumentum est de Dei misericordia nunquam desperare. Sed quæres, cur rectè post præcedens Instrumentum subjungatur istud, & cur ultimo loco post omnia cætera? R. Utrumque rectissime factum: rectè inquam post præcedens Instrumentum de redeundo sine mora in pacem cum discordantibus, subjungitur Instrumentum præsens de spe in misericordiam DEI: Quippe nemo certius sibi divinam misericordiam promittere potest & debet, quàm qui misericors est erga proximum vel Confratrem suum, liberaliter ei veniam offensa dando vel offerendo, & cum eo in pacem, in amicitiam redeundo. *Beati Misericordes,*

ait Christus: Cur? quia misericordiam consequentur & ipsi. Qui condonant offensas, donantque veniam debita proximorum & Confratrum remittunt, etiam ipsis condonabuntur offensae à DEO, donabitur peccatorum venia, remittentur universa eorum debita. *Quam mensuram mensi fueritis (ait Christus) eadem remittetur vobis. Dimittite, & dimittimini; misericordiam facite, & misericordiam consequemini.* Servus ille Evangelicus (Matth. 18.) qui debitori suo veniam negavit, nec veniam impetravit à Domino. Sed iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, eò quòd noluerit misereri Conserui sui, cum Dominus misertus fuerit ejus: Ergo econtra qui misertus fuerit Conserui Confratris, & proximi sui, ei que veniam, & misericordiam liberaliter impenderit, veniam etiam à Deo & misericordiam impetrabit. Quemadmodum enim Christus parabolae recensitae subjungit: *Sic Pater meus caelestis faciet vobis si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris, & ab opposito implicite subjunctum puta, seu tacite subaudi: Sic Pater meus caelestis faciet vobis, si remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris.* Non est certe, quòd veniam sibi, misericordiamque desperet divinam, quisquis veniam non denegat alteri misericordiamque humanam. *Insuper & improbus postulator est (ait Chrysologus serm. 19.) qui quod alijs negat, sibi postulat; qui quam homo homini negat, à DEO veniam poscit, & misericordiam expectat.* Sed econtra probus & providus postulator & sperator est, qui quod non negat alijs, postulat aut sperat fieri sibi; qui quam etiam homo homini donat debitorum veniam, à Deo etiam poscit & expectat misericordiam. Talis ergo nunquam desperet de misericordia DEI de peccatorum venia, de pace & amicitia cum reus in eunda, qui miseretur hominis & Confessiois sui, qui veniam offert, & in pacem amicitiam facit cum eo amittit, idest ante solis occasum redit. *Vides ergo quam*

apte quam meritò S.P.B. utrumque hoc Instrumentum ordine conjunxerit, ac etiam particulà copulativà ET ultrò connexuerit, sic sonante contextu: *Cum discordantibus ante solis occasum in pacem redire, & de DEI misericordia nunquam desperare.* Quasi diceret: qui cum discordantibus citò & facîle in pacem redit, non habet, quod de DEI misericordia unquam desperet, sed res ejus in salvo est, securus salutis est.

Quòd verò ultimum omnium aliorum Instrumentorum ponatur, & post præcedentia omnia istud inculcetur, ne scilicet unquam de DEI misericordia desperaremus, sed potiùs spem habeamus in illam, ratio congruentiæ est, quia ut D.Tho: 2. 2. Qu. 22. Art: 1. habet: *Per spem præmij inducitur homo ad observantiam præceptorum*, imò & ad servanda quæque, quæ melioris consilij, & de meliori bono sunt, quamvis præcepta in rigore sumpta non sint. Prout multa ex præcedentibus Instrumentis, v. g. de frequenter orando, jejuniando, eleemosynas faciendo, &c. non sunt in rigore præcepta. Ubi autem spes futuræ retributionis fixa & firma est, ibi etiam firma erit præcedentium Instrumentorum & bonorum operum observantia: dicente Psalmista Ps: 36. *Spera in Domino, & fac bonitatem*; quasi diceret: facîle bonitatem, hoc est, omnium virtutum opera facies, si sincere speraveris in Domino, misericorditer & affluenter remuneraturo opera tua. Et alibi Ps: 33. dicitur: *Non delinquent, qui sperant in eo.* Non delinquent, inquam, contra Divina præcepta, contra bona consilia DEI, & Sanctorum Patrum, contra præcedentia virtutum Instrumenta, qui sperant in DEO & misericordia ejus. Spes igitur ad omnium virtutù opera tanquam Instrumentum generale prævallet, ideoque post omnia reliqua ultimo loco collocatur istud, tanquam Custos priorum. Per spem (ut idem Doctor Angelicus ait 2. 2. Qu. 10. A. 3.) *revocamur à malis, & inducimur ad bona prosequenda.* Et hoc est,

est, quod tam multa nobis mandentur & inculcentur in Scriptura circa solam spem habendam : *Sacrificium sacrificium iustitia*, hoc est, opera bona sacrificate Deo & sperate in Domino. *Sperent in te*, qui noverunt nomen tuum. *Sperate in eo omnis congregatio populi*, &c. Hoc est, ob quod toties nobis in Scriptura inculcatur magnificatur, exaltatur DEI misericordia : quod misericordiae ejus sint super omnia opera ejus, quod misericordia ejus sit magna nimis. Hoc est, ob quod in unico Psalmo 135. versu 4. in Vesperis dici solito, *Gloria* septies repetatur, & inculcetur, quod in aeternum sit misericordia ejus, incipiente sic Psalmo : *Confitemini Domino*, (NB. hoc est, agnoscite, apprehendite, dicite facientes) *Domino, quoniam bonus, quoniam in aeternum misericordia ejus : Confitemini Domino Dominorum, quoniam in aeternum misericordia ejus, confitemini DEO Deorum, quoniam in aeternum misericordia ejus ; quod rursum in fine repetit : Confitemini Deo Cali, quoniam in aeternum misericordia ejus, &c.* Cur ita, cur toties ? non quia spes unice necessaria est ad virtutum bonorumque operum difficultates superandas. Ad tentationes & currentes vincendas, & ad quodvis bonum arduum aggrediendum necessarium est sperare in Deo Auxiliatore & Remuneratore, & spem remunerationis concipere, idque indefinenter. Quia enim indefinenter agendum est bene, nunquam malè, hinc & indefinenter sperandum bene, desperandum nunquam. Et in aeternum est misericordia ejus, hoc est, nunquam non est, merito certè S. Legislator jubet de ea nunquam desperare. Habes ergo hinc Lector benevole, quare S. P. B. addiderit particulam *nunquam*.

Ergo de DEI misericordia nunquam desperandum est, sed semper ob oculos habenda spes retributionis aeternae, ut semper stimulum habeas bene operandi, & praecedentia Instrumenta adimplendi propter retributionem vitae aeternae. Ut patet ex contextu & ipsis verbis

verbis S. Patris immediate subjungentis hæc verba, (ijsque caput illud quartum de bonorum operum Instrumentis concludentis :) *Ecce hæc sunt Instrumenta artis spiritualis, quæ cum fuerint à nobis adimpleta, illa merces nobis à Domino recompensabitur, quam ipse promissit, quam oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparavit DEUS his, qui diligunt eum.* Ubi præmissis bonorum operum Instrumentis subjungit S. Pater monitionem de mercede, quæ danda est operantibus & adimplentibus illa : ubi volens S. Pater ostendere, incomprehensibilem esse mercedem dandam adimplentibus præfata sancta opera, adducit illud Apostoli testimonium I. Cor: 2. *Nec oculus vidit, &c. ut vel sic magnitudine tantæ mercedis calcar adderet, & magis extimularet ad præfatorum operum observantiam.* Quibus verbis insinuare vult S. P. Benedictus illud ipsum, quod alibi D. Augustinus : *Fide non capitur, spe non attingitur, charitate non comprehenditur, desideria & vota transgreditur, quod Deus præparavit diligentibus se, & prædicta opera ex DEI amore exercentibus. Acquiri potest, aestimari non potest.* Vel quasi diceret cum Greg: *Hæc sunt spiritualis artis Instrumenta, à nobis diu noctuque incessanter adimplenda, ob immensitatem mercedis à DEO recompensandæ : Quæ enim lingua dicere, aut quis intellectus capere sufficit illa supernæ felicitatis (quanta sint) gaudia, Angelorum choris interesse, cum Beatis spiritibus in gloria semper consilere, præsentem Deum ternere, incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, incorruptio- nis munere perpetuo letari, &c. Sed si delectat magnitudo præmiorum, non deterreat certamen laborum, si laboriosum est priora omnia Instrumenta in opus redigere, meminerit Religiosus ad magna præmia non perveniri, nisi per magnos labores.* Hinc ergò rectè in hunc locum Gerardus Noster sic loquitur : Meritò (ait) hoc Instrumentis bonorum operum annumeratur

tur postremum: *Spes enim ad laborem concitat, diuina manu Domini auxilium expectat & primum.*

Tertia causa additi in fine hujus Instrumenti est, ut S. Pater occurreret afflictis, scrupulosis, vel alijs anxijis de salute aut prædestinatione sua, quibus maxime utile & necessarium est hoc Instrumentum, quo nimirum metû prociendant inanem, scrupulosamque vel quemcunq; remorsam conscientiam amoverant; qui vel maxime obesse & obex esse solet, quominus magnanimiter procedant aliqui abjecti & pusillanimes in via virtutis, nec virtuosorum operum difficultates perumpere ac vincere conantur. Igitur S. P. A. inquietudinem hanc animi omnium aliarum mioriarum longè maximam ab illis hocce Instrumentum vult proscriptam, utpotè quæ totum Religiosæ viæ cursum & arduum (sed proficuum) perfectionis studium aut conversionem ad Dominum sistere imminere evertere potest. Talis erat Floriacensis ille Monachus ex tali fortè animi anxietate, & pusillanimitate desperationi jam proximus. Cui idem S. P. Benedictus per quietem visus est, & eum non desperare jussit, sed per sensu ei Instrumentum suggessit; eumque amantissimè solando ab interitu vindicavit. Addens (pro nostro etiam & omnium pusillanimum Benedictinorum solatio) ex frequentissimo illo cœtu Floriacensium Monachorum à primis conditi Cœnobij annis ad ea usque tempora nec unum quidem periisse, sed cœlitibus inscriptos & insertos universos affirmans, Ebroino uno unico excepto, qui abjecto cucullo majoratum Gallia fit invasurus; ita nimirum in hujus Cœnobij Communitate impletum est, quod Angelus eidem S. Patribus chæ Benedicto in Monasterio S. Mariæ de Portuonensi agenti prædixerat, nullum in ejus Ordine moriturum, quin qui malè inceperit vivere, nec destiterit, vel sit confundendus, vel ab ipso Ordine projiciendus, vel per se egressurus, cæteros omnes esse salvandos de uni-

verso Ordine. Ergò macte animis estote Religiosi Benedictini, de misericordia DEI nunquam NE, nunquam desperate; nunquàm deerit vobis illa, si vos non defitis illi: Satagite solum, ut per bona opera *certam* spem, & vocationem vestram *certam* faciatis, ut loquitur Apostolus: non desperatio vos unquam, non anxietas, non pusillanimitas retrahat à studio & studio virtutis & dictorum bonorum operum. Quin potius amor & executio dictorum operum faciat vos benè sperare, quàm ut mala spes seu desperatio aut pusillanimitas à dictis faciat operibus recedere: Quidquid sit de antecedentibus actibus & antea acta vita; quando quod factum est, infectum fieri nequit. Quidquid sit de præterito, de misericordia DEI nunquam oportet desperare ob præterita, sed potius quoad futura. Hinc

Quarta causa, cur ultimo loco collocetur hoc Instrumentum boni operis, est; quia Religiosis (quid enim etiam inter hos quandoque mali & peccatores sunt?) peccatorum cœno immerfis, & plenis non tam bonorum operum, quàm oppositorum scelerum, non aliud asylum potest esse reliquum, nisi spes in divinam misericordiam; si quis igitur plurimorum vel omnium priorum Instrumentorum prævaricator & reus esset, & nullius boni operis sibi conscius, hujus tamen adhuc Instrumenti meminerit oportet, ut de DEI misericordia non desperet. Peccata enim tua & magnitudine & numero finita sunt, & definiri possunt; miserationes autem DEI neque magnitudine, neque numero possunt circumscribi. Non ergo est, quòd desperes unquam de DEI misericordia, quæ infinites major est impietate tua: plus ille potest dimittere, quàm tu committere, plus ille parcere, quàm ullus homo peccator peccare. Nunquam ergò potes, nisi insipienter de misericordia DEI desperare, quantumvis magna sint peccata tua: multiplicata etiam super multitudinem stellarum, & super numerum arenæ maris. Si

seductor multorum es, & complex vel auctor alienorum peccatorum, exemplo tibi sit ipse primus parens Adam, qui & lapsu suo totum perdiderit mundum, omnemque suam prolem infecerit, nihilominus ad meliorem mentem, ad poenitentiam reductus, misericordiae DEI, divinae gratiae & amicitiae, coelestisque gloriae participes factus est. Si adulter, si homicida es, in mentem David revoca; Si elatus, superbus, refractarius es? Nabuchodonosorem; Siavarus? iniquus? Matthæum, aut Zachæum; si libidinosus & fornicator es? Magdalenam, si denique latro es? si perfidus Christum negasti? latronem bonum cogita, Petrum in mentem revoca; hortante & consolante te Bernardo fer; 3. de solemnitate SS. Petri & Pauli: *Si Petrus post gravem lapsum, si Paulus ad tantam redijt eminentiam sanctitatis, quis de cetero desperet. si tamen egredi voluerit à peccato? Nulli ergo desperandum est, sed sperandum. Sperantem autem in Domino misericordia circumdabit.* Psal. 3. 10. *Circumdabit*, hoc est, omnia peccata eius (quantumcunque aut multa, aut magna) cooperiet & superexcedet. Usque adeò misericordia DEI major est omni malitiâ, & iniquitate (cujuscunque gravitatis sit) ut Augustinus asseveret: *Velut scintilla ignis in medio mari undique, circumdatur & exceditur à mari, sic est omnis malitia ad misericordiam DEI.*

Sint mille millia peccata tua, non est desperandum de venia, dicente Scriptura Exodi 34. *Miseratus est & misericors Dominus, clemens & patiens, custodiens misericordiam in millia.* Quod Deut: 5. iterum confirmat Scriptura: *Facit misericordiam in multa millia.* Commiseris ergo peccata mille, & decies millies centena millia, eaque enormia! quid factu opus? declina à malo nunc, & fac bonum, salvus eris: Dicente DEO Isa: 45. *Convertimini ad me, & salvi eritis.* Certe attestatur, & protestatur ipse misericordissimus DEUS (Ezech: 18.) *nolo mortem peccatoris, sed ut convertatur & vivat.*

vivat. Ergo cum piissimus Dominus non desideret peccatoris mortem & interitum sed vitam; ipse sibi misericordiae claudit januam, qui ab eo desperat peccatorum recipere veniam. Si homini fragili, si discipulo suo Petro usque septuagies septies iussit fratri dimittere offensam, multo magis ipsissimus fons pietatis & misericordiae Christus usque millies & centies millies veniam petentibus peccatoribus, remittet delictum. Si enim unica ejus sanguinis gutta saluum, & mundum facere totum mundum potest ab omni scelere, si unica stilla sufficit ad totius mundi lavanda crimina, quanto magis unius fragilis peccatoris delicta lavabit? Tantum superest, & unusquisque convertatur ab impietate sua, & faciat fructus dignos poenitentiae, ambuletque in novitate vitae, & noviter (quantum praevaler, tempusque concedit) in operibus bonis desudet. Hinc verissimum est, quod dicit Hieronymus: *Qui de venia desperat, plus se de desperatione, quam de commissio scelere damnat.* Quod bene ponderandum! Magnam injuriam DEO facit, qui de ejus misericordia diffidit: Qui enim desperat de venia peccatorum, quantum in se est, negat DEUM habere misericordiam, aut certe negat DEUM habere veracitatem, dum poenitentibus promissit veniam, aut certe negat ei potestatem dimittendi peccata. Adeoque negat DEO essentiam suam. Proh quantum facinus, desperare de DEI misericordia! Et ideo teste Hieronymo: Judas plus offendit DEUM, quando se suspendit, quam quando eum tradidit. Sicut miserationes DEI sunt super omnia opera ejus, sic desperatio de DEI misericordia videtur esse super omnia alia peccata. Nulli ergo quantum vis scelestissimo peccatori de misericordia DEI desperandum est, nulli despondendus animus, nulli abjicienda spes de consequenda venia. Neque dicat quisquam ad extrema forte jam deductus, jam nimis sero est ad DEUM converti, &c. Nulla enim poenitentia sera est, modo

fit seria. Neque enim, ut reconcilietur tibi DEUS, opus est morā temporis. *Omnia complevit* (ait Caelarius hom: 18.) *qui, quod potuit, fecit.* Quia volunt perfecta faciendi reputatur pro opere facti. Ergo velle semper bene fecisse, velle (quantum in se est) posse semper bene facere, si diu vivere contingeret, pro opere facti reputatur. Notent bene hoc Religiosi & peccatores omnes qui (quamvis tardē) volunt converti ad Dominum. Incipiant tantū! & de DEI misericordia non desperent. Notent & illud S. Augustini, *serm. 109. de tempore: Tempus est misericordiae, ut corrigamur, nondum venit tempus iudicii, quā diu in hoc corpore sumus.* Locus est, spatium est; *peccavimus? corrigamur.* Nondum finita est via, nondum clausus est dies. *Quā diu spiras, liberi arbitrij es, quod vis, potes.* Adhuc (si Publicanus es) potes fieri cum Matthaeo Evangelista. Si blasphemus es, potes fieri cum Paulo Apostolo. Si latro? poteris fieri incola Paradisi. Verbo: non est ulla malitia, quae poenitentia non solvatur. Quid enim non potest unicus & serius poenitentiae actus? David homicidij & adulterij crimen unico verbo (peccavi) delavit! quod Ambrosius expendens lib: 2. de poenitentia in quantum tres Syllabae (peccavi) valeant, ut illico Nathan Propheta audierit: *Domine quoque transiisti peccatum tuum.* Et illa quinque verba Publicani Lucæ 18. *DEUS propitius esto mihi peccatori,* tanti valoris erant, ut qui sceleribus plenus intrarat templum Publicanus, descenderit in domum suam justificatus. Sic nimirum inclinatur DEUS momento ad humilitatem poenitentis, quem permovere ad vindictam non potuit dignitas peccantis. Nunc verbis sanè paucissimis (obsequiis verbulis) servus ille Evangelicus, qui decem millia talentorum debebat (debitum sanè ingens) remissionem obtinuit totius debiti, qui tamen nec remissionem, sed dilationem solū, & expectationem satisfactionis orabat, Matth. 18. Orabat enim dicens: *Patientiam habet*

*habe in me, & omnia reddam tibi: misertus autem Domini
 servus illius, dimisit eum, & debitum dimisit ei.*
 Deinde misericordia Dei licet nullo definitur tempore,
 sic nec ullo constringitur loco; ubique misericordiae
 locus est, nullibi desperanda est: quam David invenit
 in Regio pallatio, Paulus in aperto Campo, Magdalena
 in convivio, Publicanus in templo, Zachæus in Syco-
 moro, Matthæus in telonio, &c. Quidni eam Reli-
 giosus inveniat in Monasterio? Et quilibet Christianus
 in quocunque templo, aut etiam domi suae? De im-
 mensa hac DEI misericordia nunquam & nusquam
 desperanda, Thraulerus vir Religiosissimus apud vi-
 rum Religiosissimum Blosium Nostrum in consolatio-
 ne pusillanimum c. II. §. 2. ita loquitur: *Tanta Domi-
 ni misericordia est, ut stupa aliqua sive linum in immenso
 igne positum non tam cito incendi possit, quam ipse pecca-
 tori verè dolenti, peccata omnia condonare paratus est.*
 Porro in monili spiritali idem Blosius de S. Gertrude
 ait: *Audierat hæc aliquando pro concione, neminem posse
 salutem consequi, nisi saltem tantillum verae charitatis
 habeat, ut ex amore DEI poeniteat, abstineatq; à peccato;*
 tunc apud se cogitabat plurimos migrare ex hac vita,
 qui videntur poenitere magis timore gehennæ quam
 amore DEI. Quid ergo cum his? Talia volenti be-
 nignus Servator respondit in hunc modum: *Quando
 video illos agonizantes, qui mei unquam NB. dulciter re-
 cordati sunt, vel aliquid NB. Meritorij operis peregerunt,*
*in ipso mortis conspectu exhibeo eis me tam piæ, amabi-
 lem, & benignum, ut ipsi ex intimis cordis medullis do-
 leant, quod unquam me offenderint, ut per talem poeniten-
 tiam apti reddantur ad salutem consequendam, ut perire
 non possint.* Nota hoc Religiose aut Christiane: *Qui
 unquam Christi Domini dulciter recordati sunt (an tu
 nunquam planè recordatus es?) vel aliquid meritorij
 operis peregerunt (an tu tua vita nil operis egisti boni?)*
hæc DEUS tam piæ amabilem & benignum se exhibet.
 Quidni

Quidni & tibi? quid quæso speras, si misericordiam desperas de misericordissimo DEO?

Duplex ad salutem via est, una declinando culpam, altera non desperando veniam. Si primam viam deseruisti, non desere secundam. Sed dices, jam nimis tardè est converti ad Dominum. *14.* Sat citò converteris, si fat bene. Nullus (ait Amb:) desperare debet veniam, etiamsi circa vitæ finem ad penitentiam convertatur: unumquemq; enim DEUS de suo fine, non de sua vita præterita iudicat, sed quacunque hora peccator ingemuerit, omnium iniquitatum præteritarum ejus non recordatur amplius. Non respicit DEUS, quales antè viximus, sed quales in fine vitæ fuimus. Si finis bonus est, tecum bene est, & totum bonum erit. Quòd si verò adhuc ante finem vitæ resipiscens, cupias esse particeps Regni cœlestis, multò minùs desperandum est, eodem Ambrosio hortante (*in cap: 1. Luca.*) *Nemo veterum conscius peccatorum præmia Divina desperet, etiamsi infernum promeritus sit. Novit Dominus mutare sententiam, si noveris emendare delictum.* Si ergo recognoscis, quod hætenus nimis vehementer, nimisque frequenter DEUM offenderis, & propterea doles; saltem cessa offendere; id est de misericordia ejus non despera! quia gravius est de DEI misericordia desperare, quàm quocunque peccato Deum offendere. Gravius peccavit Judas desperando de benignitate Christi, quàm Christum tradendo. Igitur desperandum non est, si etiam Christum tradidisses, occidisses, crueifixisses. Si unus omnium hominum peccata perpetrasses, desperandum minimè foret, quia pro omnibus possibilibus peccatis abundè satisfecit Christus, & pro omnibus mortuus est. Finiti ad infinitum nulla est proportio. Peccata tua finita sunt; Misericordia DEI infinita est. Quid sequitur, nisi quòd de DEI misericordia nunquam oporteat desperare.

Restat, ut remedia quædam efficaciora contra de-

operationis vitium & tentationem, in medium afferamus, quorum sex assigno : Primum sit confideratio infinitæ DEI bonitatis, cujus proprium est misereri semper & parcere ; qui plus vult semper misereri, quam nos à miseria liberari. Cogita scintillam (ait Chrysost.) si in mare inciderit, extingui, absumi, absorberi, nec posse flare. Quantum est scintilla ad mare, tantum hominis malitia ad DEI Bonitatem & Misericordiam.

Secundum est fiducia in Christum Redemptorem & meritum passionis ejus, quia apud Dominum Misericordia, & copiosa apud eum redemptio : ipse est DEUS veniæ largitor & humanæ salutis amator, qui neminem vult perire, sed potius salvum facere venit, quod perierat. Unde Apostolus : *Quis est, qui condemnet ? Christus JESUS ? qui mortuus est, imò qui & resurrexit, qui est ad dextram DEI ? qui etiam interpellat pro nobis ? Qui nos tanto pretio redemit, non vult perire quos emit ;* inquit Aug. *Non emit, quos perdat, sed emit, quos vivificet.* Id quod ipse Christus Dominus multis exemplis fecit testatum. Inter alia narrat unum Pexenfeld: hist: 60. de S. Carpo Episcopo Cretensi, qui vir aliàs vitæ sanctitate clarus, sed intempestivè zelosus viderat quendam Christianum à quodam idololatra ad idolorum culturam induci : cujus utriusque flagitio ita excanduit, ut utrumque caput impium (seductorem & seductum) Orco devoverit. Orcum ergo in pœnam imprecatus utriusque, vidit subito cœlum supra se aperiri, JESUMque innumeris Angelorum Legionibus stipatum in cœli cardine residere cum Majestate magna ; subtus verò terra in immensum chaos discedebat, & ad os immanis illius voraginis (unde fumus exibat de igne infernali) duos illos viros stantes. miserabiles, trepidos, tremantes, & jamjam ruituros, aut certè similes ruituris. Accedebat ad hoc ex imo barathro formidabilis draco, dentibus frendens, & caudam stringens atque subvolvens, quali jamjam viros

viros ambos idololatrias devoraturus, & utrumque secum in infinitum illum hiatus pertracturus. Quis tamen mora fiebat in utriusque interitu; non miserebat Carpum eorum in extremo perditionis æternæ periculo positorum, sed indignè potius ferebat nondum eò pro demeritis suis corruisse, nondum pœnas dare in inferno. Inter hæc iterum conspiciit Christum de cœlesti illa sede consurgere, & ad miseros illos & infelices descendere, manumque illis benignè porrigere, protensâ ad jam præcipites dextrâ, quâ eos misericorditer de barathro perditionis eriperet. Audiit etiam Servatorem inter hæc dicentem tibi: *Age in præcipitium (si putas) miseros, pro quibus ipse sanguinem meum fudi.* Non hoc agam ego; non deseram etiamnum in ultimo damnationis æternæ periculo constitutos, quin adeò, si necesse foret, non detrectarem passionem & necem semel exantlatam, iterum pro iisdem tubire. Et cum dicto disparuit visio. Tanta est benignitas in Christo JESU Salvatore Nostro! Tam promptus est ad veniam! tam invitatus ad pœnam! Quis ergo desperet de misericordia ejus?

Tertium est consideratio efficaciz, quæ inest pœnitentiz, & quidem vel unico actui illius; cujus vi & efficaciam universa abolentur delicta: adeò virtus hæc virtuosa medicina est, ut contra eam nulla spiritalis infirmitas prævaleat. Et si verum est, quod adagio dici solet: *In verbis, verbis, & lapidibus latet maxima virtus*, hoc sanè de verbis pœnitentiz erit verissimè: *Unico peccavi: Deus propitius esto mihi peccatori. Clemeneris in regnum tuum, memento mei: Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi, &c.* deleta & curata sunt peccata enormia, vulnera maxima. Dimissa sunt publicæ in civitate peccatrici peccata multa, cur? quoniam vel unico actu dilexit multum, seu multam dilectionem ostendit. *Omne debitum dimisi tibi*, ait Rex ille Evangelicus: *Quoniam rogasti me.* NB. Quid verò vel

Vel quantum, quàm diu rogavit? modicum rogavit & bonum; *Patientiam habe in me, & omnia reddam.* Et ecce omne debitum dimisit ei, quoniam sic rogavit eum: non quia triennio aut triduo in pane & aqua inedia sustinuit, non quia vigilijs, longis peregrinationibus, cilicio, cinere, virgis, flagris, urticis, vepribus corpus castigavit ac fatigavit, sed quia animo contrito rogavit eum. Ergo roga & tu veniam, si rogasti, impetrasti.

Quartum remedium est consideratio, & in memoriam revocatio illorum peccatorum toties memoratorum, & aliorum sexcentorum, cum quibus Dominus legitur misericorditer egisse: certè misericordia alijs tam multis tam, magnis peccatoribus impensa docet nos non desperare de misericordia: quin quilibet potius in spem erigi debet & dicere cum Ecclesia: *Quæ Mariam absolvisti, & latronem exaudisti, mihi quoque spem dedisti: Quid o Fratres (ait Greg: M. hom: 25. in Evangelia, agens de Maria Magdalena) in Maria & alijs similibus peccatoribus conversis debemus aspicere, nisi immensam misericordiam Conditoris nostri, qui nobis ad exemplum & consolationem posuit eos, quos per penitentiam vivere post lapsum fecit. Perpendo enim Petrum, considero latronem, aspicio Zachæum, intueor Mariam, & nihil aliud in his video ante oculos nostros, nisi spei, & misericordiae exempla.* Fortasse enim in fide lapsus est aliquis, aspiciat Petrum, qui amarè flevit, quod timide negaverit, & veniam obtinuit. Alius contra proximum suum in malitia crudelitatis exarsit, aspiciat latronem, qui & in ipso mortis articulo ad vitæ præmia penitendo pervenit. Alius avaritiæ æstibus impulsus, aliena dissipuit, aspiciat Zachæum, qui si quid alieni abstulit, quadruplum reddidit, & DEUM in interioris hospitij domo accipere meruit. Alius libidinis igne succensus immunditiam carnis sectatus est, aspiciat Magdalenam, quæ in se amorem carnis igne divini amo-

amoris excocit. Ecce Omnipotens DEUS ubique oculis nostris, in quibus exemplum & solatium, spes nostræ anchoram habeamus, objicit, ut nusquam & nunquam de DEI misericordia desperaremus.

Quintum remedium est cultus, veneratio, & patrocinium Beatissimæ Mariæ Virginis, & aliorum Sanctorum Patronorum. Quanta sit efficacia deprecationis Beatissimæ Virginis pro peccatoribus, nemo est, qui nesciat. Hæc est afflictorum solatium, & peccatorum omnium refugium. Unde Bern: *Si criminum immunitate turbatus, si conscientie fœditate confusus, si juvenis horrore perterritus es, si barathro incipias absorberi tristitia & desperationis abysso, Mariam cogita, Mariam invoca.* Hæc Mater pulchræ dilectionis, & sanctæ spem est. Ipsam roga, nec despera: ipsâ tenente non corruis, ipsâ protegente non peris, ipsâ propitiâ propitiabitur tibi & DEUS. Nec juvat hanc veritatem testari facere exemplis, quorum innumera sunt, in obvia quibusvis libris reperienda, quibus Misericordiæ Mater MARIA de DEI misericordia desperantes in spem veniæ, & spem salutis æternæ, reduxit, quæ brevitate causâ omitto. Sanctum verò Patrem Benedictum impulsillanimum & desperantium Patronum infirmum manus prius pag: 118. quem proinde invocare, & in quo spem ac fiduciam tuam reponere possis.

Præterea juvabit in Patronum & patrocinium vocare S. Stephanum Abbatem Nostri Ordinis, & Gracimontensis Cœnobij institutorem, qui adhuc in terra vivens & inter peccatores agens, peccatores jam in viam salutis suis penè sepultos docuit pœnitentiam agere, & de DEI Misericordia nunquam desperare. Fuitque unus ex multis (miles) vitæ & mentis desperatissimæ, qui socios ad frugem, ad DEI amicitiam, ad veniam fecerunt, efficaciam precum ejus reductos esse videns, & indignè ferens, ausus est Virum sanctum rogare, ne pro se DEUM deprecaretur, eò quòd tam familiare sibi sit peccare.

peccatum, ut illud deserere & odisse penitus non posset. Neglexit stultas preces Stephanus, ac meliores pro salute obstinati & desperati capitis ad DEUM fudit. Et vix limen egressus desperatus miles, non tam à Stephano quàm à se ipso abiit; vel potius ad se & ad Deum reversus, cum seria pœnitentia ad bonam frugem redijt & fecit fructus dignos pœnitentiæ; & sic qui erat filius iræ, factus est cliens divinæ misericordiæ. Si Stephanus Abbas adhuc inter peccatores agens, non invocatus aut rogatus, peccatori invito & nolenti, precibus suis impetravit divinam misericordiam; an tibi impetrare eandem non possit cum propterea invocanti, & ipsam misericordiam & seriam pœnitentiam exoptanti? an putas benignior in miseros fuit olim Stephanus iste conversans in terris erga invitos, quàm nunc sit in cœlis erga clientes & cultores suos? Vide Annum Mar: Bened: 14. Febr.

Addo S. Catharinam Senensem, de qua refertur in vitâ ejus: quod (dum duo desperati latrones ducerentur ad supplicium, pectora habentes Caucasio duriora; nullis monitis, nullis precibus ad pœnitentiam seriam & impetrandam divinam misericordiam emollienda) rogata fuerit sancta Catharina, ut precum suarum efficaciam, desperatam miseris salutem apud Deum exoraret. Fecit hæc, quod rogabatur. Inlittit ardenter S. Virgo orationi, enixè pro perditorum hominum spe & salute DEO supplicans; & ecce in ipsa deductione ad supplicium, Christus sese latronibus spectabilem objicit, toto cruentus corpore, & multis perfossus vulneribus: hos ille verbis blandis alloquitur, invitat ad detestationem scelerum, promittit veniam, quam jam olim latroni secum pendenti liberaliter dedisset. Ecce miram vim clementiæ gratiæq; divinæ? illico miseri diffluere lacrymis, altos e pectore gemitus emittere incipiunt, Sacerdotem poscunt, de peccatis suis confitentur, & participes fiunt divinæ misericordiæ.

diæ, salutisque æternæ. Tantum potuit unica Catharina Virginis precatio pro binis hominibus sceleratis desperatis. An non pro te possit idem? ora ergo, ut oret pro te, & jam de misericordia DEI non despera. Idem est de alijs Sanctis.

Sextum remedium est frequens consideratio & lectio eorum, quæ in rem præsentem faciunt, quæ desperantem erigere, spem facere, ac firmare in DEI misericordia possint, quales sunt considerationes sequentibus classibus comprehensæ, quas in gratiam & solatium pusillanimum & à desperationis spiritu tentatorum Religiosorum offerre placuit, & pro coronide huius opusculi annectere. Quas, si sæpius ac etiam per hebdomadas quotidie ruminet Religiosus, saltem secundum certa puncta sibi pro quovis die seligenda, distribuenda, & ordinanda, spero fore, ut huiusmodi tentatio brevi procul abscedat, & talis de misericordia DEI nunquam desperet. Sunt autem considerationes sequentes, quas in septem Classes divido, ut scilicet pro septem seu singulis hebdomadae diebus serviri possint.

CLASSIS I.

Considerationes circa DEUM contra pusillanimitatem aut desperationem.

Contra pusillanimitatem & cordis angustiam circa prædestinationem & salutem, juvabit primo sentire de DEO in bonitate, & considerare æternam DEI erga hominem quemvis dilectionem, eamque infinitam; vi cuius (ut loquitur S. Petrus) non vult aliquem perire, nisi quis ipsemet perire velit; juxta illud Osee Prophetæ: *Perditio tua ex te Israël.* Cum ergo tu nolis perire, & hoc ipsum nimium timens angustiaris, excute has angustias: & crede DEO testanti, quod non velit perire te, sed de eo benè senti, quod nunquam te abiciet à se, nisi tu velis. Atqui non vis. Ergo.

Confidera II. DEUM non solum liberalem esse in promittendo, sed etiam fidelem in servando, & teneri ex fidelitate servare ea, quæ promisit. Promisit autem: *Omnis, qui petit, accipit; qui quærit, invenit; & pulsanti aperietur, & quod semper daturus sit spiritum bonum petentibus eum*, aut timentibus se. Tenetur ergo DEUS salvare Te, si id à DEO petieris, & dare tibi omnia media ad hoc necessaria. Solum ergo superest, ut petas duo à DEO. Primò ut salvet te; Secundò, ut det tibi efficacia media: nec dubita de consecutione; solummodo pulsa fores divinæ clementiæ hæc duo petens: & accipies.

Confidera III. DEUM non solum esse principium & fontem omnis boni, sed etiam finis & consummatio est omnis boni: qui ergo cœpisti bene facere dum de salute tua sollicitus es, peccasse pœnitet, velles nunquam fecisse, optas pœnitentiam seriam & sufficientem agere posse: & quantum in Te est, vis vitam corrigere. Nunquid hæc omnia bona sunt? Nunquid hoc velle pium DEUS dedit? Ergo utique etiam perseverantiam in tali bona voluntate & vita bene cœpta sperare à DEO, potes & debes. DEUS enim (ut loquitur Tridentinum ex Apostolo) sicut cœpit opus bonum, ita perficiet. Operatur enim, & velle & perficere in nobis.

CLASSIS II.

Considerationes circa SS. Trinitatem.

Confidera IV. dilectionem DEI Patris erga te majorem esse, quam sit tuus Tui, aut patris matrisve in te amor, aut cuiuscunque alterius amici tui, quem tibi valde benevolum nosti; Sic enim DEUS mundum, sic te dilexit, ut filium suum unigenitum pro te daret: Proprio filio suo non pepercit, sed pro te tradidit illum. Sicut ergo non desperares, nec te merita conficeres, si salutem tuam & salvationem scires.

positam esse in tuo arbitrio, vel in arbitrio parentis tui amici tui, quin potius bene sentires de illo, atque positivè in illo consideres te salvandum; multo magis sperare debes à majori DEI erga te dilectione.

Considera V. quòd etiam DEI Filius te non minus diligit ut filium, quàm ipse Pater cœlestis: Imò et fratrem te diligit, vultque ut tu quoque filius DEI sis & efficiaris; & propterea filius hominis fieri dignatus est, ut te faceret filium DEI, ut esses cohæres illius, & hæres DEI. Quod, ut obtineret, exinanivit semetipsum, formam servi accipiens, ut tibi daret potestatem & facultatem filium DEI fieri: non dubitavit manibus tradi nocentium, & crucis subire tormentum, non tantum pro universo mundo, sed etiam pro te solo, si pro te solo id fuisset necessarium, tantum ut te redimeret, & in libertatem filiorum DEI assereret. Iniquus ergo & ingratus es, si tantam filij DEI charitatem & opus redemptionis ejus pro te non agnoscas, & ad te non extendas, quasi rectè tu sis exclusus, & illius minimè particeps.

Considera VI. Spiritum Sanctum tanquam infinitum & merum amorem, & bonorum omnium fontem, qui liberalissimè sese comunicat omnibus peccatorum suorum & gratiarum elargitionem. In quo proinde spera quàm maximè. Juvabit præterea considerare historiam, quæ refertur in speculo exempli de quodam adolescente studioso, quem ut à scelerum enormitate ad frugem & salutis viam reduceret Sancta Trinitas, apparuit illi sub specie venerandi Senis DEUS Pater, qui eum tanquam filium degenerem abjiceret & abdicaret; Alterà nocte apparuit DEUS Filius, Christus Dominus & Redemptor, qui pariter ei ob impoenitentiam & scelerum multitudinem minabatur damnationem; cumq; jamjam in desperationem ferens abiret æger, ecce nocte tertià adest Spiritus S. vultu placido, quem humeris insidens columba prodidit, eiq; præ-

præmissâ (uti faciebat) homologesi, scelerum veniam & simul mortem beatam nunciavit. Igitur vel ad Spiritum S. confuge miser & afflicte Religiose, tutus eris.

CLASSIS III.

Considerationes circa Christum Dominum.

Considera VII. quòd Christus Caput nostrum sit, nos membra ejus, ut loquitur Apostolus. Christus autem non odit ea membra, quæ ei cupiunt esse & manere unita. Sanè talia nunquam ultrò abjiciet à se. Atqui tu cupis esse membrum unitum Christo, & ideo times, & horres abscindi, hinc tuæ angustiae! ergo frustra times.

Considera VIII. quòd Salvator noster DEUS omnes homines velit salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, ut loquitur Apostolus. Et causam hujus rei addit: *Unus enim Deus & Mediator Dei hominum Christus JESUS, qui dedit semetipsum pro nobis omnibus.* Cum ergo Christi Redemptoris efficacia & vis redemptionis ac meritorum, major sit omnibus peccatis tuis, & cum hac habeat etiam conjunctam voluntatem te salvandi, quid diffidis ergo? quid angustiaris? quin potius gaudens gaudeas in Domino, & exultes in Deo JESU tuo.

Considera IX. Christum Dominum invitantem omnes, & dicentem: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Dum omnes invitat, utiq; te ultrò gestientem venire, non excludet? Quid ergo dicis ad hæc: Si Christus pro te, quis contra te? quis est, qui condemnet te? Christus JESUS, qui mortuus est pro te? imò qui & resurrexit, qui est ad dextram DEI? qui etiam interpellat pro nobis? Igitur tantummodo dilige Christum, qui diligit te, & foras mitte timorem.

CLASSIS IV.

*Considerationes ex verbis & testimonijs
sacrae Scripturae.*

Considera X. illa Christi Domini verba : *Omne quod dat mihi Pater, ad me veniet, & eum, qui venit ad me, non ejectionem foras.* Cum ergo ad Christum veneris, à seculari statu ad Religiosum (in quo innu-meri sancti & salvati sunt) à mala vita ad meliorem &c. Hinc gratulare tibi, quod Pater sic te Christo dederit, & ad eum traxerit; siquidem Christus promissit se talem non abjecturum, quem Pater illi dederit. Ergo tantum operam des oportet, ne sponte abeas & recedas ab eo per novae vitae improbitatem, à qua quia tantopere abhorres, bono esto animo, & abhorrere perge.

Considera XI. similia Christi dulcissima verba : *Hæc est voluntas ejus, qui misit me Patris, ut omne, quod dedit mihi, non perdam ex eo.* Nunc oro te : Nonne Christus exactissime semper & perfectissime Patris sui voluntatem implevit? semperque implere paratus est? Cum ergo ope DEI Patris datus sis Christo per cognitionem Christi, per Christianæ fidei, imò & sacrae Religionis Professionem, hinc spera in eo, quod te minimè perditum velit, nisi tu ipse velis.

Considera XII. alia Christi verba : *Hæc est voluntas Patris, qui misit me, ut omnis, qui credit in illum, non pereat, sed habeat vitam æternam.* Cum ergo DEI beneficio habeas veram Catholicam, ac salvificam fidem simul cum dilectione DEI, quem haud dubiè diligis, & placere illi super omnia anhellas, & vel ideo tibi peccata displicent & vita præterita, quia displicent DEO; quid ergo ambigis, quin hæc voluntas Patris sit implenda, ut (qui credis in illum fide minimè mortuam sed vivam) non periturus, sed habiturus sis vitam æternam.

CLASSIS V.

*Considerationes ex testimonijs Conciliorum
& SS. Patrum.*

Considera XIII. suavissima & verissima illa Concilij Tridentini verba *DEUS suâ gratiâ justificator non deserit, nisi ab eis prius deseratur.* Atqui *DEUS* te non semel, sed sæpius justificavit per baptismi & poenitentiae Sacramentum, per contritionis actus, &c. neque Deum vis deserere, sed sollicitus es, ne deseraris ab illo: & hoc ipso, quod hoc timeas, fugias, horreas, non vis eum deserere; ergo non deseret ille te. Hoc ipso certè, quod voluntatem habeas eum saltem posthac peccato mortali non offendendi & deserendi, nondum *DEUS* te deseruit, nec deseret.

Considera XIV. verba S. Augustini miræ consolationis, Psal: 148. dicentis: *Incredibilius est, quod mortuus est æternus, quam ut vivat in æternum mortalis.* Jam quod incredibilius est, fide firmâ credimus & tenemus: mortuum esse æternum? quidni igitur firmâ spe teneas, te victurum in æternum propter eum, qui cum æternus esset, pro te mortuus est. *Qui credit in me (ait Christus) etiamsi mortuus fuerit, vivet.* Etiamsi mortuus sis semel vel aliquoties in peccato gravi, vives: modò credas in Christum, & te credas illi, illique confidas.

Considera XV. verba S. Ambrosij, qui jamjam moriturus, Clericis rogantibus (ut à DEO vitæ prolongationem peteret) respondit: *Non recusò diutius vivere, non tamen mori timeo, quia bonum Dominum habemus.* Nonne & tu Religiose eundem Dominum habes, quem Ambrosius? Verè bonum Dominum habemus. *Bonus est Dominus timentibus eum, animæ querenti illum,* inquit Propheta Thren. c. 3. v. 25. Quia igitur & Tu Religiose Dominum times, qui timor has

ipsas, quas pateris, facit angustias, illumque non sine anxietate quærit anima tua? nunquid non & tibi bonus ac benignus erit? fiduciam ergo concipe, & de tam bono Domino propitiationem & securitatem tibi in morte promitte.

CLASSIS VI.

Considerationes ex tribus signis prædestinationis.

Considera XVI. signa prædestinationis & Divinae voluntatis volentis nos salvare, non esse certiora quàm si det media simpliciter ad salutem necessaria uti sunt baptismus, vera fides, & notitia ac observantia mandatorum DEI, cum ergo & baptismum, & salvificam fidem Dei beneficio consecutus sis, constitutus in vera Ecclesia; & DEI mandata pro tempore eatenus serves, ut nullum à te violatum sit præceptum, cujus violationem per Confessionem non expiaveris, quantum scis te illud violasse, aut expiare velis: ideo quàm diu taliter constitutus manes, existima fiducialiter Deum velle, ut salveris.

Considera XVII. secundum signum Electorum esse vocationem ad Statum Religiosum, seu esse Religiosum; testante Christo: *Omnis, qui reliquerit domum vel fratres, aut sorores, aut Patrem, aut Matrem, &c. propter Nomen meum: vitam aeternam possidebit.* Quod quia & tu fecisti, Patrem, Matrem, Uxorem accipientem reliquisti, consolare, & esto lætus. Tantum de operam, ut in hoc statu perseveres ad mortem, nec ista pro Christo reliquisse amplius poeniteat.

Considera XVIII. si voluisset DEUS te perdere, & te non salvare, non fuisset opus te ad fidem Catholicam, aut ad Religionem vocare; cum ergo te vocarit ad consortium & domicilium suorum Dilectorum, signum est, quod speciali te dilectione dilexerit, ac dili-

gat, & salvare te petat saltem propter alios Confratres, qui orant pro te, & amant te, nec te sinet perire.

CLASSIS VII.

Ex alijs signis Prædestinationis.

Considera XIX. Tertium prædestinationis signum esse aversionem animi à peccatis mortalibus, ac etiam à venialibus saltem cum plena advertentia deliberatè ac ex proposito commissis aut committendis: quæ duo cum tibi Dominus dederit, & foveat in te: quid dubitas de salute? Tuum tantum est dare operam, ut maneat in te iste affectus & animi aversio, quibus manentibus temeritas est timere damnationem.

Considera XX. quartum prædestinationis signum esse vitam crucibus refertam: sed dic amabo, an tua vita sine cruce est? mentiris, si asseris. Nam hæc ipsa tua pusillanimitas & animi angustia tibi crux est & Dux Paradisi: Et quò majoribus vel crebrioribus angustijs vel alijs crucibus te gravatum noveris, tantò amplius exultes; spe fretus certà, quòd per has tribulationes oporteat introire te in Regnum Cœlorum, sic ordinante, sic volente DEO.

Considera XXI. quintum prædestinationis signum esse: *Carnem propriam crucifigere cum vitijs & concupiscentijs suis.* Juxta illud ad Gal: 6. *Qui sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs suis?* Hoc autem tu facis, dum carnis petulantiae obstitis, motus refrœnas, desideria carnis non perficis, ab illicitis delicijs metu peccati abhorres. Et in carne non vivis secundum carnem, saltem de facto (uti multi alij) sed spiritu facta carnis mortificare satagis. An nescis verò, quòd Apostolus dicat: *Si autem spiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis*; tales enim spiritum DEI sequuntur. Quicumque autem spiritu DEI aguntur, illi sunt filij DEI, teste Apostolo.

Confidera ultimò sextum prædestinationis signum esse, bene affici erga res Divinas & spirituales; erga vitam spirituales & perfectionem; erga virtutem & majus DEI beneplacitum, etiamsi re ipsa usquequaque omnino spiritualis, perfectus & virtuosus in summo non sis. Dicit enim Scriptura; *Beati, qui esuriunt & sitiunt justitiam*: (NB.) non solum qui justii sunt, sed qui sitiunt justitiam, & erga illam affectu sincero bene affecti sunt, beati sunt. Atqui nonne tu bene affectus es erga res Divinas & spirituales; ideò enim conturbaris timore peccati, vellesque totus esse Divinus, & unus cum DEO spiritus. Cuperes in omnibus & in gradu summo esse virtuosus, placensque Deo. Cum ergò sis e numero eorum, qui sic justitiam sitiunt, atque esuriunt, nonne utique eorum e numero es, qui & ipsi saturabuntur, & qui à Christo pronunciantur beati.

Hæc in rem præsentem sufficiant, quibus discas Religiose sentire de Domino in bonitate, & de Misericordia, Clementia, benignitate, benevolentia, & adiutorio DEI nunquam desperare.

Synopsis & praxis totius Instrumenti. 1. *Misericordem esse erga quemcunq; proximum, vel Confratrem, ut vel sic ansam habeas de Misericordia vicissim DEI nunquam desperandi.*

2. *Considerare in Domino, & expectare de manu DEI non solum primum in futuro de bonis operibus, sed etiam auxilium de presenti ad bene operandum, & finaliter perseverandam.*

3. *Circa salutem & prædestinationem omnes anxietates & scrupulos deponere, ex consideratione infinitæ DEI Misericordiæ & Bonitatis.*

4. *Ante omnia positivam de Dei Misericordia diffidentiam & desperationem deponere, quantacumq; sit peccatorum tuorum magnitudo vel multitudo, quia Misericordia DEI major est; & hoc peccatum omnibus prioribus peccatis majus.*

5. *Con-*

5. *Confidere in Christum Redemptorem & Advocatum Nostrum apud Patrem, & in merita Passionis ejus; & vel ideo de Misericordia DEI nunquam desperare.*

6. *Colere specialiter, & venerari Beatissimam Virginem, quæ est Mater sancta spei, afflictorum omnium solatium, peccatorum refugium. Item S. P. Benedictum, S. Stephanum Abbatem, S. Catharinam Senensem. Quorum meritis & interventione infallibiliter possis sperare & obtinere, in presenti emendationis gratiam, & in futuro gloriam.*

7. *Frequenter considerare & legere ea, quæ pusillanimum animum erigere, & spem firmare possint consequenda infallibiliter salutis æternæ. Quia spes hæc tantò magis excitat ad observantiam mandatorum DEI & bonorum operum; his autem positis infallibiliter salutem consequeris. Considera igitur probe, & sæpe considerationes antè adductas, vel alias hujusmodi. FAC HOC, ET VIVES.*

CONCLUSIO

SEU

EPILOGUS

Capitis IV. de Instrumentis bonorum operum.

Conclusio & Epilogus capitis IV. in Regula S. B. sic se habet: *Ecce hæc sunt Instrumenta artis spiritualis, quæ cum fuerint à nobis die noctuq, incessabiliter adimpleta, & in die judicii reassignata; illa merces nobis à Domino recompensabitur, quam ipse promissit, quam oculus non vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit; quam præparavit DEUS his, qui diligunt eum.*

Ecce hæc (nempe supradicta & per ordinem hucusque exposita documenta) sunt Instrumenta artis spiritualis. Sicut enim homo constat duplici substantiali & essentiali parte, corpore scilicet & animâ, sic etiâ duplex

plex ars est, corporalis & spiritualis; una, quâ corpus altera, quâ animus exercetur. Sicut igitur quilibet artifex ad suam artem bene exercendam, bona & apta solet & debet habere Instrumenta, ut opus interitum ritè perficiat, sic Religiosus & bonus Christianus animam suam sic pollire & exsculpere volens (ut eam reddat DEO acceptam) Instrumentis indiget spiritualibus, qualia sunt relata bonorum operum documenta seu principia, quæ in fronte Capituli IV. Regulæ, S. P. Benedictus Instrumenta vocat bonorum operum, ob rationem ab initio datam. Sicut enim Instrumenta sua sunt fabris, pictoribus, alijsque artificibus, quibus opus eorum perficitur, ita & sunt instrumenta virtutum, quibus spiritualis vita componitur, & anima exornatur. Et si

*Quotquot sunt artes, non est præstantior ulla,
Quàm bene felici discere morte mori.*

Sanè ipsissima hæc ars, ars est bene feliciterque moriendi, ad quam prædicta Instrumenta pertinent; quibus utique mors beata cuditur, & æterna beatitudo fabricatur, stabilitur, perficitur. Sed quemadmodum non sufficit Artifici instrumenta ad bene operandum non suæ propria comparasse, acquisivisse, ac in potestate habere, nisi ijs manum admoveat, & ad opus elaborandum manus applicet, ita Religioso artis spiritualis Alumno parùm prodest nosse, & in promptu habere spiritualia huiusmodi Instrumenta, si in opus non incumbat, si manum operi non admoveat, si vitam arti suæ conformem seu Instrumentis spiritualibus, hoc est Regulis directivis consentaneam non instituat, idcirco & subjungit meritò S. P. Benedictus ea Instrumenta & documenta à nobis esse *adimplenda*, nō scienda solum.

Quæ cum fuerint à nobis die noctuq. incessabiliter adimpleta, &c. Hic quæres: quomodo possint hæc Instrumenta & documenta bonorum operum die noctuque adimpleri? *xy.* Intelligendum id esse de adimplenda

impletione, quoad habitum, non quoad actum: tunc enim censentur nocte dieque adimpleri, quando neque nocte, neque die quidquam illis contrarium fit, quod dictis principiis, documentis, & Instrumentis contrarietur: quo etiam sensu intelligendum est illud Psalmi 1. *In lege Domini meditabitur die ac nocte.* Et Psalmi 32. *Benedicam Dominum in omni tempore, semper laus in ore meo.* Et illud Lucæ 18. *Oportet semper orare, & nunquam deficere.* Item illud 1. Thess: 5. *Sine intermissione orate.* Sicut enim habitualiter vel etiam virtualiter loquendo, non desinit meditari in lege Domini, aut orare DEUM & laudare qui nil facit meditationi tali, orationi vel laudi contrarium (hoc ipsum enim habet rationem aliquam meditationis, orationis, & laudis) ita similiter hæc bonorum operum Instrumenta implet nocte diuque, saltem habitualiter aut virtualiter, qui nihil facit contrarium illis. Quod tunc fit, quando siue manducantes, siue bibentes, siue vigilantes, siue dormientes, vel aliud quidpiam facientes, omnia in opus bonum & meritorium convertimus, omnia ad solam solius DEI gloriam ordinando, idque ex vi prædictorum Instrumentorum, puta, ex amore DEI super omnia, &c. Et sic observabimus illud etiam, quod Salomon monet Eccl: 9. *Omni tempore sint vestimenta tua candida,* hoc est, mores candidi: erunt autem hi candidi, & albo digni calculo, si ad normam prædictarum legum, Canonum, & documentorum, seu (ut S. P. Benedictus vocat) Instrumentorum fuerint omni tempore conformati. Deinde additur, hæc bonorum operum Instrumenta incessabiliter esse adimplenda nocte dieque: id est, perseveranter, usque in finem vitæ. Neque enim satis est ad tempus solum aliquod, nocte dieque incessabiliter bonis operibus insudare, si non detur in finem usque perseverare: quia scriptum est, non qui inchoaverit, aut qui ad medium usque rem perduxerit, sed qui perseve-

raverit in finem, saluus erit. Et hoc propriè sonat vox illa *incessabiliter*. Trithemius verò sic explicat voculas illas : *nocte dieq;* : quòd prædicta spiritualis artis opera, seu bonorum operum Instrumenta oporteat adimplere non solum in prosperis, sed etiam in adversis. Sunt enim qui boni sunt, & bene agunt, quàm diu ipsis bene est, quàm diu nemo illos laceffit, quàm diu nulla adversitate premuntur. Ast tempora si fuerint nubila, virtus langvet & virtutis exercitium ; piget laborare, & seipsum triumphare. Qui verò fructuosè vult dictis operibus insudare, & juxta mensuram laboris in observatione horum bonorum operum proportionatam recipere mercedem, talem, qualem nec oculus vidit, &c. debet ista adimplere & bene agere in omni eventu & omni tempore ; in die prosperitatis, & nocte adversitatis. Verbo : *Incessabiliter*. Si enim hæc à quocunq; Religioso vel quocunq; Christiano incessabiliter & perseveranter adimpleta fuerint, reservabuntur nobis ad mercedem pro die judicij. Et eodem Judicij die nobis reassignabuntur & addicentur, tanquam opera nostra, & merita nostra, quibus præmiū illud meruimus, quod recipiemus : quale nec oculus vidit, nec auris audivit, &c. Et hic (NB. Lector benevole) hic erit fructus operum tuorum, in Capite

IV. Regulæ S. P. B. præscriptorum, si ea fideliter
& perseveranter impleveris. FIAT. Et
(si hoc solum fiat)

SUFFICIT.

FINIS.

I N D E X

Instrumentorum & Paragraphorum hujus IV. Partis.

- Instrumentum* LXVI. Nullum odire. *Pag.* 1.
Instr. LXVII. Zelū & invidiam non habere. *p.* 19.
Instr. LXVIII. Contentiones non amare. *p.* 37.
Instrumentum LXIX. Elationem seu jactantiam
fugere. - - - *pag.* 49.
§. 1. Quid sit elatio, & cur fugienda? *p.* 50.
§. 2. Quibus medijs & signis elatio animi
deprehendi possit. - - *pag.* 52.
§. 3. De jactantia & remedijs contra elatio-
nem & jactantiam. - - *pag.* 57.
Instrumentum LXX. Seniores venerari, juniores
diligere in Christi amore. - *pag.* 72.
§. 1. De Seniorum veneratione. *pag.* 73.
§. 2. De juniorum dilectione. *pag.* 78.
§. 3. Adducitur in Exemplum S. P. Bened:
& S. Romanus, tum Seniores venerandi,
tum juniores diligendi. - *pag.* 81.
Instrumentum LXXI. Pro inimicis orare. *p.* 89.
Instrumentum LXXII. Cum discordantibus, an-
te solis occasum in pacem redire. *p.* 99.
Instrumentum Ultimum. Et de Dei misericordia
nunquam desperare. - *pag.* 113.
Considerationes pro pusillanimibus & anxijs
circa prædestinationem, & spiritu despe-
rationis tentatis. - - *pag.* 130.
Conclusio seu Epilogus Capitis IV. & totius
Tractatūs de Instr: bonor: oper: *p.* 139.

Finit Indicis.

ERRATA III. & IV. Partis.

Errata tertiæ Partis majoris momenti sit
 corrige: Pag. 4. lin. 18. *debebit leg. debe-*
bat. Item lin. ult. ælaſtor leg. Alaſtor. P. 5. lin.
6. voluptatem leg. voluptatum. Pag. 7. lin. 15.
recutere leg. excutere. Pag. 10. lin. 12. in leg. ni
Pag. 21 lin. ult. Nil. leg. Ni. Pag. 22. lin. 4. quita
puta. Pag. 25. lin. 22. inimici leg. mimici. Pag.
32. lin. 19. vanitatem leg. vanitatum. Pag. 82.
lin. 5. unquam leg. nunquam. Pag. 85. lin. 21.
eas leg. ea. Pag. 88. lin. 15. libibini leg. libidini
Pag. 97. lin. 8. ſpem leg. ſpeciem. Pag. 106. im
paretur leg. imperaretur. Pag. 122. lin. 1. DEI
leg. DEO. Pag. 135. lin. 20. omittatur ly his cum
ſuo commate. Pag. 176. lin. 31. raro leg. raro
adjectivè.

Errata quartæ Partis. Pag. 2. lin. 26. *ali-*
quando leg. aliquommodo. Pag. 6. lin. 31.
ſublimitatam leg. ſublimitatem. Pag. 47. lin. 28.
omnia leg. omni. Pag. 48. lin. 3. capitis. leg. car-
ptis. Pag. 66. lin. 17. alatus leg. elatus. Pag. 77.
lin. 35. ipſi leg. ipſis. Pag. 93. lin. 10. ſumma leg.
ſummè. Pag. 97. lin. 30. reſtuit leg. reſtituit.
Pag. 105. lin. 11. ſedenda leg. ſedanda. Pag. 110.
lin. 17. ſuſcitatur leg. ſuſcitetur.

APPENDIX AD PARTEM IV.

*De Instrumentis bonorum
operum.*

PRÆFATIO.

AD LECTOREM.

DUm ultima pars de Instrumentis bonorum operum jam lucem vidit & in lucem prodiit; venit ad me de Clericali Statu Vir quidam eximius, adhortans, ut hisce opusculis & Instrumentorum Indici adijcerem Indicem Concionatorium. Quem laborem & operam putabat futuram multis gratam. Viſtus amica perſuaſione, ultimam operi manum admoveo, & brevem pro temporis brevitatem indicem annecto Concionatorium. Ex quo videbis, quàm multis Concionibus & Evangeliiſ tum Dominicarum tum Feſtorum, quodlibet Instrumentum ſervire poſſit; ut ſi non placeat unum Instrumentum hac vice, hac Dominica, vel feſto aſſumere, poſſis accipere aliud: aut ſi non placeat hac vice, poſſis hoc ipſiſſimum Instrumentum applicare pro alia vice. Præterea habebis ex hoc Indice inſuper hunc fructum, quòd is tibi ſuggeret varias materias & argumenta, de quibus concionem

cionem quandam (quocunque tandem ex libro)
 formare possis. Denique servare tibi hic Index poterit
 quandoque loco libelli meditationum, reflectendo te super
 Evangelicas Doctrinas, easque pie ruminando, quomodo eas
 liceat in praxin deducere. Et certe poteris saltem semel per
 hebdomadam non sine fructu super Evangelium Dominicae
 festi futuri reflectere, & aliqua vel omnia puncta
 hoc brevi Indice proposita ruminare, aut Instru-
 mentum aliquod desuper legere. Fructum exinde
 non minimum reportabis. Boni consule laborem &
 intentionem bonam lector benevole, & Deum pro
 me ora.

Dominica I. Adventus.

A Rescentibus hominibus pro timore & expecta-
 tione, quae supervenient universo orbi. Vel: Vide-
 bunt filium hominis venientem in nube cum po-
 testate magna & Majestate. Luc. 21. Occasione hor-
 rum verborum dicere pro concione poteris, quam
 terribile, adeoque timendum sit iudicium divinum.
 Vide Instrum. 44. Parte 2.

Levate capita vestra, quia appropinquat redemptio
 vestra. Ibid. Occasione horum verborum praedicare
 poteris, quod tum iusti, tum etiam peccatores ad
 Deum conversi, & poenitentiam agentes, non ha-
 beant, quod timeant appropinquante die iudicii, sed
 potius unde gaudeant levantes capita sua intuitu
 meritorum Christi, & redemptionis ejus. Vide dicta
 Instrum. ult. Parte 4. Pag. 119. & seq.

Scitote quoniam prope est regnum Dei. Ibid. Reg-
 num coelorum est optimum & proximum in omni
 adversitate & desolatione solatium; prout per hoc
 Chri-

Christus solatur mœstos illos Christianos, qui circa diem iudicii sunt futuri, perterriti signis præviis: nimirum *Scitote quoniam prope est &c.* Vide Instrumentum 46. Parte 2.

Cælum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt. Ib. Deus verax est tum in dicendo, tum in promittendo. *Semper* verbum Domini manet in æternum; eandem veracitatem amat etiam in homine, & virum constantem in verbis suis. Lege Instrumentum. 27. Parte 2.

Dominica II. Adventûs.

B*eatus qui non fuerit scandalizatus in me.* Matt. 11. Christus quia ignominiosa & extrema pro nobis passus est, vel ideo amandus est, & ejus amor nihil præponendum. Vide Part. 2. Instrum. 21.

Cum audiisset Joannes in vinculis. Ib. Occasione horum verborum dicere poteris, etiam viris justis, viris sanctis, viris summis, perfectis, & summis Dei amicis non deesse vincula & adversa. Leg. Instrum. 33. Parte 2. scilicet persecutiones pro iustitia sustinendas esse.

Euntes renunciate Joanni, quæ audistis & vidistis. Ib. Christus non voluit Christus (idest missus à Deo) & Filius Dei videri ac dici, nisi re ipsa esset, & testimonium de hoc darent opera ejus: ideoque renunciari voluit Joanni, non quòd ipse esset, qui venturus sit, sed opera renunciari voluit, quòd cæci videant, claudi ambulent &c. Occasione horum verborum digredi poteris ad Instrumentum. 63. Parte 3. Non velle dici Sanctum priusquam sit, sed prius esse, quo verius dicatur & id opere demonstrare.

Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam. Ib. Ubique in conspectu Angelorum, imo in conspectu Dei ambulamus; hinc ea solùm facienda sunt, quæ Divinum vel Angelicum oblectant conspectum;

tum; ea verò fugienda quæ obtutum seu divinum seu Angelicum offendere possunt. Instrum. 49. Parte 2.

Dominica III. Adventûs.

T*U quis es?* Joan. 1. Humilis cognitio sui, siue non esse elatum. Instrum. 69. Parte 4.

Confessus est, & non negavit. Ib. Quadrabit Instrumentum 58. Part. 3. Mala sua Domino & Vicario Domini confiteri, juxta conditiones ibi positas.

Confessus est, quia non sum ego Christus. Ib. Veritatem corde & ore proferre. Part. 2. Instrum. 28.

Non sum dignus, ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Ib. Toto ferme Evangelio insinuat humilitas S. Joannis. Agere igitur poteris contra Superbiam, pro quo lege Instrum. 34. Part. 2. & 68. Par. 4.

Interrogaverunt eum & dixerunt ei: quid ergo baptizas, si tu non es Christus; respondit eis, ego baptizo in aqua, medius autem vestrum stetit, quem vos nescitis: Ipse est qui post me venturus est. Ib. Disce hinc bonum Deo applicare, non tibi, malum verò & minus perfectum tibi attribuere, prout baptismum in aqua attribuit Joannes sibi, aut baptismum in spiritu soli Christo. Lege Instrumentum 42. & 43. Part. 2.

Poterit etiam hac hebdomada concio fieri de jejunio propter quatuor tempora in hanc hebdomadam incidentia. Ex Instrum. 13. Pat. 1.

Dominica IV. Adventus.

F*Actum est verbum Domini super Joannem.* Luc. 3. Disce à Joanne, Verbum Dei & lectiones sacras libenter audire. Vide Instrum. 56. Parte 3. Vel pro eodem argumento assume verba illa. *Sicut scriptum est in libro sermonum Isaie Prophetæ: Ex his verbis colligitur, quàm sedulus fuerit Sacrarum lectionum lector vel auditor S. Joannes.*

Venit in omnem Regionem Jordanis, prædicans baptismum penitentiae in remissionem peccatorum. Ib. Cur in omnem Regionem ? nisi quia quaecunque & quantacunque peccata, à quocunque, & qualicunque loco perpetrata remittuntur & absteruntur per poenitentiam instar baptismi. Ideoque ob nullam peccati gravitatem desperandum de Misericordia Dei. Vide Partem 4. Instrum. ultimum pag 119. & seq.

Prædicans baptismum penitentiae. Ib. Quid requiratur ad poenitentiam, ut instar baptismi eluat omnia delicta nostra, Vide Part. 3. Instrum. 48.

Omnia mons & omnis collis humiliabitur. Ib. Deus Superbis resistit; adeoque cave superbiam. Parte 2 Instrum. 34. Non esse superbum. Item Parte 4. Instrum. 69. Elationem seu jaclantiam fugere,

Factum est verbum Domini super Joannem in deserto. Ib. Desertum & solitudo apta est Divinis consolationibus, allocutionibus & visitationibus. Ideoque à Sæculi actibus seu Sælarium consuetudine se facere alienum, est visitationis & conversationis divinæ se facere participem, Parte 2. Instrum. 20.

In Vigilia Nativitatis Domini, si venerit in Dominicâ.

C*um esset desponsata Mater Jesu Maria. Matt. I. Omnis anima per baptismi gratiam desponsata Deo est, unde adulterium committit, quaecunque anima per grave peccatum à Deo se separat, & Cupidini, vel diabolo adhæret. Vide Instrum. 4. Parte I.*

Cum esset justus, noluit eam traducere. Ib. Habuisset suspicionis (quamvis vanæ & perversæ) ansam Josephus & simul detractionis, quæ fieri B. Virgini potuisset, Joseph autem cum esset justus, noluit eam apud homines traducere, famam & existimationem imminuere. Lege Instrum. 40. Part. 2. K 3 be

Inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Ib.
 Quamvis hoc sciret B. Virgo; idipsum tamen ad sui
 defensionem & amoliendam suspicionem suam no-
 luit manifestare Josepho, sed spem suam Deo com-
 misit. *Lege Instrum. 41. Parte 2.* Item quàm fuerit
 paucorum verborum B. Virgo, & amans silentii, ut
 etiam ad sui necessariam defensionem non loqueretur.
Lege Instrum. 53. Parte 3.

Voluit occultè dimittere eam. Ib. Nec Josephus
 contra B. Virginem murmurabat, quod gravida esset,
 vel quod causam & originem ei non aperiret: nec
 B. Virgo contra Josephum, quod cogitaret occultè di-
 mittere illam. *Vide Instrum. 39. non esse murmuris-
 sum. Parte 2.*

In Nativitate Domini.

Annuncio vobis gaudium, quia natus vobis Salva-
 tor. *Luc. 2.* Causa potissima gaudii & lætitiæ
 nostræ debet esse Salvator, & salus per eum
 nobis vindicata. *Lege Instrum. 46. Part. 2.* Vitam
 æternam omni concupiscentia spiritali desiderare.
 Ex hoc enim desiderio de salute subsequitur gau-
 dium de Salvatore.

*Ascendit autem & Joseph, ut profiteretur cum Ma-
 ria desponsata sibi uxore. Ibid.* Edicto Cæsaris Augusti
 ambo se humiliter & observantissimè submiserunt
 tum B. Virgo, tum Joseph, quamvis Cæsar Ethnicus
 esset, nec potestatem habens in illos. *Disce anima
 Christiana, omni obedientiâ te subdere Majori,
 etiamsi ipse (quod absit) aliter agat. Vide Instrum.
 62. Part. 3.*

*Claritas Dei circumfulsit illos, & timuerunt timo-
 re magno. Ib.* Si claritas Dei cum mansuetudine ve-
 nientis in infantia & Nativitate sua sic terruit Pasto-
 res, quantò magis terrebit & terrere debet pecca-
 tores claritas Dei, venturi tanquam Judicis cum
 pote-

potestate magna & maiestate? Lege *Instrument. 44. Part. 2.*

Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus. Ib. Pacem amat (Princeps pacis Deus) inter homines. Vide Part. 2. Instrum. 25. Pacem falsam non dare. Item Instrum. 26. Charitatem non derelinquere. Item Instrum. 72. Part. 4. cum discordantibus ante solis occasum in pacem redire.

Dominica infra Octavam Nativitatis.

Vixerat cum viro suo annis septem à Virginitate sua, & hæc vidua usque ad annos octoginta quatuor. *Luc. 2.* Adeo erat castitatis amans, ut dum soluta, & maritata nondum esset, semper Virgo vixerit, usque ad annos septem, quibus cum Viro vivens castitatem conjugalem illibate servavit. Viro mortuo iterum in castitate & viduitate permanlit usque ad annos octoginta quatuor. Nonne magnus & constans fuit in ea castitatis amor, ob quem etiam in hodierno Evangelio celebratur & commendatur B. Anna filia Phanuel. Vide *Instrum. 55. Parte 3. castitatem amare.*

Non discedebat de templo, jejuniis & obsecrationibus serviens die ac nocte. *Ib.* Adeo Deo devota & orationi dedita fuit Anna! occasionem habes digrediendi ad utilitatem orationis. Vide *Instrum. 57. Part. 3.* Orationi frequenter incumbere.

Jejuniis & obsecrationibus serviens die ac nocte. Ib. Occasionem habes dicendi aliquid in laudem jejunii. Vide desuper *Instrum. 13. Part. 1.* jejunium amare. *Instrum. 36. Part. 2.* non esse edacem. Vel *Instrum. 11. aut 12. Primæ Partis:* corpus castigare; delicias non amplecti.

Serviens die ac nocte. Ib. Qui servire Deo vult, servi-

servire illi constanter debet, & actus vitæ suæ omni hora, die ac nocte custodire. Vide *Instrum.* 48. Part. 2.

Et hæc superveniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israël. Ib. Talis etiam deberet esse discursus noster, scilicet de Deo, non de mundo; de rebus divinis, non de vanis. Vide *Instrum.* 52. 53. 54. Part. 3.

Et perfecerunt omnia secundum legem Domini. Ib. Serviet huc *Instrumentum* 64. Part. 3. Præcepta Dei factis quotidie adimplere.

Puer crescebat & confortabatur, plenus sapientiâ. Ib. crescere oportet de die in diem virtute aut virtutis seu perfectionis studio. Vide *Instrum.* 38. §. 1. 2. 3. 4. Parte 2.

Et gratia Dei erat in illo. Ib. Secundum gratiam & spiritum oportet ambulare & vivere, non vero secundum carnem. Vide *Instrum.* 60. Part. 3. Desideria carnis non perficere, sed motus divinæ gratiæ: cujus motus illic pulchrè describuntur ex Mezlero.

In Circumcisione Domini.

UT circumcideretur puer. Luc. 2. Circumcidi Christus voluit, quia sic lex antiqua ferebat, quamvis hæc eum non ligaverit. Disce multò magis Tu Christiane præcepta Dei quotidie factis adimplere, quæ verè te obligant. Vide *Instrum.* 64. Part. 3.

Ut circumcideretur puer. Ib. submisit se legi & obedientiæ, quamvis exceptionem meritò quærere & prætexere potuisset. Disce Christiane exemplo Christi, omni obedientia te subdere Majori: Disce inquam servi obedire dominis, filii parentibus, subditi Potestatibus & Majoribus suis. Inst. 62. P. 2.

Ut circumcideretur Puer. Ib. Amore nostri circumcidi non detrectavit Christus Dominus in tenella, delicata & Virginea carne sua, ut etiam nos amoris

Christi

Christi nihil præponeremus. Vide *Instrum.* 21. *Part.* 2. Amori Christi nil præponere.

Ut circumcideretur Puer. Ib. Circumcidi in carne Christus voluit, quamvis id opus non haberet, ut nosmetipsos circumcideremus spiritu ad Christi exemplum & imitationem, scilicet actus à Christiana perfectione alienos abjiciendo, malos actus præteritos & consuetudines abscindendo. Vide *Instrum.* 20. *Par.* 2. A sæculi actibus se facere alienum. *Item Instrum.* 58. & 59. Mala præterita cum lacrymis & gemitu Domino confiteri, & de ipsis malis de cœtero emendare.

Consummati sunt dies octo, ut circumcideretur puer. Ib. Statim in tenera carne, & ætate tenella affligi in carne & corpore Christus voluit, ut doceret te Christiane, quanto minus tu jam adultus & robustus, debeas delicias amplecti, sed potius corpus castigare & in servitutem redigere. Vide *Instrum.* 11. & 12. *Part.* 1.

Ut circumcideretur Puer. Abnegavit semetipsum Christus, & sequebatur hominem peccatorem, qui ex lege se debebat submittere circumcisioni; in similitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo, circumcissus ut homo; quasi purus homo & peccator esset, indigen tali remedio circumcisionis. Disce Christiane, etiam abnegare temetipsum & vice versâ sequi Christum. Vide *Instrum.* 10. *Par.* 1.

In Vigilia Epiphaniæ, si venerit
in Dominica.

DEsunção Herode ecce Angelus Domini apparuit in somnis Joseph. Matt. 2. Si tam cito Herodes se moriturum cogitasset & regno privandum, nunquam ita pro conservatione regni, in innocentes & Christum debacchatus fuisset. Injecisset profecto tyrannidi frænum tam brevi secuta-

ræ mortis memoria. Ut igitur Christiane in officio continearis, discere mortem quotidie ante oculos suspectam habere. *Instrum.* 47. Par. 2.

Angelus Domini apparuit in somnis Joseph, dicens: surge. Ib. In somno apparuit, & somnolentiam excussit Angelus, ut doceret nos vigilare & non esse somnolentos. Vide *Instrum.* 37. Par. 2.

Surge & accipe Puerum & Matrem ejus, & vade in terram Israël. Ib. Deus non derelinquit suos, sed in tempore solatur & iuvat afflictos. Semper ergo oportet spem suam Deo committere, exemplo Josephi & Virginis Matris Mariæ: Redit enim post nubila Phœbus. Vide *Instrum.* 41. Par. 2.

Defuncti sunt enim, qui querebant animam pueri. Ib. Persecutio si quandoque gravis est, raro tamen longa, multo minus æterna est, quin Dominus in tempore faciat & mittat remedium. Qui querebant animam pueri, ne amplius eam quærere possent, disponente Deo defuncti sunt. Ferendæ sunt persecutiones quæcunque, præsertim quæ innocenter feruntur & propter iustitiam, quæ etli graves sint, plerumque breves sunt, & dabit Deus his quòque finem. Vide *Instrum.* 33. Par. 2. *Persecutiones pro iustitia sustinere.*

In Epiphania Domini.

Magi ab oriente venerunt Jerosolymam dicentes: ubi est? *Matt.* 2. Reliquerunt regna & omnes possessiones suas tres Reges, ut sequerentur & invenirent Christum. Tu Christiane horum trium Regum exemplo discere abnegare te ipsum & omnia tua, ut sequareis Christum. Item amoris Christi nil præponere. Vide *Instrum.* 10. Part. 1. Et *Instrum.* 21. Part. 2.

Audiens autem Herodes Rex turbatus est, & omnia Jerosolyma cum illo. Ib. Causaurbationis erat Superbia vel invidia, quòd vellet solus regnare, & alium
Juda o-

Judæorum Regem non admittere vel agnoscere. Ex hac Superbia & invidia ortum suum habebat tyrannis, Strages Innocentium, ac interitus ipsius Herodis. Vide *Instrum.* 34. Part. 2. non esse superbum. Item *Instrum.* 67. Part. 4. Zelum & invidiam non habere.

Interrogate diligenter de puero, ut & ego veniens adorem eum. Ib. Ecce mel in ore, fel in corde! verba lactis, fraus in factis. Herodianum est, mel in ore & dolum in corde tenere, aut pacem falsam dare; ac proinde qui Christianus es, nec Herodianus esse vis, hæc vitia fuge. Vide *Instrum.* 24. & 25. Part. 2. *Dolum in corde non tenere: pacem falsam non dare.*

Ut & ego veniens adorem eum. Ib. En grande Herodis mendacium! quem trucidare cupit, adorare se velle mentitur. Vide *Instrum.* 28. Par. 2. Veritatem corde & ore proferre.

Apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus & myrrham. Ib. Per aurum charitas, per thus oratio, per myrrham sepultura & mortis memoria, vel corporis mortificatio, & deliciarum fuga exprimitur: ansam proinde habes vel de charitate erga Deum loquendi *Instrum.* 1. Part. 1. Vel de oratione. *Instrum.* 57. Part. 3. Vel de memoria mortis. *Instrum.* 47. Par. 2. Vel de corporis & sensuum præsertim gustus mortificatione ratione myrrhæ: *Instrum.* 11. & 12. Part. 1. *Delicias non amplecti: corpus castigare.*

Dominica infra Octavam Epiphaniæ. Seu I. post Epiphaniam.

R Equirebant eum inter cognatos & notos & non invenientes regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Ib. En Zelum magnum inveniendi Christum! Et factum est, post triduum invenerunt illum in templo. Qui constanter Deum quærit, tandem invenit;

nit; ut certò invenias, constanter quæras; & ut constanter quæras, commoda, dulcedinem & utilitatem (quam ex Deo habere & haurire possis) diligenter perpendas; & sic quærendi omnis labor tibi facilis erit. Vide *Instrum.* 46. Par. 2. Vitam æternam omnino concupiscentiâ spirituali desiderare.

Invenerunt illum in templo, sedentem in medio Doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Ib. Disce exemplo Christi Seniores & Doctores sacros venerari, quos audire & interrogare non erubuit Christus duodenus, quamvis ipse doctissimus. Vide *Part.* 4. *Instrum.* 70. §. 1. Seniores venerari. Item *Instrum.* 8, Part. 1. honorare omnes homines.

Invenerunt illum in templo sedentem in medio Doctorum. Ib. Non inter vanos & profanos homines, sed inter sacros Doctores Christus inveniri potuit; ut exemplo ejus disceres à profana societate & sæculi actibus te facere alienum, & rebus divinis potius inhærere. Vide *Instrum.* 20. Part. 2.

Stupebunt omnes, qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Ib. Talia deberent esse verba & responsa nostra, scilicet prudentia, circumspecta & utilia. De cætero oportet tacere potius & multum loqui non amare; verba vana & risui apta non loqui, sed sacra; præsertim verò à malo & pravo eloquio os suum custodire. Vide *Instrum.* 52. 53. 54. Part. 3.

Descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis. Ib. Christus quamvis major esset, voluit subdi Minoribus, ut pro amore Christi disceres omnino obedientiâ te subdere Majori. *Instrum.* 62. Part. 3.

Venit Nazareth, & erat subditus illis. Mansisset fortè adhuc libenter Jerosolymis, attamen abdicans voluntatem propriam, acquievit voto & desiderio utriusque Josephi & Mariæ. Descendit enim cum eis (ut desiderabant) in Nazareth, & erat subditus illis. Vide *Instrum.* 61. Part. 3. Voluntatem propriam odire, & præferre alienam.

Proficiebat sapientiâ, ætate & gratiâ apud Deum & homines. Ib. Proficere oportet jugiter; qui non proficit, deficit; & odibilem se reddit apud Deum & apud homines; quia si tepidus es, nec profectui ferventer incumbis, nauscam Deo provocas & hominibus. Vide *Instrum.* 38. Part. 2. de tepiditate & pigritia spirituali.

Dominica II. post Epiphaniam.

Nuptiæ factæ sunt. Joan. 2. Spirituales nuptiæ sunt inter Christum & animam Christiani. Hinc adulterium committit, qui à Christi amore se alienat, & amorem in quamcunque creaturam transfert. Vide *Instrum.* 4. Part. 1.

Vinum non habent. Ib. In defectu vini fuerant tamen nuptiales convivæ contenti & consolati. Disce non esse vinolentum. *Instrum.* 12. P. 1. 35. Par. 2.

Quodcumque dixerit vobis, facite. Ib. Non est melior & facilior via, impetrandi à Deo, quæcumque volumus, quam si & nos faciamus, quod vult Deus. Ideoque si vis omnia apud Deum posse; memineris præcepta Dei factis adimplere. *Instrum.* 64. Par. 3.

Dicit eis Jesus, implete hydrias aqua; & impleverunt eas; & dicit eis Jesus, haurite nunc. Ib. Quia Ministri prompti erant in obedientia, hanc promptitudinem & obedientiam Christus recompensavit miraculo, aquam in vinum convertendo. Adeo grata Deo obedientia est! *Instrum.* 62. Part. 3.

Deficiente vino dicit Mater Jesu ad eum, vinum non habens. Ib. Disce ab exemplo B. Virginis pauperum Patronum & advocatum agere, & pauperes interventione tua recreare. *Instrum.* 14. Part. 1.

Dominica III. post Epiphaniam.

Domine si vis, potes me mundare. Matt. 8. Prædicare poteris de conformitate voluntatis nostræ
cum

cum divina, ut propriam voluntatem discamus odio habere, & voluntatem Dei in omnibus præferre. Vide *Instrum.* 61. Part. 3. voluntatem propriam odire, etiam quo ad ea, quæ tibi bona aut commoda vel congruentia esse videntur.

Tetigit eum dicens, volo, mundare. Et confestim mundata est lepra ejus. Ib. Tam facile Deo est mundare à lepra spirituali, quàm fuerit facile illi, duobus verbis mundare à lepra corporali. Vix dixit pauperculus leprosus, *si vis*: mox subjungit Christus: *volo.* Potes me mundare, dixerat leprosus. Christus: *munda*, siue munderis. Pronior aut æque pronus est Christus ad mundandum, quàm nos ad rogandum. Roga ut lepram peccati mundet, mundaberis. Igitur nefas est de misericordia Dei unquam desperare. Vide *Instrum.* 73. Part. 4. pag. 119.

Vide nemini dixeris, sed vade. Ib. Ecce quomodo elationem & jactantiam fugerit Salvator! prohibens quidquam dicere de hoc prodigioso facto & miraculo. Vide *Instrum.* 69. Par. 4.

Ostende te Sacerdoti, & offer munus. Ib. Internam lepram oportet Sacerdoti & Spirituali Medico detegere, si vis sanari. Huc proinde serviet *Instrum.* 51. Part. 3. *Cogitationes malas Seniori spirituali patefacere.* Item *Instrum.* 58. *Mala sua praterita Domino confiteri.* Quia qui Sacerdoti ea confitetur & detegit, Domino confiteri censetur. Lege locum cit. pag. 75. §. *adde ego.* Et poterunt adferri conditiones, quomodo se oporteat ostendere Sacerdoti. Ibidem.

Domine, non sum dignus, ut intres sub testum meum, sed tantum dis verbo, & sanabitur puer meus. Ib. Spes Deo confisa nunquam confusa recedit. Vide *Instrum.* 41. Part. 2. *Spem suam Deo committere.*

Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores; ibi erit fletus & stridor dentium. Ib. Ne id tibi eveniat Christiane, qui filius veræ Ecclesiæ es, & filius regni cœle-

cœlestis (regnum enim cœlorum teste Gregorio præsentis temporis Ecclesia dicitur) ut ejiciaris in tenebras exteriores, ubi est fletus & stridor dentium, disce maturè gehennam expavescere, & sic evadere. Vide *Instrum.* 45. Part. 2.

Dominica IV. post Epiphaniam.

Ascendente Jesu in naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus. Matt. 8. Christum sequi oportet, qui vult esse Christianus & discipulus Christi. Vide *Instrum.* 10. Part. 1. Abnegare semetipsum, ut sequatur Christum.

Item: ascendente Jesu in Naviculam, secuti sunt eum discipuli ejus. Reliquerunt omnia, & omnia postposuerunt, ut Christum sequerentur. Horum exemplo deberet quælibet anima Christiana sic in Christum rapi, ut amoris & sequellæ Christi nihil præponeret. Vide *Instrum.* 21. Part. 2.

Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus. Ib. Hi motus indicant angustias, afflictiones & animi dolores, quibus sæpe affliguntur animæ Christianæ, ita ut tota anima videatur quasi operta fluctibus, & submergenda. His tamen succurrit Deus in tempore opportuno. Vide *Instrum.* 19. Part. 1. Præsertim §. 10. Quomodo consolandi sint dolentes, quod graves tentationes gravissimarum peccatorum patiantur.

Ipse verò dormiebat. Ib. Deus non statim juvat, sed juvare quandoque differt, & quasi dormire se fingit. Juvat tamen in tempore opportuno. Lege *Instrum.* 11. Part. 1. §. 11. Quomodo consolandi sint dolentes, quod agitentur multis scrupulis. His enim quamvis non statim succurrat, fortè tempore vitæ, succurrit tamen in fine vitæ, & facit tranquillitatem magnam. Vide dicta ibidem.

Et suscitaverunt eum dicentes, Domine salva nos, peris.

perimus. Ib. Invocare Deum oportet in tribulatione, in angustiis, in necessitatibus, dicente Psalmistâ; *voca me in die tribulationis, & eruam te*. Vide *Instrum.* 57. Part. 3. Orationi frequenter incumbere, quia frequentes sumus in periculis & in necessitate.

Dominè salva nos, perimus. Spem suam Deo committere; Vide *Instrum.* 41. Part. 2.

Dominè salva nos, perimus. Etiam ubi pereundum jam est, adhuc spes salutis & salvationis habenda est. Vide *Instrum.* 73. Part. 4. pag. 125.

Et dicit eis Jesus, quid timidi estis modicæ fidei. Ib. Fiducia habenda in Christum est, quia apud eum misericordia, & copiosa apud eum redemptio ab omni malo. Vide dicta ibidem.

Imperavit v. ntis & mari, & facta est tranquillitas magna. Ib. Insensibilia elementa obediunt ad nutum Creatori. Quid ni & rationales creaturæ deberent multò magis præcepta Dei assidue adimplere. Vide *Instrum.* 64. Part. 3.

Facta est tranquillitas magna. Ib. Elementa omni obedientiâ se subdunt Christo; quid ni Christianus pro Christo omni obedientiâ se subdat Majori. Vide *Instrum.* 62. Part. 3.

Dominica V. post Epiphaniam.

Cum autem dormirent homines, venit inimicus ejus, & superfeminavit Zizania. Matt. 13. Agere hic poteris contra somnolentiam, *Instrum.* 37. Part. 2. Item contra pigritiam, præsertim corporalem. *Instrum.* 38. §. 5. Item contra tepiditatem ibidem.

Cum dormirent homines, venit inimicus ejus, & superfeminavit Zizania. Ib. Oportet actus vitæ suæ omni horâ custodire, ne inimicus superveniat, & actus ac merita prioris vitæ per peccatum vel vanam gloriam annihilaret. Vide *Instrum.* 48. Part. 2.

Venit

Venit inimicus homo, & superseminavit Zizania. Hic inimicus homo intelligi potest ille, qui nititur sæpe hominem à bono retrahere, persequendo illum, quia bonus est. Vide *Instrum.* 33. Par. 2. *Persecutiones pro iustitia sustinere.*

Venit inimicus ejus & superseminavit Zizania. Potest hic nomine inimici etiam adduci diabolus, quia superseminat Zizania, hoc est suggestiones malas, perversas cogitationes & incidentias, quibus ad peccatum pertrahat; ac proinde hic non dormiendum sed vigilandum & obviandum illi est. Vide *Instrum.* 50. & 51. Part. 3. *Cogitationes malas cordi suo advenientes mox ad Christum allidere, aut Seniori Spirituali patefacere.*

Servi autem dixerunt ei, vis? imus. Ib. En promptitudinem ad obediendum in his servis. *Vis? imus.* Vide, quæ de obedientia dicta sunt *Instrum.* 62. & 64.

Colligite primum Zizania & alligate ea in fasciculos ad comburendum. Ib. Docere hic Prædicator poteris Gehennam expavescere, & vitare peccatorum Zizania, nisi mitti velimus in Gehennam ignis ad comburendum. Vide *Instrum.* 45. *Gehennam expavescere.* Parte 2.

Colligite primum Zizania, & alligate ea in fasciculos ad comburendum; triticum autem congregate in horreum meum. Ib. Nescis, an inter Zizania, an vero inter triticum computandus sis? & mittendus ad comburendum, vel congregandus in Dei horreum? A Judicio & sententia Dei Judicis id pendet. Disce diem judicii timere & ad illud te parare. Vide *Instrum.* 44. Part. 2.

Dominica VI. post Epiphaniam.

Simile est regnum calorum grano sinapis. Matt. 13. Christianus volens intrare regnum cœlorum, humiliare se debet & fieri sicut parvulum granum.

num sinapis, quod minimum est omnibus seminibus. Cum autem creveris, & exaltatus ad cœlum fueris, majoreris omnibus superbis. Vide quæ dicta sunt *Instrum. 34. Part. 2. & Instrum. 69. Part. 4.* contra superbiam & elationem.

Simile est regnum cœlorum grano sinapis. Granum sinapis in se amarum est: Multa adversa & amara sustinenda sunt, ut mereamur intrare regnum cœlorum. Vide *Instrum. 10. Par. 1.* abnegare enim oportet seipsum, ut sequatur Christum, quod sanè amarum est. Oportet corpus castigare. *Instrum 11.* Delicias non amplecti. *Instrum. 12.* Vide per decursum *Instrum.* singula, quæ in hanc rem servire possunt. siue quæ amaritudinem aliquam in se continent, uti est inimicos diligere, voluntatem propriam odire, &c. Dulcia cœli non meruit, qui hæc non prægustat amara,

Simile est regnum cœlorum fermento. Ib. fermentum res insipida & amara est; reddit tamen panem dulcem & sapidum. Sic quæ amara & difficilia sunt in via virtutis, conciliant tamen cœli gloriam, habentem omnem dulcedinem & omnis saporis suavitatem. Tale fermentum insipidum & amarum videri potest *Instrumentum 29. Par. 2.* *Malum pro malo non reddere.* *Instrum. 30. injuriam non facere, sed famulam patienter sufferre.* 31. Inimicos diligere. 32. Maledicentes non remaledicere, sed magis benedicere. 33. Persecutiones pro justitia sustinere, &c. Hæc & similia quamvis ardua, aspera & insipida sint. Fermenti instar, attamen virtus quæ inde nascitur & corona, sapida est, dulcis est, perfecta est. Fermentum (quamvis insipidum) facit, ut panis sit sapidus, gustosus, perfectus. ita & virtus consistens in arduo, efficit & perficit cibum gratum Superis.

Hæc omnia locutus est Jesus in parabolis ad turbas & sine parabolis non loquebatur eis. Ib. Qui vult Christi

sto loqui, oret; qui vult, ut sibi loquatur Christus, lectiones sacras libenter audiat aut legat. Orando loquimur Deo; lectiones sacras legendo vel verbum Dei audiendo loquitur nobis Deus. Vide *Instrum.* 36. Par. 3. *Lectiones sacras libenter audire.*

Sine parabolis non loquebatur eis. Ib. per parabolas loquebatur Christus, idest simplici humili loquendi modo & stylo utebatur, fugiendo phrases & verborum ambages, quibus alii conciliare sibi laudem & jactantiam quærent. Disce Christiane à Christo humilitatem in loquendo; & vide, ne in dicendo vanam gloriam secteris vel elationem, prout sunt qui nesciunt, quo ordine, quomodo, qua venustate & nova inventione proferre verba debeant, ut eloquentes, periti, egregii habeantur. *Instrum.* 69. Par. 4. *Elationem seu jactantiam fugere.*

Dominica Septuagesimæ.

EXiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Matt. 20. Primo mane NB. Disce non esse somnolentum Christiane in vinea Christi. Non fit tibi vanum mane surgere ante lucem, quia promissit Dominus coronam vigilantibus. Vide *Instrum.* 37. Par. 2. *Non esse somnolentum.*

Vidit alios stantes in foro ociosos. Ib. Stantes in foro & ociosi sunt illi Christiani, qui aliquem forte virtutis gradum adepti, stant ociosi, nec promoveunt virtutis gradum sed tepescunt. Vide *Instrum.* 38. usque ad §. 5. *Parte 2.*

Quid hic statis tota die ociosi. Ib. Christianum non decet ociosum esse, quia otium pulvinar diaboli est. Vide *Instrum.* 38. Par. 2. §. 5. *De otio fugiendo.*

Voca operarios, & redde illis mercedem. Ib. Qui non operatur, non manducet, inquit Apostolus; Qui non operatur, non vocatur ad mercedem. Vis mercedem Christiane à Christo accipere, operare jugiter

in vinea Christi, jugiter deditus esto bonis operibus. *Stude Præcepta Dei factis quotidie adimplere.* Instrum. 64. Par. 3. Sic bonum operarium ages, & mercedem recipies.

Cum venissent, qui circa decimam horam venerant, acceperunt singulos denarios. Ib. Qui serò venit, modò tamen seriò laboret, non frustrabitur labore & mercede sua. Vide Instrum. 73. Quanta sit Dei misericordia, de qua proinde nunquam desperandum sit.

Venientes autem primi, arbitrati sunt, quòd plures essent accepturi, acceperunt autem & ipsi singulos denarios. Ib. Non quàm diu, sed quàm bene serviamus Deo, interest. Consummatus in brevi potest explere tempora multa (quibus forsàn ante ociabatur) & lucrari mercedem magnam in cœlo. Vide Instrum. cit. *De misericordia Dei nunquam desperare.*

Acceperunt autem & ipsi singulos denarios, & accipientes murmurabant; dicentes, hi novissimi una hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti? Ib. Quid non potest invidia? Disce Zelum & invidiam non habere. Instrum. 67. Par. 4. Item murmurationem fugere. Par. 2. Instrum. 39.

Tolle, quod tuum est. Ib. Nihil nostrum est, nisi peccatum. Cœtera omnia non nisi bona & dona Dei sunt. Tolle & destrue peccatum, hoc enim tuum est. Mala præterita Domino confitere, & de ipsis malis de cœtero te emenda. Vide Instrum. 58. & 59. Par. 3.

Volo autem & huic novissimo dare, sicut & tibi; aut non licet mihi, quod volo facere. Ib. Oportet voluntatem propriam odire, & illam submittere perfectæ voluntati divinæ. Vide Instrum. 61. Par. 3.

Dominica Sexagesimæ.

Aliud cecidit in terram bonam, & ortum fecit fructum centuplum. Luc. 8. Semen cadens in terram bonam est quodlibet opus bonum, cadens

dens in animam iusti; seu in statu gratiæ elicatum.
 Hoc in anima iusti ortum, facit fructum centuplum.
 Quid verò facit seminare, laborare, sudare agricolam,
 nisi spes centupli fructus? Eadem spes ergo faciat
 Christicolam bonis jugiter operibus insudare, quia
 centuplum recipiet & vitam æternam possidebit.
 Vide Instrum. 46. Par. 2. *Vitam æternam omni concu-*
piscencia spirituali desiderare. Item Instrum. 73. Par.
 4. pag. 115. *quod per spem præmii inducatur homo ad*
observantiam præceptorum.

Qui habet aures audiendi, audiat. Ib. Huc qua-
 drabit Instrum. 56. Par. 3. *Lectioes sacras libenter*
audire.

Hi sunt, qui audiunt, deinde venit diabolus, & tollit
Verbum de corde eorum, ne credentes salvi fiant. Ib. Non
 juvat audire Verbum Dei & credere, si verbum quod
 auditur quidem, & creditur, fructum non ferat. Præ-
 cepta Dei audire & scire non sufficit. Sed oportet ea
 factis quotidie adimplere. Vide Instrum. 64. Par. 3.

Ad tempus credunt, & in tempore tentationis rece-
dunt. Ib. Non sufficit ad tempus credere, & in tempo-
 re tentationis recedere; aliàs meritum fidei, quam
 ad tempus habuisti, perditur, quasi nunquam fuisset.
 Nec juvat ad tempus bene agere, & deinde actus bo-
 nos prioris vitæ, novo actu malo pessundare, sed ne-
 cesse est actus vitæ suæ omni hora custodire. Vide I. 48.
 P. 2.

A Solitudinibus, divitiis & voluptatibus vita,
euntes suffocantur, & non referunt fructum. Ib. Si ter-
 renæ solitudines, divitiæ & voluptates suffocant
 animam; Ergo fugiendæ. Fuge solitudines vanas
 aut de rebus vanis, & disce amoris Christi nil præpo-
 nere, de cuius solius servitio & beneplacito sollicitus
 sis. Vide I. 21. P. 2. *Disce fugere voluptates vitæ, Non*
adulterari; non concupiscere; delicias non amplecti;
 desi-

desideria carnis non perficere, ne à voluptatibus vitæ suffocaris, ut loquitur Evangelium. Vide I. 4. 6. 8. 12. P. 1. & I. 60. P. 3.

Dominica Quinquagesimæ.

Consummabuntur omnia, quæ scripta sunt per Prophetas. Luc. 18. Felix consummatio, quæ omnia consummat, perficit, & implet, quæ scripta sunt in lege Dei! Cum quanto gaudio poterit talis in fine vitæ dicere: Consummatum est. Serviet huc I. 64. P. 3. *Præcepta Dei factis quotidie adimplere.*

Tradetur gentibus, flagellabitur & conspuetur: & postquam flagellaverint, occident eum. Ib. Hæc omnia sustinuit & sustinere voluit pro nobis Christus, ut & nos non detrectaremus persecutiones pati propter Christum. Vide I. 33. P. 2. Item: hæc omnia sustinere voluit amore nostri, ut & nos disceremus amore Christi nulla adversa formidare, & amoris ejus nil præponere. I. 21. P. 2.

Illudetur, flagellabitur, conspuetur. Ib. Omnia hæc invictâ patientiâ Christus sustinere paratus est; ut disceres Christiane, mitis esse & patiens: malum pro malo non reddere: injuriam non facere. sed factam patienter sufferre. Vide I. 29. & 30. P. 2.

Occident eum. Ib. Occasionem habes inducendi præceptum quintum Decalogi: *Non occides.* Vide I. 3. P. 1.

Occident eum, & tertia die resurget. Ib. Spe futuræ gloriæ & gloriosæ resurrectionis libenter sustinuit hæc omnia Christus; illusiones, flagella, conspuitiones, mortem. Qui futuram gloriam considerat, & assequi desiderat, facile omnes labores & omnia adversa superat. Vide I. 46. P. 2. *Vitam æternam omni concupiscentia spiritali desiderare.* Item I. 73. P. 4. pag. 115.

Cæcus quidam sedebat secus viam mendicans. Ib. Omnes

Omnes mendici Dei sumus. Mendicorum sæpe rogare, Christianorum sæpe orare est. Qui petit, accipit. Vide I. 57. P. 3. Orationi frequenter incumbere.

Quid tibi vis, faciam? Ib. Ecce quàm promptus sit Deus ad benefaciendum miseris, clamantibus ad se. Disce de misericordia Dei nunquam desperare. I. 73. P. 4.

Fides tua te salvum fecit. Ib. Spem suam in Christo reposuit cæcus iste: fiduciam ad Christum habuit. Hæc fides & fiducia seu spes illum salvum fecit. Quod si quisque Christianus hujus cæci exemplo noverit spem suam Deo committere, ipse quoque salvus erit. Vide I. 41. P. 2.

Sequebatur illum, magnificans Deum. Ib. Servire poterit I. 10. P. 1. Abnegare semetipsum, ut sequatur Christum. Sicut & cæcus iste confestim (ut vidit) reliquit omnia, & sequebatur Christum.

Omnis plebs, ut vidit, dedit laudem Deo. Ib. Omnis laus, benefacta omnia adscribenda Deo sunt; sola mala adscribenda nobis. Vide I. 42. & 43. P. 2.

Dominica I. Quadragesimæ.

UT tentaretur à diabolo. Matt. 4. Nec Dei filius ab omni tentatione immunis & liber fuit. Poteris aliquid dicere in solatium eorum, qui graves patiuntur tentationes & cordis anxietates. Vide I. 19. P. 1. 5. 9. 10. 11.

Cum jejunasset quadraginta diebus. Ib. NB. Disce & doce jejunium amare, præsertim quia hæc hebdomada occurrit quasi duplicatum jejunium ob quatuor tempora. Vide I. 13. P. 1.

Dic ut lapides isti panes fiant. Ib. Tentaturus Christum diabolus, à gulæ vitio exorsus est, sciens hoc vitio subverti multos. Applica Instrumentum 36. Non esse edacem. P. 2.

Tunc assumpsit eum diabolus, & statuit eum super

pinaculum templi, & dixit ei si filius Dei es, mitte te deorsum, scriptum est enim, quia Angelis suis mandavit de te, & in manibus tollent te. Ib. Alteram tentandi occasionem sumpsit ab elatione & iactantia. Hoc proinde vitium ante alia cave. Vide I. 69. P. 4.

Dominum Deum adorabis & illi soli servies. Ib. Soli Deo serviendum, non seculo seu mundo; non carni, non diabolo, non sibi. Vide I. 20. P. 2. a seculi actibus se facere alienum. Item I. 60. P. 3. Desideria carnis non perficere. Item: non servire diabolo, sed potius cogitationes malas ab eo suggestas ad Christum allidere. I. 50. P. 3. Non servire sibi, sectando propriam voluntatem, aut desideria carnis perficiendo. I. 60. & 61. P. 3.

Dominica II. Quadragesimæ.

D*ixit illos in montem excelsum seorsum, & transfiguratus est ante eos. Matt. 17. Qui vult Christum transfiguratum videre (& ipse quodammodo in Christum transfigurari) debet seculi turbas fugere, in montem excelsum seorsum transmigrare, a seculi actibus se alienum facere. Vide I. 20. P. 2.*

Resplenduit facies ejus sicut sol, vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Ib. Quale & quantum erit gaudium, videre faciem desideratam Domini, solis instar fulgentem! quantum & quale gaudium, gloriæ Conditoris assistere, incircumscriptum lumen videre! &c. Applica I. 46. P. 2. Vitam æternam omni concupiscentia spirituali desiderare.

Vestimenta autem ejus facta sunt alba sicut nix. Ib. Lavabis me, inquit Propheta Regius, & super nivem dealbabor. Quodnam verò est mirificum illud lavacrum, quo lotus dealbari etiam homo possit super nivem, & gloriari amictu niveo in oculis Domini? Scilicet, mala sua præterita quotidie cum lacrymis Domino confiteri & de ipsis malis de cætero emendare.

dare. Hoc lavacrum est, quo anima lavari & super-nivem dealbari potest, ut gloriosa apparere possit in conspectu Domini. Applica I. 58. & 59. P. 3. Ait enim Scriptura: *Si fuerint peccata tua sicut coccinum, ut nix dealbabitur* (si poenitentiam agis) & *si fuerint rubra sicut vermiculus, ut lana alba erunt.*

Vestimenta autem ejus facta sicut alba sicut nix. Niveo colore gaudet Deus in vestimentis suis. Niveus color præ omnibus placet oculis Divinæ Majestatis. Vestimentum tuum Christiane corpus tuum est, quo anima vestitur & circumdatur; si corpus niveo resplendeat castitatis & puritatis colore, tunc Deo places, & oculis Majestatis Divinæ. Applica I. 65. P. 3. *Castitatem amare.*

Bonum est nos hic esse. Ib. In conspectu Domini esse, in conspectu ejus ambulare & commorari, Deum sibi præsentem habere, & ut præsentem considerare, semper utile, semper bonum est. Idque ob rationes allatas I. 49. P. 2.

Si vis, faciamus hic tria tabernacula. Ib. Volebat Petrus dicere: non sicut ego volo, sed sicut tu vis. Disce à D. Petro Christiane, voluntatem propriam odire, & magis in voluntatem divinam resignari. I. 61. P. 3.

Tibi unum, Moysi unum, Elie unum. Ib. Plus de aliis fuit sollicitus D. Petrus quam de se. Disce ergo Christiane, exemplo D. Petri Deum diligere plus quam Te; & proximum saltem sicut te. Vide I. 1. & 2. P. 1.

Ipsam audite. Ib. Quadrare poterit I. 62. Præceptis Abbatis in omnibus obedire. P. 3. Item I. 56. Lectiones sacras libenter audire. Quia tunc quasi Christus loquitur nobis.

Audientes discipuli ceciderunt in faciem suam, & timuerunt valde. Ib. Si hinc timuerunt discipuli ad tam amicam allocutionem, quantum timebunt Pec-

catores auditâ severâ Judicis sententiâ. Vide I. 44. P. 2. *Diem judicii timere.*

Præcepit eis Jesus dicens, nemini dixeritis visionem donec filius hominis à mortuis resurgat. Ib. Servire poterit I. 69. P. 4. elationem seu jactantiam fugere.

Dominica III. Quadragesimæ.

In illo tempore erat Jesus ejiciens dæmonium. Luc. 11. Dæmonium ejicit, qui cogitationes malas à dæmone suggestas elidit & allidit ad Christum. I. 50. P. 3. Item dæmonem ejicit, qui iram, qui odium, qui invidiam, aut elationem ex animo abjicit; quia virtutia hæc diabolica sunt, & quasi ipse diabolus. Vide I. 22. 23. P. 1. Et P. 4. I. 66. 67. 69.

Et illud erat mutum. Dæmonium mutum habere videtur, seu obsessus ab illo; qui aliquid in confessione retinet, nec integrè confitetur. Vide I. 58. P. 3. pag. 71.

Quidam dixerunt, in Belcebut principe dæmoniorum ejicit Dæmonia. Ib. Quid ad hanc injuriam Christus? an verbis vel factis se vindicavit? Quin potius ut vidit cogitationes eorum, leniter respondit: *omne regnum in seipsum divisum desolabitur.* Disce à Christo Christiane, malum pro malo non reddere. Injuriam non facere, sed factam patienter sufferre. Maledicentes non remaledicere, &c. Vide I. 29. 30. 32. P. 2.

Omne regnum in seipsum divisum desolabitur. Ib. Ubi divisio est & dissensio animorum in Communitate in domo &c. ibi desolatio, & nulla benedictio. Vide I. 25. Pacem falsam non dare. Item 26. Charitatem non derelinquere, P. 2. Item I. 62. Cum discordantibus ante solis occasum in pacem redire. P. 4.

Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt cuncta, quæ possidet. Ib. Atrium seu exteriores sensus custodiendi sunt, & sic salva semper erit anima, & in tuto posita. Vide I. 12. P. 1. Delicias non amplecti, præsertim quo ad sensus exteriores.

Cum fortis armatus custodit atrium suum, in pace sunt cuncta, quæ possidet. Oportet actus vitæ suæ omni horâ custodire, ut in pace sint cuncta (quæ pro tempore possides) bonorum operum merita. Vide I. 48. P. 2.

Qui non est mecum, contra me est. Ib. Quis quæso vellet contra Christum esse, & non potius cum Christo? Applica I. 21. P. 2. Amori Christi nil præponere.

Qui non est mecum, contra me est. Non sufficit, non esse contra Christum, sed debemus insuper esse cum Christo, stare pro Christo, & abnegare nosmetipsos, ut sequamur Christum. Vide I. 10. P. 1.

Qui non est mecum, contra me est. Non sufficit non esse contra Christum, & illum non odisse, sed debemus insuper Deum positivè ex toto corde diligere; & Præcepta Dei factis quotidie adimplere. Vide I. 1. P. 1. Item I. 64. P. 3.

Cum immundus spiritus exierit de homine, dicit: revertar in domum meam, unde exivi; & fiunt novissima hominis illius pejora prioribus. Ib. Non juvat ejcisse dæmonem per peccatorum confessionem, si iterum revertaris ad peccata pristina. Vide I. 59. P. 3.

Beati qui audiunt verbum Dei, & custodiunt illud. Vide I. 56. P. 3. Lectiones sacras libenter audire.

Et custodiunt illud. Non sufficit audire verbum Dei, sed oportet illud custodire, & opere implere. Vide I. 64. P. 3. Præcepta Dei factis adimplere.

Dominica IV. Quadragesimæ.

SEquēbatur eum multitudo magna. Joan. 6. Vide Christiane, ut & tu sis & numero & multitudine Christum avidè & verè sequentium. Vide I. 10. P. 1.

Videbant signa, quæ faciebat super his, qui infirmabantur. Ib. Curæ & cordi Christo sunt infirmi; Quid ni etiam Christiano sint cordi & curæ, ut bonum opus

opus exerceat visitando & consolando infirmos? Vide I. 16. P. 1.

Unde emimus panes, ut manducent hi. Ib. Natura paucis contenta est. Non erat Christus sollicitus de carnibus aut delicatis cibis, ut disceres Christiane, non esse edacem sed paucis contentum. Vide I. 36. P. 2.

Acceptit ergo Jesus panes, & cum gratias egisset, distribuit discumbentibus. Ib. Docet Te Christiane Christus, curam gerere esurientium & famelicorum. Vide I. 14. Pauperes recreare. P. 1.

Jesus ergo eum cognovisset, quia venturi essent, ut raperent eum, & facerent eum Regem, fugit iterum in montem ipse solus. Ib. Honores & dignitates expedit magis fugere quam sectari. Huc servire poterit I. 6. P. 1. Non concupiscere honores, dignitates, divitias. Item I. 20. P. 2. à sæculi actibus se facere alienum.

Cum cognovisset, quod facerent eum Regem, fugit. Ib. En humilitatem Christi! Disce non esse superbum, non elatum, non jactabundum; prout nec Christus jactare se volebat, quod esset aliunde Rex Regum & Dominus Dominantium. Vide I. 34. P. 2. non esse superbiam. Item I. 69. P. 4. Elationem seu jactantiam fugere.

Dominica Passionis.

Quis ex vobis arguet me de peccato. Joan. 8. Dicere hoc Christus potuit; ast nemo Christianus. Solus enim Christus omnis peccati expertus est. Christianus verò qui dicit se peccatum non habere, mendax est, teste Joanne. Expedit igitur se peccatorem agnoscere, & mala sua præterita quotidie Domino confiteri &c. Vide I. 58. & 59. P. 3.

Si veritatem dico vobis, quare non creditis. Ib. Veritatem corde & ore proferre. Vide I. 28. P. 2.

Qui ex Deo est, verba Dei audit. Ib. Lectiones sacras libenter audire. Vide I. 56. P. 3.

Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & demonium habes. Ib. Ingens calumnia! Vide I. 7. Non falsum testimonium dicere P. 1. Item I. 3. P. 1. non occidere, scilicet gladio linguæ. Item I. 40. P. 2. Non esse detractorem. Item I. 52. P. 3. Os suum à malo & pravo eloquio custodire.

Respondit Jesus: ego demonium non habeo. Ib. Mitis responsio! Respondisset alius: vos habetis demonium, vos ex Patre diabolo estis. &c. Sed discite exemplo Christi; malum pro malo non reddere. Injuriam non facere, sed factam patienter sufferre. Maledicentes non remaledicere. I. 29. 30. 32. P. 2.

Non quero gloriam meam. Ib. Vanam gloriam, siue elationem & jactantiam fugere. Vide I. 69. P. 4.

Amen Amen dico vobis. Ib. Sine juramento confirmabat veritatem Christus; ut tu quoque jurando disceres cautus esse. Vide I. 27. P. 2. non jurare, ne forte pejoret.

Si quis sermonem meum servabit, mortem non videbit in æternum. Ib. Præcepta Dei factis quotidie adimplere stude, & sic mortem non videbis in æternum. Vide I. 64. P. 3.

Mortem non videbit in æternum. Timor mortis conducit ad observantiam mandatorum Dei, & observantia mandatorum Dei ad vitam æternam. Discite ergo Mortem quotidie ante oculos suspectam habere, & sic mortem non videbis in æternum. I. 47. P. 2.

Abraham mortuus est. & Prophetæ. Ib. Statutum est omnibus semel mori? Nec Abraham aut ullus Prophetæ exceptus fuit; Nec tu excipieris. Morientum est. Ast ubi, quomodo, quando: Solus Deus scit. Vide Inlrum. antè insinuatum. Item I. 48. *Actus vitæ sue omni hora custodire.* P. 2.

Si ego glorifico meipsum, gloria mea nulla est. Ib. Jactantiam fugere. Vide I. 69. P. 4.

Tulerunt ergo lapides, ut jacerent in eum. Ib. Vide I. 3. P. 1. non occidere.

Jesus

Jesus autem abscondit se, & exiit de templo. Ib. Disce injuriam non facere, sed factam patienter sufferre. I. 30. P. 2.

Dominica Palmarum.

Dominus his opus habet. Matt. 21. Cuivis relinquendum quod suum est. Nec Christus asinum ad se adduci voluit aut permisit, nisi sciente & consentiente Domino, Servire poterit I. 5. P. 1.

Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus. Ib. Mansuetum esse Christianum oportet, exemplo Christi; adeoque iram non perficere; iracundiæ tempus non reservare. Vide I. 22. & 23. P. 2.

Sedens super asinam Ib. En Christi humilitatem! Disce non esse superbum: elationem & jactantiam fugere, I. 34. P. 2. & 69. P. 4.

Euntes autem discipuli fecerunt, sicut præceperat eis Jesus. Ib. Stude & tu præcepta Dei factis implere. Item omni obedientiâ te subdere majori. I. 64. & 62. P. 3.

Dominica Resurrectionis.

Valde mane unâ Sabbathorum veniunt ad monumentum Mar. 16. à Sanctis istis mulieribus disce non esse somnolentum, sed mane surgere ante lucem, quia promisit Dominus coronam vigilantibus. I. 37. P. 2.

Valde mane una Sabbathorum veniunt ad monumentum. Disce à Sanctis mulieribus non molliter habere & mulcere corpus, sed mortificare. I. 11. P. 1.

Valde mane una Sabbathorum veniunt ad monumentum. Trahebat scilicet amor Christi, & exarcebat eas de lecto, abnegantes se & commoditates suas, ut invenirent Christum. Disce amoris Christi nihil præponere, & abnegare temetipsum, ut sequaris Christum. Vide I. 21. P. 2. & I. 10. P. 1.

Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Ib. Prius erant anxie & dicebant: *quis revolvat nobis lapidem.* Ast deinde spem suam committentes Deo, viderunt revolutum lapidem. Vide I. 41. P. 2. spem suam Deo committere.

Surrexit, non est hic. Ib. Resurgere oportet cum Christo, & in novitate vitæ ambulare. Vide I. 58. & 59. Mala præterita Domino confiteri, & de ipsis malis NB. de cætero emendare. P. 3.

Præcedet vos in Galilaam, ibi eum videbitis. Ib. Non statim manifestavit se discipulis suis Christus, apparendo eis, sed distulit apparitionem, ut desiderium eum videndi cresceret, & in præmium desiderii tandem desiderata visio eis obveniret. Vis & tu Christiane videre faciem desideratam Domini, in quam desiderant Angeli prospicere? fac, vitam æternam omni concupiscentia spiritali desideres, habebis, quod desideras. Vide I. 46. P. 2.

Feria II. Phasæ.

I*psi loquebantur ad invicem de his omnibus, quæ acciderant. Luc. 24. Sermo noster deberet esse de Christo. Vide I. 53. & 54. Par. 3.*

Qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem. Ib. Posset hoc ipsum Christus sæpius ex nobis quærere; qui sunt hi sermones, quos confertis ad invicem? Sermones pravi, vani, impuri &c. Vide I. 52. P. 3. os suum à malo & pravo eloquio custodire.

Nonne hæc oportuit pati Christum, & sic intrare in gloriam suam. Ib. Si Christus pati debuit, Christianus à passione & cruce se eximere non debet, quin potius debeat cum Christo & pro Christo, abnegare semetipsum, accipere crucem suam & sequi Christum. Vide I. 10. P. 1. Item I. 33. P. 2. Persecutiones pro justitia libenter sustinere.

Cogertum illum dicentes, mane nobiscum. Ib. Disce

ab his discipulis Christum super omnia amare, & nihil amoris ejus præponere. I. 21. P. 2.

Cœgerunt illum dicentes, mane nobiscum. Nihil dulcius, nihil desiderabilius, quam esse cum Christo prout & Paulus cupiebat dissolvi, ut posset esse cum Christo. Disce vitam æternam omni concupiscencia spirituali desiderare. I. 46. P. 2.

Nonne cor nostrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via. Ib. Eloquium Domini accendit corda nostra. Igitur necesse est lectiones vel exhortationes sacras libenter audire. I. 56. P. 3.

Surrexit Dominus verè. Ib. Qui surgit & iterum cadit, non surrexit verè; surgere enim & iterum cadere, est quasi non surgere, imò deterius est, quam non surrexisse. Vide I. 59. P. 3 & disce Mala, de quibus surreximus, in futurum cavere, live de ipsis malis de cœtero emendare.

Cognoverunt eum in fractione panis. Ib. Non nisi de pane sit mentio in hoc tractamento Christi & discipulorum; accepit panem, benedixit ac fregit, & porrigebat illis; & cognoverunt eum in fractione panis. Christus & verus Christianus ac Christiana virtus vel maxime cognoscitur ex mortificatione gulæ. Vide I. 35. & 36. P. 2. *Non esse vinolentum: non edacem.*

Feria III. Paschæ.

P*ax vobis.* Luc. 24. Pacem & dilectionem ad invicem diligit Christus; vis ergo Christianus dici & esse? disce pacem servare, & quidem veram, & charitatem non derelinquere. Vide I. 25. & 26. P. 2. Item I. 72. P. 4.

Quid turbati estis & cogitationes ascendunt in corda vestra. Ib. Applicari poterit I. 50. P. 3. cogitationes suas mox ad Christum allidere, aut Seniori spirituali patefacere.

Ego sum, nolite timere. Ib. Solum peccatum timere.

mendum est. Hoc si times, non habes quòd Deum timeas. Vide I. 58. & 59. P. 3.

Obtulerunt ei partem piscis assi, & favum mellis. Ib. Tenue certè convivium. Fuit tamen eo Christus contentus cum discipulis suis, pro carnibus non nisi piscem habentes, & quidem in paschali gaudio. Disce non esse edacem, non murmuriosum. I. 36. & 39. P. 2. præsertim §. 3. de murmurationibus contra cibum & potum.

Necesse est implere ea, quæ scripta sunt in lege. Ib. NB. Præcepta Dei factis quotidie adimplere. I. 64. P. 3.

Oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis. Ib. Vis Christiane venire post Christum resurgentem, & cum illo olim gloriòse resurgere? prius patiaris oportet; abnega te ipsum, tolle crucem tuam & sequere eum. I. 10. P. 1. Item I. 30. & 33. P. 2.

Prædicari in nomine ejus pœnitentiam. Ib. Vide I. 58. & 59. P. 3. Quid requiratur ad pœnitentiam.

Et remissionem peccatorum in omnes gentes. Ib. Cur in omnes gentes? Nimirum nulla gens quantumvis perversa excluditur, quin remissionem peccatorum accipere possit, si velit. Vide I. ult. P. 4. De Dei misericordia nunquam desperare.

Dominica in Albis.

Gaudiisunt discipuli viso Domino. Joan. 20. Quis non gauderet, si Christum videre liceret? Quale gaudium erit olim omnibus Christianis, videre Dominum. Hinc satage vitam æternam omniconcupiscentia spiritali desiderare. I. 46. P. 2.

Dixit eis iterum: Pax vobis. Ib. Pacem repetitis vicibus commendat, quia nil magis quàm pacem amat. Vide I. 25. & 26. P. 2. Item I. 72. P. 4.

Quorum remisissetis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta sunt. Ib. Nullum peccatum irremissibile, si modo illud cum lacrymis vel

gemitu confitearis Domino, & de futuro emendes.
I. 58. & 59. P. 2.

Quorum remisieritis peccata, remittuntur eis. In potestate hominis est, ut remittantur nobis peccata nostra. Igitur cave de Misericordia Dei unquam desperare. I. ult. P. 4.

Dominica II. post Pascha.

Bonus Pastor animam suam dat pro ovibus suis. Joan. 10. Amori Christi nil præponendum, quia & ipse amori hominum nihil præposuit, sed dedit animam suam pro ipsis. Vide I. 21. P. 2.

Lupus rapit & dispergit oves. Ib. Quod lupus inter oves, hoc peccatum est inter opera bona; unicum enim peccatum, si illud grave sit, rapit & dispergit omnia opera nostra & merita. Vide I. 48. P. 2. *actus vite sue omni hora custodire.*

Vocem meam audient. Ib. Id est, quæ bonæ & veræ oves meæ sunt, non expectabunt multas voces & clamores, sed vel ad unicam & primam vocem audient me. Obedientia ergo sine mora vel maxime arguit, ex quali ovili sumus, scilicet ex ovili & ovibus Christi. Vide I. 64. P. 3. §. 2. pag. 105.

Alias oves habeo, quæ non sunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere. Ib. Ast quomodo adducentur & adduci possunt peregrinæ oves, ut veniant ad ovile Christi? Audiendo scilicet vocem Pastoris. Disce lectiones sacras libenter audire. I. 56. P. 3.

Animam suam dat pro ovibus suis Christus. Ib. quid ni & nos oporteat dare pro Christo animas nostras? Dat autem animam suam pro Christo, qui abnegat semetipsum, ut sequatur Christum; qui se & propriam voluntatem odit, eamque relinquit; & denique qui tota anima Deum diligit. Vide I. 10. P. 1. & 61. P. 3. Item P. 1. I. I. pag. 12.

Domi-

Dominica III. post Pascha.

Modicum & jam non videbitis me. Joan. 16. Breves dies hominis sunt, & tota vita ejus nil nisi breve modicum; quo homo vivit, videt, & videtur, & paulò post amplius non comparet imminente morte. Vide I. 47. P. 2. Mortem quotidie ante oculos suspectam habere.

Amen dico vobis, quia plorabitis & flebitis: Ib. Homo magis ansam haberet flendi quàm ridendi. Vide I. 54. & 55. P. 3. Verba vana & risui apta non loqui, item risum multum & excussum non amare.

Tristitia vestra vertetur in gaudium. Ib. Spes futuri gaudii præsentem multum alleviat tristitiam. Vide I. 46. Vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare, ut vel exinde omnis amaritudo præsens tibi reddatur suavis, P. 2.

Tristitia vestra vertetur in gaudium. A tristitia ad lætitiā pronus est transitus. Si de peccatis præteritis tristaris & doles, certus esto, quod hæc tristitia vertetur in gaudium. Applica Instrum. ult. P. 4. De misericordia Dei nunquam desperare. Item Mala sua præterita quotidie cum lacrymis Domino confiteri. I. 58. P. 3.

Gaudium vestrum nemo tollet à vobis. Ib. Vide quæ de vita æterna & cœli gaudiis dicta sunt. I. 46. P. 2.

Dominica IV. post Pascha.

Quò vadis? Joan. 16. Cautè ambulare oportet, & semper circumspectè agere, & seipsum ro-gare, quò vadis? quò iste actus ducit? an ad Deum? an non? Vide I. 48. Actus vitæ suæ omni hora custodire.

Ego veritatem dico vobis. Vide I. 28. P. 2. Veritatem corde & ore proferre.

Arguet mundum de peccato, de justitia & de judi-

cio. Ib. Tu priusquam arguâris à Deo de peccato, ipsum argue, & mala tua præterita quotidie cum lacrymis Domino confitere. I. 58. P. 3.

Non loquetur à semetipso, sed quæcunque audiet, loquetur. Ib. Tu quoque cum loquendum est, quæ edificationis sunt, loquere; quæ Christus vel Pater cœlestis loquenda suggerit, Vide I. 52. 53. 54. P. 3.

Ille me clarificabit. Non seipsum clarificat, sed Spiritus veritatis. Nemo seipsum clarificet. Discer jactantiam fugere. I. 69. P. 4.

De meo accipiet, & annuntiabit vobis. Ib. Quid habes, quod non accepisti. Si autem accepisti? quid gloriaris quasi non acceperis. Bonum in se aliquod cum viderit Christianus, Deo applicet, non sibi. Malum vero semper à se factum sciat. I. 42. & 43. P. 2.

Dominica V. post Pascha & Feriis rogationum.

S*I quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Joan. 16. Vide I. 57. P. 3. de oratione per totum. *Petite & accipietis, ut gaudium vestrum sit plenum.* Ib. De misericordia Dei nunquam desperandum, utpote quæ petenti semper parata, pulsanti semper est aperta. Vide I. 73. P. 4.

Petite, ut gaudium vestrum sit plenum, & accipietis. Ib. nullum gaudium plenum est nisi in Deo & ex Deo. Hanc gaudii plenitudinem & vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desidera. Desiderando enim petis; petendo accipis. Vide I. 46. P. 2.

Ipse enim Pater amat vos, quia vos me amastis. Ib. Vis amari à Patre cœlesti, ama Christum. Seu discere amoris Christi nihil præponere. I. 21. P. 2.

Exivi à Patre, & veni in mundum, iterum relinquo mundum & vado ad Patrem. Ib. Exivisti & tu à Patre, missus in mundum; productus enim & eductus

ex nihilo à Patre, Omnipotente creatore cœli & terræ, in mundum venisti. Quid restat nisi ut exemplo Christi iterum relinquas mundum; à sæculi actibus te faciendo alienum. Vide I. 21. P. 2.

Ecce nunc palam loqueris. Ib. Mirabantur discipuli, quod palam loqueretur Christus. Adeo erat taciturnitatis amans, & in palam loquendo rarus! Disce à Christo Christiane, multum loqui non amare. I. 53. P. 3.

Ecce nunc palam loqueris, & proverbium nullum dicis. Proverbia sunt sermones arguti, grati, jucundi. Hos fugiebat Christus, ut exemplo ejus disceres verba vana aut risui apta, aut quæ elationem sapiunt, non loqui. Vide I. 54. P. 3.

Nunc scimus, quia scis omnia. Ib. Id ipsum scire & tu Christiane deberes, quod Deus sciat omnia. Vide I. 48. P. 2. In omni loco Deum se respicere pro certo scire.

In Ascensione Domini.

Exprobavit incredulitatem eorum, & duritiem cordis. Mar. 16. nihil durius & intolerabilius in peccatore est, quàm cordis durities, dum se peccasse agnoscit, nec tamen quod malè fecit, retractat. Vide I. 58. & 59. P. 3.

Exprobavit incredulitatem eorum & duritiem cordis. Ib. Tu si vocem Domini audieris, noli obdurare cor tuum. Disce lectiones sacras libenter & cum fructu audire. I. 56. P. 3.

Exprobavit incredulitatem eorum & duritiem cordis. Obedientia sine mora Deo grata est; qui verò duro sunt corde, non sunt apti Religioni & regno Dei. I. 62. P. 3.

Exprobavit incredulitatem eorum, & duritiem cordis. Increduli quodammodo & duro corde sunt, qui sciunt voluntatem Domini & præcepta Dei, nec

tamen faciunt, quod faciendum est. Disce Præcepta Dei factis adimplere. I. 64. P. 3.

In nomine meo demonia ejicient. Dæmonem ejicit, qui cogitationes malas à dæmone suggestas rejicit & allidit ad Christum. Vide I. 50. & 51. P. 3.

Linguis loquentur novis. Ib. Linguis novis loquuntur, qui assueti malis & pravis eloquiis, conantur os suum posthac à malo & pravo eloquio custodire; aut assueti multiloquio, student nunc multum loqui non amare: vel certè qui assueti verbis vanis & jocosis, conantur se corrigere, & verba vana ac risui apta non loqui. Vide I. 52 53 54. P. 3.

Serpentes vellent. Ib. Qui iram & odium tollit de pectore suo, serpentem tollit. Est enim serpentinum vitium ira & odium. Vide I. 22. & 23. P. 2. & I. 66. P. 4.

Si mortiferum, quid biberint, non eis nocebit. Ib. Mortiferum quid bibere est corpus mortificare. Non nocet sed prodest ad vitam, discreta & Religiosa corporis mortificatio. Vide I. 11. P. 1.

Super egros manus imponent, & bene habebunt. Ib. Serviet I. 16. P. 1. Infirmum visitare.

Predicaverunt ubiq., Domino cooperante, & sermonem confirmante. Ib. Quid enim aliàs facere aut efficere potuissent, nisi Domino cooperante, sine quo nihil possumus. Disce, bonum semper adscribere Deo, malum tibi. I. 42. & 43. P. 2.

Dominica infra octavam Ascensionis.

Mittam vobis à Patre Spiritum veritatis. Joan. 15. Vis, ut inhabitet in te Spiritus veritatis, & mittatur ad te: ama veritatem & disce eam ex corde & ore proferre. I. 28. P. 2.

Ille testimonium perhibebit de me, & vos testimonium

nium perhibebitis. Ib. Utique non nisi testimonium veritatis? aliud enim dare non potest Spiritus veritatis. Disce non falsum testimonium dicere. I. 7. P. 1.

Venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur se obsequium præstare Deo. Ib. Vide I. 3. P. 1. non occidere.

Hac facient vobis. Ib. Sed malè & pessimè facient, quia quod quis sibi fieri non vult, alteri non faciat oportet. Vide I. 9. P. 1.

Hac facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me. Ib. Primus gradus ad omnem malitiam est, non nosse Deum; Disce tu, nosse Deum, sciens quod in omni loco te Deus certò respiciat. Hoc remedium & frænum est contra mala omnia. Vide I. 49. P. 2.

Dominica Pentecostes.

Si quis diligit me, sermonem meum servabit. Joan. 14. Signum divinæ dilectionis est, præcepta Dei factis adimplere. Vide I. 64. P. 3.

Sermonem quem audistis, non est meus, sed ejus, qui misit me Patris. Ib. Disce elationem & jactantiam fugere, & bona quæ in te sunt, non tibi ascribere sed Deo. Vide I. 69. P. 4. & I. 42. P. 2.

Hac locutus sum vobis apud vos manens. Ib. Quamdiu Deus nobis loquitur & loquentem audimus, apud nos Deus manet. Vis ut tecum maneat Deus, lectiones sacras libenter audi, quia hisce Deus loquitur tibi. Vide I. 56. P. 3.

Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis. Ib. Est distinctio inter pacem Christi, & pacem mundi: Inter pacem veram & pacem falsam. Vide I. 25. P. 2.

Non turbetur cor vestrum, neque formidet. Ib. Nihil timendum, nisi peccatum. Vide I. 58. & 59. P. 3.

Non turbetur cor vestrum neque formidet. Ib. Fidere in Christo oportet, & de Dei misericordia nunquam desperare. I. ult. P. 4.

Jam non multa loquar vobiscum. Ib. Disce multum

etum loqui non amare. Verba vana aut risui apta non loqui. I. 53. & 54. P. 3.

Venit Princeps huius mundi, & in me non habet quidquam. Ib. Ut diabolus veniens ad te, nihil habeat in te, seu non prævaleat contra te, discere cogitationes pravæ ab eo suggestas mox elidere. I. 50. P. 3.

Sicut mandatum dedit mihi Pater, sic facio. Ib. Discere Christi exemplo exactè implere omnia, quæ tibi imponit sacra obedientia. Discere item præcepta Dei factis quotidie adimplere. I. 62. & 64. P. 3.

Feria II. Pentecostes.

S*ic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret.* Joan. 3. Discere & tu Deum ex toto corde diligere, & ejus amoris nihil præponere. I. 1. & I. 21. P. 2.

Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. Discere de Dei Misericordia nunquam desperare, quia amor ejus erga te & totum mundum tantus est. I. ult. P. 4.

Ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habet vitam æternam. Ib. Sic diligit quemque Deus, ut non velit perire quenquam, sed omnes habere vitam æternam. Tantum superest, ut credas & confidas in Domino. I. 73. P. 4.

Non misit Deus filium suum ut judicet mundum, sed ut salvetur mundus per ipsum. Ib. Discere in Christo confidere, qui venit salvare, non damnare. I. cit. Pag. 125. & pag. 133. & 134.

Qui credit in eum, non judicatur. Ib. Scilicet si fidem operibus tenet. Qui enim dicit se nosse Deum, seu credere in eum, & mandata ejus non custodit, mendax est teste Joanne. Discere & stude præcepta Dei factis quotidie adimplere. I. 64. P. 3.

Lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem. Ib. Tu ne ambules in tenebris,

nebris, disce sequi Christum. Qui sequitur hunc, non ambulat in tenebris. I. 10. P. 1. Abnegare seipsum ut sequatur Christum.

Omnis qui malè agit, odit lucem. Ib. tu ne malè agas, in conspectu Dei ambula, seu noveris, quòd in omni loco te Deus respiciat. I. 49. P. 2.

Feria III. Pentecostes.

A *Men Amen dico vobis.* Joan. 10. Disce veritatem corde & ore proferre; & non jurare, ne forte perjures I. 28. & 27. P. 2.

Fur est & latro. Ib. Occasionem habes dicendi contra homicidia & latrocinia. Vide I. 3. P. 1.

Et oves vocem ejus audiunt. Ib. Vis inter oves Christi numerari, audi vocem ejus & Vicariorum ejus. Vide I. 56. & 62. P. 3. Lectiones sacras libenter audire, item Præceptis Abbatis in omnibus obedire.

Oves illum sequuntur, quia sciunt vocem ejus. Ib. Abnega temetipsum, & sequaris Christum, si vis inter oves computari Christi. I. 10. P. 1.

Amen amen dico vobis, quia ego sum ostium ovium. Ib. Vis intrare ovile hoc sacrum Christi, vis introire regnum cœlorum inter oves Christi, in Christo confide, ipse ostium est, per quem intrare licebit. Vide I. 73. P. 4. pag. 125. 133. 134.

Ego sum ostium, per me si quis introjerit, salvabitur. Ib. Vis salvari? eas ad ostium, confuge ad Christum; hic tutò intrare licebit. I. ult. loco cit.

Fur non venit, nisi ut furetur. Ib. Contra furta vide I. 5. P. 1.

Ingreditur & egredietur, & pascua inveniet. Ib. Anima Christo dedita ubique invenit pascua. Etiam ipso jejunio pascitur & saginatur anima. Vide I. 13. P. 1. Jejunium amare. Quadrabit hoc argumentum ratione quatuor temporum, in hanc hebdomadam incidentium.

In Festo SS. Trinitatis.

Estote misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Luc. 6. Poteris dicere de septem operibus misericordiæ, ab instrumento 14. usque ad 19. inclusivè. Si ex Evangelio Dominicæ thema velis accipere.

Ex Evangelio verò festi: *Data est mihi omnis potestas in cælo & in terra.* Disce timere Judicem, quia veniet cum potestate & Majestate magna. I. 44. P. 2.

Date est mihi omnis potestas in cælo & in terra. Potestas in Christo est salvandi te; Voluntas item in illo est salvandi te; ideo enim venit; scilicet quærere & salvare, quod perierat, quid ergo times & anxius es. Vide I. 73. P. 4. pag. 125. 133. 134.

Docentes eos servare omnia, quaecunque mandavi vobis. Ib. Applica I. 64. P. 3. Præcepta Dei factis quotidie adimplere.

Ecce ego vobiscum sum, omnibus diebus. Ib. Memineris in omni loco te à Deo respici. I. 49. P. 2.

Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. Disce actus vitæ tuæ omni hora custodire, quia coram Deo omnibus diebus, omni hora ambulas. Semper Deus tecum est. I. 48. P. 2.

In Festo Corporis Christi.

Caro mea verè est cibus & sanguis meus verè est potus. Quomodo os & lingua custodiendæ ab omni pravitate? quæ tali cibo & potu toties reficiuntur. Vide I. 52. P. 3. ferviet sanè appositè ad hanc rem totum Instrumentum, si illud legeris.

Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Ib. Disce Vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare, & vel idèo erga Ven. Sacramentum spirituali desiderio ferri; Quia panis iste panis vitæ est. I. 46. P. 2.

Qui

Qui manducat meam carnem, & bibit sanguinem meum, in me manet, & ego in illo. Ib. Sic Deus hominem diligit, ut velit semper manere in illo, & illum in se: quem propterea etiam proprio corpore & sanguine pascit. *Am* major charitas esse potest? Disce etiam Deum ex toto corde diligere, & amori Christi nil præponere. I. 1. P. 1. & 21. P. 2.

Dedit pauperibus corporis ferculum, dedit & tribus sanguinis poculum. Ex hymno Ecclesiæ. Disce exemplo Christi pauperes recreare, dolentes consolari. I. 14. & 19. P. 1.

Dominica infra octavam Corporis Christi.

Homo quidam fecit cenam magnam, & vocavit multos. Luc. 14. Occasione horum verborum, seu cœnæ magnæ poteris applicare ea omnia, quæ supra in ipso festo Corporis Christi adducta sunt. *Pauperes ac debiles, cæcos & claudos introduc huc.* Ib. Vide I. 14. Pauperes recreare. Quod valde appositè huc servire poterit.

Domine factum est, ut imperasti. Ib. Disce ab hoc servo profani Domini, facere ea omnia, quæ imperat Deus, seu præcepta Dei factis quotidie adimplere. I. 64. P. 3.

Domine factum est, ut imperasti, & adhuc locus est. Ib. In domo Dei mansiones multæ sunt. Semper adhuc locum invenies, modo imperata Dei facias, & reddere te participem velis cœnæ cœlestis. Vide I. 73. P. 4. de misericordia Dei nunquam desperare. Quia quamdiu vivis, misericordiæ locus est.

Compelle intrare, ut impleatur domus mea. Ibid. Deus vult omnes homines salvos fieri. Unde noli de Dei misericordia desperare. loc. cit.

Domi-

Dominica III. post Pentecosten.

Murmurabant Pharisei & Scribæ. Luc. 15. Tu Christiane, ne cum Phariseis & Scribis partes habere videaris, noli esse murmuriosus, sed vita inconvenientia murmura. Vide I. 39. P. 2.

Hic peccatores recipit, & manducat cum illis. Ib. Noli de Dei misericordia desperare. I. 73. P. 4. Totum sanè Evangelium exaltat Dei misericordiam, & spem erigit.

Ita gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente, quàm super nonaginta novem justis. Ib. Tam grata Deo est poenitentia de præteritis malis. Igitur poenitentiam age, & eris gaudio Deo & Superis. Vide I. 58. & 59. P. 3.

Inveni drachinam, quam perdideram. Ib. Facile est perdere, quæ parta sunt; ast difficile, perdita invenire. Disce ergo ætus vitæ tuæ omni horâ custodire. I. 48. P. 2.

Dominica IV. post Pentecosten.

Irruerunt in Jesum, ut audirent verbum Dei. Luc. 5. Ecce Zelum audiendi verbi divini. Disce ab his, verbum Dei & lectiones sacras libenter audire. I. 56. P. 3.

Piscatores autem descenderant & laverunt retia. Ib. Rete est conscientia nostra, hæc assidue discutenda & lavanda est, ut fiat & appareat munda in conspectu Domini. Vide I. 58. & 59. P. 3. Mala præterita cum lacrymis Domino confiteri.

Rogavit eum à terra reducere pusillum. Ib. Non oportet terrena sapere, sed cœlestia, qui vult intrare cœlum. Vide I. 20. à Seculi actibus se facere alienum. P. 2.

Præceptor per totam noctem laborans nihil capiens, in verbo autem tuo laxabo rete; & cum hoc feciss...

sent, coneluserunt piscium multitudinem. Ib. Plus lucratur unico actu verus obediens; quam qui propria voluntate multis annis laborat. Vide I. 62. P. 3.

Relictis omnibus secuti sunt eum. Ib. Disce amori Christi nil præponere, & abnegare teipsum, ut sequaris Christum. I. 21. P. 2. & I. 10. P. 1.

Dominica V. post Pentecosten.

N*isi abundaverit iustitia vestra plus quam Scribarum & Phariseorum, non intrabit in regnum calorum. Matt. 5. Si Christianus es, noli Pharisæus esse, aut velle dici Sanctus, priusquam sis; sed prius esse, quo verius dicaris. I. 63. P. 3.*

Nisi abundaverit iustitia vestra, &c. Disce iustitias tuas & actus vitæ tuæ omni hora custodire, ne vana gloria eos de manu tua extorqueat, & meritum annihilat. I. 48. P. 2.

Qui occiderit, reus erit iudicio. Ib. Vide I. 3. P. 1. non occidere.

Omnis qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Ib. Disce iram non perficere; iracundiæ tempus non reservare; charitatem non derelinquere. Vide I. 22. 23. 26. 29. 30. 32. 33. P. 2.

Qui dixerit fratri suo. Raca; reus erit Concilio. Ib. Disce os tuum à malo & pravo eloquio custodire, non esse detractorem. Vide I. 52. P. 3. & I. 40. P. 2.

Reus erit gehennæ ignis. Ib. Disce gehennam expavescere. I. 45. P. 2.

Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid adversum te, relinque ibi munus tuum ante altare, & vade prius reconciliari fratri tuo. Ib. Disce diligere proximum sicut teipsum: charitatem non derelinquere; nullum odisse. I. 2. P. 1. I. 26. P. 2. I. 66. P. 4.

Vade prius reconciliari fratri tuo, & tunc veniens
offe-

offerres munus tuum. lb. Vide I. 72. P. 4. Cum discor-
dantibus ante solis occasum in pacem redire.

Dominica VI. post Pentecosten.

T*riduo jam sustinent me, nec habent, quod mandu-
cent.* Mar. 8. Disce à Christo Christiane misce-
rerì pauperum & famelicorum, eosque pane
& subsidio recreare. I. 14. P. 1.

*Triduo jam sustinent me, nec habent, quod mandu-
cent.* Disce jejunium amare. I. 13. P. 1. & non esse
edacem. I. 36. P. 2.

*Triduo jam sustinent me, nec habent quod mandu-
cent.* Disce amorì Christi nil praeponere, sed abnegare
te ipsum, ut sequaris Christum. I. 21. P. 2. & I. 10. P. 1.

*Si dimiserò eos jejunos in domum suam, deficient
in via.* lb. Disce pauperes pro viribus recreare, ubi-
cunque poteris, & commiserationem habere cum il-
lis. I. 14. P. 1.

*Accipiens septem panes, gratias agens fregit, & da-
bat discipulis suis.* Disce, paucis esse contentum & non
esse edacem, aut murmuriosum contra cibum & po-
tum. Vide I. 36. & 39. §. 3. P. 2.

*Habebant pisciculos paucos, & illos benedixit, &
jussit apponi.* Disce paucis contentus esse, & non mur-
murare. Vide locum paulò antè citatum.

Dominica VII. post Pentecost.

A*tendite à falsis Prophetis.* Matt. 7. Vide, ne &
tu falsus Propheta sis, dando pacem falsam, vel
testimonium falsum; aut falsè traducendo
fratrem & proximum tuum. I. 7. P. 1. I. 25. & 40.
P. 2.

*Veniunt ad vos in vestimentis ovium, intrinsecus
autem sunt lupi rapaces.* lb. Vide quæ dicta sunt de
falsis fratribus I. 66. & 67. P. 4. nullum odire. Zelum
& invidiam non habere. Item Instr. antè cit.

Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur & in ignem mittetur. Ib. Ut semper bene agas, time excindi & in ignem mitti: Sive gehennam expavesce I. 45. P. 2.

Non omnis qui dicit Domine, Domine, intrabit in regnum cælorum, sed qui facit voluntatem Patris mei. Ib. Factis opus est, non verbis, si vis intrare in regnum cælorum. I. 62. P. 3. Præcepta Dei factis adimplere.

Qui facit voluntatem Patris mei, ipse intrabit in regnum cælorum. Ib. Disce voluntatem propriam odire & sequi voluntatem Dei. I. 61. P. 3. voluntatem propriam odire.

Dominica VIII. post Pentecost.

E*t hic diffamatus est apud illum, Luc. 16. Vide ne diffamator sis vel detractor. I. 40. P. 2.*

Diffamatus est apud illum, quasi dissipasset bona ipsius. Ib. bona sua dissipat, qui illa non custodit omni hora diligenter. Vide I. 48. P. 2. actus vitæ suæ omni hora custodire.

Redde rationem villicationis tuæ, Ib. Vide I. 44. P. 2. Diem iudicii timere.

Jam enim non poteris villicare. Ib. Omnia tempus habent. Veniet tempus, ubi amplius non poteris operari. agendum igitur est modò, quod egisse vel agere voles, quando amplius non poteris. Vide I. 47. P. 2. mortem quotidie ante oculos suspectam habere.

Filii hujus sæculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Ib. NB. in generatione sua, non in generatione Dei. Qui enim ex Deo nati sunt, à sæculi actibus se facere alienos debent. Vide I. 20. P. 2.

Facite vobis amicos de mammona iniquitatis. Ib. Id facies, si pauperes tibi reddideris amicos, pauperes retrahendo, nudum vestiendo, mortuum sepeliendo, &c. I. 14. 15. 17. P. 1.

Dominica IX. post Pentecosten.

Videns civitatem flevit super illam. Luc. 19. flevisse sæpe, risisse nunquam legitur Christus; & merito; Vide I. 54. & 55. risum non amare. P. 3. *Flevit super illam.* Ib. Christus flevit super aliena mala, quid ni tu fleas super tua. I. 58. P. 3. Mala sua quotidie cum lacrymis Domino confiteri.

Venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo. Ib. In memoriam revocare poteris angustias mortis, & circumstantem inimicum. I. 47. P. 2.

Circumdabunt te, & coangustabunt te undique. Ib. Disce actus vitæ tuæ omni hora custodire. I. 48. P. 2.

Domus mea Domus orationis est. Disce frequens adire templum, & orationi frequenter incumbere. I. 57. P. 3.

Erat autem quotidie docens in templo. Ib. Non piguit Christum quotidie docere, nec te pigeat lectiones sacras & doctrinas Christianas libenter audire. I. 56. P. 3.

Dominica X. post Pentecosten.

Confidebant in se tanquam iusti, & aspernabantur ceteros. Quadrat I. 63. P. 3. non velle dici sanctum, priusquam sis, sed prius esse, quò verius dicaris.

Confidebant in se tanquam iusti. Si iustus es, in te confidere non debes, aut tibi adscribere, quò sis iustus, sed Deo. I. 42. & 43. P. 2. Bonum in se cum viderit, Deo applicet. &c.

Aspernabantur ceteros. Ib. Disce neminem aspernari. Quia, quod tibi non vis fieri, alteri nec feceris. I. 6. P. 1.

Jejuno bis in Sabbato. Ib. Si hoc facere potuit ex sine vano & vana gloria Phariseus, quid ni idem faciat

etiam Christianus propter Deum seu ex fine sancto; scilicet amare jejunium. Vide I. 13. P. 1.

Decimas do omnium, quæ possideo. Disce à Phariseo Christiane, esse liberalis & beneficus in pauperes. Vide I. 14. 15. 17. 18. Pauperes recreare, nudum vestire, mortuos sepelire, in tribulatione subvenire. P. 1.

Percutiebat pectus suum dicens, Deus propitius esto mihi peccatori, & descendit justificatus in domum suam. Ib. Unico poenitudinis & humilitatis actu obtinuit remissionem omnium peccatorum. Disce de misericordia Dei nunquam desperare. I. 73. P. 4.

Omnis qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat, exaltabitur. Ib. Disce non esse superbum, non elatum & jactabundum. I. 34. P. 2. & 69. P. 4.

Dominica XI. post Pentecosten.

Adducunt ei surdum & mutum, & deprecabantur eum, ut imponat illi manum. Mar. 19. Disce ab his, in tribulatione subvenire. I. 18. P. 1.

Adducunt ei surdum. Misera surditates, si quis ad verbum Dei surdus est. I. 56. P. 3. lectiones sacras libenter audire.

Adducunt ei surdum & mutum. Expedit quandoque surdum & mutum esse. Surdum ad sermones malos, pravos, detractorios, & itidem mutum. Vide I. 40. P. 2. Item I. 52. & 53. P. 3.

Suspiciens in calum ingemuit. Ib. Quis non ingemisceret in cælum suspiciens, qui gaudia cœli probe considerat, & vitam æternam spirituali concupiscentiâ concupiscit. I. 46. P. 2.

Præcepit illis, ne cui dicerent. Ib. Disce Christiane relationem seu jactantiam fugere. I. 69. P. 4.

Surdos fecit audire, & mutos loqui. Ib. Nemo securè loquitur, nisi qui libenter tacet, & suo tempore obmutescit. Vide I. 53. P. 3. Multum loqui non amare.

Dominica XII. post Pentecost.

B *Eati oculi qui vident, quæ vos videtis.* Luc. 10. *Vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare.* I. 46. P. 2.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis. Ib. Vide I. 1. P. 1.

Et Proximum tuum sicut teipsum. Vide I. 2. P. 1. Et I. 9. quod sibi quis fieri non vult alteri non faciat.

Incidit in latrones, qui etiam despoliaverunt eum &c. Ib. Vide I. 3. & 5. P. 1. non occidere, non furtum facere.

Qui etiam despoliaverunt eum. Ib. Vide, ne teipsum despolies actibus & meritis tuis per novum demeritum & peccatum. Peccata enim latrones sunt, despoliantes animam omnibus actibus suis & meritis. Vide I. 48. actus vitæ suæ omni hora custodire.

Videns eum, misericordia motus est. Ib. Disce misereri pauperum, afflictorum, infirmorum. I. 15. 16. 18. 19. P. 1.

Duxit in stabulum, & curam ejus egit. Ib. Disce specialiter Infirmorum gerere curam & eos visitare. I. 16. P. 1.

Dominica XIII. post Pentecost.

O *Currerunt ei decem viri leprosi.* Luc. 17. Lepor animæ peccatum est, ab hac ut munderis, lacrymarum affunde aquas Vide I. 58. P. 3. Peccata sua cum lacrymis Domino confiteri.

Ite ostendite vos Sacerdotibus. Ib. Vide I. cit. peccata Sacerdoti confitenda esse. Item I. 51. P. 3. Cogitationes malas Seniori spirituali patefacere.

Non est inventus, qui rediret, & daret gloriam Deo. Ib. Bonum in te cum videris, disce Deo applicare, & illi gratias agere. I. 42. P. 2.

Domi-

Dominica XIV. post Pentecost.

Nemo post duobus Dominis servire. Matt. 6. Deo simul & sæculo servire non potest. Disce à sæculi actibus te facere alienum, si Deo servire vis. I. 20. P. 2.

Nemo potest duobus Dominis servire. Carni scilicet simul & Spiritui, sive Deo. Disce desideria carnis non perficere, si Deo vis deservire & placere. I. 60. P. 3.

Fenum agri, quod hodie est, cras in clibanum mittitur. Ib. Disce gehennam expavescere; mortem quotidie ante oculos suspectam habere: actus vitæ tuæ omni hora custodire. I. 45. 47. 48. P. 2.

Nolite solliciti esse, quid manducabimus, aut quid bibemus. Ib. Vide I. 35. & 36. P. 2. non esse edacem, non vinolentum. Item non murmuriosum contra cibum & potum. I. 39. §. 3. Item I. 13. P. I. jejunium amare.

Nolite solliciti esse, quid manducabimus, quid bibemus. Facile solitudinem hanc deponit, qui soli Deo fidit, & spem suam Deo committit. I. 41. P. 2.

Dominica XV. post Pentecost.

Ibant cum eo discipuli ejus, & turba copiosa. Luc. 7. Tu quoque Christum sequere ubique; abnegans teipsum. I. 10. P. I.

Defunctus efferebatur, filius unicuique matris sue. Ib. Moriendum est omnibus. Disce mortem quotidie ante oculos suspectam habere. I. 47. P. 2.

Defunctus efferebatur. Scilicet tradendus sepulture. Vide I. 17. P. I. Mortuos sepelire.

Misericordiâ motus super eam, dixit illi, noli flere. Ib. Disce à Christo misericors esse, & dolentes consolari. I. 19. P. I.

Dominica XVI. post Pentecost.

Ineravit Jesus in domum cujusdam principis Pharisaeorum, Sabbatho manducare panem. Luc. 14. NB. panem, non carnes aut delicatos cibos manducare intravit, ut disceres non esse edacem, non murmurare contra cibum & potum, sed paucis & vilibus contentum esse. Vide P. 2. I. 36. Et 39. §. 3. Item I. 13. jejunium amare. P. 1.

Homo quidam hydropicus erat ante illum, ipse vero apprehensum sanavit illum. Ib. Disce infirmis compati, & eos visitare, in tribulatione subvenire. I. 16. & 19. P. 1.

Cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco. Ib. Disce honorare omnes homines, non verò teipsum. I. 8. P. 1. Item I. 69. P. 4.

Omnis qui se exaltat humiliabitur. Ib. Disce non esse superbum, non elatum & jactabundum I. 34. P. 2. & 69. P. 4.

Dominica XVII. post Pentecost.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua. Matt. 22. Vide I. 1. P. 1. Diliges proximum tuum, sicut teipsum. Ib. Vide I. 2. & 9. P. 1.

Quid vobis videtur de Christo? Christus Dei filius, Deus & homo est, sic hominem diligens, ut propter nos homines nostramque salutem de coelis descenderet. Disce & tu O homo amoris Christi nil praeponere. I. 21. P. 2.

Dominica XVIII. post Pentecost.

Oferebant ei paralyticum jacentem in lecto. Matt. 9. Disce infirmum visitare, in tribulatione subvenire &c. I. 16. & 18. P. 1.

Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. Ib. Confide.

fidendum in Deo est, ipsa fiducia impetrat remissionem peccatorum. Vide J. ult. P. 4. Dei misericordia nunquam desperanda est, qui peccata remisit paralytico, quamvis remissionem non peteret, sed sanitatem.

Ut quid cogitatis mala in cordibus vestris. Ib. Vide I. 50. & 51. Cogitationes malas cordi suo advenientes mox ad Christum allidere, & Seniori spirituali patefecere. P. 3.

Quid est facilius? dicere: remittantur tibi peccata tua; an dicere: surge & ambula. Utrumque æque facile Deo est. Tam facile peccata dimittit, quam quidquam aliud facit I. 73. P. 4. De Misericordia Dei non desperare.

Dominic. XIX. post Pentecost.

Simile factum est regnum calorum homini Regi, qui fecit nuptias filio suo. Matt. 22. Nuptiæ spirituales sunt inter animam devotam & Christum. Vide anima Christiana, ne has nuptias violes, & peccato te contamines. Vide I. 4. & 12. P. 1.

Omnia parata sunt, venite ad nuptias; illi autem neglexerunt & abierunt. Ib. Cur neglexerunt & abierunt? quia quæ parata erant, non satis animo considerabant, quanta inesset jucunditas, quanta suavitas, quanta utilitas. Vide I. 46. P. 2. Vitam æternam omni concupiscentia spirituali desiderare.

Contumeliis affectos occiderunt. Ib. Vide I. 3. P. 1. Non occidere.

Ite ad exitus viarum, & quoscumque inveneritis, vocate ad nuptias. Ib. Deus vult omnes homines salvos fieri. Unde de misericordia Dei nunquam desperandum. I. 73. P. 4.

Vidit ibi hominem non vestitum. Ib. Vide I. 15. P. 1. Nudum vestire.

Ligatis manibus & pedibus mittite eum in tenebras

bras exteriores. Ib. Applicari poterit I. 44. vel 45. Diem iudicii timere : gehennam expavescere. P. 2.

Ibi erit fletus & stridor dentium. Ib. Disce risum multum & excussum non amare, memor fletus futuri, quem meruisti. I. 55. P. 3.

Dominica XX. post Pentecost.

E*Rat quidam Regulus, cuius filius infirmabatur. mat. 18. Vide I. 16. P. 1. infirmum visitare.*

Incipiebat enim mori. Ib. Homo dum vivere incipit, mori incipit. Unde debet horam mortis quotidie ante oculos suspectam habere, & actus vite sue omni hora custodire. I. 47. & 48. P. 2.

Credidit homo sermoni, quem dixit ei Jesus, & ibat. Ib. Disce præcepta Dei factis quotidie adimplere & præceptis Abbatis in omnibus obedire. Vide I. 62. & 64. P. 3.

Dominica XXI. post Pentecost.

C*Um cepisset rationem ponere, oblatu est ei ientiu, quæ debebat ei decem millia talenta. Matt. 18. Vide I. 44. P. 2. Diem iudicii timere.*

Orabat eum dicens, patientiam habe in me. Ib. Modica oratio, sed fructus haud modicus. Obtinuit enim statim dimissionem totius debiti. Disce orationi frequenter incumbere & de Dei Misericordia nunquam desperare I. 57. P. 3. & 73. P. 4.

Serve nequam, omne debitum dimisi tibi, quoniam rogasti me, nonne ergo oportuit & te misereri conservi tui. Ib. Quod sibi quis fieri vult, alteri faciat. Et quod sibi fieri non vult, non faciat alteri. I. 9. P. 1.

Iratu Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoadusq; redderet uni versum debitum. Ib. Disce gehennam expavescere, ubi omne debitum tam rigidè exigitur I. 45. P. 2.

Sic & Pater meus celestis faciet vobis, si non remisistis

ritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris. Ib. Disce libenter offensas remittere, aliàs nec Deus remittet tuas. Disce iram non perficere, aliàs & Deus perficiet. Disce iracundiæ tempus non reservare, aliàs & Deus reservabit. Disce malum pro malo non reddere, aliàs reddet etiam Deus. Disce nullum odire, aliàs etiam Deus odiet te. Quod tibi non vis fieri à Deo, non facias alteri. Et quod tibi vis à Deo fieri, fac alteri. Vide I. 9. P. 1. Item I. 22. 23. 29. 31. P. 2. Item I. 66. & 72. P. 4.

Dominic. XXII. post Pentecost.

Consilium inierunt, ut caperent Jesum in sermone. Matt. 9. Ut capi non possis in sermone, os tuum à malo & pravo eloquio custodi, multum loqui non ama. I. 52. & 53. P. 3.

Magister scimus qui verax es, & viam Dei in veritate doces. Ib. Disce & tu verax esse, seu veritatem corde & ore proferre. I. 28. P. 2.

Reddite, quæ sunt Cæsaris Cæsari, quæ sunt Dei, Deo. Ib. Cuivis suum tribuendum aut relinquendum. Vide I. 5. & 6. Non facere furtum. Non concupiscere.

Domin. XXIII. post Pentecost.

Filia mea modo defuncta est. Matt. 9. Mortem quotidie ante oculos suspectam habe. I. 47. P. 2.

Veni & impone manum tuam super eam & vivet. Ib. Disce ab hoc principe Deum orare sive ad Deum per orationem confugere in necessitatibus tuis. I. 57. P. 3.

Si tetigero tantum vestimentum ejus, salva ero. Ib. Disce ab hac muliere in Domino confidere & speram tuam Deo committere I. 41. P. 2.

Et deridebant eum. Ib. Cave deridere quenquam. I. 55. P. 3. ubi dixi, vitandum omnem risum, qui videri possit derisio.

Resurrexit puella. Ib. Surgendum & nobis est, de somno pigritiæ: de morte peccati. Vide I. 38. P. 2. Vel: I. 58. & 59. P. 3.

Dominica XXIV. post Pentec.

E*Rit tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi, Matt. 24. Timendus & tremendus est dies iudicii. Istum time, si nil times. I. 44. P. 2.*

Tunc plangent omnes tribus terra. Ib. Ut non habeas opus plangere tunc, plange nunc peccata tua, & mala præterita quotidie cum lacrymis Domino confitere. I. 58. P. 3.

Plura in hanc rem Vide Dominica I. Adventus.

Dominica Dedic. Ecclesiæ.

Q*uærebat videre Jesum, quis esset. Luc. 19. Vis Jesum videre olim in cælo cum Zachæo, quære videre eum; amoris ejus nil præpone. Amari amando quære; quærendo invenies; imo habebis Jesum in hospitio cordis tui. Vide I. 21. P. 2.*

Præcurrens ascendit in arborem Sycomorum, ut videret eum. Ib. Nonne ardens erat in Zachæo desiderium, ut videret Christum; ideo præcurrit, arborem conscendit, laborat, se fatigat, ut quem desiderat, videre Jesum posset. Disce & tu vitam æternam omni concupiscentia spiritali desiderare. I. 46. P. 2.

Staturâ pusillus erat. Ib. Pusilli Deum vident. Vis præ aliis & inter alios olim videre Deum, stude pusillus animo seu humilis esse. Fuge elationem & superbiam. I. 34. P. 2. & I. 69. P. 4.

Suspiciens Jesus vidit illum. Ib. Oculi Dei sunt causa totius boni, & causa salutis. Vide ut semper in oculis Dei ambules. Vide I. 49. P. 2.

Zachæus festinans descende. Ib. Jubetur descendere non tam de arbore Sycomoro, quàm de apice pravorum morum; & quidem ita, ut amplius non ascenderet.

deret, Descende & tu de pravitate prioris vitæ, in novitate vitæ ambula: sic salus fiet domui tuæ id est animæ) fiesque filius Abrahæ. Vide I. 58. & 59. P. 3.

Zachæe festinans descende; & festinans descendit. Disce promptitudinem obedientiæ; & præcepta Dei factis implere. I. 62. & 64. P. 3.

Zachæe festinans descende. Ib. Festinantes in bono amat Deus; Pigros & tepidos odit, nec ad eos divertit. Vide I. 38. P. 2. præsertim §. I. 2. 3. 4.

Murmurabant dicentes, quòd ad hominem peccatorem divertisset. Ib. Facile sumunt ansam murmurandi, (etiam ubi non deberent) qui malæ voluntatis sunt & libenter murmurant. Vide I. 39. P. 2.

Ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus, Ib. Disce à Zachæo erga pauperes esse misericors. I. 14. 15. 18. P. 1.

Si quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. Ib. Disce aliena non rapere, sed restituere I. 5. P. 1.

Venit filius hominis querere & salvum facere, quod perierat. Ib. Zachæus Publicanus erat, imò princeps publicanorum, & ipse dives; cum tamen aliàs difficile sit divitem intrare in regnum cælorum. Intravit tamen; intravit in gratiam & amicitiam Christi; intravit in regnum Dei, factus filius Abrahæ. Quomodo? solummodo quærendo videre Jesum, quis esset. Si tam facile est, de publicano fieri Christi amicum & hospitem, etiam si princeps fuerit publicanorum, si tam facile est divitem in regnum cælorum intrare (qui alias difficile ingreditur) modo divitiis & vitæ priori abrenunciet? Ergo disce de DEI Misericordia nunquam desperare. Vide Instrum. ult.

P. 4.

INDEX

In Fests Sanctorum.

IActenus habes Indicem in Dominical & Festa Domini: Nunc & in Festa Sanctorum do brevem Indicem, qui indicet, quomodo ex his bonorum operum Instrumentis, facile de quocunque Sancto sermonem formare possis.

In Festo S. Andreæ.

Vidit duos fratres, mittentes rete in mare; illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Matt. 4. Abnegare oportet seipsum & omnia, ut sequatur Christum. I. 10. P. 1.

Venite post me; at illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Ib. Disce in omnibus promptè obedire, & præcepta Dei, vel monitiones & inspirationes divinas incunctanter implere. I. 62. & 64. P. 3.

At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Ib. Retia quibus irretimur, sunt carnis desideria & voluntas propria. Hæc retia Christiane relinque, si vis sequi Jesum. I. 60. & 61. P. 3.

Relictis retibus secuti sunt eum. Ib. Relinque terrena, & à sæculi actibus, quibus implicantur & irretiuntur mundani, te fac alienum. I. 20. P. 2.

At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Andreæ exemplo disce, amoris Christi nil præponere, sed potius omnia relinquere, & Christum omnibus deliciis præferre. I. 21. P. 2.

Ambulans Jesus juxta mare Galilee, vidit duos fratres & ait illis, venite post me. Ib. Ambulabat juxta mare. Christus, non ocii causa, sed lucro animarum intentus.

intentus, ut Andream & Petrum vocare posset. *Æmulare hunc Zelum, & disce lucro animarum semper intentus esse, proximumque sicut teipsum amare.* I. 2. P. 1.

Vidit duos fratres. Andream, & Simonem fratrem ejus, & ait illis: venite. Ib. Fraternam charitatem habere debemus, ut ad finem vocationis nostræ pertingamus. Vide I. 26. P. 2. Et 66. P. 4.

Mittentes rete in mare. Ib. Laboriosi erant & ociositatis inimici. Disce laboriosus esse & semper occupatus, honesto aliquo studio. I. 38. §. 5. P. 2.

In Festo S. Nicolai.

S. *Nicolaus adhuc infans, lac nutricis quartâ & sextâ feriâ semel dundaxat, idque vesperi sugebat; quam jejunii consuetudinem in reliqua vita semper servavit.* Ex Brev. Disce ab infante amare jejunium, corpus castigare. I. 11. & 13. P. 1.

Adolescens parentibus orbatus, facultates suas pauperibus distribuit. Ex Breviar. Disce exemplo Nicolai omnia relinquere, ut sequaris Christum, pauperibus benefacere, quacunque ratione poteris; I. 10. 14. 15. 18. P. 1.

Cum ejus civis tres filias ob inopiam prostituere cogitaret, Nicolaus noctu per fenestram tantum pecunia injecit, ut tres illæ filiæ (pudicitia & honestate servatâ) deinceps honestis viris in matrimonium dari potuerint. Ex Brev. Castitatem S. Nicolaus non solum in se, sed & in aliis conservare studuit. Disce omni modo (exemplo D. Nicolai) castitatem amare, eamque non solum in teipso, sed & in aliis promovere. I. 65. P. 3.

Tempestatem horribilem in mari ortam, orans mirabiliter sedavit. Ecclesias frequens adivit, Ex Brev. utiq; ut frequenter oraret. Adeo Deo & orationis studio deditus erat! Disce orationi frequenter incumbere. I. 57. P. 3.

Oppress-

Oppressos adeo sublevavit, ut etiam tres tribunos (Imperatori in vita apparens, eumq. minaciter terrens) liberaverit: Viduis & orphanis pecuniâ, consilio, operâ non defuit. &c. Ex Breviar. Disce in tribulatione subvenire, dolentes consolari &c. I. 14. 18. 19. P. 1.

Christiana fidei veritatem prædicans, ab Imperatorum Satellitibus comprehensus & in carcerem coniectus est. Ex Breviar. Disce veritatem corde & ore proferre. Persecutiones pro justitia sustinere I. 28. & 33. P. 2.

In Feste Conceptionis B. M. V.

T*ota pulchra es, & macula non est in te. Cant. 4. Nec nodus originalis, nec cortex actualis culpæ in Maria fuit. Puritatem enim omnimodam amat Deus. Stude ergo lacrymis pœnitentiæ peccata præterita eluere, & futura cavere, ut Deiparæ exemplo sis immaculatus posthac coram Deo, aut saltem à maculis gravibus immunis. Stude actus vitæ tuæ omni horâ custodire, ne macula quædam subrepat, quæ oculos divinæ Majestatis offendat. Vide I. 48. P. 2. Item I. 58. & 59. P. 3.*

Tota pulchra es! Præservata fuit B. Virgo ab omni nævo peccati originalis & actualis, eò quòd effectura in utero filium Dei. Quid ni & te Christiane oporteat studere puritati oris & cordis, qui eundem toties, imo quotidie recipis in Ven. Sacramento Eucharistiæ. Vide I. 52. 60. 65. P. 3.

Gloriosæ Virginis Mariæ conceptionem dignissimam recolamus, cujus Dominus humilitatem respexit. Ex Breviar. Humilitas Mariæ à Deo prævisa, causâ fuit tantæ prærogativæ, ut ab omni labe originalis peccati, fuerit præservata. Disce humilitatem à Maria, si vis exaltari, & à Domino respici. I. 34. P. 2. Et 69. P. 4.

In Fefto S. Thomæ.

Nisi videro fixuram clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, non credam. Joan. 20. Omnes alii discipuli dixerunt: *Vidimus Dominum*. Solus Thomas negavit. Et dubitare præsumpsit de veritate, quam cæteri testabantur omnes; & ideo in protervum incredulitatis vitium incidit. Periculosè errat, & magno se periculo subjicit, qui à comuni aliorum sensu & arbitrio recedit. Disce abnegare teipsum, & non esse obstinatum I. 10. P. 1.

Nisi videro fixuram clavorum &c. Voluit hoc & non aliud motivum credulitatis habere & admittere S. Thomas. Quid si verò hoc facere & admittere noluiſſet Christus? Periisset sanè S. Thomas inhærendo voluntati propriæ. En! quò propria & pertinax voluntas hominem pertraheret! Disce hanc odire & derelinquere. I. 62. P. 3.

Infer digitum tuum huc, & vide manus meas. Ib. Tantopere Christus peccatorem diligit! Disce de misericordia Dei nunquam desperare. I. 73. P. 4.

Respondit Thomas & dixit ei, Dominus meus & Deus meus! Ib. Errare humanum est; errorem promptè agnoscere & corrigere, hoc Apostolicum, hoc Angelicum est. Si errasti & tu cum D. Thomæ, sive in incredulitate sive in alio vitio, disce illicò resipiscere, errorem agnoscere & cum lacrymis seu pœnitentia confiteri Domino I. 58. P. 3.

Dominus meus & Deus meus! Ib. Incredulitatem suam abundè compensavit S. Thomas, credendo & profitendo verum Dominum & Deum suum. Credidit non solum surrexisse Christum, sed esse insuper Dominum suum, & Deum suum. Quàm eras ante incredulus, tam erat deinde fidelis, etiam apud exterarum Nationes prædicando hanc fidem. Disce post confessionem & pœnitentiam in contrariis virtutibus

bus te exercere; priora vitia relinquere, & amplius non committere, sed oppositis virtutibus compensare. I. 59. P. 3.

In Festo S. Stephani.

Sepelierunt Stephanum viri timorati. Disce ab his viris timoratis sepelire mortuos, juxta I. 17. P. 1.
Ecce video celos apertos. Disce & tu celos apertos habere ob oculos, seu vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali deliderare I. 46. P. 2.
Et Jesum stantem à dextris virtutis Dei. Disce Deum te respicere in omni loco pro certo scire. I. 49. P. 2.

Lapides torrentis illi dulces fuerunt. Cur? Nimirum testante Ecclesiâ gaudens suscepit lapides, ut mereretur accipere coronam gloriæ. Vis ut lapides tibi dulces sint, desige animum in coronam gloriæ. Sive: vitam æternam omni concupiscentia spirituali desiderata, eruntque tibi amara dulcia. I. 46. P. 2.

Lapides torrentis illi dulces fuerunt. Cur? Amor Christi dulcificat amara. Disce Deum super omnia diligere, & amor Christi nil præponere. I. 1. P. 1. Et I. 21. P. 2.

Quoties volui congregare filios tuos sub alas, & nolui. NB. Nolui, inquit Christus. Id est: tu in causa es. Malum semper sibi imputare homo debet, bonum Deo. I. 43. & 42. P. 2.

Non poterant resistere sapientiæ & spiritui, qui loquebatur in Stephano. Occasione S. Stephani inducit Ecclesia Evangelium S. Matth. c. 23. *Ecce ego mitto ad vos Prophetas, Sapientes, & Scribas.* Et quidem inter Sapientes Stephanum computat S. Hieronymus; utpote qui novit, quando & qualem debuerat proferre sermonem. Vide, ut & tu sis sapiens: sciens, quando & qualem debeas proferre sermonem. Vide I. 52-53-54. P. 3.

Lapi-

Lapidaverunt Stephanum, & ipse invocabat Dominum, dicens. Ne statuas illis hoc peccatum. Disce malum pro malo non reddere; injuriam factam patienter sufferre; inimicos diligere; persecutiones pro justitia sustinere; orationi frequenter incumbere; pro inimicis orare I. 29. 30. 31. 33. P. 2. Et I. 57. P. 3. Item I. 71. P. 4. Omnia hæc pro S. Festo Stephani, & pro hoc themate fervire poterunt.

In Festo S. Joannis Evangelistæ.

Hic est discipulus ille, qui testimonium perhibet de his, & scripsit hæc, & scimus, quia verum est testimonium ejus. Joan. 21. Laudatur Joannes à veritate & testimonio vero. Disce ejus imitatione & exemplo, veritatem corde & ore proferre, & testimonium falsum non dare. I. 7. P. 1. Et I. 28. P. 2.

Vidit illum discipulum quem diligebat, Jesus, qui & recubuit in cena super pectus ejus. Ib. Cur sic diligebat præ aliis Joannem Jesus? Quia specialis prærogativa castitatis ampliori dilectione eum fecerat dignum, ut loquitur Ecclesia. Virgo electus à Christo, Virgo in ævum permansit. Vis specialiter à Christo diligi & honorari? Vis Christo cordi esse? ama & cordi habe castitatem. Quò plus castitatem amas aut amabis, tantò plus & tu à Christo amaberis. Vide I. 60, & 65. P. 3. Desideria carnis non perficere: castitatem amare.

Sic eum volo manere, donec veniam. Ib. Non satis erat S. Joannem usque ad illum diem fuisse justum castum, sanctum; sed sic eum Christus manere voluit usque in finem. Nimirum oportet non tantum incipere, sed constanter bene agere; Præcepta & voluntatem Dei quotidie adimplere. Ib. I. 64. P. 3.

Filioli, diligite alterutrum, quia Præceptum Domini est, & (si hoc solum fiat) sufficit. Ex lect. Secundi Notetur. Disce amare proximum ex corde sicut teipsum, & nullum odire. Hoc si fecisti, sufficit, Applica I. 2. P. 1. & I. 66. P. 4.

In Feflo SS. Innocentium.

Surge & accipe puerum, Matt. 2. Surgere de fomno jubetur Joseph. Idipsum te quoque juberi putat. Est enim somnus corporis & somnus spiritus. De utroque surgere jubemur. Vide I. 37. & 36. P. 2.

Qui confurgens accepit puerum. Ib. En obedientiam sine mora, Vide I. 62. & 64. P. 3.

Et erat ibi usq; ad obitum Herodis. Ib. Si hunc obitum præcogitasset Herodes, in innocentem sanguinem non sic sævisset; non sic terreno regno quali in perpetuum possidendo inhasset. Tu mortem quotidie antè oculos suspectam habes, & in æternum graviter non peccabis. I. 47. P. 2.

Iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros. Ib. Cave iram, quam cavendo plurima mala cavebis. Vide I. 22. 23. 24. 25. Quæ omnia applicari poterunt ad Herodem. P. 2.

Occidit omnes pueros. Ib. Herode deteriores sunt, qui tum pueros, tum viros occidunt, sive ferro, sive gladio linguæ. Vide I. 3. P. 1. Non occidere.

Hi sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati; Virgines enim permanserunt; ideo regnant cum Deo, & agnus Dei cum illis. Ex Breviar. Laudantur quàm maxime SS. Innocentes à Virginitate & puritate, quòd cum mulieribus non fuerint coinquinati, ideoque regnare dicuntur cum Deo & agnus Dei cum illis. Vis & tu regnare cum Deo? Castitatem ama, mulieres devita. I. 60. & 65. P. 3.

Innocentium passio Christi exaltatio. Ex Breviar. Si injustè persecutionem pateris, discce eam pati libenter; quia per hoc Christus exaltatur. qui etiam innocens & sine causa passus est multa. Quid enim mali fecit Christus? quid SS. Innocentes? Passi tamen sunt. Innocentium passio Christi exaltatio est. Imò innocentium passio fuit etiam ipsorum Innocentium

tium exaltatio. Herodes tantum prodesse illis nunquam potuisset favendo, quantum profuit illis persequendo. Hinc discite persecutiones pro justitia libenter sustinere, inimicos diligere, pro illis orare. I. 31. & 33. P. 2. Et 71. P. 4.

In Festo S. Sylvestri.

Quâ hora non putatis, filius hominis veniet. Luc. 12. Novum annum incipimus, an etiam eum finituri simus, sicut finimus præteritum, incertum est. Tu ut pro novo anno sanctè vivas, eumque sanctè decurras, mortem quotidie ante oculos suspectam habe. I. 47. P. 2.

Beati servi illi, quos cum venerit Dominus, invenerit vigilantes. Ib. Discite non esse somnolentum, non tepidum. I. 37. & 38. P. 2.

Si sciret Pater familias, qua hora fur veniret, vigileret utique, & non sinneret perfodi domum suam. Ib. Discite actus vitæ tuæ omni hora custodire, ne qua hora non putas, filius hominis veniat. I. 48. P. 2.

Commendatur specialiter S. Sylvester, à benignitate in pauperes, præsertim Virgines; Clericis ditioribus egentes adiungendo; & sacris Virginibus (quæ ad victum necessaria essent) suppeditando. *Lecl. ult. Secundi Noctur.* Discite ab illo castitatem amare, & egentibus succurrere. Vide I. 14. & 18. P. 1. Item I. 65. P. 3.

In Conversione S. Pauli.

Domine quid me vis facere? Act. c. 9. Discite à D. Paulo, abnegare teipsum, & voluntatem tuam, & amoris Christi semel agniti nihil præponere. I. 10. P. 1. Et 21. P. 2. Item 61. P. 3.

Erat ibi tribus diebus & non manducavit, neq. bibit. Ib. Optima dispositio ad recipiendas illustrationes & gratias divinas est jejunium & abstinencia. Si

à Deo vis specialiter illustrari, disce jejunium amare corpus castigare, non esse edacem, non vinolentum. I. 11. & 13. P. 1. Item 35. & 36. P. 2.

Quære in domo Juda Saulum nomine Tharsensem. Ib. Christus ipse peccatores quærit, & quæri jubet. Jubet Saulum quæri, qui Christum non quæsiuit. Saulum ultro quæri jubet, qui adhuc erat spirans minarum & cœdis in discipulos. Saulum quæri jubet, qui persecutus est Christum, & universam Ecclesiam Dei. Saulum quæri jubet, qui multa mala fecit Sanctis in Jerusalem. Act. 7. Tu Christiane (quocunque gravi crimine contaminatus sis) si etiam Christum, si Ecclesiam Dei persecutus es, disce tamen de misericordia Dei nunquam desperare. I. ult. P. 4.

Quære in domo Juda Saulum, ecce enim orat. Ib. En quàm grata Deo sit devota ad Deum oratio! Disce orationi frequenter & ferventer incumbere. I. 57. P. 3.

Vas electionis est mihi iste, ut portet nomen meum coram gentibus. Act. 9. Mira mutatio! Ex Saulo Paulus, ex persecutore Christianorum fit Christi annunciator. Disce & tu à Paulo, converti per poenitentiam. Mala præterita Domino confitere, futura emenda & compensa oppositis virtutibus. I. 59. P. 3.

In Festo Purificationis B. M. V.

Expectans consolationem Israel, Luc. 2. Disce sperantem Deo committere, veniet enim consolatio cum tempore. I. 41. P. 2.

Expectans consolationem Israël. Simeon plus cordi habebat aliorum commoda, quam propria. Disce proximum sicut teipsum diligere. I. 2. P. 1.

Tulerunt Jesum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino, sicut scriptum est in lege Domini. Ib. Servaverunt legem ad literam, sicut scriptum est. (ut loquitur Lucas) quamvis exempti ab hac lege fuissent. Disce à præ-

rentibus Christi præcepta Dei adimplere exactè. I. 62. & 64. P. 3.

Sicut scriptum est in lege Domini. Ib. Scriptum est autem in lege Domini: mulier si suscepto semine pepererit masculum, &c. Unde exemptionem prætexere potuisset B. Virgo, quæ concepit de Spiritu Sancto. Disce non quærere exemptionem à Regula vel præceptis Abbatis, sed in omnibus obedire. I. 62. P. 3.

In Festo S. Matthiæ Apostoli.

Abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Matt. II. Fieri Apostolum Christi, & participem omnium secretorum cœlestium aliis communicandorum & prædicandorum, quanta dignitas! Sors hæc cecidit super Matthiam, & annumeratus est cum undecim Apostolis. Act. I. Cur quia humilis erat & parvulus in oculis suis. Vis apud Deum aliquid valere? Secreta cœlestia penetrare? Disce non esse superbum, elationem & jactantiam fugere. I. 34. P. 2. Et 69. P. 4.

Discite à me, quia mitis sum. Ib. Mites voluit esse Apostolos & discipulos suos Christus sicut & ipse mitis erat. Vis charus esse Christi Discipulus? disce mitis esse, iram non perficere, iracundiæ tempus non reservare; malum pro malo non reddere; maledicentes non remaledicere. I. 23. 23. 29. 32. P. 2.

Jugum meum suave est, & onus meum leve. Ib. Cur suave? Quia amanti nil difficile. Disce Deum super omnia amare, & amoris Christi nil præponere, ecce omne jugum tibi suave erit. Vide I. I. P. I. Et I. 21. P. 2.

In Festo S. Josephi.

Ioseph autem, cum esset vir justus, noluit eam traducere. Matt. I. Hoc est: noluit eam accusare, diffamare, in jus vocare, quod esset gravis; noluit id illi obtrudere, cum ea expostulare, murmurare, sed re-

Domino commendatâ consultius esse putabat, si se subduceret, studens honorem conservare Virginis Beatæ. Disce *honore omnes homines* tanquam bonos, quamdiu non probantur mali; & non facere alteri, quod tibi non vis fieri: non esse murmuriosum, non esse detractorem, occultos defectus non statim propagare. I. 8. & 9. P. 1. Item 39. & 40. P. 2.

Antequam convenirent. Ib. Servavit etiam in matrimonio castitatem S. Josephus cum B. Virgine, & ideo meruit ex divina prævisione fieri Sponsus Matris Dei, & Nutritius filii Dei, Vis sublimari apud Deum, disce castitatem amare. I. 65. P. 3.

Voluit occultè dimittere eam. Ib. Vides, quò S. Josephum propria voluntas abduxisset, si eam secutus fuisset! Monitus tamen ab Angelo, ne timeret accipere Mariam conjugem suam, mox abdicavit proprium judicium & voluntatem. Disce voluntatem propriam odire. I. 61. P. 3.

In Festo S. P. Benedicti.

Ecce nos reliquimus omnia. Matt. 19. Potest & potuit hoc sanè cum D. Petro dicere S. Benedictus qui verè seipsum expropriando, seipsum abnegando reliquit omnia: Patrem, Matrem, Fratres, Sorores, Amicos & contubernales; divitias & possessiones multas, domos & agros: ac denique semetipsum, & omnem affectum habendi. Hoc fecisse S. Benedictum satis constat ex vita ejus. Disce ejus imitatione pariter abnegare teipsum Christiane, ut sequaris Christum. Disce a sæculi actibus te facere alienum, amoris Christi nil præponere I. 10. P. 1. Item 20. & 21. P. 2.

Denique percurre Instrumentum (quod liber) ex omnibus septuaginta tribus horum quatuor opusculorum, ubique invenies aliquid pro imitatione & commendatione S. P. Benedicti; quomodo in omnibus his virtutibus & operibus fuerit exerciti-

tissimus. Unde poteris illum à Septuaginta planè virtutibus laudare & commendare.

In festo Annunciationis B.M.V.

Missus est Gabriel Angelus à Deo in civitatem Galilææ. Luc. 1. Gabriel vocatur ANGELUS per Antonomasiam, idest Archangelus seu Princeps Angelorum: is inquam mittitur, & facit imperata exactè; non dedignatur mitti, aut obire hoc munus, sed promptus ad volat ad Virginem, eam reverenter salutat, mandata exponit. Ut vel ab Angelo disceres, nullum humile officium recusare, Voluntatem Superioris & præcepta Dei in omnibus explere. Vide I. 62. & 64. P. 3.

Ad Virginem desponsatam Viro. Ib. Cur ad desponsatam viro? Quia Virginitas & castitas quo major est, eò gratior & acceptior Deo est. Virginem esse multum & laudabile est; aut Virginem esse in matrimonio, Virginem esse penes Conjugem, Virginitatem servare in conjugio, hoc insolitum & inauditum est. Hinc ad Virginem talem mittitur Angelus, ut eam salutet Matrem Dei. Vis Deo placere, stude castitati. Quo purior & perfectior erit tua castitas, eo charior eris Deo. Vide I. 4. & 6. P. 1. Item 60. & 65. P. 3.

Dixit autem Maria ad Angelum, quomodo fiet istud. Ib. Disce in rebus dubiis rem totam cum Viro aliquo Spirituali & perito communicare, atque ejus responso & sententiâ stare. Lege I. 51. P. 3. & huc applica.

Quod nascetur ex te sanctum, vocabitur filius Dei. Ib. Cur sic? Cur non potius sic: qui nascetur ex te filius Dei, vocabitur Sanctus? cur prius oportet sanctum esse, quàm filium Dei vocari? Nimirum ut discas Christiane & Religiose, non velle dici sanctum, priusquam sis, (NB.) sed prius esse, quò verius dicas. I. 63. P. 3.

Ecce ancilla Domini. lb. En miram humilitatem Matris Dei Mariæ! Cernens enim, audiensque se matrem Dei factam, ac gratia plenam, ancillam se tamen tantummodo vocat. Disce elationem & jactantiam fugere, superbum non esse, sed humilem corde. Sicut enim Deus respexit tantam humilitatem ancillæ suæ, sic & te respiciet. Vide I. 34. P. 2. Et 69. P. 4.

In Festo S. Georgii Mart.

Georgius conditione miles, & ob virtutem militarem inter Tribunos adlectus, ac etiam Comitum titulo à Diocletiano honoratus, hos omnes tamen honores & favores, Christi amoris postposuit. Disce à S. Georgio, amoris Christi nil præponere. I. 22. P. 2.

Videns multos Christianorum ob excessiva tormenta à fide inter tormenta resilire, eos confortabat verbo & exemplo, illis pro posse suo in tribulatione subveniens, & diligens verè proximum & Can-Christianos suos sicut seipsum. Æmulare hanc virtutem Christiane in S. Georgio Christi milite, & disce dolentes consolari, tribulatis subvenire, proximum sicut teipsum diligere. I. 2. 18. & 19. P. 1.

Diocletiani tyrannidem audacter & palam damnavit, quamvis videret se disgratiam incursum, in vincula conjiciendum &c. Prout reipsa mox in vincula coniectus est. Disce veritatem corde & ore proferre, etiamsi propterea disgratiam hominis aut poenam esses incursum. I. 28. P. 2.

Georgius in vincula conjicitur, machinâ mironibus armatâ dilaniatur, & in viva calce tres dies sepelitur, cumq; illustrior exisset, candentes ab igne ferreos calceos induitur, immaniter coeditur, alapis contunditur, tandem securi caput amputatur. Hæc omnia fortiter sustinuit pro justitia, pro fide, pro Deo. Disce & tu Christiane, quandoque persecutiones pro justitia sustinere, I. 33. P. 2.

Pridie decapitationis caput ejus in carcere ab ipso Christo fuerat coronatum, donec altero die ad coronam immortalitatis evolavit Anno 290. Quam proinde coronam jam gaudet & fruitur mille quadringentis & amplius annis. Tu si ad eandem gloriam vis pervenire, disce pro Christo, pro virtute, pro cœlo viriliter certare; Ut verò viriliter certes, disce vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare. I. 46. P. 2.

Ante ultimam executionem promiserat adhuc Tyrannus S. Georgio, divitias, honores, & secundam ab Imperatoria sedem, si Christum abnegaret, teste Ambrosio. At Georgius maluit abnegare seipsum & hæc omnia, quam Christum. Vide I. 10. P. 1.

In Festo SS. Philippi & Jacobi.

Non turbetur cor vestrum, neq. formidet. Joan. 14. Vide, quam blandè & benignè Christus consolatur Discipulos de orbitate & dispersione sua contristatos, ut & tu Christiane disceres, alios in desolatione sua consolari. V. de I. 19. P. 1.

Ego sum via. Ib. Via Christus est, hanc viam tene, hanc sequere; nunquam errabis. Alias vias declina, solum Christum sequere, abnega teipsum. Vide I. 10. P. 1.

Ego sum Veritas. Ib. Veridicos & veritatem amat æterna veritas Deus, e contra disperdit & odit omnes, qui loquuntur mendacium. Disce veritatem corde & ore proferre, falsum testimonium non dicere. Tantum enim à Deo recedis, quantum à veritate. Vide I. 7. P. 1. Et 28. P. 2.

Dicit ei Philippus, Domine ostende nobis Patrem, & sufficit nobis. Ib. Aliud aut plus non desiderat Philippus, quam videre Patrem. Et rectè: quid enim plus desiderare posset, quam tandem videre faciem desideratam Domini, quam modò videt facie ad faciem. Disce

Disce & tu vitam æternam omni concupiscentia spiritali desiderare; hanc si seriò desideras, habebis quod desideras. I. 46 P. 2.

Quò ego vado scitis, & viam scitis. Ib. Non alià vià Christus venit ad cœlum, quàm per viam crucis: *operuit Christum pati, & ita intrare in gloriam suam.* Disce ergo libenter adversa pati, adeoque malum pro malo non reddere; injuriam factam patienter sufferre; maledicentes non remaledicere, persecutiones pro justitia sustinere. I. 29. 30. 32. 33. P. 2.

Tanto tempore vobiscum sum & non cognovistis me. Ib. Vix triennio fuerant hi boni discipuli cum Christo, & tamen hoc triennii annorum tempus tanquam longum exprobrat Christus, quod intra hoc tempus non magis profecissent. Nonne fortè & tibi dicit: tanto tempore mecum es, tanto tempore seu tot annis Religionem aut Christi fidem professus; & non melius profecisti? mores Religiosos & Christianos nondum induisti. Time hanc objurgationem à Christo, & stude indies proficere. Vide I. 38. §. 1. 2. 3. 4. P. 2.

Pater autem in me manens, ipse facit opera. Ib. Disce, bonum quod in te est, non tibi adscribere, sed Deo. I. 42. P. 2.

Quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam. Ib. Vis ut multa & magna (hoc vel illud) tibi faciat Christus, pete; & disce orationi frequenter incumbere. I. 57. P. 3.

In Festo Inventionis S. crucis.

Nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei. Joan. 3. Quomodo verò potes renasci denuo, nisi exuendo veterem hominem & induendo novum, sive abnegando te ipsum & sequendo Christum: Item mala præterita lacrymis eluendo, & de ipsis malis imposterum emendando. Vide I. 10. P. 1. Item I. 58. & 59. P. 3.

Quod

Quod natum est ex carne, caro est; quod natum est ex spiritu, spiritus est. Ib. Tu quis es? ex carne vel ex spiritu? Non sumus ex carne, ut secundum carnem vivamus. Si enim secundum carnem vixerimus, moriemur. Qui autem spiritu facta carnis mortificaverit, vivet. Disce corpus castigare, delicias non amplecti, desideria carnis non perficere. I. 60. P. 3. Item I. 11. & 12. P. 1.

Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo. Ib. Ante ascensum descensus præsupponitur & prærequiritur. Vis ascendere ad cælum; prius descende, te humilia, te abnega. Quo profundius descenderis, ascendes altius. Vide I. 34. P. 2. Et 69. P. 4.

Ex altari oportet filium hominis, ut omnis qui credit in ipsum, non pereat, sed habeat vitam æternam. Ib. Disce de misericordia Dei nunquam desperare. Crede in Christum viva fide. Non peribis, sed vitam æternam habebis. I. ult. P. 4.

In Nativitate S. Joannis Baptistæ.

I*nter natos mulierum non surrexit major Joanne Baptista. Luc. 1. Et tamen nemo erat Joanne humilior, asserens se non esse nisi vocem in deserto clamantis: non esse dignum solvere corrigiam calceamentorum Christi. Quò major es, tanto magis te humilia in omnibus. Vide I. 34. P. 2. Et 69. P. 4.*

Vinum & Siceram non bibet ex utero matris sue. Ib. Disce delicias non amplecti, nec esse vinolentum. I. 12. P. 1. Et 35. P. 2.

Locustas & mel sylvestre edebat. Ib. Disce jejunium amare. Non esse edacem. I. 13. P. 1. Et 36. P. 2.

Scripsit dicens, Joannes est nomen ejus. Ib. Joannes interpretatur gratia Dei. Voluit innuere Zaharias Pater ejus (repletus Spiritu Sancto) Joannem non nisi gratia Dei esse id quod est. Ut disceres, quidquid in homine boni est, totum divinæ misericordiæ & gratiæ adscribendum esse. Vide I. 42. P. 2. O 5 Za-

Zacharias Pater ejus repletus est Spiritu Sancto. Ib.
 Laudatur Zacharias, quod prophetaverit, quod reple-
 tus fuerit Spiritu Sancto, quod cum uxore sua Elise-
 betha fuerit iustus ante Deum, incedens in omnibus
 mandatis & justificationibus Domini sine querela.
 Quomodo? Quia Zacharias interpretatur memoria
 Dei. Vide, ut & tu filius Zacharia sis, & jugiter Dei
 memineris. Hoc si feceris, iustus eris. Incedes in om-
 nibus mandatis & justificationibus Domini sine
 querela. Proba & fac experimentum. Vide I. 49.
Deum in omni loco se respicere pro certo scire. P. 2.

In Festo SS. Petri & Pauli.

C*aro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus,*
qui in calis est. M. tt. 16. Magnum donum do-
 num fidei! Agnovit Petrus Christum esse non
 solum hominem, sed filium Dei vivi. Hanc agnitio-
 nem ne sibi Petrus adscriberet, monetur à Christo,
 quod à se ipso hanc agnitionem non haberet, nisi ei
 data esset de super. Disce bonum quod in te est, sem-
 per Deo adscribere, non tibi. I. 42. P. 2.

Petrus autem & Joannes ascendebant in templum
ad horam orationis nonam, Act. 3. Disce exemplo S. Pe-
 tri, orationi frequenter incumbere, quia ea tibi non
 minus (sed utique magis) quam Petro est necessaria.
 Vide I. 57. P. 3.

Viri Israëlita, quid admiramini in hoc, aut nol
quid iustumini, quasi nostra virtute & potestate fecerim
hunc ambulare, &c. Lege totam lectionem ulti-
 mam primi Nocturni, Act. 3. & disce bonum, (quod
 in te est, Deo applicare, non tibi. I. 42. P. 2.

Simon Joannis diligis me plus hiis? Tu scis Domine
quia amo te. Disce à S. Petro Deum amare, & amoris
 Christi nil præponere, quem S. Petrus opere demon-
 stravit, moriendo pro Christo & fide Christi. I. 1. P. 1.
 Et 21. P. 2.

Tibi dabo claves regni cœlorum. Ib. Homini, non Angelo, non alteri datæ sunt claves regni Cœlestis. Quis ergo hominum desperet cœlum, quin ab homine & per hominem, nempe per D. Petrum & successores ejus sit intromittendus. Disce de consequendo regno cœlorum & misericordiâ Dei nunquam desperare. I. ult. P. 4.

In Festo Visitationis B.M.V.

E*xurgens Maria abiit in montana.* Luc. 1. Disce non pigrum, non ociosum esse, sed labori deditum. I. 38. §. 5. P. 2.

Exurgens Maria abiit in montana. Exurgere oportet de somno pigritiæ spiritualis & tepiditatis, & abire in montana, ad perfectionis apicem contendere. I. 38. §. 1. & 2. P. 2.

Cum festinatione. Ib. Festinandum est in via Dei & virtutis. I. 37. §. 3. & 4. P. 2.

Intravit in domum Zachariæ, & salutavit Elisabeth. Ib. Honorat Mater Dei cognatam suam visitatione sua, cum potius illam Elisabeth honoris ergo visitare debuisset. Ast prævenit B. Virgo honorando Elisabeth, & salutando humaniter illam. Disce exemplo Mariæ honorare omnes homines. I. 8. P. 1.

Abiit in montana cum festinatione in Civitatem Juda. Ib. Cur ut visitaret Elisabeth: erat enim gravis da sacro partu. Imitaberis Beatam Virginem, si infirmum visitare non neglexeris occasione datâ. I. 16. P. 1.

Exurgens Maria intravit in domum Zachariæ. Venit Superior ad inferiorem, Maria ad Elisabeth, Christus ad Joannem. Disce à B. Virgine, humilis esse, elationem & superbiam fugere. I. 34. P. 2. & 69. P. 2.

Benedicta tu inter mulieres. Ib. Cur inter mulieres benedicta? Quia matris dignitatem obtinuit, & tamen Virginali pudicitiam non amisit. Vis & tu Christiane benedictus esse inter alios? Castitatem ama & serva, benedictus eris. I. 65. P. 3.

Mag-

Magnificat anima mea Dominum. Ib. Audierat B. Virgo, multa & magna præconia sibi ab Elifabetha attribui; quod esset benedicta inter mulieres, & benedictus fructus ventris sui. Quod esset mater Dei & Domini sui; quod exultaverit in gaudio infans in utero ejus, dum audiret vel solam vocem salutationis MARIÆ. Ast omnes has prærogativas & laudum præconia B. Virgo in Deum refert, & in solo Deo gloriatur. *Magnificat (ait) anima mea Dominum.* Disce bonum, si quod in te videris, adscribere Deo, non tibi. I. 42. P. 2.

Unde hoc mihi, ut veniat mater Domini mei ad me. Ib. Humiliat se Elifabeth, indignam se æstimans, ut matrem Dei in proprias ædes acciperet. Disce humilis esse, nec meritis tuis quidquam attribuere. I. 68. P. 4.

Et ait Elifabeth, magnificat anima mea Dominum, & exultavit Spiritus. &c. Ib. B. Virgo aliàs in verbis semper parca, solum in Dei laudes fuit effusissima. Dum Angelo colloqueretur, semper paucis est usa verbis; multò magis dum hominibus. Angelum paucis verbis expedivit, *quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco.* Item: *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* Dum autem Deus fuerat laudandus, prolixa in verbis & sermone fuit; dulcissimum illud canticum decem versuum (*Magnificat*) decantando. Disce à Virgine Beata, esse parcus in verbis; ostium semper à malo & pravo eloquio custodire; multum loqui non amare, nisi quæ ad Deum sunt; verba vana & præcisè risui apta non loqui. I. 52. 53. 54. P. 3.

In Festo S. Mariæ Magdalenæ.

R *Emittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum.* Disce Dominum Deum ex toto corde diligere; amoris Christi nil præponere. Peccata præterita cum lacrymis Domino confiteri, & te post-hac

hac emendare. De misericordia Dei nunquam desperare. Omnia hæc Instrumenta pro concione de S. Magdalena servire poterunt. Vide I. 1. P. 1. I. 21. P. 2. I. 58. & 59. P. 3. I. ult. P. 4.

In Feste S. Jacobi Apostoli.

Calicem quidem meum bibetis. Matt. 20. Scilicet calicem aquæ vivæ, salientis in vitam æternam. O felix calix æternæ vitæ, quem Christus proponit in cælo his, qui calicem passionis cum illo biberunt in terra. Pete anima Christiana de hoc calice bibere; Felix calix, qui semel haustus sitim perpetuò extinguit, & vitam dat æternam. Disce vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare, & ejus amore nulla mundi adversa formidare. I. 46. P. 2.

Nescitis, quid petatis. Ib. Tu quoque Christiane nescis quid petas, si aliud petis, quam pati cum Christo & pro Christo, & sic intrare in gloriam Christi. Hinc disce pati & patiens esse; malum pro malo non reddere; injuriam non facere, sed factam patienter sufferre; inimicos diligere; maledicentes non remaledicere; persecutiones sustinere. &c. I. 29. 30. 31. 32. 33. P. 2.

Jacobus inter primos Apostolos vocatus cum fratre, relicto Patre & retibus secutus est Dominum. Ex lect. Secundi Noct. Disce exemplo D. Jacobi vocationi tuæ & inspirationibus Divinis morem gerere; amoris Christi nil præponere, non Patrem, non Matrem, non retia, delicias, divitias, &c. Sed abnegare disce hæc omnia & teipsum, ut sequaris Christum. I. 10. P. 1. Et 21. P. 2.

Is unus fuit ex tribus Apostolis, quos Salvator maxime dilexit. Ib. Unde hos maxime dilexit præ aliis? Quia hi maxime præ aliis dilexerunt Deum. Vis diligere Deo? dilige. Vis maxime diligere? Dilige maxime. Vide

Vide I. 1. P. 1. *Dominum Deum diligere, ex toto corde, et tota anima, et omnibus viribus.*

In *Judea & Samaria Christi divinitatem predicans, plurimos ad Christianam fidem perduxit.* Ib. En Zelum animarum, & charitatem erga proximum, quæ ipsum planè in Hispaniam traxit, ut aliquos ad Christum converteret. Nonne proximum amavit sicut seipsum, imò plus quàm se; dum animam suam pro eo posuit. Disce & tu amare proximum sicut te ipsum. I. 2. P. 1.

Jacobum liberè Jesum Christum Deum confiterentem capitis condemnavit. Ib. Disce veritatem corde & ore proferre, etsi forte hæc odium pariat, aut aliquid propterea subire deberes. I. 28. P. 2.

Lictor isus, qui eum ad tribunal duxerat, libenter veniam dedit, exosculans eum, & dicens: Pax tibi sit. Lect. ult. II. Noct. Disce à S. Jacobo, charitatem non derelinquere; non solum injuriam non facere, sed factam patienter sufferre; inimicos diligere; cum discordantibus in pacem redire. Pacem falsam non dare; pro inimicis orare. I. 25. 26. 29. 30. 31. P. 2. Item I. 66. 71. & 72. P. 4.

Uterq; securi percussus est. Ib. Vitam dare maluit, quàm abnegare Christum. Disce amoris Christi nil præponere. Deum super omnia diligere. Persecutiones pro justitia sustinere. I. 1. P. 1. Item I. 21. & 33. P. 2.

In Festo S. Annæ.

Bona est oratio cum jejuniis & elemosyna. Tob. 12. S. Anna Christi Avia per 20. annos traditur mansisse in conjugio sterili. Impetravit tandem assiduitate precum, jejuniorum & elemosynarum talem prolem, quæ benedicta esset inter omnes mulieres. En efficaciam orationis, cum jejunio & elemosyna conjunctæ! Conjunge & tu Christiane virtutes istas. Si virtus unita fortior est, sanè hæc vir-

tus triplex & conjuncta fortissima est. Quia Deus ipse vincitur. I. 13. & 14. P. 1. Et I. 57. P. 3. Poteris de singulis aliquid dicere.

Proventus suos temporales S. Anna trifariam dividebat & expendebat. Nempe in templi cultum, in usum pauperum, & in domesticam necessitatem. Disce S. Annæ exemplo imprimis Deum querere & cultum ejus, eumque diligere; deinde proximum sicut te ipsum, pauperes recreare, nudos vestire, in tribulatione subvenire: ultra necessitatem nil reservare, seu divitias non concupiscere. I. 1. 2. 6. 14. 15. 18. P. 1.

Post diuturnam 20. annorum sterilitatem & longam patientiam ob infelicem sortem sterilitatis (quæ illo tempore habebatur pro infamia) S. Anna à precibus non cessavit, spem suam semper in Domino reponens, quas tandem Deus exaudivit, & per Angelum nunciavit, quod paritura esset filiam, Mariæ nomine nuncupandam, quæ omnes superiorum ætatum illustres Heroínas longè esset superatura. Disce Deum constanter orare, esto non semper statim exaudiaris. Disce spem tuam Deo committere, licet quandoque petita solatia differantur. Sæpe si petita differuntur, commutantur in meliora, & majora accipis, quàm petiveris. I. 57. P. 3.

Anna 20. annis inter spem & metum suspensâ, prolem petit. Et, ecce constanter sperando in Domino, tandem in speratâ prolem suscepit, quæ esset Regina Sanctorum omnium; quæ ab æterno Patre in Filiam, à Eisdem in Matrem, à Spiritu Sancto in Sponsam eligeretur. Disce in omnibus adversis spem tuam Deo committere. I. 41. P. 2.

S. Anna ut vel voto suo, vel inspirationi divinæ satisfacere, seipsa major, maternum affectum vincere & à filia sua dilectissima separari voluit, mox illam Deo offerendo, seu ad templum ducendo, & illi Deo præsentando. Disce nihil Deo, nihil amoris Christi præpo-

præponete: voluntatem propriam aut innatum affectum mortificare & abnegare, & instar charæ filia Deo præsentare. I. I. P. 1. I. 21. P. 2. Item I. 61. 62. 64. P. 3.

In Festo S. Laurentii.

Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Joan. 12. Morere quotidie Christiane, si quotidie fructificare velis Deo & tibi. Moriendum quotidie est, non privatione vitæ, sed meditatione mortis. Disce mortem quotidie ante oculos suspectam habere. Sic quotidie moriendo, quotidie multum fructum afferes. Lege I. 47. P. 2.

Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet. Per granum intellige hominem Christianum in agro Ecclesiæ seminatum, vel Religiosum in agro Religionis. Huic Christus dicit, prius moriendum esse, quàm fructificet. Quamdiu grana seminata manent integra & non corrumpuntur, nec in se pereunt, nullus fructus sequitur, sed manet granum unicum & illud antiquum; si autem corrumpantur, fruges enascuntur copiosæ. Debes mori tibi & concupiscentiis tuis, te ipsum abnegare, si velis in virtute proficere & fructum referre. I. 6. & 10. P. 1.

Si autem mortuum fuerit, multum fructum affert. Ib. Corpus tuum mortifica, & quasi in mortem trade, in servitutem redige, delicias corporis non amplectendo, desideria carnis non perficiendo. Si sic mortuum fuerit corpus tuum, multum fructum afferet, secus nullum. I. 11, & 12. P. 1. Et I. 60. P. 3.

Qui amat animam suam, perdet eam; qui autem perdidit animam suam, inveniet eam. Ib. Amando voluntatem propriam, sensum & iudicium proprium, perdis te ipsum. Disce voluntatem propriam odire. I. 61. P. 3.

Si quis mihi ministrat, me sequatur. Ib. Vis esse Minister Christi, sequere Christum. Sequendo Christum sis Minister Christi. Non potes magis servire illi & placere, quàm sequendo illum. I. 10. P. 1.

Ubi ego sum, illic & Minister meus erit. Ib. Adeo ministros suos diligit Christus, ut ubi ille est, velit etiam esse ministros suos. Semper cupit & gaudet esse cum illis. Si sic te Christus diligit, disce & tu à mori Christi nil præponere. I. 21. P. 2.

Si quis mihi ministraverit, hõnificabit eum Pater meus. Ib. Etiam servos suos honorificat Deus. Quid ni tu majores, æquales, inferiores (verbo) omnes homines habeas in honore? I. 8. P. 1.

In traticula te Deum non negavi, & ad ignem applicatus te Christum confessus sum. Ex Breviar. Disce amorì Christi nil præponere, sed constanter illi etiam in adversis adhærere. I. 21. P. 2.

Gaudeo planè, quia hostia Christi effici merui. Ex Brev. Gaudet in adversis Laurentius, ut & tu discas persecutiones quandoque pro justitia libenter, si non gaudenter sustinere. I. 33. P. 2.

Dispersit dedit pauperibus, justitia ejus manet in sæculum sæculi. Psal. 111. Laudatur S. Laurentius à misericordia in pauperes, quòd per signum crucis cœcos illuminaverit, & thesauros Ecclesiæ dederit pauperibus; quòd in pauperum victu atq; vestitu inamissibiles condiderit facultates, ut loquitur S. Leo. in Natal. S. Laur. Disce Laurentium imitando pauperes recreare, nudum vestire, tribulatis subvenire. I. 14. 15. 18. P. 1.

In Festo Assumptionis B.V.M.

Huic erat Soror, nomine Maria, quæ etiam sedens secus pedes Domini, audiebat Verbum illius. Luc. 10. Laudatur propterea à Christo, quòd optimam partem elegerit, sedendo ad pedes Domini, & audiendo verbum illius, Disce ergo & tu lectiones sa-

cras & Verbum Dei libenter audire præ aliis vanis.
Hoc si eligis optimam partem elegisti. I. 56. P. 3.

Maria optimam partem elegit. Ib. Scilicet manendo penes Christum, sedendo ad pedes ejus, & illius amoris nil præponendo. Elige & tu partem optimam, Deum super omnia quære & dilige; Christi amoris nil præpone, ab eo te nunquam separari permitte. Id si feceris, partem optimam elegisti. I. 1. P. 1. Et 21. P. 2.

Assumpta est Maria in cælum, gaudent Angeli. Ex Breviar. Gaudebunt Angeli, si & tu cum Virgine Beata illuc ascendas. Et quia nondum es dignus ascendere corpore, saltem mente cogitatione & desiderio illuc sæpius evola, vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderando. I. 46. P. 2.

Mulier quædam Martha nomine excepit illum in domum suam, & buiserat Soror, nomine Maria. Luc. 10. Non frustra Martha & Maria ponuntur fuisse Sorores, in una domo habitantes, & Christum excipientes. Per Martham vita activa, per Mariam contemplativa vita exprimitur. Hæ vitæ conjunctæ in Religioso & Christiano esse debent velut sorores. Una enim non sufficit sine altera. Meditatio enim sacrarum & spiritualium rerum non est aliquid, sine bono opere, nec opus bonum est aliquid, aut saltem non diu durans, sine orationis studio & spiritualium rerum meditatione vel lectione. Disce ergo hæc in unum conjungere & in ambobus te exercere, scilicet meditando in lege Domini die ac nocte, & præcepta Dei ac monita, live ea, quæ meditaris, factis sollicitè adimplendo. I. 56. Et 64 P. 3.

Maria optimam partem elegit. Luc. 10. Laudatur, non quòd bonam partem elegerit, sed quia optimam; ut & tu Religiose aut Christiane disceres, non bonam tantum partem, sed optimam eligere, id est non esse contentum quocunque profectu, sed conari ut

ut ad summum pervenias. Qui enim non studet ad optimam partem pervenire, id est indies magis proficere, suæ non satisfacit obligationi. Vide l. 38. contra tepiditatem. P. 2.

Exaltata est Sancta Dei Genitrix super choros Angelorum ad caelestia regna. Ex Breviar. Cur & quomodo super choros Angelorum? Exaltationem hanc Virginitatis merito adscribit S. Joan. Damasc. Qui post partum (inquit) incorruptam servavit ejus ejus Virginitatem, eidem etiam placuit, ipsius immaculatum corpus incorruption servare, & tali translatione honorare. Vide lect. fer. IV. infra Oct. Allum. Ex hoc colliges, quod castitas & Virginitas faciat hominem non solum parem, sed & majorem & altiore Angelis. Vis & tu exaltari? castitatem ama. Quo magis castitatem amaveris ac servaveris, eo altius exaltaberis. Vide l. 65. P. 3.

In Festo S. Bartholomæi.

E*Xiit Jesus in montem orare, & erat pernoctans in oratione. Luc. 6. Electurus Bartholomæum in Apostolum, aliosque Apostolos creaturus, orationem præmittit, & pernoctat in illa. Disce & tu libenter, ferventer, frequenter & constanter orare, dum bonum aliquod aggredieris faciendum. l. 57. P. 3.*

Erat pernoctans in oratione, & cum dies factus esset, vocavit discipulos suos. Ib. Ad eo salutem hominum in vigilat Christus, ut noctem totam traderet in somnium, & mane mox Discipulos vocaret. Disce à Christo & Discipulis somnolentiam excutere, corpus castigare, delicias non amplecti. l. 11. & 12. P. 1. Et l. 37. P. 2.

Venerant, ut audirent eum. Ib. Convenit turba discipulorum, & multitudo copiosa plebis, idque ab omni Judæa, Jerusalem &c. Cur ut audirent eum. Disce ex hoc audiendi divini verbi fervore, lectiones sacras libenter audire l. 56. P. 3.

Omnis turba querebat eum tangere, lb. Cur? Quia fiduciam habebant & spem in Christum, quod sanare eos possent, & sanaturus esset à languoribus suis. Discere & tu spem tuam Deo committere. I. 41. P. 2.

Virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Ibidem. Nullum malum insanabile est à virtute Christi. Sed major est virtus Christi omnibus malis. Discere obgratitatem aut multitudinem peccatorum tuorum de misericordia Dei nunquam desperare. I. ult. P. 4.

Bartholomæus cum in India citeriore plurimos ad Jesum Christum convertisset, multos labores calumnie atque perpeffus est, idq; amore proximi, quem volebat converti. Lect. 2. Noct. ex Brev. Discere & tu proximum diligere. I. 2. P. 1. Persecutiones pro justitia sustinere. I. 33. P. 3.

Duodecim civitates ad Christianam fidem perduxit; Quæ res in eum magnam invidiam concitavit. Lect. 2. Noc. Turpe vitium invidia & Zelus stultus; Hunc depone Christiane, ni velis idolorum sacerdotibus deteriore esse. I. 67. P. 4.

Permittit S. Bartholomæus potius sibi detrabi pellem, abscindi caput, quam ut à fide & amore Christi deflecteret. Discere amoris Christi nil præponere, sed Deum diligere ex toto corde & omnibus viribus super omnia. Inst. 21. P. 2. & Inst. I. P. 1.

A planta pedis usque ad verticem capitis Bartholomæo detracta pellis est, Detestare sævitiam tortoris. Ad factum imitare Martyris. Pellem tibi detrahe, si confors fieri vis & socius S. Bartholomæi. Veterem hominem exue, novum indue; mala præterita deplora & depone; futura emenda. I. 58. & 59. P. 3.

Capitis abscissione tandem Martyrii palmam promeruit. lb. Depone & tu caput proprium, voluntatem propriam, judicium proprium, Martyr eris. I. 61. & 62. P. 3.

In Festo Angelorum Custodum.

Dom. 1. Sept.

Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te, & custodiat in via. Exod. 23. Ubique præcedit te Angelus Dei, ubique te comitatur & custodit. Igitur in omni loco, in omni angulo Angelo tuo reverentiam habe. Cave illo præsentem quidquam agere, quod me præsentem aut videntem non auderes, & discere alicuius vitæ tuæ omni hora custodire. I. 48. P. 2.

Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. Psal. 10. En sollicitudinem & charitatem Dei erga te! Discere & tu Deum toto corde diligere & pro eo sollicitus esse. I. 1. P. 1.

Angelis suis mandavit de te, ut custodiant te. Ib. Ministerium & custodia hominum iungitur purissimis & sublimibus illis spiritibus, naturæ, gratiæ & gloriæ donis homine (qui pulvis & umbra est) longè superioribus. Difficile mandatum! & tamen ad amussim libenter & gaudenter illud explent; ut & tu disceres Præceptis Abbatis in omnibus obedire, & Præcepta Dei factis quotidie adimplere. I. 62. & 64. P. 3.

In manibus portabunt te, ne offendas ad lapidem pedem tuum. Ib. En charitatem Angelorum erga hominem. Discere & tu Angelorum exemplo amare proximum tuum. I. 2. P. 1.

In manibus portabunt te. En humilitatem summam in Angelis, qui tam vile obsequium non detrectant. Discere non esse superbum, elationem & jactantiam fugere. I. 34. P. 2. Et I. 69. P. 4.

Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in cælis est. Matt. 18. Imitare & tu Angelos! Ubique dirige oculos tuos in faciem Dei & Angelum tuum. Sive sic semper Deum & Angelum tuum respice, ut in omni loco te ab iis respici pro certo scias. Vide & applica I. 49. P. 2.

In Nativitate Natæ Angelorum

Reginæ, B. M. V.

Vide ea, quæ supra dicta sunt in Festo Conceptionis. Sicut enim immaculatè concepta fuit, sic multò magis fuit in nativitate immaculata. Unde omnia huc applicari poterunt. Præterea *Jacob genuit Joseph, virum Mariæ.* Matt. I. Jacob interpretatur supplantator (intellige) vitiorum: Joseph verò augmentator, seu augmentum. Nonne felix est talis generatio! Qualis & in te & corde tuo esse deberet? Primò enim supplantare & eradicare deberes vitia, seu esse Jacob; deinde acquirere virtutes, & sic augescere cum Joseph. Hoc est præterita cum lacrymis eluere, & de ipsismalis inter posterum emendare, proficiendo in Virtutibus. 1. 58. & 59. P. 3. Sic finè fieres (si non vir) certè filius Mariæ, & cum Mariâ renascereris.

Mariâ, de qua natus est Jesus. Ib. De Mariâ non de alia Virgine nasci voluit Jesus, qui vocatur Christus. Cur? qui Virgo Virginum est, & omni puritate purior. *Quæ enim vel Angelica puritas Virginitati illi audeat comparari, quæ digna fuit Spiritûs Sancti sacrarium fieri, & habitaculum filii Dei;* inquit S. Bernardus. O. Assum. Lect. ult. II. Noct. Quia ergo Mariâ Virginitatem omni Angelicâ puritate puriorem coluit, hinc nascitur de ea Christus. Vis ut & in te seu corde tuo nascatur Christus & ipsa Mater Christi, seu nata hodie Angelorum Regina? Puritatem cole, castitatem amice ab omni carnali forde cor tuum expurga, nascetur in te Christus & Mater Christi. I. 65. P. 3.

In Festo S. Matthæi.

Vidit Jesus hominem sedentem in telonio, & ait illi, *sequere me.* Matt. 9. Non patitur, nec pati potest Christus sedentes, ociosos, pigros, tepidos. Dilecti non

non esse pigrum, aut tepidum; seu sedere in via virtutis, sed laborare & progredi oportet. I. 38. P. 2.

Et surgens secutus est eum. Ib. Considera Matthæum ad duo tantum verba mox surgentem & sequentem. Disce promptè præcepta Dei adimplere: Superioribus vocantibus obedire velociter, teipsum abnegare, ut Christum sequaris. I. 10. P. 1. Item I. 62. & 64. P. 3.

Non veni vocare justos, sed peccatores. Ib. En bonitatem Jesu, qui Matthæo nihil minus cogitante, imo etiam nihil minus promerente, venit super eum & vocavit eum; & discubuit in domo ejus cum turba multa publicanorum & peccatorum. Disce vel hinc de misericordia Dei nunquam desperare. I. ult. P. 4.

In Festo Michaelis Archangeli.

Quis putas, major est in regno celorum? Matth. 18. Respondet Christus: qui humiliaverit se; eos verò qui se non humiliaverint, sicut parvulus ille, ne quidem intraturos in regnum celorum. Unde & Archangelus Michaël magnus quidem in regno celorum est, & hoc non obtinuit nisi humiliando se, & subjiciendo se Deo homini. Disce ergo superbiam fugere & elationem, si locum vis habere in celo. Si magnus vis esse in celo, magna sit humilitas tua in terra. Vide I. 34. P. 2. Et I. 69. P. 4.

Michael & Angeli ejus praeliabantur cum dracone; & draco pugnabat & Angeli ejus. Apoc. 12. Exemplo Michaëlis pugnandum cum dracone est; pugnando vincitur. Impugnat te draco suggestionibus & cogitationibus malis? Tu repugna; cogitationes malas ab eo suggestas mox ad Christum allide, aut Seniori spiritali patefac. Sic hostis ille antiquus vincetur à te. Vide I. 50. & 51. P. 3.

Si manus tua vel pes tuus scandalizat te, abscinde eum. Matt. 18. Ne te scandalizet corpus tuum, disce corpus castigare, desideria carnis non perficere. I. 11.

P. 1. Et I. 60. P. 3. Ne te scandalizent sensus tui, aut propria voluntas tua, disce delicias (sensuum) non amplecti, voluntatem propriam odire, &c. I. 12. P. 1. Et I. 61. P. 4. Bonum est enim tibi sine his in vitam intrare, quàm cum his mitti in gehennam.

Bonum est tibi cum uno oculo in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam. Ib. Pro cœlo etiam oculos perdere & amittere lucrum est. Quidquid tibi charum est, pro cœlo totum perdere & relinquere operæ pretium est. Disce vitam æternam omni concupiscentiâ spirituali desiderare. I. 46. P. 2.

Videte, ne contemnatis unum ex his pusillis. Ib. Monet Christus, ne quenquam hominum contemnamus, quantumvis pusillus & parvi momenti esset, quia quod tibi non vis fieri, alteri ne feceris. Contemnendus nemo est, nec quidquam faciendum alteri, quod quis non vellet fieri sibi, ne offendendo homines, offendamus & Angelos eorum; ne Angeli eorum, qui semper vident Deum, accusent nos apud Deum. I. 9. P. 1.

In Festo seu Dom. Rosarii.

B. *V. Maria divinitus S. Dominicum admonet ac jubet, ut Rosarium populis omni fervore prædicet; eò quod hujusmodi oratio singulare sit præsidium ad extinguenda vitia & hæreses.* Ex Lect. 2. Noct. Vigent in te vitia? vis illa extingui? Orationi frequenter incumbere. I. 57. P. 3.

Iterum B. Virgo immensa lumine circumdata Fratrem Alanum monet, ut tum ipse, tum ejus socii Prædicatores collapsam sacri Rosarii devotionem totis viribus restituerent; siquidem hoc Genus orandi promptum ac facile, esset sibi gratissimum. Ib. Cur tam gratum est Virgini hoc genus orandi? Quia promptum & facile. Disce ergo orationi (præsertim Rosarii) frequenter incumbere, si Virgini Mariæ vis gratus esse. Frequens oratio est contra quævis adversa præsens auxilium. *Ibidem.*

Oratio

*Oratione Rosarii celebris illa victoria ad Naupactum
Acbaici sinus contra Turcas parata est Anno 1571. Die 7.
Octob. quæ erat Dominica. De qua victoria vide Lect.
II. Noct. Vis & tu reportare aut reportari victoriam
de hostibus, ora. Orationi frequenter incumbere, nem-
pe Rosarii, Quia quo brevior hæc est oratio, eò potest
& solet esse frequentior. I. 57. P. 3. Invenies illic val-
de appositæ de efficacia orationis pro obtinenda con-
tra hostes victoria.*

In Festo Simonis & Judæ.

H*Ec mando vobis, ut diligatis invicem. Joan. 15.
Duorum Apostolorum festivitatem una ce-
lebritate colimus: quia juxta S. Gregorium
duo sunt præcepta charitatis, Dei videlicet amor & pro-
ximi: & minus quam inter duos charitas haberi non po-
test. Ut hanc festivitatem dignè celebres, vide, num
regnet in te amor Dei, & proximi? I. 1. & 2. P. 1.*

*Si mundus vos odit, scitote quia me priorem vobis
odio habuit. Ib. Odium turpe vitium, sed commune in
mundo. Tu si non vis de mundo esse, & cum hoc
mundo damnari, disce neminem odisse. I. 66. P. 4.*

*Si de mundo fuissetis, mundus (quod suum esset) di-
ligeret. Ib. Mavisne Christiane à mundo vel à Christo
diligere? Si à Christo? mundum relinque & sæculum;
sive à Sæculi actibus te fac alienum exemplo Aposto-
lorum Simonis & Judæ. I. 20. P. 2.*

*Si me persecuti sunt, & vos persequantur. Ib. Disce
exemplo Christi & Apostolorum persecutiones pro
justitia libenter sustinere. I. 33. P. 2.*

In Festo omnium Sanctorum.

G*Audete & exultate: quoniam merces vestra copio-
sa est in cælis. Matt. 5. Vita æterna omni concu-
piscentiâ spirituali desideranda. I. 46. P. 2.*

*Beati pauperes, quoniam ipsorum est regnum celo-
rum. Ib. Disce consolatus esse in paupertate, & alios*

consolari: quia qui pauperes sunt, divites sunt. Horum enim est regnum cœlorum. I. 19. P. 1. §. 3. & 4. Vel: *Ipforum est enim regnum cœlorum.* Etiam pauperes Reges sunt. Ipforum enim est regnum cœlorum; licet plerumque soleant contemni. Disce honorare omnes homines I. 8. P. 1. Vel: *Beati pauperes Spiritu;* idest non inflati, non elati, ut explicat S. Aug. Disce superbiam, elationem & jactantiam fugere, si regnum cœlorum vis possidere. I. 34. P. 2. Et I. 69. P. 4.

Beati mites. Ib. Disce iram non perficere; iracundiæ tempus non reservare, dolum in corde non tenere. I. 22. 23. 24. P. 2.

Beati qui lugent. Ib. Disce in luctu esse consolatus, & dolentes consolari. I. 19. P. 1.

Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Ib. Disce misericors esse erga pauperes, si vis misericordiam consequi. I. 14. & seq.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Ib. Vis Deum videre? puritatem amatum corporis, tum cordis. I. 65. P. 3.

Beati mundo corde. Ib. Cor mundum gerit, qui cogitationes malas cordi suo advenientes mox ad Christum allidit, aut Seniori spirituali patefacit. Sic enim nunquam perveniet ad actum malum. I. 50. & 51. P. 3.

Beati pacifici. Ib. Disce pacem falsam non dare, charitatem non derelinquere, cum discordantibus in pacem redire, inimicos diligere, pro inimicis orare. I. 25. 26. & 31. P. 2. Item I. 71. & 72. P. 4.

Beati qui persecutionem patiuntur propter justitiam. Ib. Vide I. 33. P. 2.

Beati estis, cum maledixerint vobis homines. Ib. Disce maledicentes non remaledicere, sed magis benedicere. I. 32. P. 2.

Et persecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adversum vos. Ib. Disce malum pro malo non reddere.

re, neminem persequi sed persecutiones sustinere; non facere injuriam sed factam patienter sufferre. Sic enim beatus, seu e numero beatorum eris. I. 29 & 30 P. 2.

Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam. Ib. Id est veritatem & æquitatem. Disce veritatem corde & ore proferre, non falsum testimonium dicere, &c. I. 7. P. 1. Et I. 28. P. 2. Item non occidere, non adulterari, non furtum facere, non concupiscere bona aliena, Hæ enim iniustitiæ sunt. Vide I. 3. 4. 5. 6. P. 1.

In Festo S. Catharinæ.

Ecce sponsus venit, exite obviam ei. Matt. 25. Omnis anima Christiana est Christi sponsa, saltem si Virgo est, id est ab omni peccati sorde immunis. Vide ut Sponso tuo fidelis sis: nec in alienos amores te immitte. Vide I. 4. & 12. P. 1.

Dormitaverunt omnes & dormierunt. Ib. Ut semper parata sis occurrere Sponso, disce non dormire, non pigritare cum fatuis virginibus anima Christiana; nunquam deficiat oleum charitatis, semper vigila, quia nescis diem neque horam, quando te vocabitur sponsus tuus. Hinc adventum sponsi seu diem iudicii & mortem quotidie ante oculos suspectam habes; actus vitæ tuæ omni hora custodi, I. 14. 15. 16. 17. 18. P. 1. Item I. 37. 38. 44. 47. 48. P. 2.

Prudentes vero acceperunt oleum in vasis cum lampadibus. Ib. Verè prudens Virgo fuit B. Catharina, seu una e numero prudentum. Nam semper secum circumtulit oleum charitatis erga Deum & proximum, Rapiebatur amore in Deum, ut pro illo subire mortem & martyrium non dubitaret. Disce Deum super omnia diligere & illius amoris nil præponere. I. 1. P. 1. Et I. 21. P. 2. Rapiebatur & amore in proximum; dum Doctores disputando illustrare & convincere de veritate laboravit, atque ad fidem veram & salvificam convertere. Quibus etiam cervice amputatâ loco sanguinis lac Virgineum propinavit, quo illos tanquam

ratio-

racionales infantes, lac sine dolo concupiscentes (ut Scriptura loquitur) alere, & in fide confirmare voluit. Vide, ne tibi lampas tua seu charitas erga proximum extinguatur. Sed discce eum sicut teipsum diligere, nullum odire, quamvis sit adversarius tuus. I. 2. P. 1. Et I. 26. P. 2. Item I. 66. P. 4.

Catharina Maximino nefariam immanitatem in Christianos objicit, & sapientissimis rationibus Christi fidem ad salutem esse necessariam, palam & audaciter assermat. Ib. Discce veritatem corde & ore proferre, esto fortè malum aliquod propterea tibi impendat. I. 28. P. 2.

Maximinus Catharinam blanditiis & promissis desententia & Christi amore deducere aggreditur. At frustra. Hinc verberibus affectam, plumbatisq; contusam, dies undecim sine cibo & potu, in carcere tenet inclusam. Tandem eductam de carcere securi percuti imperat. Ex Brev. Omnia hæc subire Catharina maluit, quàm ab amore Christi recedere. Discce & tu amoris Christi nil præponere, & vel leviores persecutiones pro justitia quandoque libenter sustinere. I. 21. & 33. P. 2.

Catharina fortiter dato capite, ad duplicatum Virginitatis & Martyrii præmium evolavit. Lect. ult. O si tibi vel simplex cœli præmium obveniret, quàm felix esses! Imò verò vis, ut tibi non simplex sed duplex corona obveniat in cœlo? Virginitatem (si virgo es) aut castitatem ama. Non enim ideo laudabilis Virginitas & castitas, quia in Martyribus reperitur, sed quia ipsa Martyres facit. Castitatem ama, amatam serva & propugna; Martyr eris. Et hac una simplici virtute ad duplicatum castitatis & Martyrii præmium evolabis. Lege I. 65. P. 3.

F I N I S.

Habes Amice Lector indicem promissum Do-
minicarum & Festorum saltem precipuorum,
sive eorum, qua festivè celebrantur cõmuniter. Ca-
terum si velis aut debeas sermonem facere de aliquo
alio Sancto, Patrono Ordinis, vel certa Ecclesia, aut
recens Canonizato. (&c.) aq. facile de quovis alio
concionem formare poteris. Quia nullus Sanctorum
est, qui non in aliqua harum virtutum excelluerit,
qualem in his septuaginta tribus Instrumentis fuisse
deductam & laudatam reperies. Unde hujusmodi
Instrumentum pro Concione de tali Sancto facile
poterit servire, in quo talem Sanctum videris ex-
celluisse. Puta in amore Dei aut Proximi, in abne-
gatione sui, corporis castigatione, deliciarum fuga,
jejunii amore, in pauperum sublevatione, &c. Quo-
modo hic aut ille Sanctus à seculi actibus se fecerit
alienum, quomodo amorì Christi nil praposuerit,
quomodo iram non perfecerit, iracundia tempus
non reservaverit, dolum in corde non tenuerit,
charitatem non dereliquerit, veritatis amans fue-
rit, malum pro malo non reddiderit, injuriam non
fecerit, sed factam patienter sustinerit. Quomodo
persecutiones pro justitia sustinuerit fortiter, super-
biam fugerit aut vinolentiam, edacitatem vel
somnialem. Quomodo impiger fuerit, seu nun-
quam ociosus, non murmuriosus, non detractor.
Quomodo spem suam semper Deo commiserit, nihil
boni sibi sed Deo adscripserit; malũ verò sibi. Et alia
hujusmodi. Omitto reliqua virtutũ & bonorum ope-
rum Instrumenta. Erit enim alius Sanctorum, qui
diem

diem iudicii timuit, qui gehennam formidavit, vitam eternam omni conpiscentiâ spirituali desideravit, mortem quotidie ante oculos suspectam habuit, actus vite sue omni hora solerter custodivit, in conspectu Dei ambulans, & in omni loco Deum se respicere pro certo sciens & semper recogitans. Alius fortè commendabilis erit à taciturnitate & custodia lingua, os suum à malo, pravo, & vano eloquio custodiendo, multum loqui non amando, aut non nisi seria loquendo, missis vanis & risum moventibus verbis. Alius denique laudari poterit à Verbi Divini & sacrarum lectionum auditione, ab orationis assiduitate, à dono lacrymarum & penitentia de peccatis, ab odio, quo ferebatur in carnem propriam, ab abnegatione propria voluntatis, à promptitudine obedientie, à fuga elationis & jactantiae, ab inimicorum dilectione & opitulatione, à custodia mandatorum Dei. &c. Unde (nisi fallor) decem Instrumenta habes pro uno Amice Lector, quae tibi pro concione & commendatione cujuscunque Sancti servire poterunt, si modo vitam illius perlegere, & posthac seriem Instrumentorum optinim, seu Indicem singularum Partium percurrere obiter velis. Seligere poteris Instrumentum unum vel varia, quae vita talis Sancti erunt accomodata. Igitur Indicem hunc Concionatorum finiando Lector benevole boni consule laborem & finem.

Caterum praemissi in fontispicio hujus operis & singularum partium, hoc opus (seu Instrumenta contenta) servire posse non solùm Religiosis, sed omni-

vibus Ecclesiasticis, & Verbi Divini Praconibus, imò
 & Secularibus, & quibuslibet p̄t vivere volentibus
 Christianis. Puto te hoc expertum aut experturum
 Lector benevole. Nec puta; hac Instrumenta ad solos
 Monachos, vel solos Benedictinos, Religiososvè perti-
 nere, non verò ad alios. Licet enim hac Instrumenta
 in Regula S. P. Benedicti praescripta sint, non sequi-
 tur, quòd non propterea sint aut esse possint etiam
 Secularibus & omnibus Christianis utilia & neces-
 saria. Ut vel ex hoc ipso videas, S. P. Benedictum non
 solum filiis suis & Monachis, sed omnibus Christianis
 & communi bono Ecclesiae per suam sanctam Regu-
 lam consuluisse. Solum superest, ut ubi ego in Instru-
 menti adductis & fusè deductis adhibui nomen
 Religiosi. Tu Lector benevole (si talis non es, sed Lai-
 cus) aut certè ad Laicos ex illis sermonem habere
 velis, nomen Religiosi (sen legendo, sen pro concione
 dicendo) mutes in nomen Christiani. Temetipsum,
 vel alium alloquens (quando ego Religiosum) Age
 anima Christiana, age Christiane, age Sodalis
 Mariane, &c. Hac si feceris, videbis omnia etiam
 quadrare tibi.

Unum adhuc te monitum velim Lector Ami-
 ce, quòd quidem hunc Indicem precipuè in gra-
 tiam Concionantium suscepim elaborandum. Re-
 ipsa autem non solis Concionatoribus, sed & qui-
 buslibet aliis Ascetis, & virtutis, profectusque sui
 amatoribus poterit prodesse. Dixi enim in Prafa-
 tione primae Partis, quòd istud IV. Sacra Regula Ca-
 pitulum, plus quàm aureum, de Instrumentis bo-
 norum

norum operum, sit totius sacra Regula, imò totius
 Evangelica perfectionis compendium quòdq; multi-
 pii Religiosi pro singulis diebus vel hebdomadis sin-
 gulare sibi Instrumentum (unum vel plura) delige-
 re soleant, ut illi operi & virtuti die illa vel hebdo-
 mada specialem navent operam, & tale opus pra-
 aliis exerceant, ut vel sic indies in alia & alia vir-
 tute proficiendo, proficiant de die in diem. Quòd si
 & tu Christiane (praesertim si Religiosus, aut Bene-
 dictinus es) velis in virtutibus proficere, & virtu-
 tum studium seriò assumere, ac ire de virtute in
 virtutem, proficiendo de die in diem, poteris tibi fa-
 cile alia & alia Instrumenta deligere, correspon-
 dentia Evangelio Dominica vel Festi, juxta Indi-
 cem adductum, & in iis te per hebdomadam exer-
 cere, exercitio me hercle multum proficuo. Nec opus
 erit semper totum Instrumentum, quod tangitur,
 legere, sed sufficiet illius notitiam vel obiter habere,
 nec erit opus mittere sortem more aliorum, quod-
 nam Instrumentum tibi tenendum & eligendum
 sit hac die, hac hebdomadâ, sed (si placet) illa elige,
 qua adductus Index conformiter ad doctrinam
 Evangelicam Christi, aut ad vitam & facta alicu-
 jus Sancti indigitabit. Si placet labor & in-
 zentio, fruiere illis Lector benevolè, & mei apud
 DEUM memor vive, fave &
 vale.

